

המכתה

לספר הקדוש

לקוטי מוהר"ן

על התורה ומועדי השנה

עם לקוטי התפלות

גליון 213

תזריע-מצורע תשפ"ג

פרקי אבות פרק שני | חדש אייר

לזכר עולם יהיה צדיק

לע"נ הרה"צ חו"פ
רבי אשר יעקב
בהגה"ק רבי רפאל זצוק"ל

נלב"ע כ"ד תמוז תשמ"ט
תנצב"ה

לע"נ הרה"ג איש צדיק תמים
רבי אהרן גרשון מנחם
ב"ר אפרים שמואל זצ"ל

נלב"ע ח' אלול תשע"ח
תנצב"ה

לרפואת
מלכה בת ברכה אסתר
לרפואה שלימה בקרוב

האזרה האודות

רבינו נחמן מברסלב
זיע"א

לְחִיּוֹרַת בְּאוֹר הַפְּרָשָׁה

עִם הַתּוֹרָה
דְּעִתִּיקָא סְתִימָא

דְּעִתִּידָא
לְאַתְגַּלְיָא
לְעִתִּיד־לְבָא

יו"ל בעז"ה ע"י
מכון אור האורות
רבינו נחמן מברסלב זיע"א
052.763.1800
B48148@gmail.com

פְּרַשַׁת תְּזַרְיַע

"אִשָּׁה בִּי תִזְרִיעַ, וַיִּלְדָּה זָכָר" (ויקרא יב, ב)

אמר רבי שמלאי: בשם שיצירתו של אדם אחר כל בהמה וחיה ועוף במעשה בראשית, כך תורתו נתפרשה אחר כל חיה ועוף. (רש"י: ויקרא רבה יד, א)

א.

(לקוטי-הלכות, ערלה ה, יט)

פִּרְשׁ רַש"י בתחלת פרשת תזריע (ויקרא יב, ב): **"אמר רבי שמלאי: בשם שיצירתו של אדם הוא אחר כל בהמה וחיה ועוף, כך תורתו נתפרשה אחר כל חיה ועוף"** (ויקרא רבה יד, א).

בי יצירתו של אדם היא אחר כל יצירת בהמה וכו' - הוא בדי שיכניע ה'גפנות', ויזכה לתורה ועבודת-השם באמת. **בי** אי-אפשר לזכות לתורה ועבודה ותשובה ומעשים-טובים, כל אחד לפי בחינתו מקטן ועד גדול - כיון-על-ידי שבירת הגאות וגפנות-הרוח.

ובשביל-זה נברא האדם באחרונה, כמו שאמרו רז"ל (סנהדרין לח.): **"שהאדם נברא בסוף, כדי לכנס לסעודה מיד. דבר אחר: שאם תזווח דעתו עליו, יאמרו לו, יתוש קדמך במעשה בראשית"**.

הינו: כי האדם נברא רק בשביל שיעסק בתורה ועבודת-השם כל ימיו, ועל-כן **"נברא באחרונה, כדי שיכנס לסעודה מיד"** - הינו: כדי שיהיה הכל כבר מוכן לפניו, כל מה שצריך לפרנסתו, ולהרחיב דעתו בהם, ולהכיר על-ידם גדלת הבורא-יתברך.

ועל-כן הכל נברא קדם יום הששי, והוא נברא ביום הששי סמוך לשבת אחר שבבר נברא הכל בשבילו והוכן לפניו הכל - **"כדי שיכנס לסעדת שבת מיד"**, ולא יצטרך להמתין ולבלבל דעתו בשום דבר.

רק יזכה לסעדת שבת מיד - שיזכה מיד לעסק בעבודת-השם, שזהו עקר תכלית ה'סעדה של שבת', שהוא בחינת ה'סעדה שלעתידי' שיזכו הצדיקים. שהיה 'אדם-הראשון' ראוי לזכות אליו מיד, אם היה מקים מצותו יתברך.

וזוהו שאמרו רז"ל שם: **"דבר אחר: שאם תזווח דעתו עליו, אומרים לו, יתוש קדמך וכו'"** - הינו: שאי-אפשר לזכות לסעדה הקדושה הנ"ל, אפלו אם הוא פנוי מכל העסקים ויש לו כל הון דעלמא - כיון-על-ידי 'שפלות', שעל-ידי-זה דיקא זוכין לתורה ועבודה כנ"ל.

אבל תכף כשמתגאה ותזווח דעתו עליו, אומרים לו: **"יתוש קדמך"** - כי אז הוא רדוי לפניהם, לפני כל בהמה וחיה ועוף, כמו שאמרו רז"ל (בראשית רבה ח, יב): **"זכה, רודה בהם; לא זכה, נעשה ירוד לפניהם"**.

וכן הוא בכל אדם גם עתה: שיש שהשם-יתברך נותן לאדם עשירות וחפצים הרבה - בהמות ועופות ותבואה ופרות ומלבושים וכו', כאלו הכל נברא בשבילו. ובאמת הוא כן, כי הכל נברא בשבילו, **"כדי**

שִׁיכַנְס לְסַעְדָּהּ וְכוּ' - הִינּוּ: כְּדֵי שִׁיעֶסְק בְּעִבּוּדֵי-הַשֶּׁם, וְעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה לְסַעְדָּהּ הַמַּעֲתֶדֶת לְצַדִּיקִים וְכוּ'.

אָבֵל כָּל אֶחָד לָפִי בַחֲיִנְתּוֹ, אִי-אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לָזֶה, כִּי-אִם עַל-יְדֵי 'שְׁפָלוֹת' בְּאֵמֶת כַּנִּ"ל. וְתִכְפֹּף בְּשִׂמְתָגָאָה וְדַעְתּוֹ זָחָה עָלָיו - מוֹרִידִין אוֹתוֹ, וְאוֹמְרִים לוֹ: "יִתּוֹשׁ קִדְמוֹ", וְכַנִּ"ל.

נִמְצָא: שֶׁעִקַר בְּרִיאַת הָאָדָם אַחֵר כָּל בְּהֵמָה וְכוּ' - הוּא בְּשִׁבִיל 'שְׁפָלוֹת', כְּדֵי שִׁיזְכֶּה עַל-יְדֵי-זֶה לְתוֹרָה'.

וְזֶה שְׁרָמְזָה הַתּוֹרָה בְּפִרְשַׁת תְּזַרְיַע, שֶׁהַזְכִּירָה 'תּוֹרַת הָאָדָם' כְּשֶׁנּוֹלָד, שֶׁהוּא בַחֲיִנַת 'בְּרִיאַת הָאָדָם', שֶׁנּוֹלָד וְנִבְרָא וְיוֹצֵא אָדָם חָדָשׁ לְעוֹלָם, וְהַזְכִּירָה אוֹתוֹ בְּסוּף אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף.

לֹאֵמַר: "כִּשֶׁם שִׁיִּצְרָתוֹ אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף" - שֶׁהוּא בְּשִׁבִיל שִׁיזְכֹּר 'שְׁפָלוֹתוֹ'. "כִּף תּוֹרָתוֹ נִתְפָּרֵשׁ אַחֵר כָּל בְּהֵמָה חַיָּה וְעוֹף" - כִּי הֵם בַּחֲיִנָּה אַחַת.

כִּי מָה שֶׁנִּבְרָא בְּסוּף, זֶהוּ בְּעֵצְמוֹ גַּם-כֵּן בְּשִׁבִיל-זֶה, כְּדֵי שִׁיזְכֶּה לְתוֹרָה, עַל-יְדֵי ה'שְׁפָלוֹת', עַל-יְדֵי שֶׁנִּבְרָא בְּאַחֲרוֹנָה.

וְעַל-כֵּן נִתְפָּרֵשׁ 'תּוֹרָתוֹ' בְּסוּף, כְּמוֹ 'יצִירָתוֹ' - כִּי הַכֹּל בַּחֲיִנָּה אַחַת, כִּי גַם 'יצִירָתוֹ בְּסוּף' הִיָּה בְּשִׁבִיל ה'תּוֹרָה', כִּי אִי-אֶפְשָׁר לְזַכּוֹת לְתוֹרָה, כִּי אִם עַל-יְדֵי 'עֲנוּה וְשְׁפָלוֹת', שֶׁבְּשִׁבִיל-זֶה נִבְרָא הָאָדָם בְּאַחֲרוֹנָה וְכַנִּ"ל.

וְזֶהוּ שֶׁנִּסְמָךְ לָזֶה 'הַלְכוֹת נִגְעִים', 'שְׁבָאִין עַל גִּסּוֹת' (תַּנְחומָא מְצוּרַע ג).

וְזֶה בַּחֲיִנַת מָה שֶׁאָמַר אַדְמוֹר"ר ז"ל (תַּיִי-מוֹהַר"ן צ - מוֹבָא לְהַלְוִן): שְׁפֹרִים הוּא 'תַּקּוּן חֲטָא קַרְח', שֶׁמְרָמָז בְּסוּד הַפְּסוּק (וַיִּקְרָא

מג, מא) "וְאִם מ'פָּאת פְּנֵיו י'פָּרַט ר'אֲשׁוּ" וְכוּ', שֶׁהוּא רֵאשִׁי-תְבוּת 'פֹּרִים'.

כִּי כָּל פְּגַם קַרְח' הִיָּה: 'מַחֲלָקֶת' שֶׁחֲלַק עַל ה'צַדִּיקֵי-הָאֵמֶת' שֶׁהוּא 'מִשָּׁה', עַל-יְדֵי גִּסּוֹת-רוּחוֹ וְגִּאֲוֹתוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ רַז"ל (בַּמְדַּבֵּר-רַבָּה יח, ב). וְעַל-כֵּן הַתַּקּוּן ב'פֹּרִים' - שֶׁאֵז מַכְנִיעִין קַלְפַּת ה'מְרַעְמֶלֶק', שֶׁהוּא ה'גִּאֲוֹת'.

כִּי פְּסוּק זֶה מְדַבֵּר מַבְחִינַת 'נִגְעִים', ו'נִגְעִים בָּאִים עַל גִּסּוֹת הַרוּחַ', כְּמוֹ שֶׁפָּרַשׁ רַש"י בְּפִרְשַׁת מְצַרַע עַל פְּסוּק (וַיִּקְרָא יד, ד): "וְעַץ אֲרָז וְאֲזוּב וּשְׁנֵי תוֹלַעַת" (וְהוּא ב'תַּנְחומָא' מְצוּרַע ג) - שֶׁזֶּהוּ בַּחֲיִנּוֹת 'פֹּרִים' - כִּי כָּל בַּחֲיִנּוֹת 'פֹּרִים', הוּא לְהַכְנִיעַ 'קַלְפַּת ה'מְרַעְמֶלֶק', שֶׁהוּא בַּחֲיִנַת 'גִּאֲוֹת וְגִּסּוֹת'.

וְזֶהוּ בַּחֲיִנַת (נִגְעִים פ"א מ"א): "אַרְבַּעַת מְרֵאוֹת נִגְעִים" - כְּנֶגֶד 'אַרְבַּע בַּחֲיִנּוֹת שְׁפָלוֹת' - שֶׁהֵם מַכְנִיעִין וּמְתַקְּנִין בַּחֲיִנּוֹת 'אַרְבַּעַת מְרֵאוֹת נִגְעִים', שְׁבָאִים עַל 'גִּסּוֹת'.

כִּי (לְקוּטִי-מוֹהַר"ן ח"א יד): א) צְרִיף אָדָם לְהַקְטִין אֶת-עֵצְמוֹ לְפָנֵי גְדוֹלִים מִמֶּנּוּ. ב) וְלְפָנֵי בְּנֵי-אָדָם כְּעַרְפוֹ. ג) וְלְפָנֵי קִטְנִים מִמֶּנּוּ. ד) וְלְפָעֲמִים שֶׁהוּא בְּעֵצְמוֹ קָטָן-שֶׁבְּקִטְנִים, וְצְרִיף לְהַקְטִין אֶת-עֵצְמוֹ כְּנֶגֶד מְדַרְגַּת עֵצְמוֹ, וַיִּדְמָה בְּעֵינָיו שֶׁהוּא לְמַטָּה מִמְּדַרְגָּתוֹ.

"אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ, וַיִּלְדָּה זָכָר" (וַיִּקְרָא יב, ב)

אִשָּׁה מְזוּרַעַת תַּחֲלָה, יוֹלְדַת זָכָר. אִישׁ מְזוּרַעַת תַּחֲלָה, יוֹלְדַת נְקֵבָה. שֶׁנֶּאֱמַר: "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ וַיִּלְדָּה זָכָר". (בְּרֻכּוֹת ס. נְדָה כח. לא.)
וְהִי צְרִיף לְאֶתְעָרָא אֶתְעָרוּתָא בְּקַדְמִיתָא מֵאֶתְתָּא, וְרָזָא דְמַלְהָ: "אִשָּׁה כִּי תִזְרִיעַ", וּמִיָּד: "וַיִּלְדָּה זָכָר" - 'נוֹקְבָא' אֲדַנִּי, 'דְּכַר' יְהוּ"ה. כִּד אַקְדַּיְמַת 'בְּרֵתָא' - שְׁלִיט' דְּכוּרָא, וְאֶתְעָבִיד יֵאֱהַדוּנָה י'. (תַּקּוּנֵי-זֵהַר פז.)

צריך להקדים להעלות 'מין-נוקבין' כדי לקבל
אחר-כך ה'מין-דוכרין', בסוד: "אשה פי תזריע
וילדה זכר", ואמר רז"ל: "אשה מזרעת תחלה,
יולדת [זכר]". (שער-הפונות, דרושי נפילת-אפים ב)

ב.

(לקוטי-הלכות, נחלות ג, ג - על-פי לקוטי-
מוהר"ן ח"א לא, 'אית לן בירא בדברא')

אנו צריכין לכסף תמיד להשם-יתברך
בכסופין ולהשתוקקות חזק, ואז גם
השם-יתברך נכסף אלינו.

**ועל-ידי-זה נעשה יחוד בין 'בנסת'
ישראל עם 'קדשא-ברין'
הוא, ונמשכין תולדין נפשות קדושות.**

וכמבאר שם מזה בתורה הנ"ל (ח"א לא):
שהכסופין שאנו נכספין להשם-
יתברך - זה בחינת 'תאובתין דנוקבא' וכו';
והכסופין שחוזרת הקדשה ונכסף אלינו - זה
בחינת 'תיאובתא דדכורא' וכו'; ואחר-כך
נתחברין הנפשות וכו', עין-שם.

כי זה כלל: ש'כלליות-ישראל, וכן
'כלליות-העולמות' - הם בחינת
נוקבא, בחינת 'מקבל', לגבי ה'משפיע'
וה'מאציל' שהוא הבורא יתברך שמו, שהוא
בחינת 'דכורא' נגדנו - שזהו בחינת היחוד
הנעשה על-ידי כל המצות, שנתחברין
'בנסת-ישראל עם 'דודם, ונכללין בו
יתברך.

וצריך כל אחד לראות: שהוא יתעורר
תחלה לכסף ולהשתוקק אליו
יתברך - שיהיה 'אתערותא-דלתתא' קדם
'אתערותא-דלעלא'. ואזי נמשך עליו 'חסד
גדול' שהוא 'סטרא-דדכורא, בבחינת (ברכות
ס. נדה כח. לא): "אשה מזרעת תחלה יולדת
זכר".

(עין בספר 'בעל-שם-טוב' על התורה, פרשת תזריע, אות
א ואות ב; ובהגהות 'מקור-מים-חיים' שם אות א).

דהינו: כש'בנסת-ישראל' נכספין בתשוקה
גדולה אליו, עד שמולידין נפשות
- אזי השם-יתברך נכסף אליהם, ומשפיע
עליהם 'אור החסד הגדול, שהוא בחינת
'סטרא-דדכורא, פי'דוע (זהר תזריע מה).

כי כשאין האדם מתעורר מעצמו להשם-
יתברך, ואזי השם-יתברך נכסף אליו,
כי הוא יתברך חפץ ומשתוקק שישוב אליו,
ואזי 'אתערותא-דלעלא' קדם 'אתערותא-
דלתתא' - אזי ה'נפשות הנולדין, הם
בבחינת 'סטרא-דנוקבא, בחינת "איש
מזריע תחלה יולדת בת" (ברכות ונדה שם).

כי עקר 'מדת-הדין' שהוא בחינת 'סטרא-
דנוקבא, נמשך מתחלת הדין של
בריאת-העולם, שעקר היה על-ידי שהיה
בתחלה בשעת בריאת-העולם - 'אתערותא-
דלעלא' בלא 'אתערותא-דלתתא, פי'דוע
ומובן בפתבים.

ו'נפש' הנוקבא, נמשך מבחינת 'אתערותא-
דלעלא' קדם 'אתערותא-דלתתא,
שמשם 'אחיזת הדין' שהוא 'סטרא-דנוקבא'
- אבל אף-על-פי-כן הוא 'נפש קדושה,
מאחר שעל-כל-פנים נתעורר אחר-כך ונכסף
להשם-יתברך.

ועקר הפגם לגמרי הוא: כשאין האדם
נתעורר לשוב להשם-יתברך ולכסף
אליו יתברך אפלו כשהשם-יתברך מעוררו
וקוראו בכמה מיני פרוזים והתעוררות, והוא
אינו משגיח על-זה חס-ושלום - זהו 'רשע-
גמור' אשר "בחייו קרוי מת" (ברכות יח: -
מאחר שיש לו 'כסופין רעים, וכו' אחר
'תאובתין דהאי עלמא, ואינו מתעורר לכסף
ולהשתוקק להשם-יתברך אפלו אחר
'אתערותא-דלעלא, דהינו: מה שהשם-
יתברך מעוררו בכל-עת, פנ"ל.

אבל מי שעל-כל-פנים נתעורר אחר 'אתערוותא-דלעלא' - שהתחיל להרגיל עצמו בכסופין קדושים, ולהטות מחשבתו שלא תחשב ב'כסופין רעים', רק הוא מרגיל עצמו לכסף ולהשתוקק ולהתגעגע תמיד להשם-יתברך - אזי הוא גם פן עושה 'נפשות קדושות'. ואף-על-פי שאלו הנפשות הם בבחינת 'סטרא-דנוקבא' - אף-על-פי-כן הם בבחינת 'תקון-הברית'.

[עין באריכות ב'לקוטי-הלכות', קריאת-שמע הלכה ה, אותיות זח-טז-י"א-יב-יג-יד-טו - בענין 'אתערוותא-דלתפא' ו'אתערוותא-דלעלא' - בבחינת (איכה ה, כא): "השיבנו ה' אליה ונשובה", ובחינת (מלאכי ג, ז): "שובו אלי ואשובה אליכם".]

"בימי נדת דותה תטמא" (ויקרא יב, ב)

ג.

(ח"א כב, א-ב-בסוף)

דע: שיש 'חותם', ויש 'חותם בתוך חותם' (עין עבודה-זרה לא, ושלחן-ערוך יורה-דעה סימנים קל-קלא-קלו - ועין עץ-חיים שער לה פ"ג; ושער-הפנויות, ליל השענא-רבא).

יש 'חותם הפנימי של הרגלין', בבחינת 'מוכיחי-הדור' שהולכים להוכיח את ישראל, ולהחזירם להשם-יתברך.

וכשהשם-יתברך גוזר 'גזר-דין' בעולם - הוא מתיעץ עמהם, ומגלה להם ה'דין-תורה' שנגזר על הדור, והם מכסים ה'דין-תורה' וחותמין אותו וכו', שלא יהיה נעשה מפני חסו-שלום דין אכזרי. והולכים ומוכיחים הדור, כדי להחזירם למוטב, להמתיק הדין וכו'.

וכשהרע של הדור גובר על ה'חותם-הפנימי של הרגלין, ומקלקל אותו חסו-שלום - אזי נתקלקל 'שלום העולם', ונעשה 'גרושין ומחלקת' בעולם, הפך ה'שלום' - בבחינת (איוב יח, יח): "ומתבל ינדהו" - פי 'מ'חות'ם' נעשה 'נד"ת' (ויקרא יב, ב), פי הם במספר השוה" (עץ-חיים לה, ג).

ויש 'חותם' למעלה מזה ה'חותם' - הינו: 'חותם-החיצון של הידים', בבחינת 'ידים המקבלים מוסר מאלו המוכיחים', בבחינת (איוב לו, ז): "ביד כל אדם יחתום". וה'ידים' זה בבחינת 'אמונה', שנתקבל בה ה'מוסר'.

וזוה ה'חותם-החיצון' צריך שמירה יתרה שלא יתקלקל - הינו: שלא יתקלקל ה'אמונה'. פי אז יוכלו להתקרב ולקלקל ה'חותם-הפנימי'.

וכשנתקלקל חסו-שלום גם ה'חותם-החיצון' של הידים' שהוא ה'אמונה' - נעשה מזה 'כפירות', שהיא הפך האמונה' - ונעשה 'אמונות-כזביות'.

כי עקר ה'עבודה-זרה' - אין לה פח, אלא על-ידי שמקבל מה'ידים' אלו וכו'.

וגם תקונו: הוא רק על-ידי בבחינת הידים' וכו', בבחינת (בראשית לה, ד): "ויתנו אף יעקב, את כל אלקי הנכר אשר בידם".

פי "מ'חות'ם' נעשה 'נד"ת", בבחינת (ישעיה א, טו): "ידיכם דמים מלאו" - פי 'י"ד' במלואו [י"ד דל"ת], הוא מספר 'נד"ת' - הינו: "עבודת-אלילים שמטמאה כנדה" (שבת פב).

וזוה פרוש (בבא-קמא נט:): "אלעזר זעירא הוה סים מסאנא אבמא, אמרו לה: מה

עֲבֹדָתָּ? אָמַר: קָא מְתַאבְּלִינָא עַל יְרוּשָׁלַיִם -
כִּי הָיָה מְתַאבְּל עַל יְרוּשָׁלַיִם "קַרְיָה נְאֻמָּנָה"
(ישעיה א, כא-כו). הִינּוּ: עַל 'קַלְקוּל הָאֻמוֹנָה'.

וְעַל-כֵּן סִיּוּם: "מְסַאנָא אַבְמָא" - לְהַזְרוּת:
שְׁנַת־קַלְקַל 'חֻתְמֵי-הַרְגָלִיךְ', וְנַעֲשֶׂה
מ'חֻתְמֵי' דָּם 'נְדִי'ת', כִּי "הָאִי שְׁחֹר אָדָם
הוּא" (נְדִי יט.). וְזֶה נַעֲשֶׂה עַל-יַדֵּי 'קַלְקוּל
הָאֻמוֹנָה' - כִּי עֵקֶר הִיא הָאֻמוֹנָה וְכוּ'.

"וּבַיּוֹם הַשְּׂמִינִי יִמּוּל בְּשׂוֹר עַרְלָתוֹ" (ויקרא יב, ג)
- עֲנִינִי בְּרִית מִלָּה וְיִמְלִית בְּשׂוֹר הָעַרְלָה -

ד.

(ח"א יט, בפסוק)

זֶהוּ 'סוּד פּוֹנֵת הַמִּלָּה': כְּמוֹ שְׂמוּבָא
בְּמִדְרָשׁ (בְּרַאשֵׁית־רַבָּה יא, ו): "אֵיךְ יִבְרָא
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא דְבַר הַמְּחַסֵּר תַקּוּן"!!

אֲךָ הוּא עַל פּוֹנָה זוֹ: שְׁה'לְשׁוֹן-הַקִּדְשׁ',
שֶׁהוּא בְּחִינַת 'תַקּוּן-הַבְּרִית' הַבָּא
מְלַמֵּעָלָה, הוּא עֵדִין חֹסֵר תַקּוּן.

וְעֵקֶר תַקּוּנוֹ לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם - עַל-יַדֵּי
שְׂאֵנוּ מַעְלִין ה'טוֹב־שֶׁבַתְרַגּוּם,
וּמְשַׁלְּמִין ה'לְשׁוֹן-הַקִּדְשׁ' - כִּי עֵקֶר תַקּוּן
כָּל הַדְּבָרִים, נְשָׁלֵם לְמַטָּה בְּזֶה הָעוֹלָם דִּיקָא.

שְׂאֵה-עַל-פִּי שְׁה'לְשׁוֹן-הַקִּדְשׁ' בָּא
מְלַמֵּעָלָה - אַף-עַל-פִּי-כֵן
אֵין לוֹ שְׁלָמוֹת, כִּי-אִם עַל-יַדֵּי 'לְשׁוֹן-תַרְגּוּם',
בְּחִינַת "עֵץ הַדַּעַת טוֹב וְרַע" (בְּרַאשֵׁית ב, ט"ז) -
דִּהִינּוּ: עַל-יַדֵּי שְׂמִבְרִין ה'טוֹב' שֶׁבַתְרַגּוּם,
ה'טוֹב' שֶׁבַעֲפִי-הַדַּעַת, שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה דִיקָא
נְשָׁלֵם ה'לְשׁוֹן-הַקִּדְשׁ'.

וְזֶהוּ שְׂמִבְאָר שָׁם בְּמִדְרָשׁ הַתְרוּץ: "כָּל
דְּבַר צְרִיךְ תַקּוּן וְכוּ', אַף הָאָדָם צְרִיךְ
תַקּוּן" וְכוּ'.

הִינּוּ: שְׁה'שִׁם-יִתְבָּרַךְ בְּרָא כָּל הַבְּרִיאָה
בְּשִׁבִיל הָאָדָם ה'בַּעַל-בְּחִירָה' -
שֶׁהוּא דִיקָא יִתְקַן כָּל הַדְּבָרִים, עַל-יַדֵּי בְרוּר
ה'טוֹב שֶׁבַעֲפִי-הַדַּעַת' - שְׁעַל-יַדֵּי-זֶה מְשַׁלֵּם
וּמְתַקֵּן כָּל הַדְּבָרִים שֶׁבַעוֹלָם.

וְעַל-כֵּן צְרִיכִין לְתַקּוּן 'תַקּוּן-הַמִּלָּה',
'תַקּוּן-הַבְּרִית', בְּזֶה הָעוֹלָם דִיקָא
- בְּחִינַת 'שְׁלָמוֹת לְשׁוֹן-הַקִּדְשׁ' עַל-יַדֵּי
'תַרְגּוּם' דִיקָא.

וְזֶהוּ (יחזקאל א, כז): "חֲשִׁמ'ל". "חֲשִׁמ'ל" -
בְּחִינַת 'מִלָּה' (זֹהַר וַיִּקְהַל רג.). ו'מ'ל' -
גִּימְטְרִיא 'שְׁבַעִים', בְּחִינּוֹת (זֹהַר שָׁם): "מְדוּרָה
שָׁל שְׁבַעִין כּוֹכְבִין" - שְׁנַת־מִלָּל וְנַחֲתָד
וְנִתְבַטַּל עַל-יַדֵּי 'מַצּוֹת מִלָּה', שֶׁהוּא בְּחִינַת
'תַקּוּן-הַבְּרִית'.

ה.

(ח"א כב, ה)

לְהַכְנִיעַ וּלְשַׁבֵּר 'עֲזוֹת־הַגּוֹף', הוּא עַל-יַדֵּי
'קוֹלוֹת־דְּקָדְשָׁה' (צַעֲקָה, אֲנָחָה, קוֹל
שׁוֹפָר, קוֹל זְמֵרָה, קוֹל חֲחֻכִּים הָאֲמַת, קוֹל קִשְׁקוּשׁ
הַמְטַבְּעוֹת שֶׁל צְדָקָה, וְשָׂאֵר קוֹלוֹת דְּקָדְשָׁה).

וְאִז מְתַקְרַבַת וּמְתַדְבַקַת ה'עֵצִים' -
לְה'בְשָׁר', הִינּוּ ה'נְשָׁמָה' - לְה'גּוֹף'.
וְהִיא טוֹבָה לְה'נְשָׁמָה' - שְׁלַפְעָמִים
כְּשֶׁנוֹפְלֵת מְמַדְרַגְתָּהּ, תּוֹכַל לְחַזֵּר לְמַעְלָתָהּ,
עַל-יַדֵּי 'תַעֲנוּגֵי-הַגּוֹף', וְעַל-יַדֵּי ה'הָאָרוֹת'
שֶׁהֵאִירָה בּוֹ הַנְשָׁמָה מִקִּדְמָה.

וְזֶה (בְּרַאשֵׁית יז, כג-כו): "וַיִּמַּל אֶת בְּשׂוֹר
עַרְלָתָם בְּעֵצִים הַיּוֹם הַזֶּה", "בְּעֵצִים
הַיּוֹם הַזֶּה נִמּוּל אַבְרָהָם". "הַיּוֹם הַזֶּה" - זֶה

בְּחִינַת 'קוֹל שׁוֹפָר' 'שְׁמֻצּוֹתוֹ בַּיּוֹם' (ראש-
השָׁנָה כח: מְגִלָּה כ:) - שְׁעַל-יָדוֹ נִמּוֹל וְנִשְׁבָּר
עֶרְלַת בְּשָׂרוֹ, וּמִקְבֵּל אֹר הַעֲצָם.

כָּל פְּשָׁעִים תִּכְסֶּה אֶהְבֶּה" (משלי י, יב), כִּי שָׁם
שׁוֹרָה אֶהְבֶּה הַקְּדוּשָׁה.

ח.

(ח"א לט)

הָעֶרְלָה' הֵם 'שְׁלֹשׁ-קְלֹפוֹת', הַמְּסַבְּבִים
ה'בְּרִית-שְׁלוֹם'. וְכִשְׁמִשְׁבְּרִין אֶת
הָעֶרְלָה, אָזִי נִתְגַּלָּה 'בְּרִית-שְׁלוֹם'. וְכִשְׁיֵשׁ
שְׁלוֹם לְמִטָּה, יֵשׁ לוֹ שְׁלוֹם לְמַעַלָּה בְּמִרוֹמוֹ.
וְכִשְׁיֵשׁ שְׁלוֹם לְמַעַלָּה, אָזִי נִתְגַּלָּה וְנִתְרַבָּה
שִׁבְעַ גְּדוּל בְּעוֹלָם.

ט.

(ח"א סג)

'סוֹד בּוֹנֵת הַמִּילָה': כִּי 'בְּרִית' נִקְרָא "אִמָּה"
(שַׁבַּת קח:). וְהוּא בְּחִינַת (מְנַחֵם צח:):
"אִמָּה בַּת שֵׁשׁ טַפָּחִים", שְׁה'בְּרִית' כָּלוּל
מֵהֶם.

וְהוּא בְּחִינַת (ישעיהו ג, ב): "שָׂרְפִים עֹמְדִים
מִמַּעַל לוֹ, שֵׁשׁ בְּנָפִים שֵׁשׁ בְּנָפִים
לְאֶחָד". "שֵׁשׁ בְּנָפִים" - הֵם בְּחִינַת ה'שִׁשְׁה'
טַפָּחִים הַגְּזוּל.

וְהֵם נִחְלָקִים לְשָׁלֹשׁ' - הֵינּוּ בְּחִינַת (שם):
"בְּשִׁתִּים יִכְסֶּה פָּנָיו, וּבְשִׁתִּים יִכְסֶּה
רַגְלָיו, וּבְשִׁתִּים יַעֲוֹפֶף".

כִּי 'פָּנִים' - הוּא בְּחִינַת (בְּבֵרֵי קמ"א לב:):
"וְטָפַח לוֹ עַל פָּנָיו".

(א) "וּבְשִׁתִּים יִכְסֶּה פָּנָיו" - הוּא בְּחִינַת
'שְׁנֵי טַפָּחִים', בְּחִינַת "מְגַלָּה טַפַּח
וּמִכְסֶּה טַפַּח" הַנֶּאֱמָר ב'בְּרִית' (נְדָרִים כ:).

(ב) "בְּשִׁתִּים יִכְסֶּה רַגְלָיו" - הוּא בְּחִינַת
"וְטָפַח לוֹ בְּסַנְדְּלוֹ" (בְּבֵרֵי קמ"א שם). וְהוּא
גַּם-כֵּן בְּחִינַת 'שְׁנֵי טַפָּחִים' פְּנִי ל', "מְגַלָּה טַפַּח
וּמִכְסֶּה טַפַּח".

י.

(ח"א לא, ו)

מִי שֶׁהוּא בְּבְחִינַת 'בְּרִית', אָזִי: "חֶסֶד
מִתְגַּלָּה בְּפֶאֱ דְאִמָּה" (זֶהר אֲדָרָא-רַבָּא נְשֵׂא
קמב.), בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים פט, כט): "לְעוֹלָם אֲשַׁמֵּר
לוֹ חֶסְדֵי וּבְרִיתִי נֶאֱמָנֶת לוֹ".

וּבְשִׁבְלִי-זָה נִתְּנָה מְדַת חֶסֶד, לְאַבְרָהָם,
כִּי הוּא הָיָה "רֹאשׁ
לְפֶאֱ מִינִים" (עַל-פִּי שִׁירֵי-הַשִּׁירִים רַבָּה ד, כ), וְ"רֹאשׁ
לְנַמּוּלִים" (אֶסְתֵּר-רַבָּה פְּתִיחָתָא י).

יז.

(ח"א לד, ז)

'חֲרָפָה' - הוּא בְּחִינַת 'עֶרְלָה', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב
(בְּרֵאשִׁית לד, יד): "לֹא נוֹכַל לָתֵת אֶת
אֲחֻזַּתְנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עֶרְלָה, כִּי חֲרָפָה הוּא
לָנוּ". וְהוּא בְּחִינַת 'אֶהְבֶּה נְפוּלָה וּשְׁבוּרָה'
וְכוּ, כִּי ה'חֲרָפָה' הוּא מ'שְׁבִירַת כְּלֵי הַחֶסֶד'.

וּכְשֶׁה'לֵב' מְשַׁקֵּעַ ב'חֲרָפָה', ב'עֶרְלַת לֵב"
(עַל-פִּי דְבָרִים י, טז): "וּמִלַּתְּם אֶת עֶרְלַת

לְבַבְכֶם", הֵינּוּ: (תְּהִלִּים סט, כא): "חֲרָפָה שִׁבְרָה
לְבָבִי" - וּמִקְשָׁר ה'לֵב', בְּחִינַת 'זָאוּ' -
לְה'יִוֹד', הֵינּוּ: לְה'נְקֻדָּה', בְּחִינַת 'צַדִּיק',
שֵׁשׁ ה'אֹר הָאֶהְבֶּה הַקְּדוּשָׁה' שׁוֹרָה, כִּי
אֹר הַחֶסֶד' נִשְׁאָר ב'יֶסוּד דְאֶצִּילוֹת', שֶׁהוּא
בְּחִינַת (משלי י, כה): "צַדִּיק יֶסוּד עוֹלָם".

אָזִי נִתְבַטַּל ה'אֶהְבֹּת רְעוּת' - הֵינּוּ:
ה'חֲרָפוֹת', הֵינּוּ: "עֶרְלַת לֵב". כִּי
ה'צַדִּיק, יֵאִיר לְה'זָאוּ', בְּחִינַת 'לֵב' -
וְנִתְבַטַּל ה'חֲרָפָה', הֵינּוּ "עֶרְלַת לֵב" - כִּי "עַל

ג) "וּבְשֵׁתִים יְעוֹפֵף" - הוּא בְּחִינַת (חֲלִין כו:):
 "עוֹפוֹת שֶׁנִּבְרְאוּ מִן הָרֶקֶק", בְּחִינּוֹת:
 "טוֹפֵחַ עַל־מְנַת לְהִטְפִיחַ" (בְּרֻכּוֹת כה: יוֹמָא עח.
 גְּטִין טז. עֲבוּדָה־זָרָה ס:).

וְכָל הַשְּׂשֵׁה־טְפָחִים, פְּלוּלִים וּמְנַחִים
 בְּבְרִית' - כִּי הֵם בְּחִינַת: "שֵׁשֶׁת יָמִים
 שִׁבְהֵם עָשָׂה ה' אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ",
 בְּבְחִינַת (תְּהִלִּים לט, ו): "הִנֵּה טְפָחוֹת נָתַתְּ יָמִי",
 כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שְׁמוֹת כ, י): שֵׁשֶׁת יָמִים עָשָׂה ה'
 וְכוּ' וַיִּנַּח בַּיּוֹם הַשְּׁבִיעִי".

הִינּוּ: שֶׁכָּל הַשְּׂשֵׁה־יָמִים, בְּחִינַת הַשְּׂשֵׁה־
 טְפָחִים' - הִנִּיחַ כָּל־סֵפֶל בַּיּוֹם
 הַשְּׁבִיעִי, שֶׁהוּא שְׁבַת', שֶׁהוּא בְּחִינַת
 'בְּרִית', כְּמוֹ שֶׁכְּתוּב (שָׁם לֹא, יז): "בְּרִית עוֹלָם
 בֵּינִי וּבֵין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל".

וְזָה בְּחִינַת (תְּקוּוּנַיִזְהָר פג. עַל בְּרֵאשִׁית א, א):
 "בְּרֵאשִׁית, בְּרֵא שֵׁית" - בְּחִינַת 'שֵׁשֶׁת
 יָמִים', 'שְׂשֵׁה טְפָחִים' הַנֶּ"ל, שֶׁכָּל־סֵפֶל מְנַחִים
 וּכְלוּלִים בְּבְרִית'.

וְזָה (שָׁם יא. עַל בְּרֵאשִׁית א, א): "בְּרֵאשִׁית,
 בְּרִית אֵשׁ" - הִינּוּ: 'בְּרִית' שֶׁכְּלוּל
 מִשְׂשֵׁה יָמִים, 'שְׂשֵׁה טְפָחִים', 'שֵׁשׁ כְּנָפִים'.

וְזָה: "בְּרִית אֵשׁ" - בְּחִינַת 'שְׂרָפִים' בְּשֵׁשׁ
 כְּנָפִים, שֶׁהֵן בְּחִינַת 'שְׂשֵׁה־טְפָחִים'
 כְּנָפִים.

כִּי גַם 'אֵשׁ' יֵשׁ לָהּ שְׂשֵׁה כַחוֹת - הִינּוּ:
 מִתִּיבָה וּמִקְפִּיא, מְבַשֵּׁל וְשׂוֹרֵף, מְשַׁחֵד
 וּמְלַבֵּן.

וְכֵן 'עוֹף' יֵשׁ בּוֹ שְׂשֵׁה כַחוֹת - כִּי עַל־יְדֵי
 הָעֲפִיפָה, הוּא נִעְלָם וּמִתְגַּלֵּה, קָרוֹב
 וְרַחוּק וְכוּ'.

וְהַצְּדִיק' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'בְּרִית' - כְּלוּל
 מִבְּחִינּוֹת הַשְּׂשֵׁה־טְפָחִים הַנֶּ"ל,

שֶׁנִּחְלָקִים לְשֵׁלֶשׁ בְּחִינּוֹת' שֶׁל 'שְׂתִים שְׂתִים'
 וְכוּ' וְכוּ'.

י
 (ח"א פב)

"סוּד הַמִּלְחָה, לְשֵׁתֵק עַל הַבְּזִיוּנוֹת!" - כִּי
 (תְּקוּוּנַיִזְהָר לו. עַל יִחְזָקָאֵל א, ד): יֵשׁ 'שֵׁלֶשׁ'
 קְלָפוֹת הַטְּמְאוֹת', וְקְלַפַּת נִגְה' הִיא בֵּין
 הַשְּׂלֶש־קְלָפוֹת' וּבֵין הַקְּדָשָׁה, בְּחִינַת
 "חֲשֵׁמ"ל" (יִחְזָקָאֵל שָׁם), כִּי לְפָעַמִּים נִכְלָלָת
 בְּמ"ל אֲזוּרוֹת' (עֲצָחִיִּים לג, ג; מט, א).

וְזָהוּ סוּד 'מִלְחָה' - כִּי (תְּקוּוּנַיִזְהָר עח. עֲצָחִיִּים
 מט, א): "יֵשׁ 'שֵׁלֶשׁ עוֹרוֹת' שֶׁהֵם 'שֵׁלֶשׁ'
 קְלָפוֹת', וְעוֹר דֶּק רְבִיעִי הוּא בְּחִינַת 'נִגְה'".
 וְכָל הַחֲרָפוֹת' הַבָּאִים לְאָדָם, הֵם מִשְּׂלֶש־
 הַקְּלָפוֹת', שֶׁהֵם בְּחִינַת 'עֲרָלָה'.

וּמִפְּנֵי־זָה אָמְרוּ אַחֵי דִינָה לְאַנְשֵׁי שְׂכָם
 (בְּרֵאשִׁית לד, יד): "לֹא נוֹכַל לָתֵת
 אֶת אַחֲתָנוּ לְאִישׁ אֲשֶׁר לוֹ עֲרָלָה, כִּי חֲרָפָה
 הִיא לָנוּ"; וְגַם יְהוֹשֻׁעַ אַחֵר מָלְ אֶת יִשְׂרָאֵל
 שְׁנִיתָ, אָמַר (יְהוֹשֻׁעַ ה, ט): "הַיּוֹם גָּלוּתִי אֶת
 חֲרַפַּת יִשְׂרָאֵל" - כִּי עַקֵּר הַחֲרָפוֹת' בָּאִים
 מִבְּחִינַת 'עֲרָלָה', בְּחִינַת 'שֵׁלֶש־קְלָפוֹת' הַנֶּ"ל.

וְעַל־יְדֵי שֵׁשׁ־שׁוּמְעִין חֲרַפְתֶּם וְאִינֶם
 מְשִׁיבִים" (שְׁבַת פח: יוֹמָא כג. גְּטִין לו:)
 - דוֹחִים הַשְּׂלֶש־קְלָפוֹת', בְּחִינַת 'עֲרָלָה',
 בְּחִינַת 'חֲרָפָה' - וְנִכְלָלִים בְּבְחִינַת 'חֲשֵׁמ"ל',
 עַל־יְדֵי הַשְּׂתִיקָה.

"חֲשֵׁמ"ל" (חֲגִיגָה יג זָהָר וַיִּקְהַל רג). "חֲשֵׁ" -
 הִינּוּ: 'שְׂתִיקָה'. וְ"מ"ל" - הוּא
 בְּחִינַת 'מִלְחָה' בְּטוּלָה־הָעֲרָלָה, 'חֲרָפָה',
 'שֵׁלֶש־הַקְּלָפוֹת' - כִּי הוּא דוֹחָה הַחֲרָפָה,
 עַל־יְדֵי שְׂאִינוֹ רוֹצֵה לָרִיב וּלְחַרֵּף אֶת חֲבֵרוֹ.
 [נִעֲיָן בְּפָנִים שְׁנֵי סוּגֵי הַשְּׂתִיקָה עַל הַחֲרָפוֹת, בְּחִינַת
 הַשְּׂלֶש־קְלָפוֹת' וּבְחִינַת 'נִגְה'].

יא.

(ח"ב יט)

מִיֵּלָה היא מצוה ראשונה שנצטוו בה אברהם אבינו, שהיה "ראש למאמינים" (על-פי שירי-השירים רבה ד, כ). ועמלק שהוא בחינת הפילוסופים וה'כופרים', בופר בכל המצוות, ומפרש הכל על שכליות לבד.

וְזָהוּ (תנחומא תצא י): "חותך מילות וזורק כלפי מעלה" - שכופר במצות מילה, וזורקה כלפי מעלה אל השכל. כי הם מפרשים הכל רק על 'שכליות' לבד, וכופרים בעשיות המצוות. אשרי מי שאינו יודע מהם כלל.

יב.

(לקוטי-הלכות, שחיטה ב, ז)

עקר 'תקון-הברית', הוא בבחינת יום השמיני, שהוא למעלה מהשבעה ימים שהוא בחינת ה'דעת' - שמשם נמשך עקר 'תקון-הברית', פמובא.

וצריך שיעברו עליו שבעה ימים - כדי לצאת מן 'פח-המדמה', 'פח-הבהמיות', שעקר אחיזתו בבחינת 'שבעת ימים', על-ידי 'אהבת-הנפולות', פמובא בדברי רבנו (ח"א נד).

אבל בבחינת "יום השמיני", שהוא בחינת 'מחין' - אין לו אחיזה שם. ואז נעשה ה'מילה', שהוא 'הכנעת הבהמיות' ו'תקון-הברית'.

יג.

(לקוטי-הלכות, חל-המועד ד, יא)

אי-אפשר להכניע ה'רע' שהוא ה'ערלה', מהאדם, עד שיעברו עליו

שבעה ימים תחלה - שהם פנגד 'שבעת ימי בראשית', שכלם נכללין בשבת.

"וביום השמיני" - אז הוא בחינת המשכת קדשת 'שבעת ימי בראשית', שהוא בחינת 'קדשת שבת', לימי החל, שהתחיל "ביום השמיני" ליצירה.

ועל-כן אז דיקא "מלין בשר ערלתו", ומכניעין ומבדילין מפנו ה'רע' שהוא ה'ערלה', כדי להמשיך הקדשה על התינוק הנמול - שעקר הקדשה הוא: להמשיך 'קדשת העולם-הבא', שהוא 'קדשת שבת' - ל'זה העולם', שהוא בחינת 'ימי המעשה' - ש'זה נעשה "ביום השמיני" דיקא.

יד.

(לקוטי-הלכות, מילה ג, ד - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב עח, 'בענין הנהגת הפשיטות')

זה בחינת 'מצות מילה' בשמיני - שצריך ל'עבר על התינוק שבעה ימי ערלה, ואחר-כך בשמיני מלין אותו.

כי זהו בחינת מה שארץ-ישראל היתה תחלה ביד פנעו, ואחר-כך נתנה לישראל. ומה שהיה העולם מתקיים בתחלה עשרים-וששה דורות בלא התורה, ואחר-כך נתנה תורה - כי בהכרח שתקדים הקלפה ל'פרי'.

ובאמת: גם בעת שליטת הקלפה הקודמת ל'פרי', דהינו בימי ערלה, בעת שארץ-ישראל ביד פנעו ובעשרים-וששה דורות שלא נתנה תורה - גם אז מקבלין חיות רק מהשם-יתברך שמחיה את כלם בחסדו הגדול, שהוא בחינת 'התורה הנעלמת'.

"זאת תורת היולדת" (ויקרא יב, ז)
 עניני 'לדה', 'צעקת היולדת',
 'מקשה לילד', 'קשוי הולדת הנפש'

טו.

(ח"א כא, ז)

לפעמים ה'מחין' ו'השפע-אלקי', בהעלם,
 בבחינת 'עבור' - ואז "יפה
 צעקה לאדם" (ראש-השנה טז, יח), בין בתפלה
 בין בתורה.

כי 'העלם', הינו 'עבור', זה בבחינת (דברים
 לב, יח): "צור ילדה תשי", כמו (מלכים-ב
 יט, ג; ישעיה לז, ג): "וכח אין ללדה" - כמו אשה
 שתשה פחה מלידה, ובשעה שהיא פורעת
 לילד ראמת 'שבעין קלין', כמנין תבות
 שבמזמור "יענה" (תהלים כ), ואז מולדת (זהר
 פנחס רמט:).

ו"ה'שבעין קלין' - הם בחינת (תהלים כט;
 פסחים קיב): "שבעה קולות
 שאמר דוד על המים" (זהר שם), "שכל אחד
 כלול מעשר" (רפנויבחי, שמות כ, א).

וה'צעקה' שאדם צועק בתפלתו ובתורתו
 כשנסתלקין ה'מחין' בבחינת
 'עבור' - אלו ה'צעקות' הם בחינת 'צעקת
 היולדת'.

והקדוש ברוך-הוא שהוא "יודע
 תעלומות" של ה'מחין' איך
 נתעלמו - הוא מאזין 'צעקתנו'. וה'צעקה'
 הוא במקום 'צעקת השכינה', כאלו השכינה
 צועקת, ואז מולדת המחין.

וזה בחינת (במדבר יב, יד): "תכלם שבעת
 ימים". "שבעת ימים" - זה בחינת
 'שבעה קולות' של דוד כנ"ל, שהם 'שבעין-
 קלין' הנ"ל, שצריך לצעק כדי להוציא 'אור-

ועל-ידי-זה עקר קיום-העולם - כי על-
 ידי-זה, אפלו כשאדם חוטא
 ופוגם בבריית-קדש, שאזי נמשך חסיושלום
 הערלה דחפאי על ברית, והיה ראוי שחס-
 ושלום יחזר העולם לתהו ובהו - כי עקר
 כלל ויסוד כל התורה פלה הוא 'שמירת
 הבריית-קדש' וכו', ועקר 'קיום-העולם' היא
 על-ידי 'תקון-הבריית' וכו'.

אך השם-יתברך "חפץ חסד" (מכה ז, יח),
 ועל-כן הקדים הקלפה לפרי, והקדים
 'שבעה ימי ערלה' קדם ה'מילה' - להורות:
 שגם בימי הערלה השם-יתברך נותן חיות
 בחסדו הגדול, שהוא בחינת 'התורה
 הנעלמת'.

ועל-ידי-זה: אפלו כשאדם חוטא חס-
 ושלום ופוגם בבריית -
 השם-יתברך מקימו בחסדו, בבחינת 'התורה
 הנעלמת', ומאריך אפו עד שישוב.

ובזה מובן היטב מה שאיתא בזהר-הקדוש
 (ניחי ריט:): "שעל פגם-הבריית אין
 מועיל תשובה". ובאמת-לאמתו איתא בכל
 הספרים: "שעל הכל מועיל תשובה" - אך
 על-פי כל דרכי התורה הנגלית, בודאי אין
 מועיל תשובה על פגם טפי המוח.

אבל יש תורה הנעלמת' שהיא בחינת
 'חסד חנם', שזהו החסד סתום ונעלם
 מעין כל - שעל-ידי-זה נתקיים העולם אפלו
 'קדם מתן-תורה', ואפלו בימי ערלה וכו'
 כנ"ל. ועל-ידי ה'חסד הנעלם' הזה, מועיל
 תשובה על הכל (עיין-שם עוד בפנים).

יז.

(ח"א כג, ה)

'שָׂרֵשׁ הַשְּׁפָעוֹת' - מְכַנֶּה בְּשֵׁם 'שְׁלִיא', שֶׁשֵׁם מְנַח הַיּוֹלֵד.

כִּי הַשְּׁלִיא' הוּא בְּחִינַת (איו"ב ג, י): "דְּלַתִּי בְטַנְי", כִּי "יֵשׁ שְׁנֵי דְלָתוֹת לְאִשָּׁה (בְּכוֹרוֹת מ"ה, ו; וַיִּקְרָא יִרְבֵּה יֵד, ד) - "וְנִעְשָׂה מִשְׁנֵי דְלָתֶיךָ, צוּרַת מ"ם סְתוּמָה, שֶׁשֵׁם מְנַח הַיּוֹלֵד" (שַׁעֲרֵי הַפְּנּוֹת, דְּרוּשֵׁי הָעֵמִידָה ב) - בְּחִינַת "מ"ם יוֹם שֶׁל יִצְרָת הַיּוֹלֵד" (נְדָה ל.). וְכֵן יֵשׁ לְמַעְלָה "דְּלַתִּי שְׁמַיִם" (תְּהִלִּים עח, כג), שֶׁשֵׁם נוֹלָד הַשְּׁפָעוֹת'.

יח.

(ח"א לו, א)

כָּל נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל, קֹדֶם שֶׁיֵּשׁ לָהּ הַתְּגַלּוּת בַּתּוֹרָה וְעִבּוּדָה, בְּחִינַת 'לְדָה' - מְנַסִּין וּמְצַרְפִּין אוֹתָהּ בְּגַלּוּת הַתְּאֻזוֹת שֶׁל 'שְׁבַעִים-אֲמוֹת'.

וְאִזִּי הוּא צָרִיךְ לְצַעֵק לְהַשִּׁיב יְתֵבֶרֶךְ הַרְבֵּה קוֹלוֹת, הַפְּלוּלִים בְּשְׁבַעִים-קוֹלוֹת' - כְּמוֹ הַיּוֹלֵדֵת שֶׁצּוֹעֵקֶת לִפְנֵי הַלֵּדָה 'שְׁבַעִים קוֹלוֹת', כְּנֶגֶד 'שְׁבַעִים תְּבוּאוֹת' שֶׁבְּמִזְמוֹר "עֵנֵךְ" (תְּהִלִּים כ - זֶהר פִּנְחָס רמט:). עַד שֶׁיִּרְחַם עָלָיו הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

יט.

(ח"א ס, ה)

'הַתְּגַלּוּת הַיְרָאָה' - הוּא עַל יְדֵי 'פְּקִידוֹת-עֲקָרוֹת'. כִּי עַל-יְדֵי 'לְדָה', נִתְגַּלָּה 'יְרָאָה', בְּחִינַת (תְּהִלִּים מ"ח, ז): "רַעְדָה אַחְזָתֶם שֵׁם חַיִל בְּיּוֹלְדָה".

כִּי עַל-יְדֵי הַלֵּדָה, יוֹצֵאִין דְּמַיִם וְגִבּוֹרוֹת, שֶׁהֵן בְּחִינַת 'יְרָאָה'. וּבִפְרָט כְּשֶׁנִּפְקְדָה 'עֲקָרָה', שֶׁהֵיוּ הַדְּמַיִם וְהַגִּבּוֹרוֹת נִעְצָרִין כָּל-

הַפְּנִיִם מֵהָעֵלֶם אֶל הַגְּלוּי. וְהַגְּלוּי זֶה בְּחִינַת 'לְדָה'.

וְאִז אַחַר הַלֵּדָה, "דָּם נִעְכָּר וְנִעְשָׂה חֶלֶב" (בְּכוֹרוֹת ו: נְדָה ט.). וְזֶה בְּחִינַת "תְּכַלֵּם" - כִּי הַכְּלָמָה, "אֲזַל סוּמְקָא וְאֵתִי חוּרָא" (בְּבֵא-מְצִיעָא נח:), הֵינּוּ: "דָּם נִעְכָּר וְנִעְשָׂה חֶלֶב".

וְזֶה: "צוּר יִלְדֶךָ תְּשִׁי" - רָאשֵׁי-תְבוּת שֶׁל: "צִעֲקַתְנוּ יוֹדַע תְּעַלּוֹמוֹת" (תְּפִלַּת אֲנָא בְכח).

וְזֶה: 'תֵּשׁ-י' - רָאשֵׁי-תְבוּת שֶׁל: "תְּכַלֵּם שִׁבְעַת יָמִים".

טז.

(ח"א כג, א-בְּסוּף)

צְרִיכִים לְהַתְּנַסּוֹת וּלְהַצְטַרֵף בְּתַאוּת-מְמוּן, קֹדֶם שֶׁזּוֹכִין לְהַרְוִיחַ וּלְהוֹלִיד מְמוּן-דְּקִדְשָׁה, וְלִצְעֵק וּלְהַתְּפַלֵּל ק"מ קְלוּן לְהַנְצִיל מִתְּאוּת-מְמוּן, וּלְהַתְּגַבֵּר שְׁלֵא לְפּוֹל בְּזָה.

וּבְשִׁבְלֵ-זֶה: "קָשִׁים מְזוֹנוֹתָיו כַּפְּלִים בְּיּוֹלְדָה" (פְּסָחִים קיח). - כִּי הַיּוֹלֵדֵת צְרִיכָה לְסַבֵּל 'חֶבְלֵי-לְדָה', וְלִצְעֵק ע' קְלוּן קֹדֶם הַלֵּדָה' - וְהָכֵא יֵשׁ 'ק"ם קְלוּן' שֶׁהַשְּׂכִינָה צוֹנַחַת (סְנֵהֲדִין פ"ו מ"ה): "קָלְנִי מִרָאשֵׁי, קָלְנִי מְזוֹרְעִי", בְּחִינַת קוֹלוֹת כַּפּוּלִים.

הֵינּוּ: שְׁנֵי פְּעָמִים עֵי"ן קְלוּן, שֶׁצּוֹנַחַת הַשְּׂכִינָה עַל הַנוֹפְלִים בְּתַאוּת-מְמוּן, שֶׁהִיא 'עִבּוּדָה-זָרָה' כְּלוּלָה מְכַל הָעִבּוּדוֹת-זָרוֹת שֶׁל עֵי"ן אֲמוֹת'.

וּבְשִׁבְלֵ-זֶה: 'מְמוּן' עִם הַד' אוֹתִיּוֹת, גִּימַטְרִיא ק"ם.

כָּךְ עַד עֵתָהּ. עַל־כֵּן אַחֲר־כֵּךְ כְּשִׁיּוּצֵאִין, נִתְגַּלָּה ה'יִרְאָה' בְּיֹתֵר.

וְזֶה בְּחִינַת (בַּמִּדְבָּר כַּת, כו) "וּבִיּוֹם הַכַּפּוּרִים", בְּחִינַת 'הוֹלֵד־ת־הַנֶּפֶשׁ' בְּלִי 'קִשּׁוּי־לִילָד', בְּחִינַת (יְרֻמָּיָה ד, לא): "צָרָה כַּמְבַּכֶּרֶה".

ג.

(ח"א סז, ז)

כְּשָׁבָא 'כְּבוֹד חֲדָשׁ' לְהָאָדָם, וּמְלַבֵּשׁ בְּתוֹכוֹ 'נֶפֶשׁ־דְּקִדְשָׁה' - צָרִיךְ לְרֹאוֹת לְהוֹלִיד הַנֶּפֶשׁ בְּנִקְלָה, בְּלִי 'קִשּׁוּי־הוֹלָדָה'.

בא.

(ח"א קלה)

עַל־יַדֵּי שְׁחוֹתְכִין ה'מְלַכּוֹת־דְּקִדְשָׁה', מִה'אַרְבַּע־מְלַכּוֹת דְּסִטְרָא־אַחְרָא, בְּשִׁלְש־רַגְלִים, וּמַעְלִין אוֹתָהּ אֶל 'אוֹר־הַפְּנִים' - עַל־יַדֵּי־זֶה נִפְתָּח רַחֲמָה שֶׁל ה'מְקַשֶּׁה־לִילָד'.

כִּי ה'כְּבוֹד' הִיא "אִם כָּל חַי" (בְּרֵאשִׁית ג, כ), וְהַנֶּפֶשׁ מְלַבֶּשֶׁת בָּהּ כְּעֶבֶר בְּמַעֵי אִמּוֹ. וְלַפְעָמִים כְּשֵׁישׁ חֲסוּשָׁלוֹם בְּחִינַת 'קִשּׁוּי־לִילָד', יְכוּלִין לְהַסְתַּלַּק שְׁנִיָּהּ חֲסוּשָׁלוֹם, ה'אִם' וְה'וֹלָד', דְּהֵינּוּ: ה'כְּבוֹד' וְהַנֶּפֶשׁ. אוֹ לַפְעָמִים אֶחָד מֵהֶם, כְּפִי עֲגִין ה'קִשּׁוּי־לִילָד'. וְאַחֲר־כֵּךְ כְּשֶׁנוֹלָד הַנֶּפֶשׁ, צָרִיךְ לְגַדֵּל אֶת הַנֶּפֶשׁ וְכו'.

כַּמּוּבָא ב'עֵצֵי־חַיִּים' (לה, ג - על הַגְּמָרָא ב'בְּכּוֹרוֹת' מַה; וַיִּקְרָא־רַבָּה יד, ד): "כְּשֵׁם שֵׁישׁ צִירִים וּדְלָתוֹת לְבַיִת, כֵּךְ יֵשׁ צִירִים וּדְלָתוֹת לְאִשָּׁה" - "שְׁמַה־שְׁתֵּי דְלָתִין, נַעֲשֶׂה צוּרַת מ"ם סְתוּמָה, שֵׁשׁם נוֹצֵר הוֹלָד" - וְצָרִיךְ לְחַתֵּךְ הַמ"ם לְשְׁנֵי דְלָתִין, כְּדֵי שֵׁיצֵא הוֹלָד.

וּשְׁתֵּי בְּחִינּוֹת אֵלוֹהַּ ה'הוֹלָדָה' וְה'גְּדוּלָה', נַעֲשִׂין עַל־יַדֵּי 'יִרְאָה' וְ'אֶהְבָּה'.

וְזֶהוּ (שְׁמוּאֵל־א טו, לג): "וַיִּשְׁפֹּף", חֲתִיבוֹ לְאַרְבַּע" (רש"י) - שְׁחַתֵּךְ הַמ"ם לְשְׁנֵי דְלָתִין (עֵין לְקוּטִי־הַלְכוֹת, תַּפְלִין ה, ל).

כִּי ה'הוֹלָדָה' - נַעֲשִׂית עַל־יַדֵּי ה'יִרְאָה', בְּבְחִינַת (תַּחֲלִים מַח, ז): "רַעְדָה אֲחֻזְתָּם שָׁם חֵיל בְּיֹלָדָה".

[לְקוּטִי־תַּפְלוֹת ח"א ל, בְּסוּפּוֹ: וַיִּרְבוּ בַצְּדָקָה מְאֹד! - כִּי הֶעֱקֵר תְּלוּי ב'חֶסֶד', שְׁעַל־יַדֵּי־זֶה חוֹתְכִין אֶת הַדְּלִ"ת מִהַמ"ם וְכו', כַּמְבַּאֵר בְּתוֹרָה (ח"א ל) הַנ"ל (עֵינּוּ הַחֶסֶד), שְׁעַל־יַדֵּי־זֶה נִפְתָּח רַחֲמָה שֶׁל הַמְקַשֶּׁה־לִילָד כַּמְבַּאֵר בְּסִפְרָה. עֵינּוּ לְקוּטִי־מוֹהֲר"ן ח"א בְּסִימָן ל', וּבְסִימָן קל"ה בְּסוּפּוֹ. וְהֵבֵן. (לְמַעֲשֶׂה לֹא מִזְכֵּר הָעֵינּוּ שֶׁל 'מְקַשֶּׁה־לִילָד' בְּתוֹרָה ח"א ל, רַק בְּח"א קלה בְּסוּפּוֹ שֶׁהוּא הַמְשָׁךְ לְתוֹרָה ח"א ל. עֵינְשָׁם)].

וְאַחַר שְׁנוֹלָד - מְגַדִּילִין אוֹתָהּ עַל־יַדֵּי ה'אֶהְבָּה' וְכו'.

בב.

(ח"א קסט)

בְּשַׁעַת לְדָהּ, יוֹצֵאִין הַדָּמִים מ'רַגְלֵי הָאִשָּׁה, שְׁעַל־יַדֵּי־זֶה עֶקֶר הַלְדָּה. הֵינּוּ: שִׁיּוּצֵאִין ה'דִּינִין' מִה'רַגְלִין' - כִּי 'עֲבוּר' הוּא בְּחִינַת 'דִּין', וְלְדָהּ הוּא בְּחִינַת 'הַמְתַּקְת־הַדִּין'. וְעַל־כֵּן "נִצְטַנְנִין רַגְלֵיהָ" (סוֹטָה יא:).

וְזֶה בְּחִינַת (אִיּוֹב כט, כ): "כְּבוֹדֵי חֲדָשׁ עִמָּדִי, וְקִשְׁתֵּי בְּיָדֵי תַחֲלִיף" - הֵינּוּ: כְּשֶׁמִּגִּיעַ 'כְּבוֹד חֲדָשׁ' אֶל הָאָדָם, אֲזִי צָרִיךְ לְהַחֲלִיף וְלְהַעֲבִיר הַקִּשּׁוּי, עַל־יַדֵּי בְּחִינַת 'יָדַי'. שְׁעַל־יַדֵּי ה'יָדַי', חוֹלְפֶת וְעוֹבֶרֶת הַקִּשּׁוּי־לִילָד.

וְזֶה בְּחִינַת חֲלוּף שֵׁם אֲקִי"ק שֶׁהוּא שֵׁם בּוֹכ"ו (זֶהר פְּקוּדֵי רַס־א), בְּגִימַטְרִיא "יָדָךְ" (דְּבַר־הַיְמִים־א כט, יב), "שְׁעַל־יָדוֹ ה'הוֹלָדָה", כְּפִדּוּעַ (פְּרִיעֵצֵי־חַיִּים, שְׁעַר הַזְּמִירוֹת פ"ה).

נג.

(ח"ב ב,ג-בסוף)

"בשעה שאשה פורעת לילד, ירכותיה מצטננות" (סוטה יא:) - ועל-ידי-זה נעשה ה'הולדה'.

כי ה'דמים' עולין למעלה, ואזי נדחק המקום שם, ואזי הם דוחים את ה'ולד' לחוץ, ואחר-כך חוזרים ה'דמים' למקומם - שזה בחינת 'תודה-הלכה', בחינת 'תהלכות' ה'דמים' שחוזרים לילך בסדר.

כי גם ה'הלכה' היא בחינת ה'הולדה', כי ה'תמכיי-אוריתא' מחסרים ממונם מעצמם, בחינת "ירכותיה מצטננות", כי "דמים תרתי משמע" (מגלה יד:) - ואחר-כך על-ידי 'ממונם', נולד ה'הלכות' בחינת 'חסד', ונתמלא ה'חסרון'.

וזה בחינת (תהלים ק, א): "מזמור לתודה הריעו לה' כל הארץ". "לתוד"ה - אותיות 'תולד"ה. "ה'ריעו לה' כל הארץ" - "ראשי-תבות הלכ"ה" (שער-הפסוקים, תהלים ושמ).

ודע: ש"מזמור לתודה" הוא מסגל ל'מקשה-לילד', לומר אותו - כי "מזמור לתודה", ראשי-תבות 'מ"ל' - בחינת 'שבעין-קלין' שהיולדת צעקת קדם הלדה (זהר פנחס רמט:).

ויש במזמור זה קס"ח אותיות - קס"ח הוא 'חסד' בא"ת ב"ש, שעל-ידי ה'חסד' בחינת ה'הלכות', ה'הולדה' בנקל.

ויש מ"ג תבות בזה המזמור - כי 'קשוי' לילד' הוא על-ידי שיש קלפה שהיא אומרת: "גזרו, גם' לי גם' לך לא יהיה" (מלכים-א ג, כו) - כי אינו רוצה שיצא לאויר העולם, וכנגד זה יש מ"ג תבות בזה המזמור. [לקוטי-עצות, בנים ייב: על-ידי 'הלל' והודאה' להשם-יתברך, וכן על-ידי 'למוד' ה'לכות', מפל-שכן

כשזוכין לחדש בהם - באה ה'הולדה' בנקל. וכן על-ידי 'תומכי אוריתא', שמתזקין בממונם את ה'תלמידי-חכמים' - ה'הולדה' בנקל. גם 'סגלה למקשה-לילד', לעשות חסד הרבה דהינני: להרבות בצדקה וגמילות-חסד].

נד.

(ח"ב ד,ב)

"עקר תולדותיהן של צדיקים מעשים-טובים" (תנחומא נח ב) - נמצא: שהמצוות ומעשים-טובים וכל עבודת-השם, הם בחינת ה'הולדה'.

וקדם ה'הולדה', כמה קלין של אח ואבוי, וכמה חבלים וצירים - יש לה'יולדת' קדם שמולדת ה'הולדה', ובפרט ה'הולדה' ראשונה' של האשה, כמו שכתוב (ירמיה ד, לא): "צרה כמבפירה".

וכן ב'עבודת-השם' - בהכרח שיהיה לו כמה יגיעות, וצריך לצעק כמה קלין של אח ואבוי, וגניחות, ופפילות, והטיות וכו', ובפרט בהתחלה, שאז קשה מאד, כי "כל התחלות קשות" (מכילתא יתרו).

ועל-כן קדם כל מצוה ועבודה - טוב לתן צדקה, כדי להרחיב 'פתח הקדשה' שצריך לעשות בעבודתו, ולא יהיה קשה וכבד עליו כל-כך לכנס בהם.

ו'צדקה' - היא תמיד ה'התחלה', בבחינת (דברים טו, ח): "פתח תפתח", והיא מרחבת כל הפתחים של הקדשה, שאפלו כשיש פתח והתחלה, הצדקה פותחת יותר ויותר, ומרחבת הפתח יותר.

נה.

(חגי-מזרח"ן רעה)

אמר רבנו ז"ל: "שפעל אצל השם-יתברך - שפשבאין לפניו להתפלל על

מִקְשָׁה-לִילֵד, שְׁלֹא יִהְיֶה לָּהּ הַקְּשׁוּי-לִילֵד,
כִּי-אִם עַד אוֹתָהּ הַשְּׁעָה שְׁבֹאִין לְפָנָיו, וְתִכְף
שְׁבֹאִין לְפָנָיו, תֵּלֵד מִיָּד!

[שִׁית-שְׂרָפֵי-קֹדֶשׁ ח"ו לג: באומן הָיָה מִפְּרָסֵם הַדְּבָר;
שֶׁבְכָל עֵת שֶׁהִיְתָה אֵיזָה מִקְשָׁה-לִילֵד צְרִיכָה יִשׁוּעָה, הִיוּ
בָּאִים קְרוּבֵיהָ לְצִיּוֹן רַבְּנֵי-הַקְּדוֹשׁ, וּמִתְפַּלְלִים שָׁם, וְהִיְתָה
נוֹשַׁעַת תִּכְף וּמִיָּד, וְהָיָה הַדְּבָר לְגַם מִפְּרָסֵם].

כו.

(סִפְר־הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי מִקְשָׁה-לִילֵד)

[א] סִגְלָה לְמִקְשָׁה-לִילֵד, שֶׁתִּתְּלָה עַל
צְוֹאֲרָה מִפֶּתַח שַׁל הַפֵּית-עֶלְמִין (בְּנִים ח"ב כג;
סִגְלָה ח"ב ח).

[ב] עַל-יְדֵי הַפְּעֵס, אִשָּׁה מִקְשָׁה-לִילֵד,
(פְּעֵס מ).

[ג] אִשָּׁה שְׂאוּכֶלֶת 'צִנּוֹן' בְּעִבּוּרָהּ, תֵּלֵד
בְּקִשּׁוּי (קְשׁוּי-לִילֵד א).

[ד] אִשָּׁה שֶׁהִיא מִקְשָׁה-לִילֵד, סִגְלָה
שֶׁתִּתֵּן לָּהּ לְשִׁתּוֹת 'מִים' מ'שִׁבְעָה בְּאֲרוֹת'
(קְשׁוּי-לִילֵד ב).

[ה] גַּם בְּנִיָּה לֹא יִהְיֶה עִמָּה בַּבַּיִת (קְשׁוּי-לִילֵד ג).
[ו] גַּם תִּלְחַשׁ לָּהּ בְּאֲזָנָהּ, אוֹתִיּוֹת שֶׁל שֵׁם
ס"ג (קְשׁוּי-לִילֵד ד).

[ז] גַּם מִטָּתָה לֹא תַעֲמֹד בְּמַעֲרַב וּבְדָרוֹם
(קְשׁוּי-לִילֵד ה).

[ח] גַּם תִּתְּלָה עַל צְוֹאֲרָה, מ'מְרוֹר' הַנְּשָׂאָר
(קְשׁוּי-לִילֵד ו).

[ט] גַּם תִּלְחַשׁ לָּהּ בְּאֲזָנָהּ אוֹתִיּוֹת: פ"א וי"ו
עי"ן ה"א [פּוֹעֵעָה] (קְשׁוּי-לִילֵד ז).

[י] 'תְּפוּחִים', מְסֻגְלִים לְמִקְשָׁה-לִילֵד (סִגְלָה
ח"ב יא).

[יא] סִגְלָה לְמִקְשָׁה-לִילֵד: שֶׁתִּרְחֹץ ב'י"ן
מִלְּפָנֶיהָ וּמֵאֲחוּרֶיהָ; "נִכְנַס י"ן יֵצֵא סוּד"
(עֲרוּבִין סח. סְנֵהֲדָרִין לח.). (סִגְלָה ח"ב יא).

כז.

(עֲלִים-לְתְרוּפָה, א שׁוֹפְטִים תִּקְצֹד)

בְּפֶרֶט כִּי תִהְיֶה לְקָל, נִמְצָא בְּאוֹצְרוֹתֵינוּ
סִגְלוֹת יְקָרוֹת, תְּפִלוֹת נוֹרְאוֹת עַל
מִקְשָׁה-לִילֵד (לְקוּטֵי-תְפִלוֹת ח"א ל; ח"ב ב), הַמָּה
הָיוּ בְּעֶזְרָנוּ, אַחֲרֵי אֲשֶׁר כִּמְעַט אָפַס כְּחֹה,
בְּבַחֲנֵית (מְלָכִים-ב יט, ג): "וְכַח אֵין לְלֹדָה".
ו"צַעֲקַתְנוּ יוֹדַע תַּעֲלוּמוֹת" הַקְּשִׁיבֶם, וְיִלְדָה
בְּשָׁלוֹם לְמִזְל-טוֹב בְּעֶזְרַת-הַשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ.

כח.

(לְקוּטֵי-הַלְכוֹת, תְּפִלִּין ה, כֹּט-ל-לֹא-לֵב)

הַגְּלוֹת' הוּא בְּחִינַת 'עֲבוּר'. וּכְשִׁיּוֹצְאִין מִן
הַגְּלוֹת, זֶהוּ בְּחִינַת 'לֹדָה', כִּמּוֹ
צְאֻלַּת מִצְרַיִם שֶׁנִּקְרְאָת 'לֹדָה', כִּמּוֹ שֶׁכָּתוּב
(יחֲזַקְאֵל טז, ד): "וּמִזְלוֹדוֹתֶיךָ בְּיוֹם הַוּלְדָת אֲתָךְ"
וְכו'.

וְכֵן בְּגִאֻלָּה אַחֲרוֹנָה כְּתִיב (יִשְׁעִיָּה סו, ח): "כִּי
חָלָה גַּם יִלְדָה צִיּוֹן אֶת בְּנֵיהָ". וְכִמּוֹ
שֶׁכָּתוּב (שָׁם, שָׁם ט): "הֲאֵנִי אֲשַׁבֵּיר וְלֹא אוֹלֵיד".

וְעַל-כֵּן בְּסוּף הַגְּלוֹת מִתְגַּבֵּר הַגְּלוֹת בְּיוֹתֵר
- זֶה בְּחִינַת 'קְשׁוּי-הוֹלְדָה' וְכו'.
וְכֵן כָּל הַיְסוּדִים וְהַצְּרוֹת שְׁסוּבְלִים עִבְשִׁיו
בְּסוּף הַגְּלוֹת הָאֲחֵרוֹן הַזֶּה, הֵם בְּחִינַת 'חֻבְלֵי-
לִידָה', כִּמּוֹ הִרָה תִּקְרִיב לְלֹדָתָהּ, תִּחִיל תִּזְעַק
בְּחֻבְלֵיהָ" וְכו' (יִשְׁעִיָּה כו, יז).

וְכָל הַתְּגַבְּרוֹת הַבַּעַל-דְּבָר' שֶׁמִּתְגַּבֵּר
עִבְשִׁיו, זֶהוּ בְּחִינַת 'חֻבְלֵי שַׁל מְשִׁיח'
(סְנֵהֲדָרִין צח:), בְּחִינַת 'חֻבְלֵי-לֹדָה' - כִּי עִקַּר
'קְשׁוּי-הוֹלְדָה' נִמְשָׁךְ מִבְּחִינַת 'עֲמָלֵק', כִּמּוֹ
בְּדַבְּרֵי רַבֵּנוּ ז"ל (סִימָן קלח) עַל פְּסוּק (שְׁמוּאֵל-א
טו, לג): "וַיִּשְׁסַף שְׁמוּאֵל אֶת אֲגָג" וְכו'. עֵינ־
שָׁם מָה שֶׁכָּתוּב שָׁם עַל פְּרוּשׁ רַש"י: "חֻתְכוּ
לְאַרְבַּע" וְכו', עַל-יְדֵי-זֶה נִפְתַּח רַחֲמָה שַׁל
הַמִּקְשָׁה-לִילֵד וְכו', עֵינ־שָׁם.

כי באמת הכל אחד: כי הולדת נפש מישראל ממש, ולבטל הקשוי-הולדה ממש - הוא ממש בחינת יציאת מצרים, שהוא בחינת הולדה וכו'.

כי בשעת יציאת מצרים, שהוא בחינת הולדה - אז נתגלה האמונה הקדושה, בחינת אמונת חדושי-העולם, שזה העקר שנתגלה אז, על-ידי כל האותות והמופתים נוראים מאד שעשה השם-יתברך עמנו אז וכו'.

ועל-כן פרעה מלך מצרים שיניקתו מאדום-עמלק, שהם הכפירות של חלל-הפנוי, רצו לעבב את ישראל בגלות, שזהו בחינת קשוי-הולדה וכו'. ועקר התגרותם היה על גדל התגלות האמונה שגלה משה אז, שהוא אמונת חדושי-העולם וכו'.

וכן בשעת הולדה ממש, כשצריכין להוליד נפש מישראל, וכל נפש מישראל הוא התגלות חדש ודעת חדש, להפיר את מי שאמר והיה העולם וכו'.

הינו: שנולד ונמשך נפש חדש בעולם, שהוא בחינת שכל חדש - כדי לזכות להפיר אותו יתברך בידיעה והפירה חדשה.

כי בכל דור ודור נתגלה אלקותו יתברך בידיעה חדשה והפירה חדשה, כפי הברורים של הנשמות שנתבררים בכל דור וכו'.

ועל-כן בכל עת שבא נפש חדש, שהוא בחינת שכל חדש וידיעה חדשה להפיר אותו יתברך, לגלות אמונתו יתברך יותר בעולם - אזי מתגלה בזה זיהמת-עמלק, שהוא זיהמת-הנחש. ורוצה

לעבב חסו-שלום ה'הולדה, שמזה בא חסו ושלום בחינת קשוי-הולדה.

כי עקר קשוי-הולדה, הוא על-ידי זיהמת-הנחש, שהוא חטא אדם הראשון, שאז נגזר (בראשית ג, טז): "בעצב תלדי בנים" וכו'.

וזה שאמר רבנו ז"ל (ח"ב ב): "שמזמור לתודה" (תהלים ק), מסגל למקשה-לילד לומר אותו בשבילה - כי מזמור לתודה מדבר מאמונה, כמו שכתוב (שם ק, ג): "דעו כי ה' הוא אלקים" וכו'. ומסים: "ועד דור ודור אמונתו".

כי עקר האמונה, נתחדשה ונתחזקה מדור לדור על-ידי התחדשות הנשמות, שהם בחינת שכליים חדשים בהפירת אלקותו יתברך - על-כן על-ידי-זה מבטלין קשוי-הולדה, כי עקר בטול קשוי-הולדה, היא על-ידי אמונה.

ועל-כן העקר הוא תפלה, כמו שנוהגין כל ישראל להרבות בתפלה בשביל מקשה-לילד.

כי התפלה היא בחינת אמונה, שעל-ידי-זה נתבטל קשוי-הולדה שבא מעמלק, שהוא בחינת כפירות, שרוצה למנע חסו-שלום ה'הולדת נפש חדשה, שעל-ידי-זה יתגלה יותר אמונת חדושי-העולם.

ועל-כן עכשיו בסוף הגלות, שאז מתגבר הבעל-דבר ביותר, שהוא בחינת זיהמת-הנחש, בחינת קלפת המן-עמלק, שזהו בחינת חבלי משיח, שהם בחינת חבלי לדה ממש פנ"ל, בחינת קשוי-הולדה פנ"ל.

הדור, 'גאווה' - שגדלים מאליהם, ומתגאין מעצמן על הדור בחנם, כי לא נתן להם גדלה מן השמים כלל. [עין נחתה שלחן להרב מטשעהרין ז"ל, יורה דעה הלכות גרים, סימן רסח].

"והסגיר הפהן את הנגע" (ויקרא יג, ד)

ל

(ח"ב ד, יב)

על-ידי בחינת 'חסד', בחינת 'פהן' - נסגר 'פי המכה' לגמרי, ונתרפא בשלמות, בבחינת (ויקרא יג, ד): "והסגיר הפהן את הנגע".

(שעל-ידי שהקדוש-ברוך-הוא שופע עלינו חסדו, על-ידי ה'יראה' שנעשה על-ידי 'התגלות-הרצון' - על-ידי-זה זוכין ל'רפואה').

"נגע צרעת" (ויקרא יג, ט)

- עניני נגעים' -

לא

(ח"א כא, ו)

"מצרע, דא סגירו דנהורא-עלאה" (זחר תזריע מט: על הפסוק "נגע צרעת". ויקרא יג, ט), הינו: 'אור-הפנים'. ועל-ידי-זה הוא בבחינת 'מת', כי "מצרע חשוב פמת" (נדריים סד:).

לב

(ח"ב פג - רפואת הצרעת)

על-ידי 'תקון-הברית' - נעשה 'בן-חורין'. ואז פושט 'גופו המצרע' שהוא מ'משכא דחויא'. ולובש 'בגדי-שבת', הינו

כי עכשיו ה'חבלי-לדה' ו'קשוי-הולדה', כבדים הרבה יותר מאד מ'קשוי-הולדה' של 'גאלת-מצרים' - מחמת שעכשיו תהיה הגאלה אחרונה, שהיא 'גאלה שלמה' שאין אחריה גלות עוד, שאז יתבטל לגמרי 'זהמת-הנחש' ממש, וכל ישראל ישובו אל השם באמת לעולם, עד שנזפה ל'תחית-המתים', שאז יהיה 'חדושי-העולם' וכו' - ומחמת שרואה שקרוב לבא קצו וסופו, על-כן מתגבר מאד מאד ביותר, פנ"ל.

ועל-כן עקר תקונתנו עכשיו לצאת מה'גלות המר' ה'זה, ולבטל ה'קשוי-הולדה' של ה'גאלה', שמתגבר עכשיו מאד בכלליות ישראל, ובפרטיות אצל כל אחד ואחד שרוצה לכנס בדרך הקדש - עקר תקונתנו הוא על-ידי 'פח הצדיקים' וכו'. (עיר-שם עוד).

"ספחת" (ויקרא יג, ב)

נט

(ח"ב ה, ה)

על-ידי שמעלין 'אמונה הנפולה', נעשין 'גרים'. ומחמת שנעשין מ'לקיטת נפילת האמונה', מזיקין לישראל, בבחינת (קדושין ע:): "קשים גרים לישראל כספחת".

"ספחת" [ויקרא יג, ב] - הינו: 'מפות', בבחינת "מפות המפלאות" (דברים כח, נט), שנעשין על-ידי 'נפילת האמונה'. והם מכניסין 'גאווה' בישראל וכו'.

וזה: "קשים גרים לישראל כספחת" - בבחינת "ספחים" שגדלים מאליהם". הינו: שעל-ידי ה'גרים' - נוטלין 'מנהיגי-

גוף קדוש' מ'צו-עדן' הנקרא 'בשר', בחינת (בראשית ב, כג): "בשר מבשרי".

ועל-שם ה'גוף-הקדוש', נקרא: 'שבת', בבחינת (שמות ד, ז): "והנה שבה בבשרו" - שגופא מ'צרעתו'.

לג.

(ספר-המדות, עניני נגעים)

[א] אשה כשרה - מטהרת הבית מ'צרעת' (טהרה ח"ב א).

[ב] הפועם על עני מכבד, נעשה מ'צורע' (פעם כט).

[ג] על-ידי 'לשון-הרע' - נגעים' באים עליו; ומגדיל עונות עד לשמים; וראוי לסקלו באבן (לשון-הרע יט).

[ד] מי שלהוט אחר 'עבודת אדמה', בא לידי 'צרעת' (ממון ח"ב ב; שכרות ח"ב א).

[ה] המחזיק ב'מחלקת', עובר בלאו; וראוי להצטרע (מריבה צג).

[ו] על-ידי 'תאות-נאוף', בא 'עצירות'; ועל-ידי 'עצירות', בא 'צרעת' (נאוף ח"ב ד).

[ז] לפעמים ה'צרעת' פורח לצדיק, פי מקרוב קרב איזה אדם בתשובה (צדיק קצד).

[ח] ל'צרעת', מזיק 'דברים מלוחים', ורפואתו: "מים חיים" (ויקרא יד, ה). וסימן לדבר (איוב לו, כז): "יגרע נטפי מים" - הינו: 'צרעת' הבא מהתגברות הדם על המים, שבו "יזקו מטר לאדו" (איוב שם - יזקו' לשון 'הזק') (רפואה ח"ב ג).

לד.

(שיח-שרפי-קדש הקדש ח"ג ח)

מוהרנ"ת ז"ל פרש את המשנה (נגעים פ"ב מ"ה): "כל הנגעים אדם רואה,

חוי מנגעי עצמו". ואמר: "כל הנגעים אדם רואה", בתנאי ש"חוי מנגעי עצמו".

דהינו: שרשאי האדם לראות את נגעי חברו ואת חסרונותיו, אך ורק אם מטרתו וכונתו בכך היא, שידע להזהר ולצאת מנגעי עצמו. וזהו: "כל הנגעים אדם רואה, חוי מנגעי עצמו".

[מובא פעין זה - בספר 'תולדות-יעקב-יוסף', פרשת פקודי; 'מאור-עינים', פרשת חקת; ועוד - בשם ה'בעל-שם-טוב הקדוש זיע"א].

"ואם פרוח תפרח הצרעת בעור, וכסתה הצרעת את כל עור הנגע וגו'. כלו הפך לבן טהור הוא" (ויקרא יג, יב-יג)

תנינן (נגעים פ"ח מ"ב): "בהרת פגרים באדם, טמא; פרוח בכלו; טהור". מי עשה כן? מי צוה כן? מי גזר כן? לא יחידו של עולם? - חקה חמקתני גזרה גזרתני וכו'. (במדבר-רבה יט, א; תנחומא חקת ג)

לה.

(לקוטי-הלכות, הכשר-בלים ד, נא)

בה'טמאה' יש 'פתחים', פמו שאמר רז"ל (שבת קד). "הבא לטמא פותחין לו", "יש לו פתחים הרבה" (תוספות שם) - פי "את זה לעמת זה עשה אלקים" וכו' (קהלת ז, יד).

ועל-כן (נגעים פ"ח מ"ב): "בהרת פגרים, טמא; פרוח בכלו, טהור".

"בהרת פגרים, טמא" - שאז נמשך 'רוח-הטמאה' דרך 'פתחי-הטמאה'.

אבל "פרוח בכלו, טהור" - מאחר שנתבטל ה'פתח', אין לו פח לטמא, פמו שאין לו פח לעפוש לטמא בנגעים (שם פ"ג מ"א).

ואין טמאה שלא יוכלו למצא גם שם את השם-יתברך, כי "מלכותו בכל משלה" (תהלים קג, יט).

אדרבא: לפעמים בפשטם בדיוטא- התחתונה מאד מאד, והסטרא-אחרא והטמאה מתפשטין עליו מאד, ורוצין לבלעו לגמרי חסוֹשֵׁלוֹם - אז דיקא הוא יתברך מרחם עליו, ושולח לו טהרה וסיוע מלעלא, כדי שיוכל להחיות את-עצמו ולשוב אליו יתברך, או על כל פנים לא יאבד לגמרי וכו'.

וזו מרמז במצוה זאת של 'נגעים': ש"בהרת כגרים, טמא; ופרחה בכלו, טהור" - כי דיקא לפעמים בשבא לתכלית הירידה, אז הוא תכלית העליה, ונמשך עליו טהרה ותקון ממקום שנמשך עליו - כי אין חקר לתבונתו יתברך, "ולגדלתו אין חקר" (תהלים קמה, ג), ואי-אפשר להשיג דרכיו יתברך.

וקרח פגם וטעה בכליזה, עד שקצץ בנטיעות - דהינו: שנתן גבול וקץ למצות התורה שהם 'אחדות פשוט' עמו יתברך - על-כן שאל כל אלו הקשיות של הכל.

"ואיש פי ימרט ראשו, קרח הוא טהור הוא. ואם מפאת פניו ימרט ראשו, גבח הוא טהור הוא" (ויקרא יג, מ-מא)

לו.

(חיי-מוהר"ן צ)

"בפורים נודע לי נפלאות". עבודה שלי בפורים ה'יה, לתקן פגם קרח'. ונתגלה לי: שאותיות 'פורים' הם ראשי-

כי 'דיני הטמאה והטהרה' הם "נפלאות תמים דעים" (איוב לו, טז), ואין פח בנגעים לטמא כ-אם את ישראל דיקא שאחוזים בהקדשה, וכשפרחה בהן צרעת, מטמאין. אבל העכו"ם שכלם טמאין, אין מטמאין.

וכן "פרחה בכלו, טהור" - פי עקר ה'טהרה' וה'טמאה' נמשך על האדם, כפי תקון או פגם הפתחים והצנורות וכו'.

לו.

(לקוטי-הלכות, שלוח-הקן ד, יא)

קרח שאל (ירושלמי סנהדרין פ"י ה"א - על נגעים פ"ח מ"ב): "בהרת בכגרים, טמא; פרחה בכלו, טהור".

כל טעותו, שסבר: שיש גבול. שמי שהוא במדרגה גבה, שוב אין צריך עבודה ותקון ועליה יותר. וכן להפך: שמי שהוא חסוֹשֵׁלוֹם בדיוטא-התחתונה, ונפל לבחינת ה'טמאה' חסוֹשֵׁלוֹם - כבר אבדה תקותו מהשם חסוֹשֵׁלוֹם, ושוב אין לו טהרה.

ובאמת הכל להפך: פי גם מי שהוא במדרגות גבוהות מאד מאד, "גבה מעל גבה" (קהלת ה, ז) - אף-על-פי-כן עדין יש גבוהים עליהם בלי שעור עד אין-סוף וכו'.

וכן להפך: אפלו מי שהוא בדיוטא-התחתונה, בתכלית השפלות והפחיתות, אפלו בהיכלי-דמסאבותא - גם שם אין קץ וגבול לאלקותו יתברך.

וכמו שאין-סוף לאלקותו במעלות עליונות, פי "גבה מעל גבה" וכו' - כמו-כן ממש אין-סוף ותכלית לאלקותו יתברך במדרגות התחתונות, פי אין מקום

מ.

(ספורי-מעשיות, מעשה ה, 'מבן-מלך' שהיה מאבנים טובות' - נתרפא ה'צרעת', ונעשה כלו מ'אבנים טובות')

פעם-אחת היה ה'בן-מלך' מחתף עצים, ונקף באצבעו, ורצתה ה'בת-מלכה' לכרף אצבעו, וראתה שם 'אבן-טוב', ונתקנאה בו מאד וכו', ושאלה להמכשף: "אם יוכל לעשות פשוף לאדם שיהיה מצרע". אמר: הן. וכו'.

והשליכה ה'פשוף' אל ה'מים', ונעשה ה'בן-מלך' 'מצרע' מאד, והיה לו על חטמו 'צרעת', ועל פניו ועל שאר גופו וכו'.

ובקשו הצדיק וכו'. והודיע להמלך: "שהוא 'פשוף' וכו', ואין תקנה לה'בן-מלך', כ"א שישליכו המכשף שעשה הפשוף, למים" וכו'.

ונתראה ה'בת-מלכה', ורצתה אל המים להוציא הפשוף מן המים וכו', ונפלה אל המים, ונעשה רעש גדול וכו'.

ובא הצדיק ואמר: "שה'בן-מלך' יתרפא". ונתרפא, ונתיבש ה'צרעת', ונפל ונקלף כל העור ממנו, ונעשה מ'אבנים טובות' כלו, והיה לו כל הסגלות של כל ה'אבנים טובות'.

– עניני 'לשון-הרע' –
נמצאים בפרשת 'טהרה'

תבות: "ואם מ'פאת פ'ניו י'מרט ראשו 'קרח' הוא" (ויקרא יג, מ-מא), בחינת 'קרח'.

אחר-כך אמר: שלא היה יכול לישן כל אותה הלילה שספר זאת, מחמת שהיה מצטער על שגלה זאת.

ואמר: שנתמתו היתה - כי עדין לא גלה כלל; גם באמת אין פתוב כך בתורה, רק כך פתיב (בפסוק מא): "ואם מפאת פניו ימרט ראשו גבח הוא", רק מקדם פתוב (בפסוק מ): "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא". והדברים סתומים ונעלמים מאד. (עי' לקוטי-הלכות 'ערלה' ה, יט - מובא לעיל בתחלת הפרשה).

"בדד ישב" (ויקרא יג, מו)

מה נשתנה מצורע שאמרה תורה (ויקרא יג מו): "בדד ישב מחוץ למחנה מושבו"? - הוא הבדיל בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה: "בדד ישב" וגו'. (ערכין טז)

לח.

(ח"א יד, ט)

ה'מצרע' - זה "נרנן מפריד אלופה" (משלי טז, כח), "ומפריד בין איש ואשתו" (ערכין טז), ועל-ידי-זה: "בדד ישב" (ויקרא יג, מו).

לט.

(חיי-מוהר"ן קטו)

כשיצא מ'זלאטיפאליע' בעת שכבר באו להביאו לברסלב, אמר רבנו ז"ל: "עד עכשו היה 'בדד ישב מחוץ למחנה מושבו' (ויקרא יג, מו), עכשו מתחיל וכו'".

ואיני יודע הלשון שאמר יותר, אך הענין הוא: "שעכשו מתחיל השם-יתברך להיטיב" וכו'.

הַפְּטוֹת פְּרֻשֵׁת תְּזַרְיַע

[בשאינם מחברים פרשיות תזריע ומצרע -
ובשאינו חל בפרשת החדש]

רצה להאמין שבדבר הקל הזה יהיה לו רפואה! - ואמר [נעמן] (שם פסוק יב): "הלא טוב אמנה ופרפר ונהרות דמשק [מכל מימי ישראל], הלא רחצתי [ארחץ] בהם וטהרתי".

עד אשר אמרו לו עבדיו (שם פסוק יג): "אבי דבר גדול דבר אליה, הלא תעשה, אה כי אמר אליה רחץ וטהר". ואז שמע לעבדיו, ורחץ בירדן שבע פעמים וישב בשרו ויטהר" (שם פסוק יד).

בן אתם: נדמה לכם שצריכין דוקא לומר לרפואתכם דברים כבדים, ואין אתם מאמינים שבדבר קל שאני מצוה לכם לעשות, יהיה לכם רפואה שלמה רפואת-הנפש באמת.

ודבר זה נצרך מאד כמה פעמים - כי לפעמים אדם מונע עצמו מלעשות איזה דבר שבקדשה, מחמת 'כבדות', מחמת רבוי המניעות שמונעים אותו מלעשותו, והוא אינו מתגבר לשברם.

ולפעמים להפך: שהוא נמנע מדבר שבקדשה מעצם 'קלותו', שהדבר הזה קל בעיניו מאד לעשותו, ומחמת-זה אינו מאמין, שחיי נפשו יהיו תלויים בדבר קל כזה.

ובאמת: "צריכין לזהר במצוה קלה ובחמורה" (אבות פ"ב מ"א), ו"ארח

"הלא טוב אמנה ופרפר ונהרות דמשק מכל מימי ישראל, הלא ארחץ בהם וטהרתי, ויפן וילך בחמה. ויגשו עבדיו וידברו אליו, ויאמרו: אבי דבר גדול הנביא דבר אליה, הלא תעשה, ואף כי אמר אליה רחץ וטהר. וירד ויטבל בירדן שבע פעמים, כדבר איש האלקים, וישב בשרו כשן ויטהר" (מלכים ב, ה, יב-יג-יד)

א.

(חיי-מוהר"ן תצא-תצב)

בשנת תקס"ו בין פסה לעשור, יצא רבנו ז"ל מהמקוה, ואמר: "שנתגלה לו בעת הזאת מן השמים, איך יתנהגו אנשי-שלומנו בעניני תעניתים כל ימי חייהם, כמה תעניתים צריך כל אחד ואחד מאנשי-שלומנו להתענות בכל שנה ושנה, ואיך ומתי יתענו!"

ואחר הימים טובים, נכנסנו אליו כל אחד ואחד ביחוד, ומסר לכל אחד ואחד צעטל [פתק] מתי יתענה וכו'.

כשנתן הצעטליך הנ"ל - פעם אחת נתן לאחד הצעטל, ואמר לו זה שקבל הצעטל, לרבנו ז"ל: "העולה על דעתנו לא היה כן, כי היינו סבורים, שתצוו לנו להתענות הרבה ימים בשנה, ועכשו אנו רואים שאינם רק ימים מעטים מאד בשנה!"

השיב [רבנו ז"ל]: הלא אלישע אמר לנעמן (מלכים ב, ה, יג): "רחץ וטהר" - ולא

לעשות. והיה מנח עליו כל מיני כבודות, והיו עליו כמה וכמה מניעות, אף-על-פי שהדבר היה דבר פשוט. ואלו לא היה מצוה רבנו ז"ל לעשות אותו הדבר, רק האדם היה רוצה לעשות זאת מעצמו, היה קל עליו מאד לעשות, אבל כשצוה רבנו ז"ל, לעשותו היה כבד מאד.

אבל אף-על-פי-כן, היו אנשים ש'לו מקימים דבריו תמיד, פי ידעו מזה שדבריו שהוא מצוה כבד מאד לעשותו, והיו מכריחים עצמם מאד מאד לקיים דבריו דיקא וכו'.

ושמעתי מפיו-הקדוש בפרוש שאמר: "כל מה שאני מצוה לעשות, הוא כבד מאד לעשות וכו'.

וגם עכשו, עדין מנח כל מיני כבודות, ללמד ספריו הקדושים, ויש עליהם כמה מניעות, אפלו מי שזוכה לידע מרבנו ז"ל ורוצה ללמד אותם, יש לו כבודות גדול ומניעות רבות מאד וכו'.

[שיחות-הר"ן קמא: ואמר: אף-על-פי שהוא דבר קל, לומר 'עשרה קפיטל תהלים' - אף-על-פי-כן, גם זה יהיה כבד מאד לקיים. וכן נתקיים עתה וכו'.

חיים פן תפלים" (משלי ה, ו), "ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" (קהלת ט, י).

כי עקר הסתות ומניעות הבעל-דבר, הוא רק 'מניעות-המח', שלפעמים מכנים במח האדם: 'שכבד עליו מאד לעשות הדבר!' ומחמת-זה רוצה למנעו.

ולפעמים להפך: שמקל עליו ומקטין בעיניו אותו הדבר מאד, עד שאינו עולה על לב האדם, שחיי נפשו תלויים בזה, והכל כדי למנעו חס-ושלום. ולפעמים זאת המניעה, גדולה ביותר ממניעה ממש.

אבל "הולך בתם ילך בטח" (משלי י, ט), ואינו מסתכל על שום מניעה ובלבול שבעולם כלל, ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה".

[שיחות-הר"ן קפה: וכל מה שצוה לעשות, אפלו היה נראה דבר קל ופשוט מאד, היה כבד מאד על האדם

לקוטי תפלות

פרשת תזריע

מפתח התפלות

הקדושות, בלי קשוי הולדה, ולגדלם בלי שום צער גדול בנים' (ח"א סז).

[ה] "זאת תורת הילדת" - ענין 'מקשה לילד' בעבודת השם - שנוצה לתן הרבה צדקה, ולפתח על-ידי-זה כל הפתחים והשערים וקדשה; ונוצה על-ידי-זה להנצל מה'חבלי-לדה' והמניעות שיש על כל דבר בעבודת השם (ח"ב ד).

[ו] "נגע צרעת פי תהיה באדם" - ענין 'מצורע' - שנוצה להנצל מ'צרעת', ולהתלבש בגוף קדוש' מ'גן-עדרן' (ח"ב מב).

[א] "זאת תורת הילדת" - תפלה על 'מקשה לילד' (ח"א ל).

[ב] "זאת תורת הילדת" - תפלה על 'מקשה לילד' (ח"ב ב).

[ג] "זאת תורת הילדת" - ענין 'קשוי הולדת המוחין' - שנוצה לעוררם ולהולידם מתעלומתם, על-ידי קול צעקתינו להשם-יתברך, כמו 'צעקת הילדת' (ח"א כא).

[ד] "זאת תורת הילדת" - ענין 'קשוי הולדת הנפש' - שנוצה להוליד ולגדל הנפשות

א [א] לקוטי-תפלות ח"א ל

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א ל, 'מישרא דספינא')

"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)

- תפלה על 'מקשה לילד' -

רבנו של עולם, מלא רחמים רבים תמיד, אתה ידעת את צערה ומכאובה, אתה ידעת את לבבה ולבב אביה ואמה, וכל המצטערים בצרתה. ראה עניים ועמלים, והביטה במכאובם.

יעזרו רחמיך העצומים, רחמיך הגנוזים, על עניה זאת היושבת

ותמלא רחמים על כל היושבות על המשבר, ותצילם מכל צער ונזק (ובפרט לפלוגית בת פלוגית וכו').

על המשבר בלב נשבר ונדכא, ופתח לה
שערי הרחמים והחסד והחמלה והחנינה,
פתח לה 'שער ההולדה'.

וברחמיך הרבים, תחתך את ה'מ"ם
סתומה', שהיא כנגד 'מ"ם
יום של יצירת הולד', ששם מלבש הולד.
ובחסדך הגדול תחתך את ה'מ"ם
סתומה' הזאת, ותעשה ממנה שתי
דלתיים.

ועל-ידי-זה תפתח ברחמיך וחסדיך
האמתיים, דלתי בטנה של
הענייה הזאת היושבת על המשבר.

ותהיה בעזרה, שתלד מיד בנקל, בלי
'קשוי-הולדה עוד כלל, ותאמר
למלאך "הרף ידיך", האומר לעולמו די
אמר לצרתה די.

רב חסד ומרבה להטיב, חוס וחסמל
ורחם, כחסדך הגדול עשה עמה,
פתח לה 'דלתי ההולדה', חיש קל
מהרה, בלי שום אחור ועכוב עוד כלל,
פי כבר סבלה מרירות צער ומכאוב
הרבה, עד אשר "כשל כח הסבל".

גומל חסדים טובים, עשה עמנו חסד
חנם, ואל תאחר לדתה עוד כלל,
עזר והצל והושיעה בחסדך, שיפתח לה
'צירי ודלתי בטנה', ברחמים גדולים
תכה ומיד, ותלד מיד בקל, בלי שום צער
ומכאוב עוד כלל, פי אם ברחמים
ובחמלה, בחסד גדול.

ותוציא הולד לשלום לאויר העולם,
לחיים טובים ולשלום ולאורך
ימים ושנים טובים, אמן. (וירבו בצדקה
מאד).

❁ [ב] לקוטי-תפלות ח"ב ב ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב 'ימי הנבחה')

"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)

- תפלה על 'מקשה לילד' -

ותחום ותחמל ברחמיך הרבים, על כל
היושבות על המשבר מעמך
בית ישראל, ותצילם מכל צער ונזק,
ותרחם על צערם הקשה והכבד, פאשר
נגלה לפניך אדון כל.

ותחום עליהם, ותעזרם ותושיעם,
בחמלתך הנוראה ובחסדיך
הרבים, שיזכו כלם להוליד בנקל, בלי
שום 'קשוי הולדה' כלל.

מלא רחמים, חמל עליהם, פי אתה
יודע צערם ומכאובם הקשה,
חמל עליהם למענה, והצילם מכל צער
ונזק, ומכל מיני עין רעה, ומכל מיני
קלפות וסטרין אחרנין המעכבים את
ההולדה, ותפצים חסו-ושלום מה
שחפצים.

אנא יהוה ברחמיך הרבים, תצילם
ותשמרם מכל רע, ויזכו כלם
להוליד במהרה בנקל, בלי שום 'קשוי
הולדה' כלל, ותוציא הולד לשלום בלי
פגע.

וַיִּזְכּוּ כָּל עַמּוּד יִשְׂרָאֵל לְגִדּוֹל בְּנֵיהֶם
 וּבְנוֹתֵיהֶם לְאַרְךָ יָמִים וְשָׁנִים
 לְעַבּוֹדְתְּךָ וּלְיִרְאַתְךָ, וְלֹא תִפְּיֵל אִשָּׁה פְּרִי
 בִטְנָהּ, וַיִּתְרַבּוּ עַמּוּד יִשְׂרָאֵל "כַּחֲוֹל הַיָּם
 אֲשֶׁר לֹא יִמַּד וְלֹא יִסְפֹּר מֵרֹב".

"מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה, הָרִיעוּ לִיהוָה כָּל
 הָאָרֶץ: עֲבְדוּ אֶת יְהוָה
 בְּשִׂמְחָה, בְּאוֹ לִפְנֵי בְרִנָּה: דַּעוּ כִּי יְהוָה
 הוּא אֱלֹהִים, הוּא עָשָׂנוּ וְלוֹ אֲנַחְנוּ, עִמּוּ
 וּצְאֵן מִרְעִיתוֹ: בְּאוֹ שְׁעָרָיו בְּתוֹדָה,
 חֲצֵרוֹתָיו בְּתִהְלָה: הוֹדוּ לוֹ בְּרֹכּוּ שְׁמוֹ, כִּי
 טוֹב יְהוָה לְעוֹלָם חֶסֶדּוֹ, וְעַד דּוֹר וָדוֹר
 אָמוֹנָתוֹ".

(ותפלה זאת טוב לומר למקשה-לילד, ויאמרו
 אז "מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה" כְּמָה וְכְמָה פְּעָמִים, כִּי אִמְרַת
 "מְזֻמּוֹר לְתוֹדָה" הוּא סִגְלָה גְדוֹלָה לְמִקְשָׁה-
 לִילֵד, שְׂתִזְכֶּה לְהוֹלִיד בְּנָקֵל, אָמֵן).

⊙ [ג] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א כ"א ⊙

(על-פי לקוטי-מזמורין ח"א 'עתיקא טמיר וסתיים')
 "זאת תורת היולדת" (ויקרא יב, ז)

עֲנִין 'קִשּׁוּי הוֹלְדַת הַמּוֹחִין' - שְׂנִיזָכָה לְעוֹרְרִים
 וְלְהוֹלִידִים מִתְעַלּוֹמָתָם, עַל-יְדֵי קוֹל צַעֲקוֹתֵינוּ
 לְהִשָּׁם-יִתְבָּרֵךְ, כְּמוֹ 'צַעֲקוֹת הַיּוֹלְדַת'

"קוֹלֵי אֵל יְהוָה אֲזַעֵק, קוֹלֵי אֵל יְהוָה
 אֶתְחַנֵּן. קוֹלֵי אֵל יְהוָה וְאֶצַּעֵקָה,
 קוֹלֵי אֵל יְהוָה וְהֶאֱזִין אֵלַי, מִבֶּטֶן שְׂאוּל
 שׁוֹעֲתִי, שְׁמַעַתְּ קוֹלִי. וַתְּבֹא שׁוֹעֲתִי אֵלַיךָ
 אֵל הַיִּכָּל קִדְשֶׁךָ, קוֹלֵי שְׁמַעַתְּ, אֵל תְּעַלֵּם
 אֲזַנְךָ, לְרוֹחֲתִי וּלְשׁוֹעֲתִי. שְׁמַע יְהוָה קוֹלֵי

אֶקְרָא, וְחַנּוּנֵי וְעַנּוּנֵי". שׁוֹעֲתָנוּ קִבֵּל, וּשְׁמַע
 צַעֲקָתָנוּ, יוֹדַע תְּעַלּוֹמוֹת.

רְבוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, שׁוֹמֵעַ קוֹל שׁוֹעֵת עִמּוֹ
 יִשְׂרָאֵל בְּרַחֲמִים. חוּס וְחַנּוּנוֹ
 וְרַחֵם עָלֵינוּ, וְהִיָּה בְּעֶזְרָנוּ, וְהִכֵּן לְבַבְנוּ
 שְׂנִזְעַק וְנִצְעַק אֵלֶיךָ בְּאַמְתָּ, עַד שְׂתַעֲנֵנוּ,
 נְשׁוּע וְתֹאמַר הַנְּנִי.

וַיְהִי 'קוֹל צַעֲקָתָנוּ', הוֹלֵךְ וְחֹזֵק מְאֹד,
 וְלֹא נִתֵּן דְּמֵי לֶךְ, עַד שְׂתַחַנְנוּ,
 וְתֶאֱזִין קוֹלְנוּ, וְתִקְשִׁיב שׁוֹעֲתָנוּ, וְתִרְחַם
 עָלֵינוּ בְּרַחֲמֶיךָ, וְנִזְכָּה לְגַלוֹת וּלְהֵאִיר
 וְלְהוֹלִיד הַמוֹחִין הַקְּדוּשִׁים, הַנְּעַלְמִים
 עֲכָשָׁיו מֵאַתָּנוּ בְּעוֹנוֹתֵינוּ, בְּהַעֲלֵם גְּדוֹל,
 וּבְהַסְתְּרָה גְּדוֹלָה.

עַד אֲשֶׁר בְּעוֹנוֹתֵינוּ, אֵין לָנוּ עֵתָה שׁוּם
 דַּעַת לְהַפִּיר אוֹתְךָ, וְלַעֲבֹד אוֹתְךָ
 בְּאַמְתָּ, וְאֵין אָנוּ זוֹכִים לְחַדֵּשׁ דְּבַר בְּתוֹרָה
 הַקְּדוּשָׁה, בְּאַמְתָּ-לְאַמְתּוֹ.

קוֹמָה בְּעֶזְרָתָנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, וְתֵן בְּלַבְנוּ
 לְצַעֵק אֵלֶיךָ תָּמִיד, עַד שְׂתִרְחַם
 עָלֵינוּ וְתִשָּׁיב פָּנֶיךָ אֵלֵינוּ וְתִקְרַבְנוּ. אִם
 אָמְנָם יִדְעֵתִי, כִּי לְפִי גִדַּל הַתְּרַחֲקוֹתֵי
 מִמָּךְ בְּאֲלָפִים וּרְבֻבוֹת הַרְחַקוֹת, אֵין כַּחַ
 בְּקוֹל צַעֲקָתִי לְעוֹרֵר וְלְהוֹלִיד תְּעַלּוֹמוֹת
 הַמוֹחִין'.

וְאֶפְלוּ אִם הָיָה לִי כַח לְצַעֵק וְלִזְעַק כָּל
 הַקּוֹלוֹת שֶׁל כָּל בְּרוּאֵי עוֹלָם,
 לֹא יִסְפִּיקוּ לִי, אֶפְלוּ מֵה שְׁאֲנֵי צָרֶיךָ
 לְצַעֵק עַל הַתְּרַחֲקוֹת אֶחָד שֶׁל יוֹם אֶחָד.
 וְאֵין שׁוּם קוֹל בְּעוֹלָם שִׁישׁ לוֹ כַח לְהוֹעִיל
 לִי לְפִי גִדַּל הַתְּרַחֲקוֹתֵי מִמָּךְ "גַּם כִּי
 אֲזַעֵק וְאֶשׁוּע שְׂתֵם תַּפְלִתִּי". מִכָּל-שָׁפֵן

וְכָל-שָׁכֵן, שְׁעָדִין לֹא הִתְחַלְתִּי לְזַעַק אֶפְלוּ
לְפִי כַחֲדָי.

אַבְל כְּבֹר הוֹדַעְתָּנוּ: שְׁאַתָּה מְלֵא
רַחֲמִים בְּכָל עֵת וּבְכָל רִגְעַ עָלֵינוּ,
וּבְרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אַתָּה שׁוֹמֵעַ וּמֵאֲזִין כָּל
הַקּוֹלוֹת שְׁבָעוּלָם מֵעַמְּקֵי עַמְּקִים. כְּמוֹ
שְׁכַתוֹב: "מִבֶּטֶן שְׂאוֹל שׁוֹעֵתִי, שְׁמַעְתָּ
קוֹלִי".

עַל-בֶּן תִּמְכַּתִּי יִתְדוּתִי, בְּטוֹבוֹתֶיךָ
וּחֲנִינוֹתֶיךָ הַגְּדוֹלִים, כִּי עַל
רַחֲמֶיךָ הָרַבִּים אָנֹכִי בּוֹטָח, וְעַל חֶסֶדְךָ אָנֹכִי
נִשְׁעָן, וְלִסְלִיחוֹתֶיךָ אָנֹכִי מְקַוֶּה, וְלִישׁוּעָתְךָ
אָנֹכִי מִצְפֵּה.

וּבֵאתִי לְפָרֵשׁ כִּפִּי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ, עֲזָרְנִי וְחַנּוּנִי
וְעוֹרֵר אֶת לִבִּי בְּאַמֶּת, שְׁאַזְכֶּה לְהִרְגִישׁ
כְּאֲבִי הַעֲצוּם בְּאַמֶּת, כְּאֲבִי נַפְשִׁי וְרוּחִי
וְנִשְׁמָתִי, וְאַזְכֶּה לְרֵאוֹת וּלְהַבִּין עֲצָם
הַתְּרַחֲקוּתִי מִמְּךָ.

וּתְזַבְּנִי לְצַעַק אֵלֶיךָ תָּמִיד בְּכָל כַּחֲדָי.
וְאַתָּה תִּמְלֵא רַחֲמִים עָלַי, וְתֵאֲזִין
קוֹלִי הַפְּגוּם, וְתִקְשִׁיב שׁוֹעֵתִי הַמְּקַלְקֶלֶת.
וְתִרְחַם עָלַי בְּרַחֲמֶיךָ, וְתַעֲזָרְנִי לְתַקֵּן אֶת
קוֹלִי, וְתַעֲלֵנִי מִקּוֹל פְּגוּם, לְקוֹל טוֹב.

וּתְזַבְּנִי לְצַעַק, בֵּין בְּתוֹרָה בֵּין בְּתַפְלָה,
עַד שְׁאַזְכֶּה בְּרַחֲמֶיךָ הָרַבִּים,
לְעוֹרֵר וּלְהוֹלִיד בְּקוֹלִי אֶת תְּעַלּוּמוֹת
הַמַּחֲחִין שְׁנִתְעַלְמוּ מִמֶּנּוּ בַּעֲוֹנוֹתֵינוּ. וּמֵרַב
עוֹנָנוּ הִחַלְשָׁנוּ כְּבִיכּוֹל כַּחַשׁ שֶׁל מַעְלָה, עַד
אֲשֶׁר כְּבִיכּוֹל תֵּשׁ כַּחַשׁ הַשְּׂכִינָה לְהוֹלִיד
הַמַּחֲחִין, כְּמוֹ שְׁכַתוֹב: "צוּר יִלְדֶךָ תִּשִּׂי".
"כִּי בָאוּ בָנִים עַד מִשְׁבֵּר, וְכַח אֵין לְלֶדָה".

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, עֲשֵׂה לְמַעַנְךָ וְלֹא
לְמַעַנְנוּ, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׂכִינְתְּךָ,
וְעֲזָרְנוּ לְצַעַק אֵלֶיךָ בְּאַמֶּת בְּתוֹרָה וּתְפִלָּה,
וְיַעֲלֶה וְיִבֵּא וְיִגִּיעַ קוֹלֵנוּ אֵלֶיךָ, וְתִקְבַּל
קוֹל צַעֲקוֹתֵנוּ בְּמִקּוֹם צַעֲקַת הַשְּׂכִינָה, עַד
שְׁנִזְכֶּה לְעוֹרֵר וּלְהוֹלִיד תְּעַלּוּמוֹת הַמַּחֲחִין
הַקְּדוּשִׁים שְׁלָנוּ שְׁנִתְעַלְמוּ מֵאַתָּנוּ.

כִּי אַתָּה לְבַד יוֹדַע תְּעַלּוּמוֹת, וּלְפָנֶיךָ נִגְלוּ
תְּעַלּוּמוֹת הַמַּחֲחִין שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד
מֵאַתָּנוּ, לְהִיכֵן נִתְעַלְמוּ וְנִסְתָּרוּ מֵאַתָּנוּ.

עֲזָרְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, לָנוּ וּלְכָל עַמְּךָ בֵּית
יִשְׂרָאֵל, שְׁנִזְכֶּה כָּל אֶחָד לְעוֹרֵר
עַל-יְדֵי קוֹל צַעֲקוֹתֵנוּ, אֶת הַמַּחֲחִין
הַקְּדוּשִׁים שְׁנִתְעַלְמוּ מִכָּל אֶחָד וְאֶחָד
לְמִקּוֹם שְׁנִתְעַלְמוּ.

עַד שְׂכַל אֶחָד יִזְכֶּה בְּכָל-פַּעַם, לְהוֹלִיד
וּלְגַלוֹת וּלְהַשִּׁיג מַחֲחִין חֲדָשִׁים,
הַשִּׂיכִים אֵלָיו כִּפִּי שֶׁרֵשׁ נַפְשׁוֹ וְרוּחוֹ
וְנִשְׁמָתוֹ. וְנִזְכֶּה לְהַפִּיר אוֹתְךָ בְּאַמֶּת,
וְלִדְעַת אוֹתְךָ בְּכָל פַּעַם בְּהִבְנָה יְתִירָה,
וְנִזְכֶּה לְגַלוֹת אֱלֻקוֹתֶיךָ בְּעוֹלָם. (וַיֹּאמֶר
"מִזְמוֹר לְדָוִד הִבּוּ לִי בְנֵי אֱלִים" וְכוּ', עַד גְּמִירָא).

☪ [ד] לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת ח"א סז ☪
(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סז, 'זיבן ה' אלקים את הצלע')
"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)
ענין 'קשוי הולדת הנפש' - שנזכר להוליד
ולגדל ה'נפשות הקדושות', בלי 'קשוי הולדה',
ולגדלם בלי שום 'צער גדול בנים'

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ אֲדוֹן מְלֵא רַחֲמִים,
וְתַעֲזֹר וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ עַמְּךָ בֵּית-

☉ [ה] לקוטי-תפלות ח"ב ד ☉

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ד זאת הערבים צויתי לכלכלה)

"זאת תורת הילדת" (ויקרא יב, ז)

ענין 'מקשה לילד' בעבודת-השם - שנוזה לתן הרבה 'צדקה' ולפתח על-ידי-זה כל הפתחים והשערים דקדשה - ונזה על-ידי-זה להנצל מה'חבלי-לדה' והמניעות שיש על כל דבר בעבודת-השם

ישראל, שנוזה כלנו, להוליד ולגדל את הנפשות הקדושות, הנמשכות לנו בכל עת על-ידי הכבוד-דקדשה.

שנוזה להוליד הנפשות בנקל, בלי 'קשוי הולדה' כלל. ונזה לגדלם בנחת ובשלום, בלי שום 'צער גדול בנים' כלל.

אנא יהוה, עזרני להתחיל לתן צדקה הרבה באמת כרצונך הטוב. ובזכות מצות צדקה תעזרני ותפתח לי ותרחיב לי, כל הפתחים והשערים דקדשה.

ותשפיע עלינו ברחמיך הרבים וראה ואהבה, ונזה ליראה ולאהבה את שמך באמת. ועל-ידי-זה תמשיך עלינו 'פח הידים' העליונים הקדושים, "יד החזקה" ו"יד הגדולה".

כי אתה ידעת את לבבי, רבונו של עולם, כמה קשה לי להתחיל שום התחלה בעבודת יהוה באמת, וכל ענין עבודה ועבודה שאני רוצה להתחיל, קשה וכבד עלי מאוד מאד, עד אשר "כשל פח הסבל".

ועל-ידי-זה נזה להוליד ולגדל את הנפש, בנחת ושלום, בלי שום 'קשוי הולדה', ובלי שום 'צער גדול בנים' כלל.

ותעזר לנו, שיכואו לנו נפשות רבות חדשות דקדשה, על-ידי הכבוד-דקדשה. ונזה ליראה ואהבה בשלמות. ועל-ידי-זה נזה להוליד ולגדל את הנפש, בלי שום 'קשוי הולדה', ובלי שום 'צער גדול בנים' כלל.

וכמה וכמה 'חבלי לדה', וכמה וכמה 'גניחות', ו'צעקות', ו'שועות', ו'זעקות', ו'צווחות', בכמה מיני קולות של 'אח ואבוי', וכמה וכמה 'אנחות' מעמקא-דלבא, וכמה וכמה 'כפילות' והטיות' אנו צריכין - קדם שאנו זוכין להתחיל 'איזה התחלה' ב'איזה עבודה'.

ומגדל הכבוד העצום, עדין לא התחלתי לעבדך באמת, "כמו הרה תקריב ללדת, תחיל תזעק בחבליה, כן היינו מפניך יהוה. היינו חלנו כמו ילדנו רוח".

וּכְבָר עָבְרוּ עָלַי יָמִים וְשָׁנִים הַרְבֵּה,
מִשְׁנוֹתַי הַקְּצוּבִים בְּמִסְפַּר תַּחַת
יָדְךָ, וְעַדִּין לֹא הִתְחַלֵּתִי הַתְּחִלָּה גְמוּרָה
בְּעִבּוּדְךָ בְּאֵמֶת, "עָבַר קָצִיר כָּלָה קִיץ"
וְאֲנִי לֹא נוֹשָׁעֲתִי.

אֲבָל עַדִּין אֲנִי מְקוּהָ וּמְצַפָּה וּמְחַפָּה
וּמִיחָל, בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה,
לִישׁוּעָתְךָ הָאֱמֵתִית, כִּי כָל עוֹד נִשְׁמַתִּי בִּי,
אֲנִי מְקוּהָ לִישׁוּעָה שְׁלֵמָה בְּאֵמֶת.

עַל-כֵּן אֲזַעַק וְאֲשׁוּעַ, חֶמֶל עַל עֲנִי
כְּמוֹנִי, דָּל וְחָלוּשׁ, כּוֹאֵב וְגוֹועַ.
"כִּי־לָדָה אֶפְעָה", "הוֹשִׁיעָה הַמֶּלֶךְ",
"כִּי קָצַר הַמְּצַע מִהַשְׁתַּרְע". רַבּוֹנוּ שֶׁל
עוֹלָם, אֲמִץ וְחִזַּק רַפְיוֹן יָדֵי, חִזַּק יָדַיִם
רַפּוֹת, וּבְרַכִּים כּוֹשְׁלוֹת תֹּאמְץ.

זַכַּנִּי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁאֵתְחִיל מַעֲתָה
בְּאֵמֶת 'הַתְּחִלָּה גְמוּרָה', שְׁאֵתְחִיל
מַעֲתָה לְכַנֵּס בְּעִבּוּדְךָ מִיּוֹם אֶל יוֹם,
וְלִהְיוֹסִיף בְּכָל יוֹם וְיוֹם, קִדְשָׁה וְטָהַרְהָ,
וְחִכְמָה וּבִינָה וְדַעַת אֱמֵתִי. וְכָל יוֹם וְיוֹם
יֵאִיר בִּי־וְתֵר בִּתְּוֹסְפוֹת אֹרֶךְ, קִדְשָׁה מְרַבָּה
מִיּוֹם שְׁלִפְנָיו.

וְתַעֲזָרְנִי, לְהִתְחִיל לַתֵּן צְדָקָה הַרְבֵּה
בְּכָל עֵת, לְעַנְיִים הַגּוֹנִים, כִּי
'הִתְחַלַּת הַצְּדָקָה' קִשָּׁה וּכְבֵדָה עָלַי מְאֹד
בְּיֹתֵר, וְאִין אֲנִי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְזַכּוֹת לְצְדָקָה
כְּרֵאוּי, לְגַדֵּל רַבּוּי הַמְּנִיעוֹת בְּלִי שְׁעוֹר
שִׁישׁ לִי עַל זֶה, כִּי רַחֵק מִמֶּנִּי צְדָקָה.

רַחֵם עָלַי, וּפְתַח לִי כָּל הַפְּתָחִים
וְהַשְּׁעָרִים שֶׁל הַקִּדְשָׁה, וְעֲזָרְנִי
לְכַנֵּס בָּהֶם בְּאֵמֶת, חֵישׁ קַל מִהֲרָה.

"פְּתַחוּ לִי שְׁעָרֵי צְדָקָה, אָבוּא בָּכֶם אוֹדָה
יְהוָה. זֶה הַשְּׁעָר לַיהוָה, צְדִיקִים
יָבוּאוּ בּוֹ. פְּתַחוּ שְׁעָרִים וַיָּבֵא גוֹי צְדִיק
שׁוֹמֵר אֱמוּנִים". פְּתַח לָנוּ שְׁעָר בְּעֵת
נְעִילַת שְׁעָר, בְּזִכּוֹת הַצְּדִיקִים הָאֱמֵתִיִּים
אֲשֶׁר אִין שׁוֹם שְׁעָר סָגוּר בְּפָנֵיהֶם לְעוֹלָם.

"שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, וְהִנְשְׂאוּ פְתָחִי
עוֹלָם, וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי זֶה
מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְהוָה עֲזוּז וְגִבּוֹר, יְהוָה גְּבוּר
מִלְחָמָה. שְׂאוּ שְׁעָרִים רְאשֵׁיכֶם, וּשְׂאוּ
פְתָחִי עוֹלָם, וַיָּבֵא מֶלֶךְ הַכְּבוֹד. מִי הוּא
זֶה מֶלֶךְ הַכְּבוֹד, יְהוָה צְבָאוֹת, הוּא מֶלֶךְ
הַכְּבוֹד סֵלָה".

❁ [ו] לקוטי-תפלות ח"ב מב ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב פג, 'על-ידי תקוון-הברית')

"נָגַע צָרַעַת כִּי תִהְיֶה בְּאָדָם" (ויקרא יג, ט) -
עַנְיָן מְצוֹרַע - שְׁנֵזֶפֶה לְהַנְצִיל מ'צָרַעַת',
וּלְהִתְלַבֵּשׁ ב'גֹּף קְדוֹשׁ' מ'גֶן-עֵדֶן'

וּבְכֵן תַּעֲזָרְנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׁאֵזְכָּה
לְהַפְשִׁיט גּוּפִי הַמְּצוֹרַע שֶׁהוּא
מ'מִשְׁכָּא דְחוּיָא', וּלְלַבֵּשׁ בְּגָדֵי שְׁבֵת',
דְּהִינּוּ גּוּף קְדוֹשׁ מ'גֶן-עֵדֶן'.

רַבּוֹנוּ שֶׁל עוֹלָם, יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת, אֲתָה
לְבַד יוֹדֵעַ מֵהֵיכָן נִמְשָׁךְ גּוּפִי
הַמְּגִשֵּׁם, "הֵן בְּעוֹן חוּלְלָתִי, וּבַחֲטָא
יַחֲמֵתְנִי אֲמִי. כִּי אָבִי וְאֲמִי עֲזוּבוּנִי, וַיְהוֶה
יֵאֲסֻפְנִי".

וּמִלְבָּד מֵהַ שְׁגוּפֵי עָכוּר וּמְגִשֵּׁם
מִתְחַלַּת הַהוֹלָדָה, נוֹסֵף לָזֶה

הוֹסַפְתִּי זוֹהָמָא וְעִירוֹת עַל עִירוֹת עַל-
יְדֵי מַעֲשֵׂי הָרָעִים וְהַפְּגוּמִים מְאֹד.

וּמַעֲצָם גְּשָׁמִיּוֹת וְעִירֹת הַגּוֹף
הַמְצוֹרֵעַ הַזֶּה, אֵינִי יָכוֹל
לְנַקוֹת עֲצָמֵי מַכְסִילוֹת דַּעְתִּי וְעִירֹת
מַעֲשֵׂי הָרָעִים.

עַד אֲשֶׁר אָנִי הוֹלֵךְ בְּעוֹלָם-הַזֶּה, נַע-
וְנָד, מְבַלְבֵּל וּמְטַרֵף, וְאֲנִי מְחַפֵּשׁ
וּמְבַקֵּשׁ אָנָּה וְאָנָּה, לְמַצֵּא פֶתַח הַצֶּלֶה,
לְבָרַח מִזוֹהָמַת טְנוּף גּוֹפִי, וּמִתְאַוִּיתִי
הָרָעִים, וְעַדִּין לֹא נוֹשַׁעְתִּי.

וְאֵינִי יוֹדֵעַ אֵיךְ לְהַצִּיל אֶת עֲצָמֵי מִמֶּנִּי
בְּעֲצָמֵי, עַד אֲשֶׁר קָשָׁה וְכָבֵד עָלַי
אֲפֹלוּ לְהִתְפַּלֵּל וּלְהִתְחַנֵּן עַל-זֶה.

אָבִי שְׁבַשְׁמִים, רַחֵם עָלַי, לְמַדְנִי אֵיךְ
לְסַדֵּר תְּחִנָּתִי הַמְרָה לְפָנֶיךָ עֲתָה,
אֵיךְ לְעוֹרֵר רַחֲמֶיךָ הָאֱמִתִּיִּים עָלַי עֲתָה.

בְּאֶפֶן שְׂאֵזְפָה עַל-כָּל-פָּנִים מַעֲתָה,
לְעֹזֵב דְּרָפֵי הָרַע וּמְחַשְׁבוֹתֵי
הַמְּגַנּוֹת וְהַמְּבַלְבְּלוֹת, וְאֲפֹשִׁיט אֶת עֲצָמֵי
מַעֲתָה מִ'גּוֹפֵי הַמְּצוֹרֵעַ', הַמְּגַשֵּׁם וְהַעֲכוּר
כָּל-כָּךְ.

וְאֶתְחִיל לְטַהֵר וּלְקַדֵּשׁ אֶת-עֲצָמֵי בְּכָל
מִינֵי קִדְשוֹת וְטְהָרוֹת, עַד
שְׂאֵזְפָה לְהִתְלַבֵּשׁ בְּ'גוֹף קָדוֹשׁ' מִגֵּן-עֵדֶן.

מְרִיָּה דְּעֵלְמָא כְּלָא, רוּפָא חָנָם, רְפָאנִי
נָא בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים רְפוּאת הַנֶּפֶשׁ
וּרְפוּאת הַגּוֹף, "רְפָאנִי יְהוָה וְאַרְפָּא,
הוֹשִׁיעֵנִי וְאוֹשַׁעַה כִּי תִהְלֹתִי אִתָּה".

רְפָאנִי וְאֲסַפְּנִי מִצָּרְעָתִי, וּמַהֲרָה לְהַפְּשִׁיט
מֵעָלַי 'גּוֹפֵי הַמְּצוֹרֵעַ', וְהַלְבֵּשׁ
אוֹתִי בְּחֹסְדֶיךָ 'גּוֹף קָדוֹשׁ' מִגֵּן-עֵדֶן.

וְעַל-יְרֵי-זֶה יִתְרוּמַם מְזִלִּי, וְאֵזְפָה
לְעֹשֶׂר, וּבְבָרְכוּתֶיךָ תְּבָרְכֵנִי,
וְתִשְׁפִיעַ לִי עֲשִׂירוֹת גְּדוֹל בְּקִדְשָׁה
וּבְטְהָרָה, וְיִתְחַזַּק יִצְרֵי הַטּוֹב, וְתִסִּיר "לֵב
אֲבֹן" מִבְּשָׁרִי, וְתִתֵּן לִי "לֵב בֶּשָׂר",
וְיִתְבַטֵּל הָעֲצָבוֹת וְהַלִּיצָנוֹת הַבָּאִים מִמְרָה-
שְׁחוֹרָה, וְיִתְבַטֵּל מֵאֲתָנּוּ הָעֲנִיּוֹת וְהַדְּחָקוֹת.

לקוטי-תפלות על ענייני 'ברית מילה' -
נמצאים בפרשת לך-לך

פְּרַשְׁתַּת מְצוֹרֵעַ

"שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת" (ויקרא יד, ד) – וְעִנִּינִי לְשׁוֹן־הָרֶעַ –

לפי שהנגעים באין על 'לשון־הרע', שהוא מעשה 'פְּטוּוּטֵי דְבָרִים' – לפיכך הזמקו לטהרתו, 'צַפְרִים', טַמְּפֻטְפוּטֵי תְּמִיד בְּצַפְצוּף קוֹל.
(רש"י: ערכין טז:)

מה נשתנה 'מצרע' שאמרה תורה (ויקרא יג מו): **"בָּדָד יֵשֵׁב מֵחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ"** – הוא הבדיל בין איש לאשתו, ובין איש לרעהו, לפיכך אמרה תורה: **"בָּדָד יֵשֵׁב"** וגו'. מה נשתנה 'מצרע' שאמרה תורה (שם יד, ד): **"יָבִיא שְׁתֵּי צַפְרִים לְטַהֲרָתוֹ"** – אמר הקדוש־ברוך־הוא: "הוא עושה מעשה פטיט לפיכך יביא קרבן פטיט".
(ערכין טז:)

א.

(ח"א ג)

מִי שִׁשּׁוּמַע נְגִינָה מ'מְנַגֵּן רָשָׁע, קָשָׁה לוֹ לְעִבּוּד־תְּהוֹרָא, וְכִשְׁשׁוּמַע מ'מְנַגֵּן בְּשֵׁר וְהַגּוֹן, טוֹב לוֹ.

כי 'קול הנגינה' נמשכת מן ה'צפריים', כדאיתא במדרש (ויקרא־רבה טז, ז): **"מִפְּנֵי מָה מְצַרַע טְהוֹרָתוֹ תְלוּיָהּ בְּשְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת, יָבִיא קַלְנִיָּא וְיַכְפֹּר עַל קַלְנִיָּא"** – כי נלקח מחמת קולו, שדבר 'לשון־הרע'.

נִמְצָא: מִי שֶׁהוּא 'בְּשֵׁר' – נִמְשַׁכֵּת ה'נְגִינָה' שְׁלוֹ מִן ה'"שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת" (ויקרא יד, ד).

וְכַתּוּב בַּזֹּהַר (מצורע נג): "שֶׁה'שְׁתֵּי צַפְרִים' יוֹנְקִים, מֵאֵתֵר דְּנִבְיָאִים יִנְקִין".

וְכִשְׁה'מְנַגֵּן' הוּא רָשָׁע, אַזִּי הוּא לוֹקַח הַנְּגִינָה שְׁלוֹ מ'צַפְרִים אַחֲרוֹת שֶׁבַקְלָפָה.

וְכַתּוּב בַּזֹּהַר (שם): "כִּי הַצַּפְרִים שֶׁבַקְלָפָה יוֹנְקִין מִדֵּי הַמְּלָכוֹת, וְכַד אֶתְפַּלְג לִילִיָּא כְּדִין כְּרוּזָא כְּרוּז (קהלת ט, יב): 'כַּצַּפְרִים הָאֲחוּזוֹת בַּפֶּה, כֶּהֱם יוֹקְשִׁים בְּנֵי־אָדָם".

וְהַתְּקוּן הוּא: שִׁילְמַד בְּלִילָה אֶתְוֵרָה שְׁבַע־לִפְּהָ.

וְאִיתָא ב'כְּתַב־בֵּי־הָאֲרִיז' ל' (עץ־חיים מח, ב): "כִּי 'צַפְרִים שֶׁבַקְלָפָה' הֵם 'מַחֲזִין שְׁבַמְלָכוֹת־דְּקַלְפָּה, וְה'שְׁתֵּי צַפְרִים חַיּוֹת טְהוֹרוֹת' הֵם 'בְּנֵין הַמְּלָכוֹת־דְּקַדְשָׁה".

לְפִיכֵךְ נִשְׁתַּבַּח דָּוִד לְפָנֵי שְׁאוּל (שמואל־א טז, יח): "וַיִּוֹדַע נִגָּן" – כִּי ה'נְגִינָה' הִיא 'בְּנֵין הַמְּלָכוֹת, לְכֵךְ רָאוּי הוּא ל'מְלָכוֹת' וְכו'.

ב.

(ח"א ד, ח)

עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרֶעַ, בָּא 'עֲנִיּוֹת, כְּמוֹ שְׁפַתּוֹב (שמות ד, יט): "כִּי מֵתוּ כָּל הָאֲנָשִׁים" – זֶהוּ 'עֲנִיּוֹת, וְעַל־יְדֵי 'צִדְקָה' ל'תְּלַמִּידֵי־חֲכָמִים' – מֵתַקְנִים זֹאת, וְזוֹכִין ל'עֲשִׂירוֹת'.

ג.

(ח"א יא, ז)

"צַפְרָתָא דְהוּי קָאִי עַד קַרְסְלָהּ בְּמִיָּא" (בבא־בבא־בבא עג): "צַפְרָתָא" – זֶה בְּחִינַת ה'דְּבוּר, שֶׁהוּא 'אִמְצָעִי' בֵּין הָאָדָם וּבֵין הַשָּׁמַיִם, כְּמוֹבָא (ויקרא־רבה טז, ז; ערכין טז:) **עַל 'מְצַרַע' שֶׁצָּרִיךְ לְהַבִּיא "שְׁנֵי צַפְרִים" (ויקרא יד, ד): "יָבִיא פְּטֻטָּא וְיַכְפֹּר עַל פְּטֻטָּא".**

וְזֶהוּ: "דְּקָאֵי עַד קַרְסְלָהּ בְּמִיָּא" -
שֶׁהַדְּבֹר' צָרִיךְ לְהַאִיר בְּאָדָם שֶׁהוּא
לְמַטָּה בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָהּ.

"מִיָּא" - הוּא בְּחִינַת הָאָדָם שֶׁנִּתְהַוָּה
מ'מִיִּין-דְּוֹכְרִין' ו'מִיִּין-נֹקְבִין' כִּידוּעַ.
וְהַדְּבֹר', שֶׁהוּא בְּחִינַת 'צַפְרָתָא', קָאֵי
עַד קַרְסְלָהּ, אֵצֶל הָאָדָם שֶׁהוּא
בְּמַדְרָגָה פְּחוּתָהּ, כִּדִּי לְהַאִיר לוֹ.

ד.

(ח"א יד, ח"ט)

כְּשֵׁישׁ שְׁלוֹם בְּעֶצְמוֹ, אָזִי יָכוֹל
לְהַתְּפַלֵּל וְכוּ'. וְעַל-יְדֵי תְּפִלָּה,
זוֹכֵה לְשְׁלוֹם-הַכִּלְי, הֵינּוּ: 'שְׁלֹמֹת-
הָעוֹלָמוֹת' וְכוּ'.

וְזֶה (בְּרֵאשִׁית ו, יד) "קִנְיִם תַּעֲשֶׂה לְתַבָּה",
אֵיתָא בְּמַדְרָשׁ (בְּרֵאשִׁית-רַבָּה לֵא, ט): "מָה
קִנְיִם מְטַהְרִין אֶת הַמְּצָרַע, אַף תַּבְתָּךְ
מְטַהְרֶתְךָ".

ה'מְצָרַע" - זֶה 'נִרְגָן מִפְרִיד אֱלוֹהִי' (מִשְׁלִי
טז, כח), "וּמִפְרִיד בֵּין אִישׁ
וְאִשְׁתּוֹ" (עֲרֵכִין טז:), וְעַל-יְדֵי-זֶה (וַיִּקְרָא יג, מו;
עֲרֵכִין שָׁם): "בְּדָד יֵשֵׁב", וְקִנְיִם מְטַהְרִים אוֹתוֹ.
[עֵינֵי הַבַּאֲוֵר עַל-זֶה - בְּלִקּוּטֵי-הַלְכוֹת, שְׁלוּחֵי-הַקָּן ג].

"אַף תַּבְתָּךְ" - הֵינּוּ 'תַּבַּת הַתְּפִלָּה' -
מְתַקְנִין הַמַּחְלֻקָּת, וְעוֹשֶׂה שְׁלוֹם-
הַכִּלְי, שְׁלוֹם בְּכָל הָעוֹלָמוֹת.

וְזֶה: "שְׁמִסְיָמִין ה'תְּפִלָּה, בְּשְׁלוֹם"
(בְּמַדְרַבְרַבָּה כֵּא, א).

ה.

(ח"א יד, יב)

יֵשׁ בְּעַלְי לְשׁוֹן-הָרַע וּמַחְלֻקָּת, שֶׁהֵם
בְּחִינַת (מִשְׁלִי טז, כח): "וְנִרְגָן מִפְרִיד
אֱלוֹהִי", כִּי הוֹלְכִין וּמְרַגְלִין וּמְדַבְּרִים דְּכִילּוֹת

וְלְשׁוֹן-הָרַע, וְעוֹשִׂין מְרִיבָה וּמַחְלֻקָּת בֵּין
אָדָם לְחֵבְרוֹ וּבֵין אִישׁ לְאִשְׁתּוֹ, וְזֶה בְּגַשְׁמִיּוֹת
מִמֶּשׁ.

וְעַל-יְדֵי שְׂזוּכִין לְקָרֵב הָרַחוּקִים לְעִבּוּדַת-
הַשֵּׁם, שְׁעַל-יְדֵי-זֶה מֵאִיר 'כְּבוֹדוֹ'
יִתְבָּרַךְ, וְחֹזֵר וְעוֹלָה לְשָׁרְשׁוֹ הֵינּוּ לְיִרְאָה' -
עַל-יְדֵי-זֶה נִתְבַטְּלִין 'בְּעַלְי לְשׁוֹן-הָרַע
וּרְכִילוֹת' הַנ"ל, וְנִתְרַבָּה ה'שְׁלוֹם' בְּעוֹלָם.

וְעַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְתְּפִלָּה, וְלְשְׁלוֹם-
הַכִּלְי, 'שְׁלוֹם בְּכָל
הָעוֹלָמוֹת'. וְאָזִי יִתְבַטְּל כָּל ה'מְשָׁא-וּמִתָּן' מִן
הָעוֹלָם.

וְכֵן עַל-יְדֵי מִצְוֹת 'הַדְּלָקָת נֵר-חֲנֻכָּה'
בְּזִמְנֵהוּ, נִמְשָׁךְ גַּם-כֵּן בְּחִינַת זֵאת.

ו.

(ח"א יט, ג; לְקוּטֵי-עֲצוֹת, דְּבֹר ג)

עַל-יְדֵי שְׁלֹמֹת לְשׁוֹן-הַקֹּדֶשׁ, דִּהְיִינוּ
'קֹדֶשֶׁת הַדְּבֹר' - שְׁמֵרְבָה לְדַבֵּר
דְּבוּרֵי-תוֹרָה, וְתְּפִלָּה, וְתַחֲנוּנֹת וּבִקְשׁוֹת
וְשִׁיחוֹת בֵּינוּ לְבֵין קוֹנֵהוּ, וְנִזְהָר מ'דְּבוּרִים
פְּגוּמִים' שֶׁהֵם לְשׁוֹן-הָרַע ו'שְׁקָרִים' וְכוּ' -
עַל-יְדֵי-זֶה זוֹכִין לְתַקּוּן-הַבְּרִית. וְכֵן לְהַפְּדָ:
עַל-יְדֵי 'תַּקּוּן-הַבְּרִית', זוֹכִין לְשְׁלֹמֹת לְשׁוֹן-
הַקֹּדֶשׁ.

ז.

(ח"א לח, ב-ד-ז)

כְּשֶׁפּוֹגְמִין הַדְּבֹר, אָז עַל-יְדֵי הַפָּגַם,
נַעֲשֶׂה מ'רוּחַ פִּי', רוּחַ סְעָרָה'
וְכוּ'. וְזֶה בְּחִינַת (תְּהִלִּים קמח, ח): "רוּחַ סְעָרָה
עָשָׂה דְּבָרוֹ" - שְׁעוֹשִׂים וּמְתַקְנִים הַדְּבֹר',
וּמַעֲלִים אוֹתוֹ מִבְּחִינַת 'רוּחַ סְעָרָה'.

ו'רוּחַ-סְעָרָה' הַזֶּה - הוּא מְקַטְרֵג הַגְּדוֹל,
שְׁמֵמֵנוּ בָּאִים כָּל
הַקְּטְרוּגִים וְהַנְּסִיווֹת וְכוּ'.

וְכָל הַמְלִשִׁינֹת וְהָרְעוֹת שְׂדוּבָרִים עַל אָדָם, בָּא מ'רוּחַ סְעָרָה' הַזֶּה, כִּי הוּא בְּחִינַת (בְּרֵאשִׁית ו, יג): "קֶץ כָּל בְּשָׂר" - שְׁעוֹשֵׂה 'קֶץ' וְסוּף לְכָל בְּשָׂר'.

וּבְנֵי-אָדָם שֶׁהֵם דְּגִים אֶת כָּל אָדָם לְכַף-חֹבֶה, וְחֹקְרִים תָּמִיד עַל חֹבוֹת בְּנֵי אָדָם - הֵם מְבַחֲיֵנֵת "קֶץ כָּל בְּשָׂר", כְּמוֹ שְׂכֵתוֹב (אִיּוֹב כח, ג): "קֶץ שֵׁם לַחֲשָׁד וּלְכָל תְּכֵלִית הוּא חֹקֵר" (זֶהָר נח סג. מִקֶּץ קֶצַג. זֶה־רִחֲדֵשׁ נח כו.) - שֶׁהוּא חֹקֵר תָּמִיד לַעֲשׂוֹת תְּכֵלִית וְכִלְיוֹן לְכָל דָּבָר, וּלְעוֹרֵר דִּין וּלְהַלְשִׁין וּלְקַטְרֵג וְכו'.

וְצָרִיךְ כָּל אָדָם לְרְאוֹת, לְאֲכַפֵּי־אָדָם סְטָרָא ד"קֶץ כָּל בְּשָׂר", תַּחַת הַדְּבָר שֶׁל הַקִּדְשָׁה וְכו'. וּכְשֶׁהוּא כּוֹפֵף אֶת 'רוּחוֹ סְעָרָה', דְּהֵינּוּ: שֶׁהוּא נוֹטֵל מִמֶּנּוּ כָּל הַדְּבָרִים שֶׁנִּפְלוּ לְתוֹכוֹ, אַז: "יָקָם סְעָרָה לְדַמְמָה" (תְּהִלִּים קז, כט).

וְהַתְּקוּן-הַדְּבָר: הוּא עַל-יְדֵי הַתּוֹרָה שְׁלוֹמְדִין בְּצַר לְאָדָם, בְּעֲנִיּוֹת וּבְדַחְקוֹת, שֶׁהוּא בְּחִינַת לִילָה, שְׂאֵז שְׁלֻטְנוֹתָא ד"קֶץ כָּל בְּשָׂר" וְכו'.

וּלְכִי הַקִּדְשָׁה שֶׁמְקַדֵּשׁ יְמֵי הַחֵל, בֶּן נִדְחָה זְהֵמַת הַנְּחָשׁ, "קֶץ כָּל בְּשָׂר", שֶׁהוּא בְּחִינַת 'רוּחַ סְעָרָה', וְעַל-יְדֵי-זֶה עוֹלָה הַדְּבָר.

ח. (ח"א נד, ה-ז)

צָרִיךְ לְשַׁמֵּר מ'פְּחֵה-הַמְדָּמָה' - וְה'פְּחֵה-הַמְדָּמָה' בָּא עַל-יְדֵי 'לְשׁוֹן-הָרַע' - כִּי 'פְּחֵה-הַמְדָּמָה' הוּא 'פְּחֵה-הַבְּהֵמִיּוֹת', כִּי גַם 'בְּהֵמָה' יֵשׁ לָהּ זֶה ה'פְּחֵה-הַמְדָּמָה'. וְה'פְּחֵה-הַמְדָּמָה' (בַּמִּדְבָּר יד, לו-לז; מִשְׁלֵי י, יח)

נוֹפֵל ל'בְּהֵמִיּוֹת', וְעַל-כֵּן נִתְגַּבֵּר עָלָיו 'פְּחֵה-הַמְדָּמָה', שֶׁהוּא 'פְּחֵה-הַבְּהֵמִיּוֹת'.

כִּי "מוֹצִיא דְבָרָה הוּא כְּסִיל" (מִשְׁלֵי י, יח), וּכְשֶׁה'דַּעַת' נִסְתַּלַּק מִמֶּנּוּ, נוֹפֵל מ'אֲהַבַת הַשֵּׁם-יִתְבָּרֵךְ' ל'אֲהַבַת-הַבְּהֵמִיּוֹת', 'פְּחֵה-הַמְדָּמָה', בְּבַחֲיֵנַת (הוֹשֵׁעַ ד, ו): "נִדְמּוּ עַמִּי מִבְּלֵי הַדַּעַת". "נִדְמּוּ" - הֵינּוּ: 'פְּחֵה-הַמְדָּמָה'.

[לְקוּטֵי-עֲצוֹת, דְּבוּר י: וְעַל-יְדֵי-זֶה נִפְגַּם ה'זְכָּרוֹן', וְנוֹפֵל ל'שִׁכְחָה', שֶׁהִיא מִיתַת הַלֵּב, שְׁמַת לְבוֹ בְּקִרְבוֹ, וְאֵינּוּ מְשִׁים עַל לְבוֹ לְזַכֵּר בְּכָל יוֹם ב'עֲלֵמָא-דְּאֵתִי, שְׁשֵׁם עֵקֶר הַחַיִּיּוֹת לְנִצָּח].

[לְקוּטֵי-עֲצוֹת, בָּנִים ח: וְעַל-יְדֵי-זֶה אֵין זֹכָה לְהִנִּיחַ בֶּן זָכָר. (שְׂאִין מִתְקִימִים לוֹ 'בָּנִים זָכָרִים'. לְקוּטֵי-עֲצוֹת, דְּבוּר יא).]

[לְקוּטֵי-עֲצוֹת, עֵינַיִם ז: גַּם צָרִיךְ לְשַׁמֵּר ה'עֵינַיִם' מ'כַּחַת-הַמְדָּמָה'. וְאִפְלוּ מִי שֶׁיֵּשׁ לוֹ 'רְאִיָּה' יָפָה - יוֹכֵל לְטַעוֹת, עַל-יְדֵי שְׂרוּאָה מְרַחוּק, וְנִדְמָה לוֹ לְהַפִּיץ מִן הָאֵמֶת. וְכְמוֹ-כֵן הוּא ב'עֵינֵי-הַשֶּׁכֶל' - כְּגוֹן: לְפַעְמִים שֶׁנִּדְמָה לוֹ שֶׁחִבְרוּ נוֹטָה מִן הָאֵמֶת, אוֹ שְׁעוֹשֵׂה כְּגִידוֹ שְׁלֵא כְּהִגֵּן וְכו', וּמַחְמַת זֶה יֵשׁ בְּלְבוֹ עָלָיו, וְיוֹכֵל לְהַתְּעוֹרֵר מִחֻלְקַת עַל-יְדֵי-זֶה, וְנִדְמָה לוֹ שֶׁחֹלַק עָלָיו לְשֵׁם-שְׁמַיִם.

וּבְאֵמֶת: הַכֹּל בָּא מְטַעוֹת שֶׁל 'פְּחֵה-הַמְדָּמָה' שֶׁהִטְעָה אוֹתוֹ, עַד שֶׁנִּדְמָה לוֹ עָלָיו דְּבָרֵי שְׂקָרִים וּבְדוּיִים. עַל-כֵּן צָרִיכִין לָזֶה שְׁמִירָה יְתָרָה, לְשַׁמֵּר עֲצָמוֹ מְאֹד מ'טַעוֹת שֶׁל הַמְדָּמָה. וְזֶה זֹכִינַן עַל-יְדֵי שְׁשׁוּמְרִין עֲצָמוֹ מְאֹד מ'לְשׁוֹן-הָרַע' - מ'לְאָמְרוֹ, וּמְלַקְבְּלוֹ].

[לְקוּטֵי-עֲצוֹת, תְּלַמּוּד-תּוֹרָה מֵא: יֵשׁ חֲדוּשֵׁי-תּוֹרָה' שֶׁבָּאִים עַל יְדֵי ה'מְדָמָה', וְה'רַע' שֶׁבָּהֶם יוֹתֵר מ'ה'טוֹב, וּמְזִיקִים ל'פְּרִנְסָה', וְצָרִיכִים לְהַתְּפַלֵּל לְהַנְצִיל מֵהֶם. וְהַתְּקוּן לָזֶה: לְשַׁמֵּר עֲצָמוֹ מְאֹד מ'לְשׁוֹן-הָרַע' - מ'לְאָמְרוֹ, וּמְלַקְבְּלוֹ].

ט.

(ח"א נח, י; לְקוּטֵי-עֲצוֹת דְּבוּר יב)

כְּשֶׁה'דוּר' אֵינָם שׁוֹמְרִים פִּיהֶם מ'לְשׁוֹן-הָרַע', וּמְשַׁאֵר דְּבָרִים פְּגוּמִים - עַל-יְדֵי-זֶה נִכְשָׁלִים חֲסִידֵי-הַלֵּלָה 'כְּשִׁרֵי-הַדוּר' - ב'גְּאוֹת', וְהוּא בְּחִינַת 'גְּלוּת-הַשְּׂכִינָה'.

י.

(ח"א סג; לקוטי-עצות, דבור יד)

על-ידי 'דבורים רעים', כגון 'לשון-הרע', 'רכילות', 'שקרים', וכו', ושאר דבורים רעים, ובפרט פשמוֹדֵר 'לשון-הרע' על צדיקים וכשרים - על-ידי־זה עושים 'פנפים' לה'נחש', שיוכל לעופף ולהזיק להעולם מאד חסוֹשֶׁלֹם.

הינו: שעל-ידי־זה מתגברת ומתפשטת 'חכמת הפילוסופים והאפיקורסים' בעולם, שהם בחינת 'נחש-הקדמוני' - שמתגברת ומעופפת חכמתם הרעה חסוֹשֶׁלֹם ושלוֹם, ומזיקים מאד מאד להעולם. אבל על-ידי 'דבורים קדושים', עושים 'פנפים' דקדשה'.

יא.

(ח"א קצז)

לשון-הרע של העולם - מזיק ופוגם את העניוּת, שאי-אפשר להצדיקים להיות ענוים.

כי 'פגם לשון-הרע', מפריד בין 'ענוה' ל'חכמה'. ואפלו אם יהיה 'ענו', הוא בלא 'חכמה', שאינה 'ענוה' כלום.

וזה היה מעלת 'משה-רבנו' עליו-השלוֹם - שאפלו 'לשון-הרע' לא הזיק לענוותנותו. וזה שכתוב (במדבר יב, א): "וַתִּדְבֹר וְכו' בְּמִשְׁחָה" וכו', שהיה 'פגם לשון-הרע' בעולם, אף-על-פי-כן: "וְהָאִישׁ מִשָּׁה עֲנוּ מְאֹד" (שם, שם ג) - שלא הזיק לו.

[חיי-מוהר"ן **כד**: באנו אליו סמוך לשבועות תקס"ה, ואמר לנו: שעתה אינו יודע כלל! רק זאת נודע לי בעתים הללו: "שעל-ידי 'לשון-הרע' שבעולם, אין הצדיקים יכולין להיות ענוים" וכו'! כמבאר בסימן קצ"ז. - ויתר מזה אינו יודע, ואמר בפרוש: "כמו שאתה אינך יודע, כך ממש אני איני יודע עכשו כלום" וכו' וכו'].

יב.

(ח"א רז; לקוטי-עצות, דבור כ)

כל ה'דבורים', הם בחינת 'גבורות', וצריך להמתיקם על-ידי 'למוד-התורה' ו'דבורים טובים' שמוֹדֵרִים.

על-כן צריך לשמר ה'דבור' מאד, ולכלי לדבר 'דבורים רעים', ובפרט 'לשון-הרע' חסוֹשֶׁלֹם.

מכל-שכן וכל-שכן שצריך לשמר מאד מאד מלדבר חסוֹשֶׁלֹם על 'צדיק' - כדי שלא יתגברו ה'דינים' חסוֹשֶׁלֹם, ועל-ידי־זה יכולים לגרם שיפול הצדיק-הדור ממדרגתו, או שישתלק חסוֹשֶׁלֹם. ואזי על-ידי 'הסתלקותו' - נשמתו ממתיקת אלו הגבורות הנ"ל.

יג.

(ח"ב כז)

מי שהוא 'פרנס' או 'מנהיג', והוא מנהיג בכשרות ובישר, ורואה ומסתכל להטיל המשאוי של מסים וארנוניות על כל אחד בראוי לו בישר, להכביד על-זה ולהקל על-זה בראוי. על-ידי־זה מבטל הארבע מדות רעות: 'עבודה-זרה', ו'גלוּי-ערייות', ו'שפיכות-דמים', ו'לשון-הרע'.

יד.

(שיחות-הר"ן צא)

סגלה ל'התמדה' בלמודו: להזהר לכלי לדבר על שום איש ישראל.

בשיש חסרון באחד מישראל, נמצא שיש חסרון בתורה ששם שרש נשמות ישראל. ועל-ידי־זה אי אפשר לאהב ה'תורה' בשלמות.

אבל בשיזהר מלדבר ולמצא שום 'חסרון' בשום ישראל, נמצא שאין בה'תורה'

שום 'חפרון', אזי בודאי יאהב את התורה
מאד, ויתמיד בה מגדל האהבה.

וזהו (תהלים יט, ח): "תורת ה' תמימה" -
כשהיא 'תמימה' בלי שום חפרון,
דהינו כשנזהרין לבלתי לדבר ולבלתי למצא
שום חפרון בשום ישראל שיהא אות
מהתורה, אזי הוא "משיבת נפש" - כי אז
דיקא זוכין ל'אהבת התורה', ומרגישים טעם
'מתיקות התורה' שמשיבה את הנפש.

טו.

(ספורי מעשיות, מעשה יג משבעה בעטלערס -
יום החמישי, בעל החטוטרות)

פעם אחת היה שיחה וספור, שהיו
אנשים מפארים עצמם
בבחינה זו של 'מעט מחזיק את המרבה' וכו'.

ואחד אמר: שה'שתיקה' שלו היא בחינת
'מעט מחזיק את המרבה'.

כי יש עליו 'מקטרגים' הרבה ובעלי לשון-
הרע, שמלשינים עליו הרבה מאד. וכל
מה שמלשינים ודוברים ומקטרגים עליו
בלשון הרע הרבה - הוא ב'שתיקתו' מתרץ
הכל, על-ידי מה שהוא שותק לבד - כי הוא
עושה רק איזה 'שתיקה', והוא 'תרוץ' על
הכל.

נמצא: ש'שתיקתו' הוא 'מעט מחזיק את
המרבה'.

טז.

(ספר המדות, עניני 'לשון הרע')

[א] ה'דרכים' - מביאים את האדם ל'לשון-
הרע', 'עבודה זרה', 'גלוי עריות', ו'שפיכת'
דמים. ואלו העברות מפסידין את
ה'פרנסה' (דרד"ח"ב ו; קמון ח"ב כב).

[ב] 'הרהורי עבודה זרה', ו'הרהורי זנות',
ו'שפיכת דמים', ו'לשון הרע' - הם באים
על מי שרגיל ב'נדרים'. אבל נתבטלים על-
ידי ה'מנהיג' שבעיר המסדר הגבוהות
והמסים על כל אחד לפי ערכו שיוכל לסבל
(הרהורים ח"ב יב; התנשאות ח"ב ו).

[ג] המספר 'לשון הרע' - הקדוש ברוך-
הוא אומר לשר של גיהנם: "אני עליו
מלמעלה ואתה עליו מלמטה". ותקנתו:
יעסק בתורה וישפיל דעתו, גם על-ידי-זה
לא יבא לידי 'לשון הרע' (לשון הרע א).

[ד] על-ידי 'לשון הרע' - מגדיל עוונותיו
כנגד 'שלוש עברות' (לשון הרע ב).

[ה] מלתא דמתאמרה באפי מרא או באפי
תלתא, לית בה משום לשנא בישא (לשון הרע
ג).

[ו] האי לשנא בישא, אף על-גב דלקבולי
לא מבועי, למיחש מיבעי (לשון הרע ד).

[ז] מי שדובר רע על ישראל, לסוף שיחלה
על פיו (לשון הרע ה).

[ח] כשאין אהבה בין ישראל, נעשים
'הולכי רכיל'; ועל-ידי 'הולכי רכיל', נעשים
'לצים' (אהבה א; לשון הרע ו).

[ט] בני אדם שאוהבים זה את זה, מתר
לומר זה לזה מאיזה דבר ששמע מאיזה
אדם, גם חברו מתר לקבל דבריו, ואין בו
משום 'לשנא בישא' (לשון הרע ז).

[י] על-ידי 'לשון הרע' - אין לאדם חשק
ללמד, גם מבזה את הצדיק (לשון הרע ח).

[יא] על-ידי 'אמת' - נצול מ'לשון הרע'
(אמת מג; לשון הרע ט).

[יב] כִּשְׂשׂוּמֵר אֶת־עֲצָמוֹ מִלְּשׁוֹן־הָרַע' -
עַל־יְדֵי־זֶה לֹא יִחַר־שׁוֹן רָעָה עַל חֲבֵרוֹ (לְשׁוֹן־
הָרַע י).

[יג] מִי שֶׁאֵין מְקַבֵּל לְשׁוֹן־הָרַע' עַל צַדִּיק -
עַל־יְדֵי־זֶה יִזְכֶּה לְהַמְנוֹת עִם הַצַּדִּיקִים
(לְשׁוֹן־הָרַע יא).

[יד] גַּסּוֹת - מֵבִיא אֶת הָאָדָם לְדַבֵּר בְּגִנוּת
בְּנִי־אָדָם (לְשׁוֹן־הָרַע יב).

[טו] לְשׁוֹן־הָרַע אֵין אֹמְרוֹ - עַד שְׂכּוּפֵר
בְּעֵקֶר וְחוּטָא בְּשָׂמִים וּבְאַרְצָ (לְשׁוֹן־הָרַע יג).

[טז] מִתֵּר לֹא־מֵר לְשׁוֹן־הָרַע', עַל 'בַּעַל'
הַמַּחֲלֶקֶת' (לְשׁוֹן־הָרַע יד).

[יז] 'מוֹצִיא שֵׁם רָע' עַל חֲבֵרוֹ, אֵין לוֹ
מַחִילָה עוֹלָמִית (לְשׁוֹן־הָרַע טו).

[יח] עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע' - אֵין מְקַבֵּל פְּנֵי
הַשְּׂכִינָה (לְשׁוֹן־הָרַע טז).

[יט] הַמְּסַפֵּר בְּלְשׁוֹן־הָרַע', וְהַמְּקַבְּלוֹ -
רְאוּי לְהַשְׁלִיכוֹ לַכְּלָבִים (לְשׁוֹן־הָרַע יז).

[כ] תִּקּוֹן לְלְשׁוֹן־הָרַע': 'אִמִּירַת הַקְּטָרֶת'
(לְשׁוֹן־הָרַע יח).

[לְקוּטִי־הַלְכוֹת, קִרְיַת־שֹׁמֵעַ ב: זֶה שֶׁאָמְרוּ רַז"ל
(עֲרֻכֵין טז): "קְטָרֶת מְכַפֵּר עַל לְשׁוֹן־הָרַע" - כִּי עֵקֶר פְּגַם
לְשׁוֹן־הָרַע' - שֶׁמוֹצֵא מוֹם בְּיִשְׂרָאֵל וּמְקַטְרֵג עָלָיו, וְעַל־
יְדֵי־זֶה יְכוּל לְהַרְחִיקוֹ מִן הַקְּדֻשָּׁה. וְעַל־כֵּן הַחֲטָא גָדוֹל
מְאֹד רַחֲמָנָא־לְצַלְן - כִּי הַשֵּׁם־יִתְבָּרַךְ חֲפָץ חֶסֶד, וְרוֹצֵה
לְקַרֵב אֶפְלוֹ פּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא לְרַחֵק, כִּי אֲדַרְבָּא: אֲנִי
צְרִיכִין דִּיקָא לְהַכְנִים בְּחִינַת הָעֲצוּבוֹת בְּתוֹךְ הַשְּׂמֻחָה' -
שְׂזָה בְּחִינַת לְקַרֵב דִּיקָא הַפּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל בְּתוֹךְ הַקְּדֻשָּׁה.
וְעַל־כֵּן "קְטָרֶת מְכַפֵּר" - כִּי "קְטָרֶת עִם חֲלִבָּה מְרֻמֵּז: עַל
צְרוּף וְקִרְבַת פּוֹשְׁעֵי־יִשְׂרָאֵל" (פְּרִיטוֹת ו:), וְעַל־כֵּן הוּא
מְכַפֵּר עַל לְשׁוֹן־הָרַע].

[כא] עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע' - נְגַעִים' בָּאִים
עָלָיו, וּמְגַדִּיל עוֹזְנוֹת עַד לְשָׂמִים, וְרְאוּי
לְסַקְלוֹ בְּאֶבֶן (לְשׁוֹן־הָרַע יט).

[כב] עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע' - נִתְפָּס בְּתַפְסָה'
(לְשׁוֹן־הָרַע ח"ב א; פְּדִיּוֹן־שְׁבוּיִם ח"ב ז).

[כג] עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע' - נוֹפְלִים
בְּמַלְחָמָה (מְרִיבָה עט).

[כד] מִי שֶׁאֵין אֹמֵר לְשׁוֹן־הָרַע', הוּא
מְנַצֵּחַ (מְרִיבָה פ).

[כה] אֵין הַגְּשָׁמִים נִעְצָרִין, אֶלָּא עַל מְסַפְּרֵי
לְשׁוֹן־הָרַע' וְכוּ' (מְמוֹן כו).

[כו] מִי שֶׁכָּלֵב נִשְׁדָּ אוֹתוֹ, בְּיָדוּעַ שֶׁקַּבֵּל
לְשׁוֹן־הָרַע', אוֹ שֶׁסָּפֵר לְשׁוֹן־הָרַע' (עֲנָשׁ כו).

[כז] מִתֵּר לְהַתְפַּלֵּל עַל 'בַּעַל לְשׁוֹן־הָרַע':
שְׂיָמוֹת, וְשִׁישְׁתַּבַּח תּוֹרָתוֹ, וְשִׁלָּא יִהְיֶה לוֹ
חֶלֶק לְעוֹלָם־הַבָּא, וְשִׁלָּא יִהְיֶה לוֹ בְּנִים
חֲכָמִים (תַּפְּלָה כו).

יז.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת נְטִיַאת־כַּפִּים ה, יב)
עַל־יְדֵי 'דְּבוּרִים־רָעִים' שֶׁל 'לִיצְנוּת'
וְדַכִּילוּת' וְלְשׁוֹן־הָרַע' וְדַבָּרִים־
בְּטָלִים וְנִבּוּל־פֶּה, וּבְפָרֵט עַל־יְדֵי 'לִיצְנוּת'
וְלְשׁוֹן־הָרַע' שֶׁמְדַבְּרִים עַל הַצַּדִּיקִי־הַאֲמֵת
וְאֲנִשְׁיָהִם־הַכְּשָׁרִים - עַל־יְדֵי־זֶה בּוֹדָאֵי
מִתְרַחֲקִים מִהַשְּׁלֵשׁ נְקֻדוֹת הַמְּבַאֲרִים
בְּתוֹרָה ח"א לד: 'וְאַתֶּם תִּהְיוּ לִי מִמְּלַכֶּת
כְּהַנִּים".

כִּי כָמוֹ שֶׁהַצַּדִּיקִים וְהַכְּשָׁרִים מְאִירִים
הַנְּקֻדוֹת־טוֹבוֹת בְּיִשְׂרָאֵל עַל־יְדֵי
דְּבוּרֵיהֶם הַכְּשָׁרִים וְהַטוֹבִים' - כָּמוֹ כֵּן
לְהַפְּךָ: עַל־יְדֵי 'דְּבוּרִים־רָעִים' שֶׁל בְּחִינַת
בְּלָעִם וְסִיעֵתוֹ, מְרַחֲקִים מְאֹד מִהַנְּקֻדָּה'.

יח.

(לְקוּטִי־הַלְכוֹת בְּרַפְת־הַפְּרוֹת ג, י - עַל־פִּי
לְקוּטִי־מוֹהַר"ן ח"א לז, דְּרִשׁוֹ ה' וְעִזּוֹ')
"עַל־יְדֵי לְשׁוֹן־הָרַע נִפְגָּם הַזְּכָרוֹן" (לְקוּטִי־
מוֹהַר"ן ח"א נד) - כִּי הַזְּכָרוֹן הוּא

ה'נֶפֶשׁ, וְעֵקֶר הַתְּגַלּוֹת־הַנֶּפֶשׁ' הוּא עַל־יְדֵי ה'כְּבוֹד'. וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְזַהֵר מְאֹד לְכַבֵּד אֶת כָּל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל בְּכָל מִינֵי כְבוֹד - כְּדֵי שְׂתִתְּגַלֶּה ה'נֶפֶשׁ' וְהַזְכָּרוֹן בַּנ"ל.

וְעַל־כֵּן 'עוֹזֵן לְשׁוֹן־הָרֶע' חֲמוּר מְאֹד - כִּי עַל־יְדֵי שְׂמֻדְבָּר 'לְשׁוֹן־הָרֶע' עַל אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל, נִמְצָא: שְׂמֻדְבָּר נֶפֶשׁ מִיִּשְׂרָאֵל חֲסוּשָׁלוֹם, וְאִז אֵין הַנֶּפֶשׁ יָכוֹל לְהִתְגַּלּוֹת, וְעַל־כֵּן הוּא פּוֹגֵם הַזְכָּרוֹן, שֶׁהוּא ה'נֶפֶשׁ' שְׂמֻתְגַּלֶּה עַל־יְדֵי ה'כְּבוֹד' דִּיקָא, שֶׁהוּא הַהֲפֹךְ מ'לְשׁוֹן־הָרֶע'.

יט.

(לקוטי־הלכות שבת ז, לב)

"לְשׁוֹן־הָרֶע שְׂקוֹל כְּנֶגֶד שְׁלֹשׁ עֲבֻרוֹת, 'עֲבוּד־הַזָּרָה', 'גְּלוּי־עֲרִיזוֹת' ו'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים'" (ערכין טו:), שֶׁהֵם כְּנֶגֶד ה'שְׁלֹשׁ נִקְדוֹת: 'מִשֶּׁה' 'יְהוֹשֻׁעַ' ו'אַהֲל־מוֹעֵד' - 'נִקְדָּה־הַעֲלִיזוֹנָה' 'נִקְדָּה־הַתַּחְתּוֹנָה' ו'וְאִ"ו שְׁבִתוֹךְ הָאֶלֶף'.

וְהוּא גְדוֹל שְׁבֻכָּלָם - כִּי עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרֶע' מִפְרִיד אֶלּוּף, בְּחִינַת (משלי טז, כח): "וְנִרְגַּן מִפְרִיד" וְכו'. כִּי מִפְרִיד בֵּין 'כָּל־לִישְׂרָאֵל' בְּחִינַת 'נִקְדָּה־הַתַּחְתּוֹנָה', וּבֵין ה'צָדִיק' 'נִקְדָּה־הַעֲלִיזוֹנָה' וְכו'. כִּי עֵקֶר 'לְשׁוֹן־הָרֶע': כְּשֻׂמְדָּבְרִים עַל הַצָּדִיק וְהַנְּלוּיִם אֵלָיו.

וְאֶפְלוּ כְּשֻׂמְדָּבְרִים עַל שׁוֹם אֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל - כְּפִי ה'לְשׁוֹן־הָרֶע', כֵּן מְעוֹרְרִין חֲסוּשָׁלוֹם קְטָרוּג עֲלָיו, לְהַפְרִידוֹ חֲסוּשָׁלוֹם מִה'נִקְדָּה' וְכו'.

וְעַל־כֵּן עֵקֶר הַתְּקוּן: הוּא 'שְׁלוֹם' - שְׂבִשְׂבִיל־זָה צְרִיכִין לְהִיזֵת כְּמֻדְבָּר, וְלִסְבֹּל 'שְׂפִיכוֹת־דָּמִים', וְיִהְיֶה "מִן הַשּׁוֹמְעִים הַרְפָּתָם וְאֵינָם מְשִׁיבִים" (שבת פח:

יומא כג. גטין לו: - עַד אֲשֶׁר "יִשׁוּבוּ הַמָּה אֵלָינוּ" וְכו' (ירמיה טו, יט).

ג.

(לקוטי־הלכות, רבית ה, טז)

יש שְׂטָעוֹתוֹ דָק, וְיֵשׁ שְׂטָעוֹתוֹ דָק מִן הַדָק מְאֹד, עַד שְׂמֻצָּאָנוּ בְּמָה צְדִיקִים גְּדוֹלִים שְׂטָעוּ לְפַעְמִים בְּאִיזָה דִין וְהִנְהִיגָה, כְּמֻבָּאֵר בְּדִבְרֵי רַז"ל הַרְבֵּה. וּבִדְבָרֵי בְּנֵי־הַבַּיִת הִיָּתָה רְצוּיָה לְשָׂמִים בְּאֵמֶת, אֲבָל טָעוּ עֲצָמָן לְפַעְמִים.

בְּפֶרֶט בְּעֵינֵי מַחְלָקָת, כִּי "בְּרִית כְּרוּתָה לְלְשׁוֹן־הָרֶע" (מועד־קטן יח. סנהדרין קב.), עַד ש'שְׂאוּל־הַמֶּלֶךְ' שֶׁהִיָּה צָדִיק גְּדוֹל מְאֹד, "כְּכֵן שָׁנָה בְּלֹא חֶטָא" (יומא כב:), וְעַל־יְדֵי רַבּוּי לְשׁוֹן־הָרֶע' טָעָה, עַד "שֶׁהָרַג נָב עִיר הַכֹּהֲנִים" וְכו' (שמואל־א כב, יט), וְכִיּוֹצֵא בָּזֶה הַרְבֵּה.

כִּי בָּזֶה הָעוֹלָם נִפְלָה ה'אֵמֶת' מְאֹד, עַד ש'אֶפְלוּ' צְדִיקִים גְּדוֹלִים ו'חֲכָמִים אֲמִתִּיִּם, קָשָׁה לָהֶם לְעִמּוֹד עַל ה'אֵמֶת לְאֵמֶתוֹ.

נא.

(לקוטי־הלכות, שלוח־השן הלכה ה, יח - על־פי לקוטי־מוהר"ן ח"א סג, 'סוד בְּנֵי־הַמִּלָּה', הַמּוֹבָא לְעֵיל)

עַל־יְדֵי 'פְּגָם־הַדְּבוּרִים', בְּפֶרֶט עַל־יְדֵי 'לְשׁוֹן־הָרֶע', מְכַל־שָׁכֵן כְּשֻׂמְדָּבְרִים 'לְשׁוֹן־הָרֶע' עַל כְּשָׂרִים וְצָדִיקִים־אֲמִתִּיִּם - עַל־יְדֵי־זָה עוֹשִׂים 'כְּנֶפֶס' לְה'נֶחֱשׁ'.

שְׂעַל־יְדֵי־זָה מִתְגַּבֵּר בּוֹ בְּחִינַת 'חֲכָמוֹת שֶׁל שְׂקָר' ו'כְּפִירוֹת', שְׂנַמְשָׁכִים מ'חֲכָמַת יוֹן' שֶׁהוּא זְהֵמַת־הַנְּחָשׁ'.

שְׂעַל־יְדֵי־זָה בָּאִים עֲלָיו 'קִשְׁיוֹת וְעַקְמוּמִיּוֹת שְׂבִלְב' הַרְבֵּה,

מחמת שרוצה לישב ולתרץ הכל, ולידע כל דבר מה שאין שיד לו כלל וכו'.

ועקר התקון: על-ידי דבורים קדושים, שישמור את עצמו מעתה מאד מ'דבורים-רעים', וירבה לדבר דבורים קדושים של תורה ותפלה, ובפרט להרבות בתפלה ותחנונים ושיחה בינו לבין קונו.

ועל-ידי-זה יעשה ויתקן בחינת 'בנפים דקדשה', שהם בחינת (ישעיה נז, ט): "שלום לרחוק ולקרוב" - שעל-ידי-זה מכניעים 'בנפים של הנחש', שהם ההפך מזה.

וכל-זה הוא בחינת 'תקף הגם של חנכה', שעקרו היה להכניע 'מלכות יון הרשעה', שהם 'חכמי האפיקורסים', שעקרם הם 'חכמי יון', 'חכמת יונית' וכו' - וכל כחם היה: על-ידי 'דבורים-רעים', שהם 'לשון-הרע' וכו'.

ועל-בן עקר הכנעתם היה: על-ידי 'דבורים קדושים', שהם בחינת 'בנפים-דקדשה' הנ"ל - שהם בחינת 'תפלה ותחנונים וצעקות וזעקות' שהרבו מתתיהו ובניו הצדיקים שהיו אז, להתפלל ולצעק להשם-יתברך, כמבאר בספרים.

כי עקר הכנעת 'חכמת יון הרשעה', שהוא עקר 'זהמת-הנחש' - הוא על-ידי 'דבורים קדושים של התורה ותפלה', וביותר על-ידי 'תפלה', שעל-ידי-זה נעשים 'בנפים דקדשה', שמכניעים 'בנפים של הנחש' הנ"ל.

נב.

(לקוטי-הלכות, נזיקין ד, לד)

על-בן קורין באלו הימים (של ימי הספירה - בשנה פשוטה) 'פרשת מצרע', שהוא

'בעל לשון-הרע', "שחמור מכל העונות" (ערכין טז:) - מחמת שאינו מסתפל על הטוב וכו' [וזה כל ענין ימי הספירה, עירושם].

וזהו (שלחן-ערוך ארח חיים, תכה, ד): "סגרו [לשון מצורע מסגר] ופסחו".

על-בן שם בפרשה הזאת (של עניני מצורע - בפרשת תזריע) מרמז 'פגם קרח' שחלק על 'משה' - שמסר נפשו על הגרוע שב'ישראל, כמו שכתוב (ויקרא יג, מ): "ואיש כי ימרט ראשו קרח הוא" (עין בפרשת תזריע בפסוק הזה משיחות-הר"ן). ועקר פגמו היה בענין ה'שערות' [שערות-טובות' הוא ענין 'נקדות-טובות'. עירושם].

"מים חיים" (ויקרא יד, ה)

נג.

(ספר-המדות, רפואה ח"ב ג)

ל'צרעת', מזיק 'דברים מלוחים', ורפואתו: "מים חיים" (ויקרא יד, ה). וסימן לדבר (איוב לו, כז): "יגרע נטפי מים" - הינו 'צרעת' הבא מהתגברות הדם על המים, שבו "יזקו מטר לאדו" (איוב שם - יזקו' לשון 'זק').

"החתים בשרו מזובו" (ויקרא טו, ג)

נד.

(ח"ב ה, וז-ח-יא-יד-טו-בסוף)

על-ידי ה'גאונה' של 'מנהיגי-הדור' - מגבירים 'תאות-נאוף' בעולם, [ועל-ידי-זה בא 'השחתת-זרע' חסוּשִׁלּוּם (לקוטי-עצות

אמר רבי ינאי: שִׁמְעַתִּי שִׁמְקֻלִין בָּהּ, וְשִׁמְעַתִּי שִׁמְחֻמִּירִין בָּהּ. וְכָל הַמְחַמֵּירִין בָּהּ עַל-עַצְמוֹ, מֵאַרְבָּעִין לֹא יִמְיוּ וְשִׁבְעִיתֵי. (בְּרֵכּוֹת כב.)
 [רש"י: "שִׁמְקֻלִין בָּהּ" - ב'מִרְחָצוֹת, או ב'נִתְיַנֵּת תִּשְׁעָה-חֳבִין'. "שִׁמְחֻמִּירִין בָּהּ" - ב'אַרְבָּעִים סָאָה'.]

דע: כי מסורת קבלה היא בידינו מחכמי האמת: ש'ארבע-מאות' כתות הטמאה שורות על הטמא, וכדי להעביר אותן הפתות של רוח הטמאה, צריך 'ארבעים סאה מים'. (הסד-לאברהם - מענו ב, נהרנט) גם בענין השגת האדם, אין לה דבר שמועיל כמו הטרה והטבילה שיהיה האדם טהור בכל-עית. ומורי (האריז"ל) זלה"ה, עם היות שהיה לו חולי השבר שהקור מזיק לו, עם-כִּלְזָה לא היה מונע מלטבל בכל-עית. (עץ-חיים, הקדמת שער-ההקדמות) סוד ה'מקנה' - הוא סוד הוי"ה שהמקנה בו ארבעים סאה, וכן הוי"ה בו ארבע אותיות, כל אות כוללת עשר, והינו סוד (ירמיה יו, יג): "מקנה ישראל ה'", והבן בזה מה שפתוב (יומא פ"ח מ"ט): "מה מקנה מטהר הטמאים, אף הקודש-ברוך-הוא מטהר את ישראל" - דהינו: טהרת נשמותיהם הדבקות בשמו. נמצא: הטובל הוא דבק בהוי"ה ממש לטהר גופו ונפשו, גופו במים ונפשו ברוחניות השם השורה שם, ובזה לא יזיקהו אפילו יהיה המים קרים, כי מאחר שהוא דבק בהוי"ה, אי-אפשר שיבוא לו הזק. (ראשית-חכמה, שער-האהבה, פי"א) ביציאת האדם מה'מקנה' - הרי נתקנו אבריו ונשמתו, והרי הוא ח'דש', ואין ל'חיצונים' חלק בו, וירגיש האדם בעצמו 'רוח חדשה' מניצוץ הנשמה שחזרה אליו. (שם) קבלה בידינו מהבעל-שם-טוב זצ"ל: כי כשצריך למקנה וטובל עצמו פעם-אחת, לא יזיק לו בשום אופן. (משמרת-השלום מאידנאו, השקמת-הבקר סימן ב)

נה.

(ח"א נו, ז)

'שבועות' - הוא 'חסד עליון' ו'רחמים גדולים'. וְזֶה בְּחִינַת הַמְּקוֹה שֶׁל שְׁבֻעוֹת, שֶׁהִיא בְּחִינַת מְקוֹה שֶׁל שְׁעַר-הַחַמְשִׁים, שֶׁהוּא שְׁעַר הָעֲלִיּוֹן מִחַמְשֵׁים שְׁעָרֵי בֵּינָה' (שְׁעַר-הַפְּנוּת ו'פְּרִיעַץ חיים, חג השבועות), שֶׁהוּא בְּחִינַת שְׁכָל וְדַעַת עֲלִיּוֹן, בְּחִינַת חֶסֶד עֲלִיּוֹן וְרַחֲמִים גְּדוֹלִים.

וְזֶה בְּחִינַת מ"ן' - בְּחִינַת מְקוֹה שֶׁל שְׁעַר הַגְּבוּרָה [מ"ן ראשי-תבות - מ'קוה נז"ן], שֶׁהוּא בְּחִינַת דַּעַת גְּדוֹלָה, כִּי הַמֶּן בְּחִינַת דַּעַת.

בְּחִינַת (ויקרא טו, ג): **"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ מְזוּבוֹ",** בְּחִינַת 'חֹתֶם דְּסִטְרָא-אַחְרָא' [על האדם שלא יוכל לצאת מפנה (לקוטי-עצות שם)].

וְעַל-יְדֵי 'חֶרֶב הַגְּאוּה דְקַדְשָׁה', מִתְגַּבְּרִים עַל 'תְּאוֹת-נְאוּף'.

וְלִהְיֶצֶל מִזֶּה: הוּא עַל-יְדֵי הַמְּגַנִּים שְׁבִדוֹר, "מְגַנֵּי אֶרֶץ" (תהלים מז, י) - שְׁמֻגְנִים עָלֵינוּ וּמְצִילִין אוֹתָנוּ - כִּי מְכַנְיַעִין ה'חֹתֶם דְּסִטְרָא-אַחְרָא' שֶׁנַּעֲשֶׂה עַל-יְדֵי הַגְּאוּה, וּמְעִלִין 'לַחֹת הַגּוֹף' מִבְּחִינַת (ויקרא טו, ג): **"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ" - לְבְּחִינַת 'חֹתֶם-דְקַדְשָׁה, בְּחִינַת תְּפִלִּין, מַחִין'.**

כִּי עַל-יְדֵי שְׁמֻכְנִיעִין 'תְּאוֹת-נְאוּף, וְאִין יוֹצְאִין 'לַחֹת' ו'שְׁמֻנוּנִית' הַגּוֹף לַחוּץ - עַל-יְדֵי-זֶה עוֹלִין ה'לַחֹת' אֶל ה'מַח', וְנַעֲשֶׂה שְׁמָנִים, שְׂזֶה עֶקֶר ה'מַחִין'.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נַעֲשִׂין דְּבוּרִים כְּשָׂרִים, לְהַחִיּוֹת וְלִהְשִׁיב אֶת הַנְּשָׁמוֹת הַנְּפוּלוֹת וְכו'.

וְזֶהוּ בְּחִינַת "שְׁמִינֵי-עֶצְרַת", "שְׂאֵז הַנְּקָבָא עוֹצְרַת הַטְּפָה" (פְּרִיעַץ-חַיִּים, שְׁמִינֵי-עֶצְרַת), וְאִינָה נִשְׁחַתֶּת - שְׁנַתְתַּקֵּן בְּחִינַת: **"הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ".**

[ועקר תקון המח: הוא כפי שבירת תאוה זאת - הינו: כשמתגברין על האדם ה'הרהורים' מאד מאד, והיו יכולין לבוא על-ידי-זֶה ל'מקנה-לילה' (דברים כג, יא) חסד-שלום, בְּחִינַת "הַחֲתִים בְּשָׂרוֹ". ומתגברים מאד לשבר ולגרש ה'הרהורים', ולחמשיף 'מחשבות-קדושות' - על-ידי-זֶה מעלין מ"החֲתִים בְּשָׂרוֹ" - לְבְּחִינַת תְּפִלִּין שֶׁהֵם 'חֹתֶם-דְקַדְשָׁה' (לקוטי-עצות שם)].

"וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים" (ויקרא טו, יג)
- עֲנִינֵי טְבִילָה בְּמִקְוֵה -

תנאי ו'רחץ בשרו במים' - במי מקוה. (יומא לא.)

נו.

(ח"א נו, ז)

ה'מקוה' מושיע בכל ה'צרות', כמו שכתוב (ירמיה יד, ח): "מקוה ישראל מושיעו בעת צרה" - פי הוא 'חסד עליון', שמושיע מכל הצרות.

ועל-כן ה'מקוה' מטהר מכל ה'טמאות' ומכל ה'חטאים', כמו שכתוב (יחזקאל לו, כח): "וזרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם" וכו'.

נז.

(לקוטי-עצות, עניני 'מקוה' - על-פי ח"א נו הנ"ל)

[א] 'טבילות מקוה' - מביטל ה'פעם', פי על-ידי 'טבילות מקוה', נמשך 'דעת' (פעם ד).

[ב] על-ידי 'טבילת מקוה' - נמשך 'דעת', ומביטל ה'מחלוקות' (מחלקת-ומריבה טז).

[ג] 'טבילת מקוה' - מושיע מכל הצרות חסוֹשֵׁלוֹם, ומטהר מכל הטמאות ומכל החטאים, פי 'מקוה' ממשך 'דעת וחסד עליון מאד' (מקוה א).

[ד] על-ידי 'טבילת מקוה' - ה'פרנסה' בנקל, ונתבטל ה'מחלוקת' וה'פעם', וזוכה ל'שלום', ול'רחמנות', ול'דעת גדול'. וזוכה ל'רפואה', ול'חיים ואריכות-ימים', ול'עזר בני אדם להשם-יתברך' (מקוה ב).

[ה] על-ידי 'טבילת מקוה' - נמשך 'דעת', וזוכין ל'רפואה' (רפואה ד).

נח.

(ח"ב כג)

'מקוה' אינה מזקת כלל, וה'דאקטער' שיאמר 'שמזקת' - אינו 'דאקטער' כלל. אדרבה: 'טבילת מקוה' טובה מאד ל'בריאות הגוף'.

פי יש 'נקבים קטנים' הרבה בגופו של אדם, והם 'נקבי הזעה', שדרך שם יוצא ה'זעה' מן האדם, והם צריכין לפתח, פי אם נסתמין, יוכל לפל ל'חלשה' חסוֹשֵׁלוֹם. ועל-ידי 'טבילה במים' נפתחין 'נקבי הזעה', וזה טוב מאד ל'בריאות הגוף'.

רק שלא יהיו ה'מים', קרים ביותר - פי אז מ'א מטרשי לה'נקבים' הנ"ל. אבל בפאין המים קרים מאד, אזי הטבילה בהם טובה מאד.

נט.

(שבחי-הר"ן ח"א יט)

ה'יה רגיל מאד בימי קטנותו ובימי ילדותו, לרוץ בכל פעם על קבר ה'פעל-שם' טוב וכו'. וה'יה רגיל לילך לשם ב'לילה'.

ובזמן החרף בעת שה'יה הקרירות גדול מאד, ה'יה הולך לשם ב'לילה, ומשם חזר והלך אל המקוה.

וה'יה שם מקוה חוץ למרחץ, ומקוה אחד בתוך המרחץ, ובחר לו לילך בהמקוה שחוץ למרחץ, בעת הקרירות גדול, וכבר ה'יה קר לו מאד מחמת שבא מהקבר הנ"ל וכו' - אף-על-פי-כן אחר פל-זה ה'יה הולך דוקא לטבל בהמקוה שהיתה עומדת בחוץ, כדי לסגף עצמו. וכל-זה בהצנע ב'לילה.

ושמעת' מאחד שאמר ששמע מפיו הקדוש: שבעת שעשה הנהגות אלו, לא ה'יה כ'אם בן ששה שנים.

וכל-כך ה'יה מצנע בעבודתו מבני-אדם, עד שפעם-אחת הלך למקוה בבקר בחרף, ובא מהטבילה, והפאות היו לחות מהמים. ותמהו עליו העולם: ש'בחרף

והקדמה לתקון-הכללי: ואמר (רבנו ז"ל): שבמים שאין אומרים תחנון, כגון ביומי דניסן וכיוצא, המובאים בשלחן-ערוך ארחי-תיים (סימן קלא, סעיפים דהור"ז) - צריכין להיות רגיל ביותר בטבילת מקנה.

ואבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל ו: פעם-אחת בראש-החדש, כשהתחילו להתפלל 'הודו' כנהוג - הלך רבנו ז"ל אל רבי נפתלי ואמר לו: "נפתלי מקנה?! - ויען ויאמר: "אלך אחר התפלה!" - אָמר לו רבנו ז"ל: "ראש-החדש דארף מען פריער גיין אין וואסער אריין!" [בראש-החדש צריכים קדם להכנס אל תוך המים!] - ותכף חלץ רבי נפתלי את הטלית והתפלל, והלך אל המקנה.

לג.

(שיחות-ה"ן רצח)

ב'ערב יום-הכפורים' האחרון לפני הסתלקותו הקדוש באומאן - בא לפניו איש אחד מאנשיו שנחלש, וספר לפניו חלשתו. ועמד שם עוד אחד שאמר: "שהולאתו הכבידה בשביל שהלך היום למקנה לטבל!"

ענה רבנו ז"ל: "למה אתם תולים הכבדת החולאת במצוות, טוב וראוי יותר שתתלו בעברות!"

לד.

(חיי-מוהר"ן רלא)

שמעתי מאחד ששמע מרבנו ז"ל: שספר לו מעצם הקדשה שלו בילדותו: שבהיותו ילד קטן, רצה להיות ירא-שמים, והיה חפץ לקבל שבת בקדשה גדולה בראוי, והלך למרחץ, וטבל בזריזות סמוך אחר הצות מיד. ויצא מהטבילה, ובא לביתו ולבש בגדי-שבת, ונכנס לבית-המדרש וכו'. כמדמה שאמר: שהיה אז בן ששה שנים:

[חיי-מוהר"ן קפד; ימי-מוהרנ"ת ח"א ט: דרכו (של רבנו ז"ל) היתה תמיד: לילך למרחץ ביום ששי תכף סמוך אחר מצות. (ענין בלקוטי-מוהר"ן ח"א יט, ה - ענין דחיצת מים חמין בערב-שבת)].

יהיה האדם חופף ראשו בקרירות כזה' - כי לא עלה על דעתם שהיה במקנה, רק סברו: שחפף ראשו. והיו מחזיקים זאת למעשה נערות' שלו, כי היה מצנע מאד מאד בעבודתו.

ל.

(שיחות-ה"ן קמא)

בתחלה אמר: "שתקון הראשון הוא המקנה, שצריכין לטבל במקנה" [דאם ערשטע איז מקנה!] - ואחר-כך גלה ה'תקון' לומר 'עשרה קפיטל תהלים'!

ופעם-אחת אמר: שצריכין לזהר מאד לטבל באותו היום דיקא שיהיה האדם בלתי טהור. ואפלו אם לא יוכל בבקר, על-כל-פנים יטבל באותו היום, אפלו "לפנות ערב" (דברים כג, יב).

מי שיוכל לילך למקנה ואחר-כך יאמר (התקון-הכללי) בודאי מה טוב. אך אפלו אנום שאי אפשר לו לטבל, כגון 'חולה' או 'בדרך' - אף-על-פי-כן אם יאמר, אשרי לו! כי הם תקון גדול ונורא מאד.

[וב'שיחות שאחרי ספורי-מעשיות': שטוב מאד לטבל תכף ומיד! - נמצא להלן].

לא.

(שיחות-ה"ן קסא)

אחר התענית משבת לשבת, היה הולך ביום ששי לטבל במקנה קר' מאד, ועמד בתוך המקנה בשתי שעות רצופים.

לב.

(שיחות-ה"ן קפה)

צוה לרוב אנשים: שיזהרו לילך למקנה לטבל, בימים שאין אומרים בהם תחנון.

לה.

(תיי-מוהר"ן תעה)

ב'דָרְךָ' צריכין לזהר ב'טבילת מקוה' - פי
'מקוה' מסגל להנצל מ'רוצחים'.

לו.

(ספורי-מעשיות, מעשה י מבערגער ועני)

תבא נבהל ונזכר מה שעשה דבר פזה וכו'.
והלך והטמין עצמו בתוך 'בור' אחד
של 'מי גשמים' וכו', ולקח ה'בור' לעדות
וכו', והלך עוד והחביא עמו בתוך 'מקוה'
וכו', ולקחה ה'מקוה' לעדות וכו'.

וכן החביא עצמו עמו במקומות אחרים
פיוצא באלו, דחינו ב'שבועה מקומות
של מים: (א בור. ב) ומקוה. (ג) ואגמים. (ד)
ומעין. (ה) ונחלים. (ו) ונהרות. (ז) וימים. וכו'.

אמרה הקסרית לבתה: תדעי, שזה ה'בן
של הבערגער, הוא ה'חתן' שלך
וכו'. וספרה לה המעשה הנ"ל וכו', ואיך
ה'בערגער' מסר נפשו בשבילי, והיה עמי בז'
מקומות הנ"ל וכו', ולקחתי אותן הז'
מקומות לעדות וכו'. תדעי שהוא ה'חתן'
שלך וכו'.

והלכה ה'בת' ושלחה פתב אל 'בן
הבערגער' וכו': "שהיא מחזקת
עצמה בו, והוא חתן שלה וכו', וצירה כל
המקומות שהחביאה אמה עם אביו, שהם
הז' עדות: 'בור ומקוה'" וכו'.

וה'רוצח' החביא עצמו עמו ב'בור של
מי-גשמים, והיו מנחים שם
וכו', והיה מפחיד אותה, וכו', והיה אומר
לה: "אני מסרתי נפשי בשבילך כדי לתפסך"
וכו', והחביא עצמו עמו ב'מקוה' וכו' -
עד שהיה מחביא עצמו עמו, בכל ה'שבועה

מקומות' שהחביא ה'בערגער' עם אמה,
פנ"ל, שהם השבעה עדים הנ"ל וכו'.

לז.

(שיחות שאחר ספורי-מעשיות)

הזהיר לאנשיו: שפשיקרה להם "מקרה
בלתי טהור" (שמואל-א כ, כו) חס'
ושלום - ילכו תבא-ומיד למקנה לטבל, קדם
שמתחיל להעשות מזה איזה דבר חס'
ושלום - שיקדים עצמו ויטבל ויטהר עצמו.

לח.

(הקדמה לתקון-הכללי)

גם בלא זה (כשקרה מקרה חלילה), הזהיר (רפנו
ז"ל) מאד: "להיות רגיל בטבילת
מקוה!"

לט.

(ספר-המדות, עניני 'מקוה')

[א] על-ידי 'טבילת מקוה' - נתבטל
ה'צרות', ו'ישועה' באה (המקת-דין כב).

[ב] על-ידי ישיבה ב'מקוה' תחת המים, עד
שלא יוכל להתזיק בעצמו ה'רוח'
וה'נשימה' - נמתק הדין (המקת-דין נד).

[ג] ה'מקוה' - ממתיק הדין (המקת-דין פא).

[ד] על-ידי 'טבילת מקוה' - מזכירין 'זכות-
אבות' (זכות-אבות א).

[ה] ל'ראה' - תלך ל'מקוה' (יראה לא).

[ו] גם 'ש"י' [שלש מאות ועשר] טבילות' -
מסגלין ל'ראה' (יראה לז).

[ז] 'ש"י' [שלש מאות ועשר] טבילות' - מבטלין
ה'פחד' (פחד יח).

מ.

(ימי-מוהרנ"ת ח"ב קטו - בעיר אלכסנדריא של מצרים, בנסיעתו לארץ-ישראל)

בבקר השפם עמדתי, והלך עמי בן הבעל-הבית לבית-הכנסת, ושאלתי: "אם יש שם בית הטבילה?!"

ובקשי גדול, עד שהבינו פונתי. והודיעו לי: "שבבית-הכנסת יש שם 'מקוה', אבל שם אין הולכים האנשים לטבל כָּלֵל, אפלו בערב-שבת ובערב יום-טוב!"

ובקשתי מהנער: "שילך אותי למקוה!" - ומלא רצוני, והלך עמי לשם, ועמדה שם אשה אחת שממנה על טבילת נשים, ולא רצתה בתחלה להניח אותי לכנס, והנער טען עמה בשבילי.

אחר-כך נכנסתי, וטבלתי שם. וזה החיה אותי מאד מאד, כי זה יותר משני שבועות שלא זכיתי לטבל במקוה, והיו לי יסורים מזה, על-כן היה לי נחת-רוח מאד, מה שזכיתי עכשו להטהר במקוה.

מא.

(עלים-לתרופה, מכתבי-מוהרנ"ת ד)

הודיע לי חדשות שהוא חושש בעיניו, ואראה להתפלל עליו. ומזה תראו ותבינו: "במה צריכין להתרחק מדאקטורים!"

וכבר הכנתי רוצעפט (מרשם) לשלח לו. וכלל הרוצעפט הוא. א) שלא יקח שום רפואה. ב) שלא יקח שום רפואה. ג) שלא יקח שום רפואה וכו' וכו'. גם שילך דוקא למקוה וכו'. השם-יתברך ירחם עליו וישלח לו רפואה שלמה במהרה מן-השמים.

מב.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן לז; לקוטי-הלכות דפוס ישן, תחלת חלק ארחהיים)

מפי מוהרנ"ת ז"ל: "בגדלת זהירות טבילת מקוה בכל יום תמיד - שעל-ידי-זה תקנתנו חזקה, שיתתקן כל מה שעובר על האדם."

והמעשה שהיה כן היה: בשבת חנכה שנת תר"ה, שני שבועות קדם הסתלקות מוהרנ"ת ז"ל, יצא קול באשמרת-הבקר: כי נפלה התקרה בהפּרָחץ, ואי-אפשר לילך אל המקוה לטבל לכבוד בקר של שבת.

אך אחר-כך פשהאיר היום, נודע: אשר לא כן הדבר, כי נפלה באיזה זווית רחוק מהמקוה. והלך מורנו מוהרנ"ת ז"ל אל המקוה לטבל, וגם כל אנשי העיר הלכו גם-כן לטבל לכבוד בקר של שבת-קדש.

ואז כשבא מן המקוה והכין עצמו לתפלת שחרית ואמר הברכות וכו', עמדנו לפניו, והתחיל להודות להשם: "על אשר זכה לילך לטבל בהמקוה! - והחיה עצמו בזה מאד. ואמר: "שפבר היה מוכן לטבל עצמו בהנהר הנקרא 'בוג' שהולך שם בברסלב, תחת הקרח!"

כי אז בשנה הזאת כבר היה ב'שבת-חנכה' קרירות גדולות, וכבר היה הנהר הנ"ל נקפא ונקרש, ומפיתו אל הנהר היה רחוק קצת. ואף-על פיי-כן אמר: "שפבר היה מוכן לילך ולטבל בהנהר בזריזות!"

ומעצם תנועותיו הקדושות שעשה אז בהתלהבות גדול, היה נראה ברור: "שפבר היה מוכן ומזמן לכך כמו שאמר, לרוץ אל הנהר הנ"ל, ולפשט את בגדיו

בזריזות עצום, ולדלג ולקפץ אל תוך הקרח לטבל!"

ונתן שבה והודיה להשם יתברך: "על אשר היה באפשרות לילך להמקוה, וזכו גם אנשי העיר לטבל לכבוד בקר של שבת-קדש!"

ודבר עוד כמה דבורים: "מהחיות ומהמשיבת-נפש שיש לו מטבילת מקוה' עד למאד. ומי שיהיה חזק בטבילת מקוה' בכל יום תמיד - בודאי יתתקן הכל, יהיה איך שיהיה!"

וענה ואמר: הנה תבת "מקוה", יסבל שני פרושים, א) לשון 'תקוה', כמו שכתוב (ירמיה יז, ג): "מקוה ישראל ה'". ב) לשון "מקוה מים" (בראשית א, י). ושני הפרושים אחד, אך ורק שיהיו נזהרים בטבילת מקוה מים, ועל-ידי-זה יהיה הכל נכון, ויתתקן כל מה שעבר עליו.

עוד אמר: הביטו וראו רמז נפלא על-זה: כי הלא בעזרא' כשנודע לו שנכשלו בנשים נכריות רחמנא-לצלן, צעק מרה על-זה, כמו שכתוב (עזרא ט, ו): "בשתי ונכלמתי להרים פני אליך", ואחר-כך פתיב (שם י, ב): "ויען שכנייה בן יחיאל וכו', ואנחנו מעלנו וכו', ועתה יש מקוה לישראל" - ופרוש: יש 'תקוה' שיתתקן הדבר.

אמר זאת בלשון "מקוה" - רמז להנ"ל: "כי אך ורק שיהיו נזהרים בטבילת מקוה מים, יש תקוה שיתתקן הכל!"

מג.

(פונכי-אור, שיחות-וספורים ב)

מוהרנ"ת ז"ל יצא פעם אחת מטבילתו במים, ונהנה אז מאד מהמים.

ואמר אז לאבי (רבי נחמן מטולטשין ז"ל): שמחמת שהמים נמשכים ממקום עליון לאין ערך ברוחניות, פמוכא מזה בכתבי-האריז"ל, על-כן גם בגשמיות יגיע מהם טובה וענג להאדם.

מד.

(פונכי-אור, חכמה-ובינה יז)

'מקוה' עם הפולל (152) - במספר שמו (נחמ"ן) עם האותיות.

מה.

(באור-הלקוטים ח"א סא)

על אודות ההמתקה והטהרה ב"פלג אלקים מלא מים" (תהלים סה, י - המבאר בלקוטי-מוהר"ן ח"א סה, ה: שיש 'מים' בחינת 'מחלקת', שמטהרין אותו ומביאין אותו לידי 'אמונת-חכמים') - נראה ממסלתו להבין משל ומליצה: שגם בפשיטות, פונתו להרבות בטבילה מקוה מים. ומאלו ה'מים', זוכים ל'מימי התורה' וה'לוחות' המובאים במאמר זה.

וגם יש לבאר עוד על אודות הטבילה במים, שמטהר מכל הטמאות, כאשר הרבו לדבר בזה אדמו"ר ומוהרנ"ת זצ"ל - כי היא המכסה וההסתרה מהרודפים הנזפרים במעשה הבערגער (ספורי-מעשיות, מעשה י מבערגער ועני).

ועקר הכרח הטהרה, היא לה'אשה' - שבה נאחזים חילות הקלפות, ומכרחת לברח ולהתחבא מהם ביום השביעי, להטהר ולהנצל מהם.

מו.

(שיח-שרפי-קדש ח"ב קלח)

פעם נסע רבנו ז"ל בדרך עם רבי יצחק ליב מטעפליק, שהיה בעל-מופת

גָּדוֹל מְאֹד. בְּאֲמִצֵּעַ הַנְּסִיעָה אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל:
"שְׁהִיָּה מְאֹד רוֹצֵה לְטַבֵּל בַּמְקוֹה!"

בְּשִׁשְׁמֵעַ זאת רבי יצחק לייב, אָמַר לְרַבֵּנוּ:
"אִם רַבֵּנוּ יִרְשֶׁה לִי, אֶעֱשֶׂה לוֹ
מְקוֹה!" - וְנָתַן לוֹ רְשׁוּת! - הֲלֹךְ וְסָמַן עֵגוּל
בְּמַקְלוֹ עַל הָאָרֶץ, וְנִעְשֶׂה 'מְקוֹה'. יָרַד רַבֵּנוּ
ז"ל וְטַבֵּל בוֹ. בְּשִׁרְצָה גַם הוּא לָרַדַּת וְלְטַבֵּל,
אָמַר לוֹ רַבֵּנוּ: "אַתָּה לֹא! [דוּ נִישָׁט]!"

מז.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ב ר)

לְחַתְנַת מְרִים בַּת רַבֵּנוּ ז"ל עִם בֶּן הָרַב
מְוֹאֲלֵטְשִׁיֶּסֶק ז"ל, בָּאוּ צְדִיקִים
וְרַבָּנִים מְפָרְסָמִים רַבִּים לָעִיר עִם חֲסִידֵיהֶם
וּמְלוֹוֵיהֶם.

בְּעֶרְבֵי-שַׁבָּת אָמַר רַבֵּנוּ ז"ל לְמוֹהֲרַנ"ת
ז"ל: "שִׁילָךְ לַמְקוֹה לְטַבֵּל
לְכַבּוֹד שַׁבָּת, אוֹלָם שִׁיזְהַר שְׁלֹא יִחְלְפוּ לוֹ
הַבְּגָדִים מְרֹוב הַלַּחֲץ וְהַדְּחַק שֶׁבַּמְקוֹה!"

אָבֵל מוֹהֲרַנ"ת הִרְהִיר בְּדַעְתּוֹ: "שֶׁכָּבֵד לֹא
יֵלֵךְ לַמְקוֹה לְטַבּוֹל, פִּי טַבֵּל כָּבֵד
בַּבֶּקֶר בַּמְקוֹה, וּפְחַד לִילָךְ עוֹד פֵּעַם, שְׁמָא
יִחְלְפוּ לוֹ הַבְּגָדִים!" - וְאָמַר זֹאת לְרַבֵּנוּ:
"שֶׁכָּבֵד טַבֵּל בַּמְקוֹה בַּבֶּקֶר!"

עָנָה לוֹ רַבֵּנוּ ז"ל: "אֲנִי מִתְבּוֹן שֶׁפִּעַת תִּלְךָ
שׁוֹב לַמְקוֹה! - וְהִזְהַר שְׁלֹא יִחְלְפוּ לָךְ
הַבְּגָדִים."

מח.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ב רלו)

לְפָנַי הִתְקַרְבוּתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶהְרֵן הָרַב
מְבָרְסֵלֵב ז"ל לְרַבֵּנוּ ז"ל, רָאָה אוֹתוֹ
פֵּעַם רַבֵּנוּ ז"ל בַּמְקוֹה, וּכְשִׁיצָא רַבֵּנוּ
מִהַמְקוֹה אָמַר לְאֲנָשֵׁי-שְׁלוֹמוֹ: "הוּא טַבֵּל
יָפָה; כְּשִׁיְהִיָּה מְקַרֵּב אֵלַי, הוּא יְטַבֵּל יָפָה

יֹתֵר!" [עַר הָאֵט זִיד שִׁיין גַּעטוֹבֶ'לִיט. וְנֶעַן עַר וְנֶעַט זִיין
מְקוֹרֵב צוּ מִיר, וְנֶעַט עַר זִיד שְׁעֵנְעֵר טוֹבֶ'לִין!].

מט.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ג קכה)

בְּיָדוּעַ הָיָה מוֹהֲרַנ"ת ז"ל סוֹבֵל מ'חוֹלִי-
מַעִים' בְּשָׁנוֹתָיו הָאַחֲרוֹנוֹת. פֵּעַם
כְּשִׁהָיָה ב'מְקוֹה חֲמָה', שָׁהָה שָׁם אֵיזָה מְשׁוּךְ
זְמַן, אַחֲר־כֵּן הוֹטֵב לוֹ מִכְּאֲבֵי הַקָּשִׁים,
וּמִשׁוּם כֵּן חֲזַר לְלַכֵּת שָׁם שׁוֹב. אוֹלָם עָתָה
הִתְגַּבְּרוּ עָלָיו כְּאֲבֵי יוֹתֵר.

נִעְנָה וְאָמַר: "בְּפֵעַם רֵאשׁוֹנָה כְּשִׁלֵּא
הִתְבּוֹנַנְתִּי לְתוֹעֵלַת רְפוּאָתִי, אֲכַן
הוֹעִילָה לִי הִרְחֻצָּה. אוֹלָם בְּפֵעַם הַשְּׁנִיָּה
כְּשֶׁכָּבֵד הִרְהִירָתִי שִׁיִּצְמַח לִי מְזָה רְפוּאָה
לְמַחֲוֹשֵׁי, הִזְקַתִּי עַל יָדָהּ יוֹתֵר."

נ.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ג תקג)

דָּבַר פֵּעַם רַבִּי אַבְרָהָם בֶּן רַבִּי נַחֲמָן ז"ל עִם
כְּמָה מֵאֲנ"ש: מַחְסְרוֹן הַדָּבָר
שֶׁהוֹלְכִים לְצִיּוֹן רַבֵּנוּ ז"ל לֹא 'טְבִילַת
מְקוֹה' קִדְּם!

בְּשִׁשְׁמֵעַ זֹאת רַבִּי יִשְׂרָאֵל בֵּהָן, הִתְאַנַּח
וְאָמַר: "כִּי־אֲשֶׁר אֲבָדְתִּי אֲבָדְתִּי"
(אֶסְתֵּר ד', טז) - פִּי הָיָה אָדָם חָלוּשׁ וְלֹא יָכוֹל
הָיָה לְהַקְפִּיד ב'טְבִילַת מְקוֹה הַקָּר', בִּימֹות
הַחֲרָף (וְהוּא עַל-פִּי הַמְּבַאֵר ב'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת', הַלְכוֹת
'בְּכוֹרֵי-בִּהְמָה-טְהוֹרָה' ד', טז - עֵינֵי-שָׁם).

אָמַר לוֹ: "אִם הִנֵּךְ הוֹלָךְ עִם הַהֲלָכָה הַזֹּאת
(הֵינִי ה'הֲלָכָה' שֶׁב'לְקוּטֵי-הַלְכוֹת' הַנ"ל), מִתָּר
לָךְ לְלַכֵּת אַף כֵּן לְצִיּוֹן."

נא.

(שיח-שרפיי-קדש ח"ד טט)

פֵּעַם הָיָה בְּטְבִירָיָה 'עֲצִירַת-גְּשָׁמִים' קָשָׁה,
עַד שֶׁלֹּא הָיָה מַיִם לְהַחֲלִיף אֶת 'מֵי

המקנה, וקבעו רבני העיר: שישגרו את המקנה לטבילת אנשים, וישתמשו בו אך ורק לטבילת נשים.

והנה שם בטבריה היה דר אחד מאנשי זהיר מאד בטבילה, שהיה הולך למקנה פעמים בכל יום, פעם בחצות-לילה ופעם בחצות-היום. וכשבא אז בחצות-היום לטבול במקנה הרהגלו, קנטר אותו הבין ואמר לו: "הלילה כבר לא יהיה לך מקנה, כי כך קבעו רבני העיר!"

נשבר לבו מאד, ונעמד להתפלל, ובכה בכי רב, לרב הצער שהיה לו משמועה רעה זו - עזר השם-יתברך, ועוד באותו יום ירדו גשמים רבים, ובטלו רבני העיר את גזרתם.

נב.

(שיח-שרפי-קדש ח"ד תנח; תלד)

רבי מיכל ב"ר יצחק ב"ר מזהרנ"ת ז"ל, זהיר היה לילה למקנה מדי יום ביומו, ואף בסוף ימיו שארכה לו השנה במקנה זמן רב משך בשתי שעות, כי לא רצה לקבל סיוע מאף אחד.

ביום ששי היה הולך פעמים למקנה, לפני התפלה ולכבוד שבת, ורצו בניו למנע אותו מזה, כי אמרו לו שזה מאד קשה עבורו, פנה אליהם ואמר בבדיחותא: "כובעי אינו מנח לי טוב על הראש ללא טבילתי במקנה!" [דאס 'קאפלי' שטייט מיר נישט גוט אויפן קאפ אן מקנה!].

ואמר פעם בדרך רמז: שסופייתבות (תהלים לד, ט): "רבות רעות צדיק ומבלים יצילנו ה'", הוא מ'ק'ו'ה - פל'ב' מועלת זכות הטבילה במקנה!

נג.

(שיח-שרפי-קדש ח"ה תט)

בעת שהותו של רבי לוי יצחק בענדער ז"ל בקיבליטש, היה זה ביום ט"ו בשבט באמצע החורף הקשה בעת חצות-לילה. רצה ללכת לטבל במקנה, אולם המקנה הייתה קרה ביותר, כי נשבר אז תקרת המקנה, ושלג רב היה בפנים, והיה צריך לעמל הרבה לפנות את השלג הרב.

ולרב העבודה הקשה שראה שיש לו בגין כך, הסתפק כבר לגמרי אם ילך לטבל אם לאו, והלך משם, ונכנס בדרך לבית אבי חמותו רבי יעקב ישעיה ז"ל שלא היה מאנשי-שלומו, והיה זהיר מאד אף הוא באמירת התקון מדי לילה בעת חצות.

וכך בין דבוריו ספר לו רבי ישעיה: שפעם באיזה שנה ב'חדש אלול, שהה בעיר יהודי אחד, והבחין בו רבי יעקב ישעיה: שזהיר הוא מאד בטבילת מקנה, ומצא חן בעיניו, עד שהזמינו להתאכסן בביתו, וספר לו האורח בין דבוריו ספור זה:

הייתי פעם חולה ברגלי מאד מאד, עד שהחלה רגלי לרקב ממש, והיה חשש שכל גופי תרעל ממנה, ונסעתי כל עוד נפשי בי לוינה לאיזה רופא גדול, אמר לי הרופא: "אין שום בררה, אלא תכף-ומיד לכרת את הרגל!"

שאלתי את הרופא: "אולי אפשר להתממה עם נתוח זה עד למחרת?! - ענה לי הרופא: "למחרת כבר לא יהיה לך לנתח!"

אף-על-פי-כן התעקשתי, ואמרתי לעצמי: "הנה בעת פשהולכים כבר לכרת לך את הרגל, ותשאר

כָּל יְמֵי חַיֶּיךָ לֹא רַגְלִי לְפָחוֹת לָךְ וּטְבַל
בְּמִקְוֵה עִם הָרַגְלִי לְפָנַי פְּרִי־תֶתֶה! - וּבִכְךָ
הַתְּגַבְרְתִּי בְּכָל פָּחִי, וְהִלַּכְתִּי לְמִקְוֵה, וּטְבַלְתִּי
בּוֹ מִתּוֹךְ יַסּוּרִים קָשִׁים וְנִזְרָאִים!

תָּכַף בִּיצְאָתִי מֵהַמִּקְוֵה, הִרְגַּשְׁתִּי הַקֶּלֶה
וְשֵׁנוֹי בְּרַגְלִי, הַהִרְגַּשְׁתָּה הִיְתָה חֲזָקָה
כָּל־כֹּף, עַד שֶׁאִמַּרְתִּי לְעַצְמִי: "אֲנִי לֹא הוֹלֵךְ
יוֹתֵר לְרוּפֵא!"

לְמַחֲרַת הִלַּכְתִּי שׁוֹב בַּיַּסּוּרִים קָשִׁים
וְנִזְרָאִים לְטְבַל בְּמִקְוֵה, וְאַחַר
הַטְּבִילָה שׁוֹב הִרְגַּשְׁתִּי שֵׁנוֹי מִמֶּשׁ. וּכְךָ
הִלַּכְתִּי כַּמָּה יָמִים לְמִקְוֵה, וּבְכָל יוֹם הִרְגַּשְׁתִּי
טוֹב יוֹתֵר, עַד שֶׁנִּרְפְּאתִי לְגַמְרִי. וּמִשׁוּם כֵּן
זָהִיר אֲנִי כָּל־כֹּף בְּמִקְוֵה!

וּכְשֶׁשָּׁמַע רַבִּי לִוֵי יִצְחָק ז"ל אֶת הַסְּפֹר -
מִיַּד רֵץ לְטְבַל בְּשִׁמְחָה לֹא כָּל
שְׂהִיּוֹת!

נד.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים שחרית ב, א)

עַל־יְדֵי שֶׁנִּכְנָסִין לְמִקְוֵה, וְסוֹתְמִין הָעֵינַיִם
מ'חִיזוּ דְהָאֵי עֲלֵמָא, וְנִתְעַלְּם
וְנִתְכַפְּסָה שָׁם בְּתוֹךְ 'מִימֵי הַמִּקְוֵה, שֶׁהוּא
בְּחִינַת 'מִימֵי הַדְּעוּת, בְּחִינַת 'עֲלֵמָא־דְאֵתִי -
עַל־יְדֵי־זֶה הוּא נִכְלָל בְּתוֹךְ בְּחִינַת הַדְּעוּת,
בְּבְחִינַת 'הַשְּׂגָחָה'.

כִּי סוֹתֵם עֵינָיו מ'חִיזוּ דְהָאֵי עֲלֵמָא -
שְׂמִתְגַּבֵּר הַטְּעוֹת שֶׁל 'חֲכַמְת־הַטְּבַע,
שֶׁמִּשָּׁם בָּאִים כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַטְּמָאוֹת,
שֶׁעַל־יְדֵי־זֶה נִפְגְּמִין הָעֵינַיִם, שֶׁשָּׂרְשָׁם
וְחִיּוֹתָם מִבְּחִינַת 'עֵינֵי ה', שֶׁהֵם בְּחִינַת
'הַשְּׂגָחָה'. וְכִשְׁנוֹפְלִין מֵהַדְּעוּת, וְסוֹבְרִין שֵׁישׁ
'טְבַע' חֲסִי־שְׁלוֹם - זֶה בְּחִינַת 'פְּגַם הָעֵינַיִם,
וּמִזֶּה בָּאִין כָּל הַצָּרוֹת וְכו' כַּנ"ל.

וְעַל־כֵּן צְרִיכִין לְסַתֵּם אֶת עֵינָיו לְגַמְרִי
מ'חִיזוּ דְהָאֵי עֲלֵמָא, וְלִהְיוֹת
מִתְעַלְּם וְנִכְלָל בְּתוֹךְ ה'מִקְוֵה, שֶׁהִיא בְּחִינַת
הַדְּעוּת שֶׁל עֲלֵמָא־דְאֵתִי, שְׂאֵז יִתְגַּלֶּה
הַשְּׂגָחָתוֹ יִתְבַּרַךְ בְּעוֹלָם וַיִּתְבַּטַּל הַטְּבַע לְגַמְרִי.

וְעַל־יְדֵי־זֶה מִמִּשְׁיָד 'הַשְּׂגָחָה מִסּוּף
הָעוֹלָם, מִבְּחִינַת ה'מִקְוֵה'.
וְעַל־יְדֵי־זֶה בָּא לוֹ יְשׁוּעָה לְכָל מֶה שֶׁצָּרִיךְ,
בְּחִינַת (יְרֵמְיָה יד, ח): "מִקְוֵה יִשְׂרָאֵל ה' מוֹשִׁיעוֹ
בְּעַת צָרָה".

נה.

(לקוטי-הלכות, ברפת-השחר ה, מא)

זֶה שֶׁנִּטְמָא וְרוּצָה לְהִטְהַר - צָרִיךְ טְבִילָה
בְּמִקְוֵה, כִּדִּי לְהַמְשִׁיךְ עָלָיו קִדְשָׁה
וְטָהָרָה מ'מִקְוֵה הָעֲלִיּוֹנָה, שֶׁהוּא ה'מִקְוֵה
שֶׁל שְׁבוּעוֹת, שֶׁהוּא ה'מִקְוֵה שֶׁל שְׁעַר־
הַחַמְשִׁים, כִּמּוֹ שֶׁכְּתוּב ב'כּוֹנְנוֹת־הָאָרֶז' ל'
(פְּרִי־עֵץ־חַיִּים, שְׁעַר־הַשְּׁבוּעוֹת א), וּמוֹבָא בְּהַתּוֹרָה
"וּבִיּוֹם הַבְּפוּרִים, הַסְּתַרָּה" (ח"א נו), עֵינֵי־שָׁם -
כִּי מִשָּׁם נִמְשָׁךְ הַטְּהָרָה לְכָל הַטּוֹבָלִים
בְּמִקְוֵה לְהִטְהַר מִטְּמָאָתָן.

נו.

(לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים לסעודה ד, ד)

בְּשִׁבְלֵי־זֶה מִים מִטְהָרִין מִכָּל הַטְּמָאוֹת,
וְאִי־אֶפְשָׁר לְכַנֵּס לְשׁוּם קִדְשָׁה
כִּלֵּי מִים, כְּגוֹן הַכֶּהֱנִים בְּעִבּוּדָתָם, וְכֵן בְּבִקּוּר
בְּקוֹמוֹ, וְכֵן קִדְּם תְּפִלָּה וְתוֹרָה צְרִיכִין לְטְבַל
אוֹ לְטַל יָדָיו בְּמִים, וְכֵן כָּל הַטְּמָאִים אֵינָם
עוֹלִים מִטְּמָאָתָן כִּי־אֵם עַל־יְדֵי מִים.

כִּי 'מִים' מְרַמְזִים עַל הַדְּעוּת שֶׁל חֲדוּשׁ־
הָעוֹלָם, כִּי 'מִים' קִדְּמוּ לְכָל הַבְּרִיאָה,
כִּי "הַתְּחִלַּת הַבְּרִיאָה הָיָה הַמִּים" (ירושלמי
חגיגה פ"ב ה"א; רש"י בְּרַאשִׁית א, א).

נמצא: שעקר 'חדושי-העולם' התחילו מן ה'מים', ועל-כן שם עקר שרש ה'דעת של חדושי-העולם, שעל-ידי-זה עקר הטהרה'.

ורק על-ידי-זה נכנסין בעבודת-השם - כי זה עקר 'יסוד האמונה הקדושה': להאמין ב'חדושי-העולם', בחינת (בראשית א, א): "בראשית ברא אלהים" וכו', שהוא 'התחלת התורה', וזה עקר הקדשה והטהרה. **כי** להפך: כל ה'טמאות' נמשכין מ'זהמת-הנחש' שהביא מיתה, שמשם עקר הטמאה. ועקר 'זהמת-הנחש', הוא ה'כפירה' של הפופרים בחדושי-העולם חסוֹשֵׁלֹם.

ועל-כן 'מים' שהם בחינת 'מימי הדעת' הנ"ל, שעל-ידי-זה נמשך 'אמונת חדושי-העולם' - על-ידי-זה כל הטהרות שבעולם, ואי-אפשר לכנס לשום קדשה ועבודה, כ"אם על-ידי מים.

כי כל הקדשות וכל עבודות-השם, תלויים באמונה זו של חדושי-העולם, שזוכין להמשיך על-עצמו על-ידי טהרה במים, על-ידי טבילה או נטילה כפי הדין.

כי על-ידי הטהרה במים - ממשיכים על-עצמו בחינת 'הארת מימי-הדעת' שיתגלה לעתיד, שעל-ידי-זה זוכין ל'אמונת חדושי-העולם', שהוא יסוד התורה והעבודה, כנ"ל.

נז.

(לקוטי-הלכות, ראשי-השנה ו, יד)

על-כן כל הטמאים אינם עולים מטמאתם, כ"אם על-ידי המים שצריכין להתעלים ולהסתתר במימי המקוה, ועל-ידי-זה כל טהרתם - כי כלי-זה מרמז על הבקשה והחפוש א"ה'.

כי במה שקלקל יתקן - כי כל הטמאות נמשכין מהסטרא-אחרא, שהוא בחינת תהומות, בחינת (תהלים סט, ג): "טבעתי בין מצולה ואין מעמד באתי במעמקי מים" וכו' - על-כן תקונו על-ידי ה'מקוה מים', שצריך להתעלים שם, ולבטל את-עצמו להשם-יתברך. ואז נעלם בבחינת "בראשית-מאמר-סגונים", ועל-ידי-זה כל טהרתו.

וזה בחינת (איכה ג, נד-נה): "צפו מים על ראשי אמרתי נגזרתי, קראתי שמך ה' מבור תחתי" וכו'.

נח.

(לקוטי-הלכות, דם א, יא)

זה בחינת טבילה במי מקוה, כי 'מימי המקוה' מטהרין מכל הטמאות שהם בחינת 'טמאת מצרים', 'טמאת הדמים רעים', שמשם כל הטמאות.

דחינו: בחינת 'פסופין רעים', שמשם כל הטמאות, על-ידי שהאדם כוסף ומשתוקק חסוֹשֵׁלֹם ל'תאוות-רעות'.

וצריך להכניע את תאוות לבו - להרגיל עצמו לכסף ולהשתוקק תמיד 'פסופין-דקדשה' להשם-יתברך ולעבודתו, וזה עקר הטהרה - כי על-ידי-זה נתהפך מ'דם' ל'מים'. וזה בחינת 'טהרת המקוה' שהוא בחינת 'מימי החסד' שנעשה מ'פסופין-דקדשה', שזה מטהר מכל הטמאות.

נט.

(לקוטי-הלכות, מליחה א, א)

ה'מקוה' הוא תקון גדול מאד לפגם-הברית. כי ה'מקוה' הוא סוד 'התעלמות בתוך המים', כמובא (פרי-עץ-חיים,

שַׁבַּת ג), שְׁזָה בַּחֲנִינָת 'תִּקְוַן-הַבְּרִית', בַּבְּחִינָת "זָרְעוּ שֶׁל יוֹסֵף" (בְּרָכוֹת כ.), שֶׁהֵם בַּבְּחִינָת (שם): "דְּגִים שְׂפִיָּם, שֶׁהַמַּיִם מְכַסֶּה עֲלֵיהֶם, וְאִין עֵינֵי-הָרֶעַ שֶׁל שְׂבָעִים אַמּוֹת שׁוֹלֵט בָּהֶם".

ס.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים א, א)

על-בן 'מְקוֹה' הִיא 'תִּקְוַן גָּדוֹל מְאֹד לַתְּשׁוּבָה' - בִּי מִשֵּׁם 'הַתְּחִלָּת הַתְּשׁוּבָה'.

ועל-בן "תְּחִלָּת הַכְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל בְּצֵל הַשְּׂכִינָה, הִיָּה עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מְקוֹה'" (פְּרִיטוֹת ט.), וְכֵן בְּזִמְנֵי הַזֶּה, הַתְּחִלָּת כְּנִיסַת הַגֵּר תַּחַת כְּנִפֵּי הַשְּׂכִינָה, הוּא עַל-יַדֵּי טְבִילָה גַם-בֶּן - בִּי מִשֵּׁם הַתְּחִלָּה שֶׁל הַכְּנִיסָה לְעִבּוּדָתוֹ יִתְבָּרַךְ שְׁמוֹ כַּ"ל, בִּי שֵׁם חוֹזְרִין וְנִתְחַדְּשׁוּ, שְׁזָהוּ עַקֵּר בַּחֲנִינָת 'תְּשׁוּבָה'.

סא.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים ד, יב-יח)

וְזָהוּ בַּחֲנִינָת 'מְקוֹה מַיִם', בִּי שֵׁם "רוּחַ אֱלֹקִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם" (בְּרֵאשִׁית א, ב), "דָּא רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ" (זֵהר וַיֵּשֶׁב קצב:), שֶׁהוּא תְּכֵלֶיֶת שְׂרֵשׁ כָּל הָרוּחֹת וְהַנְּפִשׁוֹת וְהַחַיּוֹת שֶׁל כָּל בְּאֵי עוֹלָם, שֶׁמִּשֵּׁם עַקֵּר הַמְּשַׁכֵּת הַחַיּוֹת-דְּקַדְשָׁה מֵהַפַּח אֶל הַפַּעַל וְכוּ'.

בִּי עַקֵּר 'טְבִילַת הַמְּקוֹה' הוּא: כְּדֵי לְחַזֵּר וְלַהֲפִיל בְּשֵׂרֵשׁ כָּל הָרוּחֹת, שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת "רוּחוֹ שֶׁל מְשִׁיחַ שֶׁמְרַחֵף עַל פְּנֵי הַמַּיִם" - כְּדֵי לְחַזֵּר וְלַהֲמַשִּׁיךְ מִשֵּׁם בַּחֲנִינָת הָרוּחַ-חַיִּים דְּקַדְשָׁה'.

וְזָה שְׂפָתוֹב (יחזקאל לו, כה): "וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מַיִם טְהוֹרִים, וְטָהַרְתֶּם מִכָּל

טְמְאוֹתֵיכֶם" וְכוּ' - הֵינּוּ: בַּחֲנִינָת 'מְקוֹה מַיִם שֶׁל יִשְׂרָאֵל', שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת 'מַיִם טְהוֹרִים' הַמְּטַהֲרִים מִכָּל הַטְּמְאוֹת וּמִכָּל הַגְּלוּלִים.

על-ידי-זה (שם פְּסוּקִים כו-כז): "וְנָתַתִּי לָכֶם לֵב חֲדָשׁ, וְרוּחַ חֲדָשָׁה אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם, וְהִסַּרְתִּי אֶת לֵב הָאֲבֹן מִבְּשָׂרְכֶם וְכוּ', וְאֶת רוּחִי אֲתֵן בְּקִרְבְּכֶם וְעִשִּׂיתִי אֶת אֲשֶׁר בַּחֲקֵי תִלְכוּ" וְכוּ'.

בִּי עַל-יַדֵּי 'מַיִם טְהוֹרִים', בַּחֲנִינָת 'טְבִילַת מְקוֹה שֶׁל יִשְׂרָאֵל' - עַל-יַדֵּי נִמְשָׁךְ בַּחֲנִינָת "רוּחַ חֲדָשָׁה", שֶׁהוּא בַּחֲנִינָת "פִּי שְׁנַיִם" (דְּבָרִים כא, יז; מְלָכִים-ב ב, ט) - שֶׁמְמַשְׁיכִין תּוֹסֵפוֹת חַיּוֹת דְּקַדְשָׁה מֵהָרוּחַ-דְּלֵעָלָא, מִבְּחִינָה גְבוּהָ מְאֹד - שֶׁעַל-יַדֵּי נִטְהָרִין מִכָּל הָעוֹזְנוֹת וּמִכָּל הַטְּמְאוֹת, בִּי זֶה עַקֵּר 'תִּקְוַן הַתְּשׁוּבָה'.

סב.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים ד, כ)

על-ידי 'טְבִילַת מְקוֹה' - מְמַשְׁיכִין בַּחֲנִינָת "פִּי שְׁנַיִם" (דְּבָרִים כא, יז; מְלָכִים-ב ב, ט), שְׁזָהוּ עַקֵּר הַחַיִּים, בַּחֲנִינָת "מְקוֹר מַיִם חַיִּים" (יְרֵמְיָה יז, יג) הַנִּמְשָׁכִין מֵהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ עַל-יַדֵּי הַצְּדִיק-הָאֱמֵת, שֶׁהוּא עַקֵּר הַצְּנוּר, שֶׁעַל-יַדּוֹ נִמְשָׁךְ כָּל הַחַיּוֹת-דְּקַדְשָׁה, וְכָל הַבְּרָכוֹת וְכָל הַשְּׂפָעוֹת שְׂבָעוּלָם, כִּידוּעַ בְּכָל הַסְּפָרִים-הַקְּדוּשִׁים.

סג.

(לקוטי-הלכות, הכשר-פלים ד, כ)

על-ידי 'טְבִילַת מְקוֹה' - נוֹפְלִים כָּל הַשְּׂוֹנְאִים, שֶׁהֵם הַמְּוֹנְעִים מִלְּהוֹצִיא מִבַּח אֶל הַפַּעַל דְּקַדְשָׁה.

בִּי עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מְקוֹה' - מִבְּטָלִין עֲצֻמָּן בַּבְּחִינָת 'בְּטוּל וּמְסִירַת-נֶפֶשׁ', שְׁזָהוּ עַקֵּר 'שְׁלֵמוֹת רְצוֹן-דְּקַדְשָׁה' וְכוּ'.

כי זה ידוע: שהאדם אינו יכול לחיות בתוך המים, ועל-כן כשהאדם נכנס בלוי לתוך המים, הרי הוא מוסר-נפשו ומבטל עצמו לפי שעה.

וזה בחינת תקף החשק והרצון אל הקדשה - כי עקר פונתו בטבילה: "כדי שיזכה להמשיך עליו רוח-דקדושה!" - ועל-ידי תקף הרצון הזה, הוא נכלל ב'שרש הרוח העליון דקדושה', שהוא בחינת (בראשית א, ב): "רוח אלקים המרחף על פני המים".

ועל-ידי-זה הוא זוכה להוציא משם רוח חדש' דקדושה מבח אל הפעל - ואזי ממילא נתבטלים ונופלים כל השונאים והחולקים, שהם המונעים מלהוציא מבח אל הפעל, כי "בשעה קם, זה נופל" (רש"י בראשית כה, כג - על-פי פסחים מב.).

וזה שכתוב (ירמיה יז, יג): "מקנה ישראל ה'" - על-ידי-זה (שם): "כל עזביה", שהם המונעים והחולקים - "יבשו, וסורי בארץ יפתבו" (שם) - שהסרים מן האמת ועומדים למנע מן האמת, בארץ יפתבו, וכמו שפרש רש"י שם: "אותם שפרים מדברי, שאינם שומעים שליחותי בקברות תחתיות ארץ יפתבו" - כי על-ידי 'מקנה' - מפילים השונאים, שהם המונעים, וכנ"ל.

ועל-כן (לקוטי-מוהר"ן ח"א נו): "מקנה מושיע מכל הצרות, כמו שכתוב (ירמיה יד, ח): 'מקנה ישראל מושיעו בעת צרה'".

כי עקר כל הצרות' - הם המניעות' שמונעים את האדם מעבודת השם - יתברך באמת, שזה עקר הצרה הגדולה מכל הצרות, כמו שמבאר בהתורה (ח"ב ז) "כי מרחמם ינהגם". והתקון לזה: 'מקנה, כנ"ל וכו'.

ועל-כן 'מקנה' לשון 'תוחלת ותקנה' - כי זה עקר ה'תקנה', שעל-ידי-זה יש לנו פח לסבל היסורים של המונעים, ולהתגבר ברצון-דקדושה, עד שגזכה לשבר בלם וכו' - שזה זוכין על-ידי 'טבילת מקנה', שנמשך אז על האדם הארה וקדושה מרוחו של משיח'.

שעל-ידי-זה זוכה אחר-כך, להתפלל ולעסק בתורה, ברצון חזק וחשק חדש. וכמו שפירשין על-פירוב בחוש: שנמשך על האדם רוח-חיים וחשק דקדושה על-ידי 'טבילת מקנה הקדושה'.

ועל-ידי 'גדל הרצון והחשק', מתגברים לסבל הכל, ולכלי לגטות מן האמת חסו-שלום, רק להתחזק ולהתגבר בהתוחלת והתקנה, שהשם-יתברך לא יעזב את החפצים בהאמת, ויושיעם בודאי למען שמו יתברך, ועל-ידי-זה משברים כל המניעות.

ועל-כן באמת הפליג רבי עקיבא מאד, בשבח מעלת טהרת ישראל על-ידי המקנה הקדושה, כמו שאמרו במשנה סוף יומא (פ"ח מ"ט; פה): "אמר רבי עקיבא, אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין, ומי מטהר אתכם, אביכם שבשמים וכו'. ואומר 'מקנה ישראל ה'" וכו' - כי מעלת 'טבילת מקנה', עצומה וגדולה מאד - אשריהם ישראל שזוכין לזה.

וזה שכתב אדמו"ר ז"ל בספר האלק"ף ב"ת (ספר-המדות, המתקת דין נד): "שטוב לישוב במקנה תחת המים, עד שלא יוכל להנשים, ועל-ידי-זה מבטלין דינים" - כי צריכין לבטל עצמו ברצון חזק במסירת-נפש, כדי שיזכה לקבל על-ידי המקנה, רוח חדש דקדושה'.

סו.

(ח"א כג, א"ב)

אלו הנזופלים בתאנות־ממון, ואינם מאמינים שהקדוש־ברוך־הוא יכול לפרנס בסבה קלה - נקשרים בפנים דסטרא־אחרא, "אלקים אחרים" (שמות כ, ב), חשד, מיתה'.

ועליהם נאמר (יחזקאל ז, יט): "וזהבם לנדה" - בחינת 'עבודה־זרה', כמו שאמרו (שבת פב.): "מנין לעבודה זרה שמטמא בנדה, שנאמר (ישעיה ל, כב): תזרם כמו דוה".

אבל אלו שמשאם ומתנם באמונה - דבקים באור־הפנים דקדשה, אנפיר־נהירין, חיים, שמחה'.

ודע: שעל־ידי תקון ברית־קדש' - נצול מפנים דסטרא־אחרא. על־ידי דם ברית' - נתתקן דם־נדה, תאנות־ממון. כמו שכתוב (זכריה ט, יא): "גם בדם בריתך" - על ידי ברית' - "שלחתי אסיריך מבור" (שם), "בור, דא טחול" (תקוני־זהר פה:), מרה־שחורה'.

סז.

(ח"א כט, גד־ה"ו)

על־ידי שאינו שומר את ה'בגדים', ונמצא עליהם 'פתמים' - עושה חס־ושלום 'פרוד' בין קדשא־ברוך־הוא ושכינתיה. ואז שולטת 'שפחה בישא, מלכות־הרשעה, וגורם דם־נדה' חס־ושלום לה־שכינה'.

ועל־ידי־זה 'פרנסתו' בטרח ובכבדות.

ועל־כן על־ידי־זה מבטלין דינים, שהם ה'מניעות' - פי עקר כל ה'מניעות' הם על־ידי דינים'.

ועל־כן מבטלין אותם על־ידי 'טבילת מקוה', בפרט פשוטה בנ"ל - שזהו בחינת רצון חזק' במסירת־נפש, שעל־ידי־זה משברין כל ה'מניעות, וזוכין להוציא מבח אל הפעל'.

"ואיש כי תצא ממנו שכבת זרע" (ויקרא טו, טז)

סד.

כל עניני טמאת ותקון קרי' - נמצאים בפרשת 'כי תצא', בפסוק (דברים כג, יא): "כי יהיה בך איש אשר לא יהיה טהור מקרה לילה".

"שבעת ימים תהיה בנדתה" (ויקרא טו, יט)

- עניני נדה ודם־נדה -

"בנדתה" - כמו (איוב יח, יח): "ומתבל ינדהו", שהיא מנדה ממגע כל אדם. (רש"י)

סה.

(ח"א כב, א)

כשהרע של הדור גובר על החותם־הפנימי של הרגלין - ומקלקל אותו חס־ושלום - אזי נתקלקל 'שלום העולם, ונעשה גרושין ומחלקת' בעולם, הפך ה'שלום' - בבחינת (איוב יח, יח): "ומתבל ינדהו" - כי "מ'חות"ם נעשה נד"ת' (ויקרא יב, ב), כי הם במספר השונה" (עץ־חיים לה, ג).

[יתר האריכות של התורה תזה השיך לענין נדה' - נמצא לעיל בפרשת תזריע, בפסוק (ויקרא יב, ב): "כימי נדת' דוטה תטמא"].

וְצָרִיךְ לְטַהַר הַשְּׂכִינָה מִנִּדְתָּהּ, בְּחִינַת (בכורות ו: נדה ט.): "דָּם נֶעְכָּר וְנִעְשָׂה חֶלֶב".

וְהַרְשָׁעִים בְּעוֹנוֹתֵיהֶם - לְפִי ה'לֹא-תַעֲשֶׂה' שְׁעוֹבְרִים, כִּן גּוֹרְמִין דָּם-נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה, כִּי כַּמָּה מִיַּי דָּמִים יֵשׁ (נדה יט.). עַל-כֵּן צָרִיךְ לְתַקֵּן 'תְּקוּן-הַכֶּלְלִי', 'תְּקוּן-הַבְּרִית' - וְעַל-יְדֵי-זֶה יִתְתַּקְּנוּ כָּל ה'לְאוֹיֹן' שֶׁעָבַר.

וְכָל-זְמַן שֶׁלֹּא תִקַּן 'תְּקוּן-הַכֶּלְלִי', וְיֵשׁ 'דָּם-נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה - ה'דְּבוּר' אָסוּר, בְּבַחֲיִנַת (תהלים לט, ג): "נֶאֱלַמְתִּי דוּמְיָה" - שֶׁמֵּאלוֹ ה'דָּמִים', נִעְשָׂה בְּחִינַת 'דוּמְיָה'. כִּי עַקֵּר ה'דְּבוּר' תְּלוּי ב'תְּקוּן-הַבְּרִית', 'תְּקוּן-הַכֶּלְלִי' - וְאִזּוֹ ה'דְּבוּר' מִתֵּר, וְיִכּוּלִין לְפָתַח פֶּה בְּדְבוּרִים הַמְּאִירִים בַּתּוֹרָה.

וְכִי שָׂאִינוּ עוֹשֶׂה 'מִשְׁאֵל-זִמְתָן בְּאִמוּנָה' - הוּא מְעוֹרֵר חֲסִיּוֹשְׁלוֹם 'דָּם-נְדָה' לְהַשְׂכִּינָה, בְּבַחֲיִנַת (חזקאל ז, יט): "וְזָהַבְּם לְנִדְהָ". וְזֶה (מגלה יד): "דָּמִים תִּרְתִּי מִשְׁמַע", הֵינֵנו: 'דָּם-נְדָה' עַל-יְדֵי ה'מְמוֹן'.

וְעַקֵּר תְּקוּנוֹ שֶׁל ה'מִשְׁאֵל-זִמְתָן': "שְׂכֻנוֹתוֹ שִׁירוּיָהּ, כִּדִּי שִׁיתָן צְדָקָה!" - וְזֶה הוּא ה'תְּקוּן-הַכֶּלְלִי' שֶׁל ה'דָּמִים'.

סח.

(ח"א כט בסוף - הַשְּׂמֵטָה הַשִּׁינִיךְ לְאוֹת ח)

אִשָּׁה שְׂדֵמְיָה מְרִבִּין, וְאִין לָהּ וָסֵת, אִפִּי-עַל-פִּי שֶׁה'יִין' מְזִיק לָהּ, שֶׁהוּא בְּחִינַת 'הַתְּגַבְרוֹת הַדָּמִים' - עַם-כְּלִי-זָהָב רְפוּאָתָהּ עַל-יְדֵי 'יִין' שֶׁהַסֵּתֶכֶל בּוֹ צָדִיק אִמְתִּי - שֶׁעַל-יְדֵי-זֶה מִמְשִׁיךְ 'לְבַנוּנִית', לְהַלְבִּין ה'דָּמִים', בְּחִינַת 'דָּם-נְדָה' - וְנִתְתַּקֵּן עַל-יְדֵי-זֶה.

סט.

(שיחות הר"ן רמב)

יֵשׁ כַּח מְמִשׁ בְּה'רְאִיָּה' (ש'פסח-הַרְאוֹת' שֶׁל 'עֵינֶךָ הִרְעֵה הוֹלֵךְ לְחַבְרוֹ וּמְזִיקוֹ), וְעַל-כֵּן 'נְדָה' כְּשֶׁתְּסַתְּכַל ב'מְרָאָה' - יִמְצָא שָׁם 'רֶשֶׁם דָּם'.

ע.

(ספר-הַמִּדּוֹת, עֲנִינֵי 'נְדָה')

[א] הַמִּסְתַּכֵּל בְּעַקְבָּהּ שֶׁל אִשָּׁה וּבְאִשְׁתּוֹ נְדָה, הוּי לָהּ בְּנִים שְׂאִינָם מְהַנְּגִים (בְּנִים טז).

[ב] כְּשֶׁאִשְׁתּוֹ שֶׁל אָדָם שׁוֹפְעֵת דָּם "בְּלֹא עֵת נְדָתָה" (ויקרא טו, כה) - בְּיָדוּעַ שְׂאִיזָה 'שְׂנֵאָה' נִתְעוֹרֵר עָלָיו (מְרִיבָה צב).

[ג] 'אִשָּׁה נְדָה' דְּפָסְקָה בֵּין תְּרֵי - אִם 'סוּף' נְדָה' הִיא, עוֹשֶׂה 'מְרִיבָה' בֵּינֵיהֶם (מְרִיבָה קח).

[ד] אִשָּׁה שֶׁהִיא 'מְרַבָּה בְּדָמִים' - הִיא 'דְּבַרְנִית'. א) וְאֵל תִּתִּיפָה בְּעֵינֵי בְנֵי-אָדָם. ב) גַּם תִּרְחֹץ אֶת-עַצְמָהּ ב'מִי מְעֵינֹת'. ג) גַּם אֵל תִּינַע אֶת-עַצְמָהּ הַרְבֵּה. ד) גַּם בְּעֵלָהּ יִזְהַר ב'נְטִילַת-יָדַיִם'. ה) גַּם אֵל תִּכְעַס. ו) גַּם אַחֵר הַטְּבִילָה תִתֵּן 'צְדָקָה'. ז) גַּם בְּעֵלָהּ יִלְמַד 'מִסִּכַּת נְדָה', וְאַחֲרֵכֶּךָ יֹאמַר 'שִׁיר-שְׁלִי'וֹם'. ח) גַּם תִּרְחֹץ אֶת-עַצְמָהּ בְּדְבָרִים הַעוֹלִים מִתּוֹךְ הַמְּצוּדָה מִן הַנְּהָר. ט) גַּם תִּשְׁתֶּה 'חֶלֶב עֵז'. י) גַּם תִּרְחֹץ ב'נוֹצַת עֵזִים'. יא) גַּם תִּעֲשֶׂן אֶת-עַצְמָהּ ב'לְבוֹנָה' (נדה א).

[ה] אִשָּׁה שֶׁשׁוֹפְעֵת דָּם - תִּכְתֵּב אוֹתִיוֹת 'לֹא אֶחָד', וְתִשָּׂא עָלֶיהָ (נדה ב).

[ו] אִשָּׁה שֶׁהִיא 'פְּרוּצָה' - עַל-יְדֵי-זֶה אִין לָהּ 'וָסֵת', וּמְרַבָּה בְּדָמִים (נדה ג).

[ז] 'נְדָה' שֶׁרְאָתָה דָּם 'דָּרוֹךְ מְקַרְה' - הוּא מִחֲמַת 'חֵטָא הָאִישׁ' (נדה ד).

[ח] אִשָּׁה שֶׁאִין לָהּ 'וָסֵת', תִּתְעַנֶּה (נדה ח"ב א).

[ט] סגלה להחזיר לאשה וסטה, על-ידי
הכנסת-אזרחים' (נדה ח"ב ב).

[י] מי שעסקו ומשאזומתנו עם האמות
בעת הגם, או אפלו שלא בעת הגם, אלא
שפרנסתו שמעמיד דברים לעבודה-זרה
שלהם - על-ידי-זיה אשתו שופעת דם תכה
סמוך לטבילתה (נדה ח"ב ג; ממון ח"ב טו).

"ואשה כי יזוב זוב דמה ימים רבים,
בלא עת נדתה וגו'" (ויקרא טו, כה)

עא.

(ספר-המדות, מריבה צב)

כשאשתו של אדם שופעת דם "בלא עת
נדתה" (ויקרא טו, כה) - בידוע
שיזיה שגאה נתעורר עליו.

"והזרתם את בני ישראל מטמאתם"
(ויקרא טו, לא)

מכאן אזכרה לבני ישראל: שיפרישו מנשותיהן
סמוך לוסתן. (שבועות יח:)

עב.

(לקוטי-הלכות, נדה ב, זח)

כשמתעוררים דם נדות, שהם זהמת-
הנחש' שנתקלה
תוה": "בעצב תלדי בנים" (בראשית ג, טז), "זה
דם נדות" (ערובין ק:). - אז הזיוג אסור לגמרי.
כי דם נדות נמשכין מ'שבירת-כלים',
ו'שבירת-כלים' הוא בחינת 'שבירת
ופגם האמונה', שהיא ככלל כל הכלים'
שנשברה ונפגמה, עד שנעשו 'כפירות
ואמונות-פוזביות', שהם בחינת 'דם נדות'.

ואז כשמתעוררים ה'דם נדות', הינו:
ה'כפירות והאמונות-פוזביות', אז
הזיוג אסור - כי אז אסור להמשיך ה'שכל'
לתוך ה'אמונה', כי לא די שלא יתקן את
ה'אמונה' על-ידי-זיה, אדרבא: ה'אמונה
וה'שכל' יהיו נפגמין ונתקלקלין יותר על-
ידי-זיה בבחינת (ויקרא טו, כד): "ותהי נדתה
עליו".

כי באמת בכל-זמן שממשיכין 'שכל'
ודעת' לתוך ה'אמונה' - בזה מחיין
ומחזקין את ה'אמונה', כי עקר 'חיות
האמונה' הוא על-ידי ה'שכל', בידוע.

אבל אי-אפשר להמשיך ה'דעת' לתוך
ה'אמונה', כי-אם בשה'אמונה'
טהורה וקדושה, שאז יש לה פח לקבל 'אזר-
הדעת' ולהוליד ולגלות על-ידי-זיה 'הולדות
והתגלות קדושות'.

אבל תכה כשמתעוררים דם נדות'
בה"אשה יראת ה'" (משלי לא, ל),
שהיא בחינת 'אמונה', דהינו: כשמתחילים
לבלבל את 'אמונתו' חסד-שלום בקשיות
וכפירות - אזי אסור לו אז להשתדל
להמשיך 'דעת' לתוך ה'אמונה'.

כי אז צריך לישב ב'דד, ולברח מן ה'דעת'
לגמרי - דהינו: שלא ישתמש עם
ה'דעת' ככלל, ולא יחבר אז את ה'דעת' עם
ה'אמונה' ככלל.

דהינו: שלא ירצה להמשיך ה'דעת',
להבין ולתרוץ 'הקשיות
והחקירות' והכפירות העולים אל מחו - כי
תכה כשעולים על דעתו 'קשיות וכפירות'
חסד-שלום, אזי הוא צריך לסמוך על 'אמונה'
לבד, ולהתחזק ב'אמונה' לבד, בלי שום
הבנת הדעת'.

ה'דעת' לגמרי, וצריכין לסמוך על 'אמונה' לבד.

וזהו (ויקרא טו, לא): "והזרתם את בני ישראל" - "שצריכין לפרש סמוך לוסתה" (שבועות יח:).

כי לא מבעיא בעת נדוּתה צריכין לפרש, אלא אפלו סמוך לוסתה צריכין לפרש. הינו: תקף פשיודעין שיתחילו להעלות אל ה'דעת', איזה 'קשיות' וכפירות', שהם בחינת 'דם נדוּת' - תקף אסור להשתמש עם ה'דעת' כלל, רק לסמוך על 'אמונה' לבד.

והכלל: שאסור להשתמש עם 'דעתו', כִּי־אם בעת שה'אמונה' על מקומה, בעת שה'אמונה' חזקה ונכונה אצלו בתקף גדול, ואין לו שום ספק וקשיא כלל.

אבל תקף פשמתחילין לכנס בו איזה 'קשיות' וחקירות', בחינת 'דם נדוּת' - אז צריך לברח מן ה'שכל' לגמרי, שלא יתגברו ה'כפירות', שהם 'טמאת נדה' וכו'.

כי כשירצה להבין ב'שכל' - אזי יתגברו 'הקשיות' וה'כפירות', שהם בחינת 'דם נדוּת', על ה'שכל', מבחינת: "ותהי נדוּתה עליו" - ויתבטל ה'שכל' וה'אמונה' לגמרי, ויבוא לידי 'כפירות' גמורות' חסוֹן־שלוֹם.

וזהו בחינת 'אסור' החמור של נדה, שהיא 'אסור' חמור' מאד מאד, כידוע, ומרבה הטמאה מאד, כמו שפתוב בזהר-הקדוש (שמות ג): "תלת אנון דדחין שכינתא מן עלמא" וכו' [שלשה הם שדוחים את השכינה מהעולם], ואחד מהם הוא 'אסור נדה'.

כי 'איש ואשה', הם בחינת 'דעת' ואמונה'. וכשמתעוררין ה'דם נדוּת' חסוֹן־שלוֹם, שהם ה'כפירות', 'זהמת-הנחש' - אז נאמר (ויקרא יח, ט): "ואל אשה בנדת טמאתה לא תקרב" וכו' - שלא יתגברו ה'דם נדוּת' חסוֹן־שלוֹם על ה'דעת-הקדוש', ויתבטל ה'דעת' וה'אמונה' לגמרי, ויתגברו ה'כפירות' חסוֹן־שלוֹם, בבחינת: "ותהי נדוּתה עליו", כנ"ל.

כי אז פשמתעוררים ה'דם נדוּת', דהינו ה'כפירות', אז עקר התקון שיהיה פרוד בין ה'דעת' וה'אמונה', ואז צריכין לסלק

לקוטי תפלות

פרשת מצורע

מפתח התפלות

[ו] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה לשמר פינו מ'לשון-הרע ורכילות, ושאר דבורים פגומים; ושל לא יזיק לנו פגם-הדבור ו'ה'לשון-הרע של בני העולם (ח"א נח).

[ז] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה לשמר פינו מכל מיני דבורים רעים, מ'לשון-הרע ורכילות, ושאר דבורים פגומים; ועל-ידי-זה יכנע ויבטל כל מיני חכמות הרעות, ויתגלה החכמה האמתית בעולם (ח"א סג).

[ח] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה להנצל מדבורים רעים, ובפרט מ'לשון-הרע', שלא נדבר שום דבור רע על שום בר ישראל, וכל-שכן על 'צדיקי-הדור'; ושנוצה להנצל מ'מחלקות'; ושנוצה להנצל מלחפש חסרונות בשום בר ישראל; ושנוצה להנצל שלא לפגם בהדבורים הבאים על-ידי הגבורות; ושיהיה נח להצדיקים להמתיק כל אלו הגבורות הקשות (ח"א קלד).

[א] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה להנצל מדבורי 'לשון-הרע ורכילות' ו'דברים-בטלים' (ח"א ד).

[ב] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה להנצל מלשמע ומלקבל, דבורי 'לשון-הרע ורכילות' (ח"א כא).

[ג] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה למצא זכות בכל אחד מישראל, ולהנצל מ'לשון-הרע ורכילות', ומשאר דבורים רעים; ולהנצל מלחקור אחרי חובות בני-אדם; ולהנצל מכל מיני שונאים ומלשינים; ושנוצה לתקן פגם-הדבור' (ח"א לח).

[ד] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה להנצל מ'פגם-הדבור', ולשמור פתחי פינו (ח"א מח).

[ה] "הנגעים באים על לשון-הרע" - ענין 'לשון-הרע' - שנוצה להנצל מ'לשון-הרע' ו'אבק לשון-הרע', שלא להוציא דבה על שום בר ישראל; ועל-ידי-זה נוצה להנצל מ'אהבות-הנפולות' (ח"א נד).

[ט] "הַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרֶעַ" - עֲנִין לְשׁוֹן-הָרֶעַ' - שְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִל מִלְדָּבָר סָרָה עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל, וְלִהְנַצֵּל מ'לְשׁוֹן-הָרֶעַ' ו'אָבִק לְשׁוֹן-הָרֶעַ'; וְנֹזֶפֶה לְדוֹן הַפֶּל לְכַף-זְכוּת (ח"ב א).

[י] "הַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרֶעַ" - עֲנִין לְשׁוֹן-הָרֶעַ' - שְׂנֹזֶפֶה עַל-יַדֵּי 'שְׂמִיחָה וְרִקוּדִין', לְתַנּוֹן 'פְּגָם-הַדְּבֹר', בְּפֶרֶט פְּגָם לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת'; וְנֹזֶפֶה לְהַנְצִל מִלְדָּבָר שׁוֹם דְּבֹר רַע, וּבְפֶרֶט לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת' (ח"ב ב).

[יא] "וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים"; "בְּמֵי מִקְוֵה" - עֲנִין 'טְבִילָה בְּמִקְוֵה' - שְׂנֹזֶפֶה לְקַדֵּשׁ עַצְמָנוּ בְּכַל-עֵת עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מִקְוֵה'; וְלִהְמַתִּיק עַל-יַדֵּי-זֶה כֹּל הַדִּינִים שְׂבַעוּלָם, וְכֹל הַגְּזֵרוֹת רְעוֹת; וְשְׂנֹזֶפֶה לְטַבֵּל עַצְמָנוּ ב'חַג הַשְּׂבִיעוֹת', ב'מִקְוֵה הַעֲלִיזוֹנָה שֶׁל שְׂעֵר-הַחֲמִשִּׁים, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוּלִים וְדַעַת גְּדוּל; וְשְׂנֹזֶפֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קֹדֶשֶׁת הַמִּקְוֵה הַזֹּאת שֶׁל 'חַג הַשְּׂבִיעוֹת', בְּכֹל הַשָּׁנָה כְּלָה, וְלִכְנֹס ל'חֲמִשִּׁים שְׂעֵרֵי קֹדֶשֶׁה' (ח"א נו).

[יב] "וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים"; "בְּמֵי מִקְוֵה" - עֲנִין 'טְבִילָה בְּמִקְוֵה' - שְׂנֹזֶפֶה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ

'קֹדֶשֶׁת הַשְּׂבִיעוֹת-קֹדֶשׁ', עַל-יַדֵּי 'הִרְחִיצָה וְהַטְבִּילָה שֶׁל עֶרֶב שְׂבִיעוֹת-קֹדֶשׁ' (ח"א יט).

[יג] "וְרַחֵץ בְּשָׂרוֹ בְּמִים"; "בְּמֵי מִקְוֵה" - עֲנִין 'טְבִילָה בְּמִקְוֵה' - שְׂנֹזֶפֶה לְטַהֵר עַצְמָנוּ בְּכֹל יוֹם, עַל-יַדֵּי 'טְבִילַת מִקְוֵה'; וְשְׂנֹזֶפֶה לְיַלֵּךְ ב'מִקְוֵה' בְּכֹל יוֹם קֹדֶם הַתְּפִלָּה; וְשְׂנֹזֶפֶה עַל-יַדֵּי ה'מִקְוֵה', לְהִיּוֹת נְכַלָּל ב'עֲלֵמָא-דְּאֵתִי, וְלִהְמְשִׁיךְ 'מִימֵי-הַדַּעַת' ו'הַשְּׂגָחָה', וְלִהְוִשֵׁעַ עַל-יַדֵּי-זֶה מִכָּל מִינֵי צַעַר וְיִסּוּרִים (תְּפִלוֹת-הַבְּקָר ד).

[יד] "שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה"; "וְאֵל אִשָּׁה בְּנִדַּת טְמֵאָתָה, לֹא תִקְרַב לְגִלּוֹת עֲרוּתָה" - עֲנִין 'נְדָה' - שְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִל מִפְּגָם 'טְמֵאֵת נְדָה', שֶׁלֹּא נִכְשַׁל בְּזֶה חֵסֶד-וְשָׁלוֹם; וְשְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִל מִכָּל מִינֵי 'גְּרוּשִׁין' ו'מַחֲלָקוֹת' (ח"א כב).

[טו] "שְׂבַעַת יָמִים תִּהְיֶה בְּנִדְתָּה" - עֲנִין 'נְדָה' - שְׂנֹזֶפֶה לְתַנּוֹן וְלִזְכֹּף כֹּל הַדְּמִים, שְׂנִגְרָם עַל-יַדֵּי-זֶה 'דָּם נְדָה' לְה'שְׂכִינָה הַקְּדוּשָׁה' כְּבִיכּוֹל; וְשְׂנֹזֶפֶה לְלַבֵּן וְלְטַהֵר אֶת הַשְּׂכִינָה מִנִּדְתָּה, וְלִהְעֲלוֹתָהּ מִגְּלוּתָהּ, וְלִהְשִׁיבָהּ אֶל דּוּדָהּ; וְשְׂנֹזֶפֶה ל'שְׂמִירַת הַבְּגָדִים', לְהַחֲזִיקוֹן בְּנִקְיּוֹת, שֶׁלֹּא יִמְצָא בָהֶם שׁוֹם פְּתָם (ח"א כט).

שֶׁהֵם 'לְשׁוֹן-הָרֶעַ', ו'דְּבָרִים-בְּטָלִים', ו'גְּאוּה', וְתוֹלְדוֹתֵיהֶם.

וְתַעֲזָרְנוּ בְּרַחֲמֵיךָ יְהוָה אֱלֹהֵינוּ, שְׂיִהְיֶה כֹּל דְּבֹרָנוּ לְשִׁמְךָ וְלְעִבּוֹדְתֵיךָ, וְלֹא נִדְבָר 'דְּבָרִים-בְּטָלִים' לְעוֹלָם, רַק כֹּל דְּבֹרָנוּ יִהְיֶה בְּתוֹרָה וְעִבּוֹדָה וִירַאת-שְׁמִים.

וּבְפָרְט מַחֲטָא וְעוֹן הַגְּדוֹל מְאֹד שֶׁהוּא עוֹן 'לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת', שֶׁהוּא חָמוּר בְּיוֹתֵר - תַּצִּיל אוֹתִי וְכֹל עַמְּךָ בֵּית

☪ [א] לְקוּטֵי-תְּפִלוֹת ח"א ד ☪

(עַל-פִּי לְקוּטֵי-מוֹתֵרֵן ח"א ד, 'אֲנֹכִי ה' אֱלֹקֶיךָ')

"הַנִּגְעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרֶעַ"

(רש"י וְיַקְרָא יד, ד; עֲרִכִין טו: טז. תַּנְחוּמָא מְצוּרַע א; וְיַקְרָא-רַבָּה יח, ד; דְּבָרִים-רַבָּה ו, ח)

- עֲנִין לְשׁוֹן-הָרֶעַ' -

שְׂנֹזֶפֶה לְהַנְצִל מִדְּבֹרֵי 'לְשׁוֹן-הָרֶעַ וְרִכִּילוֹת' ו'דְּבָרִים-בְּטָלִים'

וּבְכֵן תִּזְכְּנוּ בְּרַחֲמֵיךָ הָרַבִּים, לְתַן צְדָקָה לְצַדִּיקֵי-אַמֶּת. לְמַעַן נִזְכָּה עַל-יַדֵּי-זֶה, לְהַנְצִל מַחֲיָה-רָעָה וּמִלְסָטִים -

ישראל, שלא יצא מפי לעולם, שום דבור
רע על שום ישראל שבעולם.

אלהי, נצור לשוני מרע, ושפתי מדבר
מרמה. ותצילני מ'לשון-הרע',
ומ'אבק לשון-הרע', ומ'רכילות',
ומ'אבק רכילות', מעתה ועד עולם.

ותשמרני ותצילני מדבורים רעים, ולא
אפגם את דבור פי לעולם, ולא יצא מפי
שום דבור רע על שום ישראל שבעולם,
ולא אחקר אחר חובות בני-אדם.

רק תעזרני ותטה את לבבי, שאזכה
לחקר תמיד, אחר כל זכות וטוב
שאפשר למצא בכל אחד ואחד מישראל,
אפלו בהגרוע-שבגרועים.

ואזכה להתיגע ולטרח אחר זה, לחתר
למצא איזה זכות, אפלו
בהפחות-שבפחותים. ותהיה עמי תמיד,
ותעזרני שיעלה בידי, שאזכה למצא בהם
תמיד צד זכות וטוב, ואזכה לדון את כל
אדם לכף-זכות תמיד.

ותצילני ברחמיך הרבים, מעון הגדול
והחמור מאד, שהוא עון
'לשון-הרע ורכילות' החמור ביותר,
השקול כנגד שלש העבירות הגדולים
שבתורה, שהם: עבודה-זרה, וגלוי-
ערויות, ושפיכות-דמים, ועון לשון-הרע
שקול כנגד כלם.

מרא דעלמא כלא, רחם עלי למענה,
והיה עם פי תמיד בעת דבורי.
וזכני שאשמר פתחי פי, שלא יצא מפי
שום דבור 'לשון-הרע' ו'אבק לשון-
הרע', על שום ישראל שבעולם, ולא
דבור שאינו הגון.

ותצילני מפל מיני דבורים רעים,
מ'לשון-הרע', ומ'רכילות',
ומ'דברים-בטלים', ומ'ליצנות',
ומ'חניפות', ומ'שקרים', ומ'לגלות סוד

☪ [ב] לקוטי-תפלות ח"א כא ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כא, 'עתיקא טמיר וסתיים')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה להנצל מלשמע ומלקבל,
דבורי 'לשון-הרע ורכילות'

ותשמרני ותצילני, שלא אשמע
לעולם, ולא יכנס באזני,
שום דבור הפגום. ולא אשמע ולא
אקבל, שום דבור 'לשון-הרע ורכילות'.

☪ [ג] לקוטי-תפלות ח"א לח ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א לח, 'מרפבת פרעה וחילו')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה למצא זכות בכל אחד מישראל, ולהנצל
מ'לשון-הרע ורכילות', ומשאר דבורים רעים;
ולהנצל מלחקר אחרי חובות בני-אדם; ולהנצל מפל
מיני שונאים ומלשינים; ושנזכה לתקן 'פגם-הדבור'

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו
ואלהי אבותינו, שתעזרני

שְׁאִין צְרִיכִים לְגִלוֹת, וּמִנְבוּל-פֶּה,
וּמִלְגִּלוֹת וְלוֹמַר דְּבַר־תּוֹרָה וְיִרְאֵת-שָׁמַיִם
בְּמָקוֹם וּבְזִמָּן שְׁאִין רְאוּי לְאִמְרָם
וּלְגִלוֹתָם, וּמִכָּל מִינֵי דְבוּרִים שְׁאִינָם
טוֹבִים, וּמִכָּל מִינֵי הַכֹּל-פֶּה הַפּוֹגֵמִין אֶת
הַדְּבוּר הַקָּדוֹשׁ, שֶׁהוּא רוּחַ פִּיּוֹ שֶׁל
הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא.

אָבִינוּ שֶׁבְּשָׁמַיִם, מָה נֹאמַר לְפָנֶיךָ יוֹשֵׁב
מְרוֹם, וּמָה נִסְפָּר לְפָנֶיךָ שׁוֹכֵן
שְׁחָקִים, כִּי מֵרֵב רְגִילוֹתֵנוּ בְּדְבוּרִים
פְּגוּמִים, אֵין אָנוּ יוֹדְעִים שׁוּם דְּרָךְ אִיךָ
לְהִרְחִיק עֲצָמֵנוּ מֵהֶם מַעֲתָה.

עַל-כֵּן בָּאתִי לְפָנֶיךָ יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי, שֶׁתְּעַזְרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ,
וּתְדַרְכֵנִי וְתוֹרֵנִי דְרָךְ יִשְׂרָאֵל, בְּאִפְן
שֶׁאֲזַכֶּה לְשָׁמַר עֲצָמֵי בְּרַחֲמֶיךָ, שֶׁלֹּא
אֶכְשַׁל בְּשׁוּם דְּבוּר שְׁאִינוּ טוֹב, וְלֹא אוֹמַר
דְּבַר שֶׁלֹּא כְּרִצוֹנְךָ.

וְתַצִּילֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ מִסְטָרָא "דְּקִץ כָּל
בְּשָׂר", מִכָּל בְּנֵי-אָדָם הָרָעִים
שֶׁהֵם עֲזִי-פָנִים שֶׁבְּדוֹר, הַחֹקְקִים
וּמַחֲפָשִׁים תְּמִיד אַחַר חוֹבוֹת בְּנֵי אָדָם,
וּמִבְּקָשִׁים תְּמִיד לְמַצֵּא חֵב וּפְגָם בְּכָל
אֶחָד וְאֶחָד.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, הַצִּילֵנוּ בְּרַחֲמֶיךָ מֵהֶם
וּמִהַמוֹנָם, וְאַל תִּשְׁמַע דְּבַר־יָהֳהֵם,
וְאַל יַעֲלֶה קְטְרוֹגָם לְפָנֶיךָ כָּלֵל, וְתִסָּתֵם
הַפְּרָגוֹד בְּפָנֵי דְבַר־יָהֳהֵם הָרָעִים, וְאַל יִכְנָסוּ
דְּבַר־יָהֳהֵם בְּאֲזָנֶיךָ כָּלֵל.

כִּי אַתָּה יָדַעְתָּ אֶת לְבָבְךָ הָרָע, וְהֵם
עוֹמְדִים עָלֵינוּ בְּכָל-עֵת, וּמִקְטְרָגִים

עָלֵינוּ, וְרוֹצִים לְרַחֲקֵנוּ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם
מִעֲבוֹדֶתְךָ בְּאֵמֶת, וּמֵהֶם נִמְשְׁכוּ וּבָאוּ
עָלֵינוּ כָּל הַקְטְרוֹגִים וְהַנְסִיווֹנוֹת
וְהַכְּלוּבּוּלִים, אֲשֶׁר עַל-יָדָם נִתְרַחֲקֵנוּ
מִעֲבוֹדֶתְךָ בְּאֵמֶת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, אַתָּה
יָדַעְתָּ אֶת כָּל מָה שֶׁעָבַר עָלֵינוּ עַד
הַנּוֹה, וְכָל מָה שֶׁעוֹבֵר עָלֵינוּ בְּכָל-עֵת בְּכָל
יוֹם וּבְכָל שָׁעָה, כִּי רַבִּים קָמוּ עָלֵינוּ מְאֹד.
"יְהוָה מָה רַבּוּ צָרֵי, רַבִּים קָמוּ עָלַי.
סְבוּנֵי כַמִּים כָּל הַיּוֹם, הַקִּיפוּ עָלַי יָחַד".

וְהַאֲמַת יָדַעְתִּי יְהוָה אֱלֹהֵי וְאֱלֹהֵי
אֲבוֹתַי, כִּי "כִּי אָנִי אֲדוֹנֵי
הָעוֹץ" וְאָנֹכִי סְבוּתִי בְּנַפְשִׁי כָּל אֵלֶּה, עַל-
יְדֵי שְׁלֹא שְׁמַרְתִּי אֶת-עֲצָמֵי, וּפְגַמְתִּי
בְּבְרִית-הַלְשׁוֹן וּבְבְרִית-הַמְעוֹר, אֲשֶׁר עַל-
יְדֵי הַפְּגָמִים הָאֵלֶּה, נִמְשַׁךְ לָהֶם דְּבוּרִים,
שֶׁיֵּשׁ לָהֶם כַּח לְדַבֵּר וּלְהַלְשִׁין וּלְקַטְרֵג
עָלֵינוּ חֶסֶד-וְשָׁלוֹם.

"מַצִּיל עֲנֵי מַחֲזֵק מִמֶּנּוּ, וְעֲנֵי וְאֲבִיוֹן
מִגּוֹזְלוֹ". הַצִּילֵנִי נָא מִיַּד אוֹיְבֵי
וּמִרוּדְפָי, הַצִּילֵנִי אָבִי שֶׁבְּשָׁמַיִם, הַצִּילֵנִי
נָא גּוֹאֵל חֲזֵק פּוֹדֶה וּמַצִּיל, הַצִּילֵנוּ
וּמִלְטָנוּ וּפְדָנוּ, מִכָּל מִינֵי שׁוֹנְאִים
וּמִלְשִׁינִים וּמִקְטְרָגִים בְּגִשְׁמִיּוֹת
וּבְרוּחָנִיּוֹת.

חוּסָה עָלֵינוּ לְמַעַנְךָ, וּלְמַעַן אֲבוֹתֵינוּ,
וּלְמַעַן כָּל הַצַּדִּיקִים אֲמֵתִיִּים
אֲשֶׁר אָנוּ חוֹסִים בָּהֶם תְּמִיד.

יִוָּדַע תְּעֲלוּמוֹת, רַחֵם רַחֵם, הַצֵּל הַצֵּל,
הוֹשִׁיעֵנוּ וְהַצִּילֵנוּ "מִמַּחֲרָב מִפִּיָּהֶם

ומיד חזק אביון". ותשפיע עלינו כח וגבורה מאתך בזכות הצדיקי-אמת.

ותעזרנו ותושיענו, שנזכה להכניע ולהשפיל עדי ארץ, כל המתנגדים החולקים על האמת, ונזכה לעקור ולשבר ולבטל, כל המקטרגים והמלשינים על הרחוקים הבאים להתקרב אליך באמת, "החפצים ליראה את שמך".

את-על-פי שאין אנו פדאים להתקרב אליך לפי מעשינו, אף-על-פי-כן "רחמיך רבים יהוה", רחמיך רבים מאד, עשה אתה עמנו מה שתרצה, וכרצונך עשה עמנו, ומי יאמר לך מה תעשה.

אבל מי שם אותם לדין ושופט, לדון אותנו חס-ושלום, ולקטרג עלינו חלילה, מי בקש זאת מידם לרמס על הנרדפים חלילה, "כי אתה אשר הכית רדפו, ואל מכאוב חלליך יספרו. אפלה נא ביד יהוה, כי רבים רחמיו וביד אדם אל אפלה".

חנני ועזרני, שאזכה לאכפיא הסטרא-אחרא, סטרא "דקץ כל בשר", תחת הדבור של הקדשה. ואזכה להוציא בלעם מפיהם, להוציא מהסטרא-אחרא, כל הדבורים רעים, וכל הדבורים פגומים, שינקו מהם על-ידי פגם הדבור, שפגמתי בו בשוגג ובמזיד באנס וברצון.

ובלם אזכה לתקן ברחמיך הרבים, עד שאזכה להוציא כל הדבורים מן

הסטרא-אחרא, ולהשיכם כלם לשרשם שבקדשה, עד אשר הרשעה כלה כעשן תכלה, ועולתה תקפץ פיה, כי יסכר פי כל דוברי שקר.

ותמלא פיהם חצץ, ותעקם ותעקור את פיהם ולשונם, של כל המקטרגים ומלשינים ודוברים רעות, על עמך ישראל הכשרים החפצים ליראה את שמך באמת.

ותתן בלבם שישובו מדרך הרעה, ויטו לבם באמת אל האמת, ויתגלה האמת בעולם. ויקים מקרא שכתוב: "יעזב רשע דרכו ואיש און מחשבותיו, וישב אל יהוה וירחמהו ואל אלהינו כי ירבה לסלח".

"יומם יצוה יהוה חסדו, ובלילה שירה עמי, תפלה לא-ל חיי". ועל-ידי אור החסד בקר דאברהם' שתמשיך עלינו ברחמיך הרבים, על-ידי-זה תזכנו להכניע ולאכפיא סטרא ד"קץ כל בשר", שהוא ה'רוח סערה', תחת הדבור דקדשה. ויקים מקרא שכתוב: "רוח סערה עושה דברו". ויתבטלו מן העולם, מעלינו ומעל גבולנו, כל הדבורים רעים שבועולם.

ונזכה לדבור דקדשה בשלמות, ולתקן פגם-הדבור. ונזכה שיצא הדבור בקדשה מפינו, בשיר ושבח ורנן והלל להשם-יתברך.

ותזכנו מעתה, שלא יצא מפינו שום דבור פגום כלל, רק כל דבורנו

יהיו רק דבורים קדושים, בתורה ותפלה, ותחנות ובקשות ושירות ותשפחות והודאות, לשמך הגדול והקדוש, וביראת-שמים ועבודת השם-יתברך תמיד, באמת ובלב שלם, בקדשה ובטהרה גדולה כרצונך הטוב.

"ימלא פי תהלתך, כל היום תפארתך. תהלת יהוה ידבר פי, ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד. אברכה את יהוה בכל עת, תמיד תהלתו בפי. פי יספר צדקתך, כל היום תשועתך. אודה יהוה מאד בפי, ובתוך רבים אהללנו. פי יעמד לימין אביון, להושיע משופטי נפשו".

☪ [ד] לקוטי-תפלות ח"א מח ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א מח, על אשר מעלתם)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שינופה להנצל מ'פגם-הדבור', ולשמור פתחי פינו

רבוננו של עולם, "שטחתי אליך כפי, אליך יהוה נפשי אשא", ואיני יודע באיזה דרך באיזה אפן באיזה תחבולה לבקש ולרצות ולפיס אותך, ובפרט מה שפגמתי בפגם הדבור הרבה מאד.

כי לא שמרתי פתחי פי, ודברתי כמה וכמה דבורים פגומים, מיום היותי עד היום הזה, עד אין שעור וערך

ומספר, 'דברים-בטלים', ו'לשון-הרע', ו'רכילות', ו'ליצנות', ו'שקרים', ו'נבול-פה', ושאר 'דברים פגומים' הרבה מאד.

וגם אפלו כל ה'דבורים-דקדשה' שלי, כלם פגומים מאד מאד, עד אשר "חשבת י דרכי", אשר מעולם לא יצא מפני עדין דבור שלם, בלי שום פגם.

ומחמת-זה התגברו עלינו מאד ריב לשונות, אשר רבים קמים עלינו, רבים מאד, "יתיצבו מלכי ארץ ורוזנים נוסדו יחד, על יהוה ועל משיחו. שתו בשמים פיהם, ולשונם תהלך בארץ". יצא עתק מפיהם ודוברים סרה על יהוה, ועל צדיקים-אמתיים, ועל כלליות ישראל עמך הקדוש, אשר בהם בחרת.

מריה דעלמא כלא, "שלח ידיך ממרום, פצני והצילני ממים רבים מיד בני נכר, אשר פיהם דבר שוא, וימינם ימין שקר".

מלא רחמים, מרבה להטיב, הפך את לבבי מרע לטוב, הט לבי אליך באמת כרצונך הטוב, עזרני שאזכה לקדש עצמי בכל מיני קדשות, ובפרט בקדשת 'ברית-הלשון' ו'ברית-המעור'. עזרני שלא יצא שום דבר שקר מפני לעולם, ולא שום דבור פגום, ואזכה לשמר פתחי פי.

☪ [ה] לקוטי-תפלות ח"א נד ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נד, זינהי מקץ, זכרון)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה להנצל מ'לשון-הרע' ו'אבק לשון-הרע', שלא להוציא דבה על שום בר ישראל; ועל-ידי-זה נזכה להנצל מ'אהבות-הנפולות'

ובכן יהי רצון מלפניך יהוה אלהינו ואלהי אבותינו, שתצילני מ'לשון-הרע', ומ'אבק לשון-הרע', ולא אוציא דבה על שום בר ישראל שבעולם, הן על גדולים הן על קטנים, ולא יצא מפיו שום דבור רע על שום ישראל שבעולם.

ותצילני ותשמרני, שלא אפגם את דעתי כלל. ותזכני ל'אהבה דקדשה', ותצילני מ'אהבות-הנפולות', מ'אהבות-רעות'. ותעזרני ותושיעני ותזכני, ותתן לי כח, לשבר את ה'כח-המדמה' שהוא 'כח-הבהמיות', שאזכה מהרה לשבר את כל ה'תאות-הבהמיות מאתי'.

ותושיענו ברחמיך הרבים, ותשמר את פינו מ'לשון-הרע ורכילות', ומכל מיני דבורים פגומים, שלא יצא מתוך פינו שום דבור רע, על שום בר ישראל שבעולם, ולא שום דבור פגום כלל. אלהי נצור לשוני מרע, ושפתי מדבר מרמה. ותהיה בעזרנו, שלא יזיק לנו 'פגם-הדבור' וה'לשון-הרע' של בני העולם, שלא נהיה נלכדים בגאונם על-ידי חטאת פיהם חסוּשָׁלוֹם.

ומעתה תעזר לנו ולכל ישראל, שנהיה נשמרים מ'פגם-הדבור', ונזכה כלנו לקדש את פינו תמיד בקדשה גדולה. ותשמרנו מגאות וגדלות, ותעלה את השכינה מגלותה, אשר ירדה בגלות גדול, על-ידי 'פגם הגאווה' הבא על-ידי עון 'לשון-הרע' חסוּשָׁלוֹם.

רחם עלינו למען שמך, ועזרנו מעתה לתקן כל-זה, ותשמרנו ותצילנו מעתה מעון 'לשון-הרע' החמור מאד, ומכל מיני 'פגם-הדבור', ונזכה לקדש את דבור פינו בכל מיני קדשות.

☪ [ז] לקוטי-תפלות ח"א סג ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סג, סוד פגנת המילה)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה לשמר פינו מכל מיני דבורים רעים, מ'לשון-הרע ורכילות', ושאר דבורים פגומים; ועל-ידי-זה יפנע ויבטל כל מיני חכמות הרעות, ויתגלה החכמה האמתית בעולם

☪ [ו] לקוטי-תפלות ח"א נח ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נח, תלת נפקין מחד)

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזכה לשמר פינו מ'לשון-הרע ורכילות', ושאר דבורים פגומים; ושלא יזיק לנו 'פגם-הדבור' וה'לשון-הרע' של בני העולם

וּבְכֵן תִּרְחַם עָלֵינוּ וְתוֹשִׁיעֵנוּ, וְתִזְכְּנוּ
שְׁנִשְׁמַר אֶת פִּינוּ וּלְשׁוֹנֵנוּ, מִכָּל
מִינֵי דְבוּרִים רָעִים שְׁבַעוּלָם.

שְׁלֵא יֵצֵא מִפִּינוּ לְעוֹלָם, שׁוֹם דְּבוּר שֶׁל
'שָׁקֵר', וְ'לְשׁוֹן-הָרַע', וְ'רַכִּילוּת',
'וְ'לִיצְנוּת', וְ'חֲנִיפוּת', וְ'דְבָרִים-בְּטָלִים',
'וְנְבוּל-פֶה', וְלֹא שׁוֹם דְּבוּר הַגּוֹרֵם לְבִישׁ
פָּנֵי חֲבֵרָנוּ, אוֹ לְצַעְרוֹ וּלְקִנְטָרוֹ חֶסֶת-
וְשָׁלוֹם, וְלֹא שׁוֹם 'דְּבוּר פָּגוּם' שְׁבַעוּלָם.
רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, מָלֵא רַחֲמִים, רַחֵם
עָלֵינוּ, וְשִׁמְרָנוּ וְהַצִּילָנוּ מִכָּל
מִינֵי 'דְבוּרִים פָּגוּמִים' שְׁבַעוּלָם.

אֱלֹהֵי, נִצֹר לְשׁוֹנֵנוּ מֵרַע, וּשְׁפַתְנוּ מִדְּבַר
מְרָמָה. שִׁיתָה יְהוָה שְׁמֵרָה
לְפִינוּ נִצְרָה עַל דַּל שְׁפַתְנוּ.

וְעַל-יְדֵי-זֶה תִּכְנִיעַ וְתִשְׁבַּר וְתִמְגַּר,
וְתִכְלָה וְתַעְקֹר וְתִבְטֹל, כָּל
מִינֵי חֲכָמוֹת הָרַעוּת שֶׁל הַפִּילוֹסוֹפִים
וְהָאֶפִיקוֹרְסִים, אֲשֶׁר חֲכָמְתָם הָרַעָה מְזַקֶּת
לְהָעוֹלָם מְאֹד מְאֹד כַּאֲשֶׁר אַתָּה יֹדְעָתָ.
"שָׁנְנוּ לְשׁוֹנָם כְּמוֹ נֶחֶשׁ חֶמֶת עֶכְשׁוֹב,
תַּחַת שְׁפָתֵימוֹ סֵלָה".

וּבְצֵל כְּנַפֶּיךָ תִּסְתִּירָנוּ, וְתִגְבִּיר כַּחַ
הַ'כְּנַפִּים-דְּקֹדֶשׁה', וְתַעְקֹר וְתִסִּיר
וְתִבְטֹל 'כְּנַפֵּי-הַנְּחָשׁ', שֶׁהֵם הַ'חֲכָמִים
לְהָרַע', הַחֹקְרִים פִּילוֹסוֹפִיָא וְאֶפִיקוֹרְסוֹת.
שְׁלֵא יְהִיָה לָהֶם שׁוֹם כַּח לְעוֹף
בְּחֲכָמְתָם לְמַרְחוֹק, וְלֹא תִתְפַּשֵּׁט
חֲכָמְתָם בְּעוֹלָם, וְגַם לֹא תַעֲוֹפֶף חֲכָמְתָם
בְּעַמֶּק לְתוֹךְ הַמַּח וְהַלֵּב, וְגַם לֹא תַעֲוֹפֶף
חֲכָמְתָם בְּעַצְמָן, שְׁלֵא יוּכְלוּ לְעוֹף
בְּחֲכָמְתָם לְחֻקֵּי עֲמוּקוֹת.

רַק תִּמְעַט וְתַחֲלִישׁ חֲכָמְתָם בְּכָל
הַבְּחִינוֹת, עַד שֶׁתִּתְבַּטֵּל חֲכָמְתָם
הָרַעָה לְגַמְרֵי מִן הָעוֹלָם.

וְתִתְנַגֵּלָה חֲכָמָה הָאֲמִתִּית שֶׁל 'חֲכָמֵי-
הָאֲמֵת' בְּעוֹלָם, עַד אֲשֶׁר
יִכִּירוּ וַיִּדְעוּ כָּל בָּאֵי עוֹלָם, כִּי "אַתָּה הוּא
יְהוָה הָאֱלֹהִים לְבַדְךָ עֲלִיּוֹן לְכָל מַמְלָכוֹת
הָאָרֶץ", "אַתָּה עָשִׂיתָ אֶת הַשָּׁמַיִם, וְאֶת
הָאָרֶץ, אֶת הַיָּם וְאֶת כָּל אֲשֶׁר בָּם".
וְתִהְיֶה לְכָל הָעַמִּים "שִׁפָּה בְרוּרָה לְקֹרָא
כָּלֵם בְּשֵׁם יְהוָה לְעַבְדוֹ שְׁכֵם אֶחָד".

⊗ [ח] לְקוּטֵי-תַפְלוֹת ח"א קלד ⊗

(על-פי לקוטי-מוזוהר"ן ח"א רז, 'כָּל הַדְּבוּרִים')

"הַנְּגַעִים בָּאִים עַל לְשׁוֹן-הָרַע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא
מצורע א; ויקרא יד, ד; דברים יד, ח)

- עֲנִין לְשׁוֹן-הָרַע -

שְׁנִזְכָּה לְהַנְצִל מִדְּבוּרִים רָעִים, וּבְפָרֵט מ'לְשׁוֹן-
הָרַע', שְׁלֵא נִדְבַר שׁוֹם דְּבוּר רַע עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל,
וְכַל-שֵׁפֶן עַל 'צְדִיקֵי-הַדּוֹר'; וְשְׁנִזְכָּה לְהַנְצִל
מ'מַּחֲלַקֶּת'; וְשְׁנִזְכָּה לְהַנְצִל מִלְחַפְּטֵי חֲסְרוֹנוֹת
בְּשׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל; וְשְׁנִזְכָּה לְהַנְצִל שְׁלֵא לִפְגַּם
בְּהַדְּבוּרִים הַבָּאִים עַל-יְדֵי הַגְּבוּרוֹת; וְשִׁיחִיָּה כַּח
לְהַצְדִּיקִים לְהַמְתִּיק כָּל אֵלוֹ הַגְּבוּרוֹת הַקְּטוֹת

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַב חֶסֶד וְאֲמֵת, רַחֵם
עָלֵי, וְשִׁמְרָנִי וְהַצִּילָנִי מ'דְּבוּרִים
רָעִים', וּבְפָרֵט מ'לְשׁוֹן-הָרַע', שְׁלֵא אֲדַבֵּר
שׁוֹם דְּבוּר רַע, עַל שׁוֹם בַּר יִשְׂרָאֵל
שְׁבַעוּלָם, אֲפֹלוּ עַל הַקְּטָן-שְׁבַקְטָנִים
וְהַפְּחוֹת-שְׁבַפְחוֹתִים.

מִכָּל-שֵׁפֶן וְכַל-שֵׁפֶן עַל צְדִיקֵי וְחַסִּידֵי
הַדּוֹר הָעוֹסְקִים בְּעַבְדוֹתֶיךָ,

רחם עלי, ושמרני והצילני, שלא יצא
מפי שום דבור נגד כבודם חס־ושלום,
בין בפניהם, בין שלא בפניהם.

אלהי, נצור לשוני מרע ושפתי מדבר
מרמה, ולמקללי נפשי תדם,
ונפשי כעפר לכל תהיה. מרא דעלמא
כלא, רחם עלי, ואל תשחיתני, הצילני
מריב ומחלקת. חוסה על נפשי ושמרני
שלא אטעה את עצמי לומר שהוא מצוה
לדבר על אלו האנשים, כי איני חפץ
במצות כאלו, לא הן ולא שכרן.

חום וחמל על נפשנו ורוחנו
ונשמותינו, והצל אותנו ואת כל
ישראל, מ'לשון־הרע' ו'מחלקת', ובפרט
בענין המחלקת השכיח עכשיו בין
גדולי־הדור ואנשיהם, וקטגוריא בין
התלמידי־חכמים ואנשיהם.

רחם עלינו בעל הרחמים, בעת צרה
הזאת, ושמרנו והצילנו, מכל
מיני דבורים רעים ופגומים. "שיתה יהוה
שמרה לפי נצרה על דל שפתי. אל תט
לבי לדבר רע", שלא אחפש ואבקש,
למצא חס ושלום פגם וחסרון בעבודת
הכשרים, ולא בשום בר ישראל.

ותשמר אותנו ואת כל ישראל, בפרט
כל גדולי־הדור, בעת שאין
בנו כח חס־ושלום להמתיק הגבורות
הבאות אלינו, שעל־כל־פנים נשמר
נפשותינו מאד מאד, לבלי לדבר סרה על
שום בר ישראל, מכל שפן שלא לדבר חס־
ושלום על צדיקי־הדור והנלוים אליהם.

ותתן כח לצדיקי־הדור האמתים,
שימתיקו כל הגבורות הקשות
שבעולם, ויעשו מהם "תורת חסד",
ללמד בתורתם לאחרים, להודיע לבני
האדם גבורותיהם, וכבוד הדר מלכותה.

רבוננו של עולם, יודע תעלומות, אתה
לבד יודע כל מה שנעשה בענין
זה, וכמה נפשות שקעו בזה, שהגיע
אליהם גבורות קשות רחמנא־ליצלן, ולא
היה בהם כח להמתיקם. ועל־ידי־זה
נכשלו ונפלו, ודברו סרה על התורה ועל
הצדיקים.

ועל־ידי־זה גרמו שנסתלקו כמה
צדיקים קדושים ונוראים,
עד אשר נשארנו "פיתומים ואין אב",
"פתרן בראש החר, וכנס על הגבעה".
ואין מי יעמד בעדנו, על מי יש לנו
להשען, על אבינו שבשמים.

רחם עלי ועל כל ישראל, ושמרנו
והצילנו, שלא נפגם כלל בהדבור
הבא על־ידי הגבורות, שלא יתגברו
הגבורות חס־ושלום, להחמיץ לבבנו
לדבר סרה על שום אחד מישראל.

וביותר תשמר את גדולי־הדור
וחשובים, אשר אליהם
מגיעים הגבורות קשות היוצאים לעולם
לפעמים. ושמרם והצילם ברחמיהם
וחסדיהם הרבים, שלא יפגמו בהגבורות
הקשות כלל, שלא יתגברו הגבורות
עליהם, להביא אותם חס־ושלום, לדבר
עתק על צדיקי־הדור ואנשיהם רחמנא־
ליצלן.

רק תשפיע עליהם ועלינו, כח, מגדולי
בחירי צדיקיך הנוראים, ותעזר
ותושיע ותגן עליהם, ועלינו, ועל כל
ישראל.

ותתן לנו כח, להמתיק כל הגבורות
שבעולם, הבאים על כל אחד
ואחד, ואפלו הגבורות הקשות הבאים
לגדולי-הדור, כלם נזפה להמתיק
בהמתקות גמורות, להפכם לחסדים
גמורים, על-ידי דבורי תורה ותפלה
ויראת-שמים באמת, שתזכנו לדבר בהם
תמיד יומם ולילה.

ואחד, אפלו בתכלית הדיוטא התחונה,
בתכלית הגריעות והפחיתות, ולהכריע
הכל לכף-זכות תמיד.

❁ [י] לקוטי-תפלות ח"ב מ ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב פא, 'פשאדם משמח את-עצמו')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא

מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזפה על-ידי 'שמחה ורקודין' - לתקן 'פגם-הדבור',
בפרט פגם 'לשון-הרע ורכילות'; ונזפה להנצל מלדבר
שום דבור רע, ובפרט 'לשון-הרע ורכילות'

ואזכה על-ידי השמחה והרקודין,
לתקן 'פגם הדבור הרע', מה
שפגמתי לפניך מעודי עד היום הזה,
בדבורים רעים הרבה, בפרט פגם
'דבורים רעים' של 'לשון-הרע ורכילות'.
הכל אזכה להעלות ולתקן בשלמות, על-
ידי 'שמחה ורקודין דקדשה'.

ותשמרני ותצילני מעתה, מלדבר שום
'דבור רע', ובפרט מ'לשון-
הרע ורכילות'. ואזכה לקדש את דבורי,
בקדשה גדולה, בתכלית השלמות.

❁ [יא] לקוטי-תפלות ח"א נו ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א נו, 'וביום הבפורים')

"ורחץ בשרו במים" (ויקרא טו, יג)

"במי מקוה" (יומא לא.)

- ענין 'טבילה במקוה' -

שנזפה לקדש עצמנו בכל-ענת על-ידי 'טבילת
מקוה', ולהמתיק על-ידי-זזה כל הדינים שבעולם,

❁ [ט] לקוטי-תפלות ח"ב א ❁

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב א, 'תקעו אמונה')

"הנגעים באים על לשון-הרע"

(רש"י ויקרא יד, ד; ערכין טו: טז. תנחומא

מצורע א; ויקרא-רבה יח, ד; דברים-רבה ו, ח)

- ענין 'לשון-הרע' -

שנזפה להנצל מלדבר סרה על שום בר ישראל,
ולהנצל מ'לשון-הרע' ו'אבק לשון-הרע';
ונזפה לדון הכל לכף-זכות

ותרחם עלינו, ותשמרנו ותצילנו
תמיד, שלא נדבר סרה חס-
ושלום, על שום בר ישראל שבעולם.
ותצילנו ברחמיך מ'לשון-הרע', ו'אבק
לשון-הרע', ולא נתחיל לדון שום בר
ישראל לחובה חס-ושלום.

רק נזפה לדון את הכל לכף-זכות תמיד,
ולהכריח עצמנו בכל כחותינו, עד
שנזפה למצא זכות וחסד וטוב, לכל אחד

וְכָל הַגְּזֵרוֹת רְעוּת; וְשִׁנְזָכָה לְטַבֵּל עַצְמָנוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, בְּמִקּוֹה הָעֲלִיּוֹנָה שֶׁל שְׁעַר־הַחַמְשִׁים, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוּלִים וְדַעַת גְּדוּל; וְשִׁנְזָכָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי הַמִּקְוָה הַזֹּאת שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת, בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה, וְלַכֵּן לְחַמְשִׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה'

שֶׁל שְׁעַר הַחַמְשִׁים שֶׁל הַקִּדְשָׁה, שֶׁהוּא רַחֲמִים גְּדוּלִים וְרַבִּים, וְחֶסֶד עֲלִיּוֹן, וְדַעַת גְּדוּל מְאֹד.

וְתַעֲזָרְנוּ, שִׁנְזָכָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי הַמִּקְוָה הַזֹּאת, בְּכָל הַשָּׁנָה כְּלָה. וְנִזְכָּה לְטַהַר וּלְקַדֵּשׁ עַצְמָנוּ תָּמִיד, וְלַצָּאת מִהֲרָה מִחַמְשִׁים שְׁעָרֵי טְמֵאָה, וְלַכֵּן בְּתוֹךְ הַחַמְשִׁים שְׁעָרֵי קִדְשָׁה. וַיִּקְרָא בְּנוֹ מִהֲרָה מִקְרָא שְׁכַתּוֹב: "וַיִּזְרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מֵיִם טְהוֹרִים, וַיְטַהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוֹתֵיכֶם, וּמִכָּל גְּלוּלֵיכֶם אֲטַהַר אֶתְכֶם."

וְעִזָּרְנוּ וְזַכְנוּ וְהוֹשִׁיעֵנוּ, שִׁנְזָכָה לְטַהַר וּלְקַדֵּשׁ עַצְמָנוּ בְּכָל עֵת, עַל־יְדֵי 'טְבִילַת מִקְוָה'.

וְנִזְכָּה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ טְהָרָה וְקִדְשָׁה גְּדוּלָה, עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוָה', לְטַהַר עַצְמָנוּ מִכָּל הַטְּמֵאוֹת, מִכָּל הַחַטָּאִים וְהָעוֹנוֹת וְהַפְּשָׁעִים, שֶׁחַטָּאָנוּ וְשָׁעוּיָנוּ וְשִׁפְשָׁעָנוּ לְפָנֶיךָ, מִנְּעוּרֵינוּ עַד הַיּוֹם הַזֶּה. וְלְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשָׁה גְּדוּלָה עַל־יְדֵי הַמִּקְוָה הַקִּדוּשָׁה. וְתִשְׁפִּיעַ עָלֵינוּ עַל־יְדֵי־זֶה דַּעַת גְּדוּל וְרַחֲמִים רַבִּים.

וְתִתֵּן לָנוּ כַח, וְתַעֲזָרְנוּ שִׁנְזָכָה לְהַמְתִּיק עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוָה', כָּל הַדִּינִים שֶׁבָּעוֹלָם, מֵעָלֵינוּ, וּמֵעַל זֵרְעֵנוּ, וּמֵעַל כָּל עַמּוֹת בֵּית יִשְׂרָאֵל, וְלִבְטֹל כָּל הַצָּרוֹת וְכָל הַגְּזֵרוֹת רְעוּת עַל־יְדֵי־זֶה.

וְתוֹשִׁיעַ לָנוּ תָּמִיד, עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוָה' הַקִּדוּשָׁה וְהַנּוֹרָאָה מְאֹד. וַיִּקְרָא מִקְרָא שְׁכַתּוֹב: "מִקְוָה יִשְׂרָאֵל יְהוָה, מוֹשִׁיעוֹ בְּעֵת צָרָה."

וְתַזְכְּנוּ לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ, קִדְשֵׁי הַמִּקְוָה שֶׁל חַג הַשְּׁבוּעוֹת הַקִּדוּשׁ, שֶׁהוּא זְמַן מִתֵּן תּוֹרַתְנוּ, שָׂאז נִתְקַרְבוּ יִשְׂרָאֵל אֵלֶיךָ, וְזָכוּ לְקַבֵּל אֶת הַתּוֹרָה הַקִּדוּשָׁה עַל־יְדֵי 'טְבִילַת הַמִּקְוָה'.

וְנִזְכָּה כְּלָנוּ בְּחַג הַשְּׁבוּעוֹת, לְטַבֵּל עַצְמָנוּ בַּמִּקְוָה הָעֲלִיּוֹנָה, בַּמִּקְוָה

⊙ [יב] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א יט ⊙

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א יט, 'תפלה לחבוקוק')

"וְרַחֵץ בְּשֵׁרוֹ בְּמֵיִם" (ויקרא טו, יג)

"בְּמֵי מִקְוָה" (יומא לא.)

- עֲנִין 'טְבִילָה בַּמִּקְוָה' -

שִׁנְזָכָה לְהַמְשִׁיךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי הַשְּׁבֵט־קִדְשׁ, עַל־יְדֵי 'הֲרַחֲצָה וְהַטְּבִילָה' שֶׁל עָרֵב שְׁבֵט־קִדְשׁ

וְנִזְכָּה בְּרַחֲמֶיךָ הַרַבִּים, שְׂיִהְיֶה נִמְשָׁךְ עָלֵינוּ קִדְשֵׁי שְׁבֵט קִדְשׁ, עַל־יְדֵי רַחֲמֵיךָ חַמִּין וְהַטְּבִילָה שֶׁל עָרֵב שְׁבֵט קִדְשׁ. וְתִהְיֶה בְּעִזָּרִי, שֶׁלֹּא אֲבַטֵּל לְעוֹלָם, הֲרַחֲצָה וְהַטְּבִילָה שֶׁל עָרֵב שְׁבֵט.

וּבְשֵׁם שְׂאֲנֵי רוּחְךָ וְטוֹבֵל עַצְמִי בְּעוֹלָם־הַזֶּה, כֵּן תְּטַהַר וְתִקְדֵּשׁ אֶת גּוּפִי וְנַפְשִׁי וְרוּחִי וְנִשְׁמָתִי, בְּקִדְשֵׁיךָ הָעֲלִיּוֹנָה.

⊗ [יג] תפלות הבקור ד ⊗

(על-פי לקוטי-הלכות, נטילת-ידיים-שחרית ב; הבגויה
על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א רג, 'דע שפּל מיני צער')

"וְרַחֵץ בַּשֶּׁרֶף בְּמַיִם" (ויקרא טו, יג)

"בְּמַי מְקוּחָה" (יומא לא.)

- ענין 'טבילה במקוה' -

שְׁנֵי זָמָנִים לְטַהַר עַצְמָנוּ בְּכָל יוֹם, עַל-יְדֵי 'טְבִילַת
מְקוּחָה'; וְשְׁנֵי זָמָנִים לְיִלְךָ בְּ'מְקוּחָה' בְּכָל יוֹם קִדְּם הַתְּפִלָּה;
וְשְׁנֵי זָמָנִים עַל-יְדֵי הַ'מְקוּחָה', לְהִיּוֹת נְכַלָּל בְּ'עֲלֵמָא-
דְּאֵתִי', וְלַהֲמַשִּׁיךְ 'מִימֵי-הַדַּעַת' וְ'הַשְּׁגָחָה', וְלַהֲוִישְׁעַ
עַל-יְדֵי-זֶה מִכָּל מִינֵי צַעַר וְיִסּוּרִים

וּבְכֵן תַּעֲזֹרֵנִי בְּרַחֲמֶיךָ הַרְבִּים, שְׂאֻזָּכָה
לְטַהַר אֶת-עַצְמִי בְּכָל יוֹם, עַל-יְדֵי
'טְבִילַת מְקוּחָה'. וְתִתֵּן לִי כַח, שְׂאוּכַל
לְיִלְךָ בְּכָל יוֹם וְיוֹם קִדְּם הַתְּפִלָּה, לְטַהַר
אֶת-עַצְמִי בַּמְקוּחָה.

וְעַל-יְדֵי שְׂאֻכְנִס לְמְקוּחָה, אֻזְכָּה לְסַתֵּם
עֵינַי מִחִיּוֹ דְּהָאֵי עֲלֵמָא
לְגַמְרִי. וְאֶתְעַלֵּם וְאֶתְכַסֶּה בְּתוֹךְ מִימֵי
הַמְקוּחָה בְּקִדְּשָׁה וּבְטְהָרָה, וְלַהֲיִיּוֹת נְכַלָּל
בְּקִדְּשַׁת עֲלֵמָא-דְּאֵתִי. וְלַהֲמַשִּׁיךְ 'מִימֵי
הַדַּעַת וְהַשְּׁגָחָה', עָלַי, וְעַל זְרַעִי, וְעַל כָּל
בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל עִמָּךְ. וְעַל-יְדֵי-זֶה אֻזְכָּה
לְהַוִּישְׁעַ, מִכָּל מִינֵי צַעַר וְיִסּוּרִים, וְלַהֲטַהַר
מִכָּל מִינֵי טְמָאוֹת.

רְבוּנוּ שֶׁל עוֹלָם, רַחֵם עָלַי וְהוֹשִׁיעֵנִי,
אִיךָ לְהַתְּפַלֵּל אֵלֶיךָ עַל-כָּל-זֶה,
כִּי אַתָּה "מְקוּחָה יִשְׂרָאֵל מוֹשִׁיעַ בַּעַת
צָרָה".

עֲזֹרֵנִי שְׁנֵי זָמָנִים לְדַבֵּק אֶת-עַצְמָנוּ אֵלֶיךָ,
וְאַתָּה תְּטַהַרֵנִי מִכָּל הַטְּמָאוֹת,
וּמִכָּל הַצָּרוֹת תוֹשִׁיעֵנִי, וְתַחַנְּנֵנִי דַּעַת בִּינָה
וְהַשְּׁכַל בְּהַשְּׁגָחָתְךָ הַשְּׁלֵמָה, וְאִין שׁוּם
דְּרַךְ-הַטְּבַע.

כִּי אַתָּה יוֹדֵעַ תַּעֲלוּמוֹת, וְאַתָּה יוֹדֵעַ
הָאִיךָ וּבְאִיזָה הַמְּקוֹם נִתְעַלְמוּ
הַמוֹחִין שְׁלָנוּ, וְאִין לָנוּ שׁוּם דַּעַת אֲמַתִּי.

וְעַל-יְדֵי-זֶה נִתְגַּבְּרוּ עָלֵינוּ הַצָּרוֹת
וְהַיִּסּוּרִים, כַּאֲשֶׁר אַתָּה
יוֹדֵעַ צָרוֹת נַפְשִׁי, וְכָל-זֶה מַחֲמַת שְׁנַפְלָתִי
וּפְגַמְתִּי בְּהַדַּעַת-הָאֲמַת, וְנִדְּמָה לִי חֶסֶד-
וְשָׁלוֹם שֵׁשׁ דְּרָךְ-הַטְּבַע.

עַל-כֵּן רַחֵם עָלַי, וְתֵן לִי דַּעַת אֲמַתִּי
וְשָׁכַל קוּדְשׁ, שְׂאֻזָּכָה לְסַתֵּם
עֵינַי מִחִיּוֹ דְּהָאֵי עֲלֵמָא, וּבְפָרְט עַל-יְדֵי
'טְבִילַת מְקוּחָה' בְּכָל יוֹם, וְלַקְשֹׁר אֶת-
עַצְמִי אֵלֶיךָ וְלַתּוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה וְלְצַדִּיקֶיךָ
הָאֲמַתִּים בְּאֲמַת.

עַד שְׂיִתְבַּטְּלוּ כָּל הַדִּינִין וְהַצָּרוֹת אֲשֶׁר
עוֹבְרִים עָלַי עַל-יְדֵי חֲטָאֵי וּפְשָׁעֵי
הַמְּרַבִּים, אֲשֶׁר הֵם טְמֻטְמוּ אֶת דַּעַתִּי
וְשָׁכְלִי, וְעַל-יְדֵי-זֶה אָנִי מְרַגֵּשׁ מְאֹד
הַיִּסּוּרִים וְצָרוֹת נַפְשִׁי, אֲשֶׁר אִין בִּי עוֹד
כַּח לְסוּבָלָם.

רַחֵם עָלַי בְּמִתְנַת-חַנּוּם, וְהַמְשִׁךְ עָלַי
הַשְּׁגָחָה מִעֲלֵמָא-דְּאֵתִי, וְתַבְטֵל
כָּל הַדִּינִין וְהַצָּרוֹת וְהַיִּסּוּרִים, כִּי "שְׁבַעָה
בְּרַעוֹת נַפְשִׁי, וְחַיִּי לְשֹׁאֵל הִגִּיעוּ".

וְאִין שׁוּם תְּקֻנָּה רַק לְצַעַק אֵלֶיךָ וְלְדַבֵּק
אֶת-עַצְמִי בְּךָ, וּבְתוֹרָתְךָ הַקְּדוּשָׁה,
וּבְהַצַּדִּיקֵי-אֲמַת, אֲשֶׁר הוֹדִיעוּ לָנוּ כָּל-זֶה:
שְׁעַל-יְדֵי שְׂמַבְטֵלִין אֶת-עַצְמָנוּ אֵלֶיךָ,
וְעַל-יְדֵי 'טְבִילַת מְקוּחָה' - מִמְּשִׁיכִין
הַדַּעַת, וְזוֹכִין לְבַטֵּל כָּל הַדִּינִין וְהַצָּרוֹת,
עַד שְׂזוֹכִין שְׂתַעֲשֶׂה עִמָּנוּ נְסִים וְנִפְלְאוֹת

שלא כדרך הטבע, רק על-ידי השגחה שלמה.

ותעשה קץ וסוף מכל העכו"ם המצרים לנו ולכל ישראל, ותעקרום ותשברם ותבטלם מן העולם, ותתנהג העולם על-ידי השגחתך לבד, כמו שיהיה לעתיד אם-ירצה השם.

וזבני שנזכה להתפלל בקדשה אחר 'טבילת המקוה' בכל יום, ולהמשיך על-ידי התפלה שלנו, השגחתך הטובה, שתעשה עמנו נפלאות גדולות על-ידי התפלה.

ותרחם עלינו, ותטהר עמך ישראל, ותשמרנו ותצילנו תמיד מפגם טמאת נדה חסוֹשָׁלוֹם.

ותבדיל ותפריש אותנו וכל עמך בית ישראל מפגם טמאה זו לגמרי, שלא יארע לנו, ולא יזדמן לנו, שום מכשול ופגם חסוֹשָׁלוֹם, מפגם עון נדה חסוֹשָׁלוֹם, רק נזכה להיות קדושים וטהורים תמיד.

☪ [טו] לקוטי-תפלות ח"א כט ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כט, 'האי גברא דבעי איתתא')

"שבעת ימים תהיה בנדתה" (ויקרא טו, יט)

- ענין 'נדה' -

שנזכה לתקן ולזכך כל הדמים, שנגרם על-ידי-זה 'דם נדה' לה'שכינה הקדושה' כביכול; ושנזכה ללבן ולטהר את השכינה מנדתה, ולהעלותה מגלותה, ולהשיבה אל דודה; ושנזכה ל'שמירת הבגדים', להחזיקן בנקיות, שלא ימצא בהם שום פתם

ואזכה לתקן ולזכך כל הדמים של כל השס"ה גידי, ותעביר ותבטל ותסיר מכל הדמים שלי, כל מיני פגמים ועכירות ולכלוכים, שהטלתי בהם על-ידי הפגמים שפגמתי בשס"ה לאוין שבתורה.

וברחמיך הרבים, תסיר ותבטל כל מיני פגמים, שגרמתי להשכינה כביכול, על-ידי תגברת הדמים הרעים שהתגברו על-ידי עונותי המרבים, עד אשר גרמתי להשכינה כביכול, בחינת 'דם נדות', הרבה מאד.

☪ [יד] לקוטי-תפלות ח"א כב ☪

(על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א כב, 'חותם בתוך חותם')

"שבעת ימים תהיה בנדתה" (ויקרא טו, יט)

"ואל אשה בנדת טמאתה, לא תקרב

לגלות ערותה" (ויקרא יח, יט)

- ענין 'נדה' -

שנזכה להנצל מפגם 'טמאת נדה', שלא נפטר בזה חסוֹשָׁלוֹם; ושנזכה להנצל מפל מיני 'גרושין' ו'מחלקת'

ותקבץ נדחי ישראל, ותבטל ברחמיך הרבים כל מיני גרוש ומחלקת מן העולם, שלא יגרשו עמך בית ישראל ממקומם לעולם.

ובל אותן שפבר נתגרשו ונדחו ממקומם, מעמך בית ישראל, בכלל ובפרט, כלם תחזירם ותשיבם למקומם בשלום. ותשים שלום בעולם, ותבטל כל מיני מחלקת מן העולם.

ועד אשר בעונותי ירדה השכינה בגלות גדול מאד, וגרמתי בעונותי הרבים אפרשותא בין קודשא בריך הוא ושכינתיה. "היא ישבה בגוים לא מצאה מנוח", כמו שכתוב: "חטא חטאה ירושלים, על פן לנדה היתה".

ואזכה להרים ולעורר את הדעת דקדשה, ולהמשיך לבנונית דקדשה מהדעת הקדוש, לתקן פגם כל הדמים של כל השס"ה גידין, שהם כנגד שס"ה לאוין שבתורה.

ותזכני לתקן פגם כל הכתמים של הבגדים שלא שמרתי אותם עד הנה, ותמחל ותסלח לי על כל הפגמים האלה, ותעזרני מעתה ותשמרני ותצילני, מכל חטא ועון ומכשול.

ותעזרני מעתה לשמר את הבגדים והלבושים שלי, לכבדן ולהחזיקן בנקיות, ותזכני שלא ימצא על כל בגדי ולבושי, שום פתם, ושום לכוף ורוב כלל.

ותגן בעדי, ותשמרני אותי ואת בגדי תמיד, ויהיו גופי ונפשי ובגדי

ולבושי, כלם נקיים וטהורים וקדושים תמיד, מעתה ועד עולם.

ותמשיך ברחמיך מים חיים ממקור החיים, ויהיה נמשך באר מים חיים ונוזלים מן לבנון, מן לבונא דמוחא קדישא, ושם תטהר את השכינה מנדתה, ותעלה אותה מגלותה, ותשיב אל דודה באהבה ואחזה וריעות.

וברחמיך הרבים תמשיך ותזרק עלינו מים טהורים האלה, ותטהר אותנו ואת בגדינו מכל טמאותינו, ותקים בנו מקרא שכתוב: "וזרקתי עליכם מים טהורים, וטהרתם מכל טמאותיכם, ומכל גולותיכם אטהר אתכם".

ותלבין חטאינו כשלג וכצמר, כמו שכתוב: "לכו נא ונוכחה יאמר יהוה, אם יהיו חטאיכם כשנים כשלג ולבינו, אם יאדימו כתולע כצמר יהיו". ונזכה לקים מקרא שכתוב: "בכל עת יהיו בגדיך לבנים, ושמן על ראשך אל יחסר".

פְּרָקֵי אָבוֹת - פְּרָק שֵׁנִי

"רבי אומר: איזוהי דרך ישרה שיבור לו האדם, כל שהיא תפארת לעושיה, ותפארת לו מן האדם" (משנה א)

א.

(ח"א כא, ח)

כְּשֶׁאָדָם לומד תורה ואין מבין בה שום חדוש - זה מחמת שהמחין והשכל של התורה והלמוד הזה, הן בבחינת 'עבור'.

וְזֶה נקרא בשם 'עקב', פי 'יעקב' זה בבחינת 'עבור', בבחינת (הושע יב, ד): "בבטן עקב את אחיו".

ומי שתורתו בלא הבנה בה שום חדוש - אין לדרש אותה לרבים.

כי התורה הזאת - אף-על-פי שהקדושי-ברוך הוא מתענג בה, בבחינת (שיר-השירים ב, ד): "ודגלו עלי אהבה" - "אל תקרי 'ודגלו', אלא 'ולגלוגו'" (שיר-השירים-רבה ב, טו) - אבל אין לדרש אותה כמו שהיא לרבים.

כי אין לדרש אלא 'דברים המבררים', כמאמר (שבת קמה: - על משלי ז, ד): "אמר להכמה אחתי את" - "אם ברור לך הדבר באחותך שהיא אסורה לך, אמר, ואם לאו, אל תאמרה".

וְזֶהוּ (תהלים קלה, ד): "פי יעקב בחר לו יה" - כשהיא בבחינת 'יעקב', בבחינת 'עבור', 'בלא מחין' - זאת הלמוד בחר לו הקדוש-ברוך-הוא, בבחינת: "ודגלו עלי אהבה"; ואין לדרש אותה לרבים.

אבל (שם): "ישראל לסגלותו" - 'ישראל', אותיות 'ל"י רא"ש' (שער הפסוקים) פרשת ויצא; 'עץ הדעת טוב' פרשת תולדות; ועוד), הינו: 'התגלות-המחין'. "לסגלותו" - זאת התורה, יכול לדרש אותה לרבים.

וְזֶה בבחינת 'ישראל' - בבחינת (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר". "בך" דיקא - שיתמשך 'עטרת תפארת' (ישעיה סב, ג; משלי ד, ט; טז, לא), הינו: ה'מקיפין'. "בך" - בתוך ה'פנימיות'.

ב.

(ח"א נח, ה)

עקר קיומו של ה'דעת' - על-ידי האבות, שהם: 'חסד', 'גבורה', 'תפארת'.

'חסד' - הינו בבחינת 'אברהם', הינו: שצריך ללמד חכמתו לאחרים, ולקרבם תחת פני-השכינה וכו'.

'גבורה' - זה בבחינת "שמקדים יראת חטאו להכמתו" (אבות פ"ג מ"ט).

'תפארת' - זהו שמדקדק איך להוציא חכמתו, שלא יהיו נבזים, בבחינת (קהלת י, יב): "דברי פי חכם חן".

"והוי זהיר במצוה קלה בבהמורה, שאין אתה יודע מתן שכרך של מצוות" (משנה א)

ג.

(ח"ב פו)

אמרו רבותינו ז"ל (סנהדרין עד:): "בשעת-שמד, אפלו אערקתא דמסאני יהרג ואל יעבר".

נמצא: שאף שבאמת אין ראוי שיהרג על-זה, אך מחמת שהוא 'שעת-שמד', והם מתגברים ורוצים דיקא להעבירו על דת, ולהביאו לכפירות, חסוֹשֵׁלוֹם - על-כן הוא מקרח למסור נפשו אפלו על "דבר קל".

וכמו שב'שעת-השמד' שהיא 'קלקול-אמונה' לגמרי, צריכין אפלו למסור נפשם ממש אפלו על "דבר קל" - כמו-כן פשיש 'קטנות ופגם באמונה', צריכין לפעמים לעשות 'עבודות קשות' (עין בפנים).

ד.

(חיי-מוהר"ן תצא-תצב)

בשנת תקס"ו בין פסה לעשור, יצא רבנו ז"ל מהמקוה, ואמר: "שנתגלה לו בעת הזאת מן-השמים, איך יתנהגו אנשי-שלומו בעניני תעניתים כל ימי חייהם, כמה תעניתים צריך כל אחד ואחד מאנשי-שלומו להתענות בכל שנה ושנה, ואיך ומתי יתענו!"

ואחר הימים טובים, נכנסנו אליו כל אחד ואחד ביחוד, ומסר לכל אחד ואחד צעטל [פחק] מתי יתענה וכו'.

בשנתן הצעטליך הנ"ל - פעם אחת נתן לאחד הצעטל, ואמר לו זה שקבל הצעטל, לרבנו ז"ל: "העולה על דעתנו לא

היה פך, פי היינו סבורים, שתצוו לנו להתענות הרבה ימים בשנה, ועכשו אנו רואים שאינם רק ימים מעטים מאד בשנה!"

השיב [רבנו ז"ל]: הלא אלישע אמר לנעמן (מלכים-ב ה, יג): "רחץ וטהר" - ולא רצה להאמין שבדבר הקל הזה יהיה לו רפואה! - ואמר [נעמן] (שם פסוק יב): "הלא טוב אמנה ופרפר ונהרות דמשק [מכל מימי ישראל], הלא רחצתי [ארסץ] בהם וטהרתי".

עד אשר אמרו לו עבדיו (שם פסוק יג): "אבי דבר גדול דבר אליך, הלא תעשה, אה פי אמר אליך רחץ וטהר". ואז שמע לעבדיו, ורחץ בירדן שבע פעמים "וישב בשרו ויטהר" (שם פסוק יד).

בן אתם: נדמה לכם שצריכין דוקא לומר לרפואתכם 'דברים כבדים', ואין אתם מאמינים שב'דבר קל' שאני מצוה לכם לעשות, יהיה לכם רפואה-שלמה רפואת-הנפש באמת.

ודבר זה נצרך מאד פמה פעמים - פי לפעמים אדם מונע עצמו מלעשות איזה דבר-שבקדשה, מחמת 'כבדות', מחמת רבוי המניעות שמונעים אותו מלעשותו, והוא אינו מתגבר לשברם.

ולפעמים להפך: שהוא נמנע מדבר שבקדשה מעצם 'קלותו', שהדבר הזה 'קל בעיניו' מאד לעשותו, ומחמת-זה אינו מאמין, שחיי נפשו יהיו תלויים ב'דבר קל כזה.

ובאמת: "צריכין לזהר במצוה קלה בבהמורה" (אבות פ"ב מ"א), ו"ארח חיים פן תפלו" (משלי ה, ו), ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה" (קהלת ט, י).

כי עקר הסתות ומניעות הבעל־דבר, הוא רק 'מניעות־המח', שלפעמים מכנים במח האדם: 'שכבד עליו מאד לעשות הדבר!' ומחמת־זה רוצה למנעו.

ולפעמים להפך: שמקל עליו ומקטין בעיניו אותו הדבר מאד, עד שאינו עולה על לב האדם, שחיי נפשו תלויים בזה, והכל כדי למנעו חס־ושלום. ולפעמים זאת המניעה, גדולה ביותר ומניעה ממש.

אבל "הולך בתם ילך בטח" (משלי י, ט), ואינו מסתכל על שום מניעה ובלבול שבעולם כלל, ו"כל אשר תמצא ידך לעשות בכחך עשה".

[שיח־שופי־קדש ח"ו רלב: אמרו אנשי־שלומנו: כמו שהזהירונו רז"ל ואמרו (אבות פ"ב מ"א): "והוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, שאין אתה יודע מתן שכרך של מצוות" - כן סובב הדבר גם בעניני רבנו ז"ל, שצריך להיות זהיר וזריז לקיים כל צנאותיו הקדושות, כי "אין אתה יודע מתן שכרך", ואיננו משיגים גדל עמקות עצותיו, השיכים ליתקון־הנפש של כל אחד ואחד בכל זמן, אף בעצה הנראית כקלה ופשוטה. (עין שיחות־הר"ן קפה: וכל מה שצוה לעשות, אפלו היה נראה דבר קל ופשוט מאד, היה כבד מאד על האדם לעשות. והיה מנח עליו כל מיני כבודות)].

כי עקר שלמות המצוה: הוא רק כשזוכה לעשתה בפעל, ואז הוא בחינת 'בריאת־העולם' ממש, שמקיים עולם מלא. וכן להפך בעברה חס־ושלום.

וזוה בחינת (אבות פ"ב מ"א): "הסתכל בשלשה דברים, ואי אתה בא לידי עברה". "לידי עברה" דיקא - כי עקר ה'עברה' נעשה על־ידי בחינות ה'ידיים'.

ובתחלה: ה'עברה' בכת, שחושב לעשותה חס־ושלום. ואחר־כך כשמוציאה מבח אל הפעל ועושה אותה - אזי הוא 'רשע גמור' וחשוב פמת.

כי כל העולם לא נברא רק על־ידי בחינה זאת, שיצאה הבריאה מבח אל הפעל על־ידו יתברך, ועל־כן בכל עברה פוגמין בכלליות העולמות, ובכלליות השמות הקדושים רחמנא־לצלן.

ואין תקנה: כי אם בתשובה שמתחרטים על העברה ועוזבים אותה, על־ידי־זה נתתקן הנ"ל, וחוזר ומוציא תקון כל העולמות מבח אל הפעל.

כי עקר התשובה: היא 'חרטה' שמתחרט על העברה, בחינות (נדרים כב:): "פתח חרטה", בחינת 'התפתחות הידיים' הנ"ל.

"הסתכל בשלשה דברים, ואי אתה בא לידי עברה"
(משנה א)

ה.
(ח"א סו, ב)

כל המצוות והעברות, עקרון על־ידי שמוציאין מבח אל הפעל, בחינת 'התפתחות הידיים', בחינת 'בח ופעל', כי יש בהם גם־כן שלש בחינות, מקום וציור וזמן'.

"יפה תלמוד־תורה עם דרך־אריך, שיגיעת שניהם משפחת עון. וכל תורה שאין עמה מלאכה, סופה בטלה וגוררת עון" (משנה ב)

ו.

(ח"א קיב)

"ועל מטתי שתהא נתונה בין צפון לדרום" (ברכות ה:). כי "הרוצה

לְהַחֲכִים יְדֵרִים, לְהַעֲשִׂיר יַעֲפִין" (בבא-בבא
 כה:), "וּבְכַל-דָּבָר טוֹב ה'מִמְצָע", בְּיָדוֹעַ
 (רמב"ם, יְדֵעוֹת פ"א ה"ד), כִּי "טוֹב תּוֹרָה עִם
 דָּרָךְ-אֶרֶץ" (אבות פ"ב מ"ב) - הֵינּוּ 'חֲכָמָה'
 וְעִשְׂרוֹת'.

וְהֵינּוּ: "בֵּין צַפּוֹן לְדָרוֹם" - שְׁתֵּהָא
 ה'תַּפְּלָה' שֶׁהוּא בְּחִינַת 'מִטָּתוֹ' -
 'מִמְצָע' בֵּין שְׁנֵיהֶם, בֵּין 'חֲכָמָה' וְ'עִשְׂרִי'.

ז.

(תניי-מוהר"ן מו)

וְהַתְּחִיל לְדַבֵּר עִם חֲתָנּוֹ וְאָמַר לוֹ:
 "שְׁמַעְתִּי שְׁלֹמֹדֶת הַיּוֹם!" -
 וְהַתְּחִיל לְהוֹכִיחוֹ בְּאַהֲבָה: "שִׂיחִזִּיק
 בְּלִמּוּדוֹ!"

וְאָמַר לוֹ: "הֲלֹא טוֹב וַיָּפֶה כְּשִׁלּוּמֵידִים
 תַּחֲלָה, וְאַחֲרֵיכֵן הוֹלְכִים לְשׁוּק
 לְסָחָר" וְכוּ'!

וְאַחֲרֵיכֵן עָנָה וְאָמַר: "הֲלֹא גַם אֲנֹכִי
 לֹמֵד גַּם-כֵּן, וְהַלְמוּד שְׁלִי הוּא
 חֲדוּשׁ" וְכוּ'.

ח.

(ספר-המדות 'ממון' ה)

"גְּדוּלָּה מְלֹאכָה - שֶׁהִזְהִיר עָלֶיהָ
 הַקָּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, שֶׁיַּעֲשֶׂה אִיזָה
 מְלֹאכָה".

ט.

(לקוטי-הלכות, משא-ומתן ב)

"אַחַר שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית-הַכְּנֶסֶת, יֵלֵךְ לְבֵית-
 הַמְּדַרְשׁ וְכוּ' לְלַמֵּד" (שִׁלְחַן-עֲרוּךְ,
 ארחת-חיים קנה, א).

וְזָה כָּבֵד מְבֹאֵר לְעֵיל (קריאת-התורה א): "כִּי
 צָרִיךְ לְלַמֵּד אַחֲרֵי הַתַּפְּלָה כְּדֵי לְקַנּוֹת
 חַיִּים" וְכוּ'.

"וְאַחֲרֵיכֵן יֵלֵךְ אֶל הַמְּשֹׁא-וּמְתָן, כִּי
 (אבות פ"ב מ"ב): 'כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין
 עִמָּה מְלֹאכָה, סוֹפָה בְּטָלָה וְגוֹרֶדֶת עוֹן';
 וַיִּזְהַר שֶׁלֹּא יִזְכִּיר שֵׁם-שָׁמַיִם לְבִטְלָה וְכוּ'"
 (שִׁלְחַן-עֲרוּךְ, ארחת-חיים קנה, א).

כִּי צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת 'מְשֹׁא-וּמְתָן' אַחֲרֵי
 ה'לְמוּד' - כְּדֵי לָתֵת 'נִיחָא לְהַמְחִין',
 שֶׁלֹּא יִהְיֶה מְתִיגְעִין, כְּמוֹ שֶׁאָמַר רַבֵּנוּ בְּפִרוּשׁ
 (בְּסִימָן לה): 'שֶׁמְשֹׁא-וּמְתָן' הוּא בְּחִינַת 'שְׁנָה',
 שֶׁהִיא 'נִיחָא לְהַמְחִין'.

כִּי צָרִיךְ לָתֵת דוֹקָא 'נִיחָא לְהַמְחִין'
 כְּשֶׁמְתִיגְעִין, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִהְיֶה בְּחִינַת
 'רְבוּי-אֹר', גוֹרֵם שְׁבִירַת-כָּלִים'.

כִּי כְּשֶׁחוֹשֵׁב הַרְבֵּה בְּשִׁכְלוֹ, וְאֵינּוּ נוֹתֵן לָהֶם
 נִיחָא, אֲזִי אֵין אֵין ה'מַח' שֶׁהוּא 'כָּלִי-
 הַשִּׁכְל', יְכוּל לְקַבֵּל רַב 'אוֹר-הַשִּׁכְל'. וְאֲזִי
 נִתְקַלְקַל 'מַחו' לְגַמְרִי, וְיְכוּל לְצֵאת מ'שִׁכְלוֹ'.

וְזָה בְּחִינַת (אבות שם): "כָּל תּוֹרָה שֶׁאֵין כּוֹי,
 סוֹפָה בְּטָלָה" - כִּי בֹא לְבְּחִינַת 'בְּטוּל',
 כִּי אֵין ה'כָּלִים' יְכוּלִים לְקַבֵּל רַב 'עֶסְק'-
 הַתּוֹרָה. וְה'רְבוּי-אֹר', גוֹרֵם 'שְׁבִירַת-כָּלִים'.
 וְאֲזִי יוֹצֵא ה'שִׁכְל' מִן ה'צְמָצוּם', וְאֲזִי נִתְבַּטַּל
 לְגַמְרִי.

וְאֲזִי נִתְקַלְקַל וְנוֹפֵל 'מַחו' לְגַמְרִי - כִּי עִקַּר
 'קִיּוּם-הַמְּחִין', כְּשֶׁיְכוּלִין לְקַבֵּל
 ה'שִׁכְל' וְלְצַמְצָמוֹ בְּתוֹכוֹ.

וְזָהוּ (שם): "סוֹפָה בְּטָלָה, וְגוֹרֶדֶת עוֹן" -
 כִּי כְּשֶׁה'שִׁכְל' נִסְתַּלַּק לְבְּחִינַת
 'בְּטוּל', מִחֲמַת 'שְׁבִירַת-הַכָּלִי', עַל-יְדֵי רְבוּי-
 אֹר', אֲזִי מְזָה נִתְהוּהוּ ה'קַלְפוֹת', כְּמוֹבֵא (עץ-
 חיים יא, ה).

וְזָהוּ: "וְגוֹרֶדֶת עוֹן" - וְכִנְרָאָה בְּחוּשׁ: כִּי
 כְּשֶׁהַמַּח נִתְיַגַע מְאֹד, וְאֵינּוּ נוֹתֵן לוֹ

ובכונות גדולות בכל עניני משא-ומתן ומלאכות.

ובכמו שיש פגנות וסודות בכל המצות שבתורה - כמזכרן יש סודות נוראות ונפלאות בכל הל"ט מלאכות, כי מבררין ברונים וניצוצות הקדושים על-ידי המשא-ומתן ומלאכות, כידוע.

ובשביל-לזה לבד צריכין לעשות מעט 'משא-ומתן' או איזה 'מלאכה', כי כן צוה השם-יתברך, כמו שאמרו רז"ל (אבות פ"ב מ"ב): "טוב תורה עם דרך ארץ".

אבל באמת: אין האדם עושה כלל, ואין ה'פרנסה' נמשכת על-ידי עשיות הגשמיות כלל - כי אם אדרבא: עקר ה'פרנסה' וה'ברכה' נמשכת, על-ידי בטול הל"ט מלאכות, דהינו: על-ידי הארת-הרצון, שהוא בחינת שבת, "דמנה מתברכין כל שתא יומין" (זהר יתרו פח).

"הווי זהירין ברשות, שאין מקרבין לו לאדם אלא לצורך עצמן. נראין באוהבין בשעת הנאתן, ואין עומדין לו לאדם בשעת דחקו" (משנה ג)

יא.

(ח"א כה, ד)

עקר ה'גדלה' וה'פאר', הוא 'התגלות-הגנין'. וגנין-על-אין' המלבשים בכסף וזהב, אין מאירין אלא בשבאים לאיש הישראלי, כי שם מקומם, ונכללים זה בזה, ומתנהרין, בבחינת (ישעיה מט, ג): "ישראל אשר בך אתפאר". ואזי הקדוש-ברוך-הוא מתגדל ומתפאר בהם.

שום ניקח, אזי יוכל להתעבר ולהתקלקל לגמרי. ועל-ידי ה'בלבול-הדעת', יכול חס-ושלום 'לגרר עוון' על-ידי-זה.

וזה שהזהירו רבותינו ז"ל על ה'משא-ומתן': "שיזהר שלא יזכיר שם-שמים לבטלה", כמו שכתוב ב'שלחן-ערוך' אסור זה אצל ה'משא-ומתן' (ארח-חיים שם).

כי 'אסור הזכרת שם-שמים לבטלה', הוא גם כן בחינה זו. כי כשמזכירין 'שם-שמים', נמצא שקורין אותו יתברך כביכול, שהוא 'חיי-חיים', וכמו שמבאר שם.

על-כן אין להזכיר 'שם-שמים', כי אם בתורה ותפלה - שאז יש בליים ומדות לקבל ה'חיים' וכו'.

אבל כשמזכירין 'שם-שמים לבטלה', בלא תורה ותפלה - אזי היא בחינת 'רבויה-השמן גורם לכבויה-הנר'. ועל-כן חמור יותר 'הזכרת שם-שמים לבטלה' מ'ברכה-לבטלה'.

וזה בחינת "שם שמים לבטלה" - בחינת "סופה בטלה" הנ"ל, שגורם 'בטול' הנ"ל, הינו 'קלקול-הבליים', כנ"ל.

י.

(לקוטי-הלכות, שבת ג, ד - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"ב ז, 'כי מרחמם ונהגם')

בבחינה זו צריכין לעשות 'משא-ומתן' ו'ל"ט מלאכות' - להרים ידיו להשם, ולשעבד כל מחשבתו ודבורו ועשיתו להשם-יתברך.

להאמין באמונה-שלמה: "שאיין האדם עושה כלל, רק שאנו מחיבים לעשות איזה עסק במשא-ומתן ומלאכה, מחמת שכן רצונו!" - כי יש בזה סודות

אבל כל זמן שהכסף וזהב אצל העכו"ם - נעלמים אורם ואינם מאירין, כי אין שם מקומם.

ובשביל-זה העכו"ם תאבין לממון ישראל, אף-על-פי שיש להם כסף וזהב הרבה, כי עקר הפאר והחן לא נתגלה אלא אצל ישראל.

ובשביל-זה נקראים רשעים, כמו (אבות פ"ב מ"ג): **"היו זהירים ברשות"** - כי הם רשעים ועניים, כי אין להם הנאה מממונם כאלו הם עניים, ותאבין לממון של ישראל, כי על ממון ישראל שורה הפאר והחן.

אבל תכף-וזמיד כשהעכו"ם מקבל ממון ישראל - נתעלם החן והפאר בתוך הממון. ובשביל-זה בכל-פעם תובע ממון אחר מישראל, ושוכח הממון שפבר קבל - כי נתעלם החן כשפא ליד העכו"ם. וזהו (שם): **"שאין מקרבין אלא בשעת הנתיח"**.

ועל-ידי 'צדקה' שנותן מממונו - נתתקן כל ממונו, ונתגלין ה'צוננין' ומאירין, ונעשה כל ממונו בבחינת (תני ב, ח): **"לי הכסף ולי הזהב"**.

"בטל רצונך מפני רצונו, כדי שיבטל רצון אחרים מפני רצונך" (משנה ד)

יב.

(ח"א לד, ד)

קדם 'מתן-תורה' היה הממשלה ביד השם-יתברך, ואחר 'מתן-תורה' נתן הממשלה ליד כל ישראל, כל אחד לפי בחינתו.

כי 'אותיות התורה' הם התלבשות רצונו של 'השם-יתברך', כי רצונו: שהמצוות יהיו כד. למשל: 'מצות תפלין', היה רצונו שיהיה ב'ארבע-פרשיות' ו'בתים של עזר', ולא של 'כסף'. נמצא: ש'רצונו' מלבש בכל התורה.

ועכשו שהתורה מסורה בידינו - גם ה'רצון' של השם-יתברך מסורה בידינו, שאנו מושלין בבניכול להיות רצונו כפי רצוננו. וזה בחינת (תהלים קיד, ב): **"ישראל ממשלותיו"**.

וזהו שדרשו רז"ל (ירושלמי ראש-השנה פ"א - על תהלים מ, ו): **"רבות עשית אתה ה' אלקיי"** - קדם מתן-תורה; ואחר מתן-תורה - **"נפלאותיה ומחשבותיה אלינו"** - הינו שהכל בידינו.

יג.

(ח"א קעט)

בנגד כל מיני 'מחלקת' בגשמיות וברוחניות, שאינו יכול להתפלל או לעשות מה שצריך בעבודת-השם, שעומדים וחולקים עליו ורוצים לבטל דעתו ורצונו מה שרוצה לעשות - על-זה צריך 'תענית'.

כי בחינת ה'מחלקת' - הוא רצון אחר, שעומדים עליו לבטל רצונו.

ו'סגלת התענית' איתא בזהר (אחרי סח): **"לאכנעא לבא"**

לאדבקא רעותא דלבא לקדשא-בריך-הוא' - שעל-ידי ה'תענית', נכנע ונחלש הלב, ונתבטל כל הרצונות האחרים שלו מפני רצון הקדוש-ברוך-הוא.

ועל-כן על-ידי-זה, נתבטל ה'מחלקת', שהוא בחינת: **"רצונות אחרים"**

"אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו"
(משנה ד)

טז.

(ח"א קלו)

בְּשֵׁישׁ 'מחלקת' על אדם, צריך לחקור
למצא זכות בחברו בפה שחולק
עליו, כדי לדונו לכף־זכות.

כי המחלקת לא ימנע משני פנים.

(א) מחמת שחבירו גדול ממנו, וחולק עליו
על שלא הגיע למדרגתו. ואזי צריך
להשתדל: שיגיע הוא גם־כן למדרגת חברו,
כדי שיהיו שניהם שווים.

(ב) מחמת שהוא גדול מחברו, וחברו
מתקנא בו שלא הגיע למדרגתו. ועל־
כן צריך לדונו לכף־זכות, ובזה הוא מעלה
חברו לכף־זכות. ואז הם במקום אחד,
במדרגה אחת, ואזי לא יהיה מחלקת, כי
בדבר אחד אין שיך מחלקת.

וזהו (אבות פ"ב מ"ד): **"אל תדין את חברך
עד שתגיע למקומו"** - הינו:
שתשתדל שתהיה עמו במקום אחד,
במדרגה אחת. ואזי בודאי לא יהיה
'מחלקת'.

יז.

(ח"ב א, יד)

בְּשֵׂאָדָם יושב לדבר בחברו - זה בחינת
ראש־השנה, 'יומא דדינא',
שיושב ודן את חברו.

וצריך לזהר מזה מאד, ולהסתכל על־
עצמו היטב: אם הוא ראוי לזה
לשפט את חברו, כי רק הוא יתברך לבדו
ראוי לשפט את האדם, כמו שאמרו חז"ל

שלא פרצונו, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב
מ"ד): **"בטל רצונה מפני רצונו, כדי שיבטל
רצון אחרים מפני רצונה"**. ועל־ידי
ה'תענית', כבר נתבטל רצונו מפני רצון
השם־יתברך פנ"ל - על־כן נתבטל רצון
אחרים מפני רצונו, ונתבטל ה'מחלקת',
ונעשה 'שלום'.

יח.

(ח"ב ה, טו)

צריכין להתגלגל בכל מיני דפוש וטיט,
בשביל עבודת־השם ומצוותיו
יתברך. ולא דוקא 'מצוה' ממש, אלא כל
דבר שיש בו רצון השם־יתברך נקרא
'מצוה'.

כי יש 'תרי"ג מצוות', ויש להם 'ענפים'
רבים. וכל דבר שיש בו רצון השם־
יתברך, שעושים בו נחת לאביו שבשמים,
הוא בחינת 'מצוה'. וצריך לגלגל עצמו בכל
מיני דפוש וטיט, כדי לעשות 'איזה רצון
ונחת' להשם־יתברך.

טז.

(ח"ב לז)

הכלל: שעקר התכלית, הוא רק לעבד
ולילך בדרכי־השם לשמו יתברך,
כדי לזכות להפיר אותו יתברך, ולדעת אותו
יתברך, שזהו עקר התכלית. וזהו רצונו
יתברך: **"שאנחנו נפיר אותו יתברך"**.

ואין ראוי לאדם שיהיה לו פונה אחרת
בעבודתו יתברך - **פי"אם למלאות
רצונו יתברך, שאמר ונעשה רצונו**.

(אבות פ"ב מ"ד): "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

ומי הוא שיכול לידע ולהגיע למקום חברו - כי אם השם יתברך "שהוא מקומו של עולם ואין העולם מקומו" (בראשית דברה סח, ט), וכל אחד ואחד יש לו מקום אצלו.

ועל-כן הוא לבדו יכול לדון את האדם - כי הוא בעל הרחמים, והוא יודע מקום כל אחד ואחד, כי כל המקומות הם אצלו יתברך.

ועל-כן הוא יתברך יכול לעשות ראש-השנה' שהוא 'יום-הדין', כי הוא מקיים: "אל תדין את חברך עד שתגיע למקומו".

בי-אם אינו 'למדן' - אמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "ולא עם-הארץ חסיד".

ו'למדן' בלבד, בודאי אינו כלום - כי אפשר להיות 'למדן' ורשע גמור, ו"לא זכה נעשה לו סם-מות" (יומא עב:).

'צדיק' נקרא - על-ידי שמירת הברית-קדש'. ו'למדן' - על-ידי אסור-והתר'.

ג.

(ספר-המדות, בית ח"א ח)

אם עם-הארץ חסיד - אל תדור בשכונתו.

"לא הביטן למד" (משנה ה)

נא.

(ח"א ל, ח)

ה'צדיקים' הם בחינת 'משיח', שאליו באין כל התפלות להעלותן, והוא מורח ומרגיש בהתפלות, כל אחד ואחד כפי מה שהוא, ויודע איזה תפלה באה מהפשרים ואיזו מהאחרים.

ועל-ידי-יזה יודע להוכיחם, כי על-ידי העזות והתורה של כל אחד ואחד, יודע אם תפלתו היתה כהוגן או לאו.

כי יש שני מיני 'עזות':

(א) 'עזות-דקדשה' - שאי-אפשר לקבל את התורה כי אם על-ידי-יזה, כמו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ה): "לא הביטן למד", וכמו שאמרו (ביצה כה:): "נתנה תורה לישראל, מפני שעזין ה'".

"ולא עם-הארץ חסיד" (משנה ה)

ית.

(ח"א ט, ג)

אי-אפשר להתפלל, רק בשלומד תורה, כי "לא עם-הארץ חסיד" (אבות פ"ב מ"ה), וכתיב (משלי כח, ט): "מסיר אזנו משמע תורה, גם תפלתו תועבה".

יט.

(ח"א לא, ה-בסוף)

'ברית-עלאה' - הוא שמירת הברית-קדש'. ו'ברית-תפאה' - הוא שמירת אסור-והתר'.

וצריך להיות לו אלו שני בחינות 'ברית', הינו: שיהא 'צדיק' ו'למדן', 'למדן' בתורה, ו'חסיד' במעשים-טובים.

ב) 'עזות דסטרא-אחרא' - שמשם באין תורות אחרות, בחינת 'פסילים', כי "כל מי שיש בו עזות, בידוע שלא עמדו רגלי אבותיו על הר סיני" (נדרים כ).

בחינת מיתה, הפך "אור פני מלך חיים" (משלי טו, טז).

נג.

(שיחות-הר"ן שח)

כל העשירים והגבירים הגדולים מודים: "שה'עולם-הזה' מלא יגונות ויסורים!" - כי דאגותיהם ויסוריהם רבות מאד מאד, בכל-פעם ובכל-יום ובכל-שעה, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "**מרבּה נכסים מרבּה דאגה**".

ובפי ה'תורה' שמקבל בפי ה'עזות', כן זוכה ל'תפלה' - כי גם התפלה היא על-ידי 'עזות-דקדשה', שצריכין להעז פניו כנגדו יתברך, ולבקש ממנו על כל מה שצריך, ואפלו לעשות 'פלאות' עמו וכו'.

"מרבּה נכסים מרבּה דאגה" (משנה ז)

נד.

(ח"א כג, בסוף)

אלו המשקעים בממון, כל מה שיש לו עשירות יותר, יש לו דאגות ועצבות ומרה-שחורה ודאגות ביותר, כי הממון שלו הוא מבחינת עצבות ומרה-שחורה.

ואה-על-פי שההמון-עם העניים אינם מבינים זאת, ונדמה להם: "שאם היה להם 'עשירות', לא היה להם 'דאגות'!" - אבל באמת הם טועים הרבה בזה, וכנראה בחוש, וכמו שאמרו רבותינו ז"ל. והעניים והפעלילים, יש להם גם-כן בודאי דאגות הרבה וכנזפר-לעיל.

וזהו שאמרו חז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "**מרבּה נכסים מרבּה דאגה**" - כי בודאי הוא מרבּה דאגה ועצבות על-ידי רבוי הנכסים והעשירות, כי הנכסים שלו הם בעצמן בחינת 'עצבות'.

על-כן אין מקום לברח מ'יסורי עולם-הזה' המלא מכאובות וסורים מיסורים שונים.

ועל-כן הממון והעשירות, מקצר ומכלה ימיו וחיייו של האדם, כי אין דבר שמפסיד החיות כמו הדאגה והעצבות, בידוע ל'חכמי-הרופאים'.

הן בענין 'פרנסה', הן בענין צער ויסורים מאשתו ובניו, ולהנשים נדמה שיש להם מבעליהם וסורים.

ועל-כן הוא מפסיד ומכלה חיייו - כי הוא מקשר בפנים דסטרא-אחרא, "אלקים אחרים" (שמות כ, ב), חשך, שהוא

והן בענין יסורים ומכאובים ממש, שנמצאים הרבה סובלי חלאים ומכות מפלאות רחמנא-לצלן בעולם.

הן על כל אלה וכיוצא בהם - אין מקום לברח מפלגה, כיון שאל ה'תורה' וכו'.

"מְרַבֵּה יְשִׁיבָה, מְרַבֵּה חֲכָמָה" (משנה ז)
 - ענין 'ישיבה' -

כה.

(ימי-שמואל ח"ב - רבי שמואל הורוביץ ז"ל)

וְהַעֲקָר אָמַרְתִּי: "תִּפְתָּב זֹאת לְדוֹר אַחֲרוֹן וְעַם נִבְרָא יִהְלַל יְיָ" (תהלים קב, יט) - עֲתִיד לְהִבְרָאוֹת דּוֹר, שִׁיְהִיָּה 'יְשִׁיבָה' - גְּדוּלָּה בְּאַרְצֵי-הַקֹּדֶשׁ דּוֹקָא, שִׁיִּלְמְדוּ תוֹרוֹת רַבְּנֵנוּ וְכוּ', וְלַעֲשׂוֹת כָּל עֲבוֹדַתְּם וְהִנְהַגְתֶּם בְּקֹדֶשׁ וּבַחֹל, עַל-פִּי הַפְּנִימִיּוֹת מִתּוֹרוֹת רַבְּנֵנוּ וּמִזְהַרְנֵי וְכוּ'.

"מְרַבֵּה צְדָקָה מְרַבֵּה שְׁלוֹם" (משנה ז)

כו.

(ח"א נז, ז)

לְבַטֵּל וּלְהַכְנִיעַ הָאוֹיְבִים דֵּי ה'צוּם, אוֹ אֲכִילַת-שֵׁבֶת, לְבַד. אָבֵל לְרֹב הַשְּׁלוֹם, צָרִיךְ גַּם לְהִרְבוֹת בְּצְדָקָה, כְּמֵאמֹר חֲז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מְרַבֵּה צְדָקָה מְרַבֵּה שְׁלוֹם".

כז.

(ח"א קעט)

כְּנֶגֶד כָּל מִינֵי 'מַחְלָקַת' בְּגַשְׁמִיּוֹת וּבְרוּחָנִיּוֹת, שְׂאִינֵנוּ יִכּוֹל לְהַתְּפַלֵּל, אוֹ לַעֲשׂוֹת מֵה שֶׁצָּרִיךְ בְּעֲבוֹדַת-הַשֵּׁם - צָרִיךְ 'תַּעֲנִית'.

וְזֶה שֶׁאָמְרוּ חֲז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "מְרַבֵּה צְדָקָה מְרַבֵּה שְׁלוֹם". 'צְדָקָה' הוּא בְּחִינַת 'תַּעֲנִית'. כִּי עֵקֶר הַתַּעֲנִית הוּא 'צְדָקָה', כְּמֵאמֹר חֲז"ל (ברכות ו:): "אֲנִי אֲנִי דַתַּעֲנִיתָא צְדָקָתָא".

כִּי בְּחִינַת הַמַּחְלָקַת הוּא, שְׁעוּמְדִים עָלָיו לְבַטֵּל רְצוֹנוֹ, וּסְגַלַת הַתַּעֲנִית אֵינָא בְּזַהַר (אחרי סח): "לֹא כִנְעָא לְבָא, לֹא דְבָקָא

כד.

(ח"ב ה, טו)

עַל-יְדֵי קְבוּץ הַתְּלַמִּידִים אֲצֵל הָרֵב - עַל-יְדֵיזָה גִּתְקַבֵּץ וְנִתְלַקֵּט 'חֲלָקִי-הָאֲמוּנָה'.

וְעַל-כֵּן נִקְרָא לְמוֹד הָרֵב עִם הַתְּלַמִּידִים: 'יְשִׁיבָה' - עַל-שֵׁם 'קְבוּץ חֲלָקִי-הָאֲמוּנָה', שֶׁהוּא בְּחִינַת (שמות טז, לה): "אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת", בְּחִינַת (תהלים לז, ג): "שָׁכַן אֶרֶץ וְרַעַה אֲמוּנָה".

כִּי הָרֵב הוּא מְשַׁגֵּיחַ עַל 'חֲלָקֵי-הָאֲמוּנָה' שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד, לְקַבֵּצָם וּלְהַעֲלוֹתָם, בְּבְחִינַת (שם קא, ו): "עֵינֵי בְּנֵאֲמָנֵי אֶרֶץ לְשֶׁבֶת עַמְדִּי". "לְשֶׁבֶת עַמְדִּי" - בְּחִינַת 'יְשִׁיבָה', בְּחִינַת: "אֶרֶץ נוֹשֶׁבֶת", וְכַ"ל.

וְעַל-כֵּן הַגְּרִים שֶׁנַּעֲשִׂין עַל-יְדֵי 'קְבוּצֵי-הָאֲמוּנָה' (עיר-שם אות ד) - הֵם נִקְרָאִים עַל-שֵׁם 'יְשִׁיבָה', כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (במדבר כד, כא): "וַיֵּרָא אֶת הַקִּינִי, וַיֹּאמֶר אֵיתָן מוֹשֶׁבֶד".

וְזֶהוּ: "אֵיתָן" [בְּהַפּוּךְ אֲחִינוּן] תַּנְיָ"א דְּמַסִּיעַ לְךָ" [נַעֲלָה אֲתָמֶר אֵיתָן מוֹשֶׁבֶד] [תְּקוּנֵי-זֶהר מ.ד. זֶהר פְּנִיחַס רִלח. תַּצָּא רַעַט.], כִּי לְמוֹד הַיְשִׁיבָה הוּא מַסִּיעַ לְגַרִים, כִּי הֵם נִתְגַּדְּרִין עַל-יְדֵי בְּחִינַת הַיְשִׁיבָה.

כִּי עַל-יְדֵי רַבֵּי עִם תְּלַמִּידִים שֶׁהוּא בְּחִינַת 'יְשִׁיבָה' - עַל-יְדֵיזָה נַעֲשִׂין 'גְּרִים', עַל-יְדֵי שֶׁנִּתְקַבְּצִין וְנִתְלַקְטִין 'חֲלָקֵי-הָאֲמוּנָה'.

וְעַל-יְדֵי הַיְשִׁיבָה שֶׁל הָרֵב עִם הַתְּלַמִּידִים - נִתְתַּקֵּן 'חוֹתָם' דְּקִדְשָׁה, שֶׁהוּא 'הַפֶּךְ הַנְּאֻוָּה', כַּנ"ל.

רעותא דלבא לקדשא-בריך-הוא" - שנכנע הלב, ונתבטל הרצונות האחרים שלו מפני רצון-השם. ועל-כן על-ידי-זה נתבטל ה'מחלקת' ונעשה 'שלום'.

כי עקר ה'זכרון' תולה ב'עין', בבחינת (שמות יג, ט): "ולזכרון בין עיניך", כי ה'שכחה' בא על-ידי 'רע-עין', 'מיתת הלב', בבחינת (תהלים לא, יג): "נשכחתי כמת מלב".

"קנה לו דברי-תורה, קנה לו חיי העולם-הבא"
(משנה ז)

ו'אבשלום' שהיה עינו רעה במלכות אביו, נאמר בו 'מיתת הלב' (שמואל-ב, יח, יד). ועל-כן לא הניח 'בן זכר', כי פגם ב'זכרון' על-ידי 'רע-עין'.

נח.

(אבני-ה-ברזל, שיחות וספורים מרבי נחמן טולטשינער ז"ל יב)

אחרי שיחה ארבה של מוהרנ"ת ז"ל עם אנשי-שלומנו אודות התכלית, אמר המסקנא: "די וועלט איז נישט, און מען קען זי נישט בעקומען! תורה ועבודה איז יא און מען קען דאס יא בעקומען!"

ומי שרואה שנופל ל'רע-עין', אם אינו מרגיש שיוכל לעמד בזה להנצל ממנו, צריך לברח ממנו. אבל מי שיכול לתקן, צריך לתקן.

[העולם-זה הוא לא, ואי-אפשר לקבלו. תורה ועבודה זה בן, ואפשר בו לקבלו].

וצריך לראות מהות ה'רע-עין', כדי לידע השרש שצריך לתקן, כי יש פמה בחינות 'רע-עין'.

ורבי נחמן טולטשינער ז"ל שמע אז זאת בהיותו נער, ונתפעל מזאת המסקנא - עד שאצלו נעשה מסקנא: 'להיות תמיד דבוק ומקרב למוהרנ"ת ז"ל'.

וכשנופל ל'רע-עין' של 'התנשאות', שעינו צרה ב'התנשאות' של חברו, צריך להכניע ב'שרש ההתנשאות', ב'שרש המלכות', בחינת 'משיח'. והוא בחינת 'טוב-עין', בבחינת (שמואל-א טז, יב): "יפה עינים וטוב ראי", הנאמר ב'דוד' שהוא 'משיח'.

"איזוהי דרך ישראל שידבק בה האדם, רבי אליעזר אומר: עין טובה. איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם, רבי אליעזר אומר: עין רעה" (משנה ט)
- עניני 'עין-הרע' -

ל.

(ח"א נה, ג)

ה'רשעים' ממשיכים בחינת 'רע-עין' על שונאיהם, והאדם נצול מזה על-ידי למוד זכות שלמד על הרשע. כי גם הקדוש-ברוך-הוא מלמד זכות על הרשע, בשביל להציל את הצדיק מ'רע-עין' של הרשע.

נט.

(ח"א נד, ד)

כדי לשמר 'זכרון' עלמא-דאתי', צריך לשמר עצמו שלא לפל לבחינת 'רע-עין', בחינת 'מיתת הלב'.

לא.

(ח"א נה, בסוף)

בופלין [בפסוקי־דזמרה] הפסוק (תהלים קג, ו) "כל הנשמה", כמובא בפונות (פרי-עצמים, שער הזמירות פ"ה; עין בית-יוסף ארחימים סימן נה). "בכל נשימה ונשימה צריך להלל את השם" (בראשית-רבה יד, ט).

על-ידי 'עין-הרע' נכפל הנשימה, בנראה בחוש: פשיש לאדם 'עין-הרע', אזי מגהק ופוחח פיו לקבל נשימה בפולה. וכשהנשימה בפולה, גם ההלל צריך לכפל כנ"ל. ובפרט שצריך להלל ולהודות להשם שהציל אותו מ'עין-הרע' הזאת, והוא רואה "בהפרת רשעים" (תהלים לז, לד).

[אבני-ה-ברזל, שיחות-וספורים מרבנו ז"ל סז: אחד ספר לפני רבנו ז"ל שסים 'מסכת נדה, ושאל אותו רבנו ז"ל": "אם כן אמרו לי: מפני מה פשיש לאדם עין-הרע הוא מגהק בפיו? (גענעצן). ובסמוך אמר תורה נ"ה הנ"ל, ושם מרמז הענין הנ"ל, ושיך לזה גם ענין הגיהוק שבטמאת הנדה].

לב.

(שיחות-הר"ן רמב)

ענין 'עין-הרע' הוא: כי יש בח ממש בה'ראיה, כי 'בח הראות' הולך לחברו ומזיקו בפשינו רעה, כי הוא 'בח ממש' שהולך ופוגע בהדבר הנראה.

וסגלה ל'עין-הרע': סנפיר של דג' לעשן בו. וסימן: 'סנפיר' בגימטריא 'ר"ע עי"ן'. וביותר מסגל: סנפיר של מן דגים שקורין אותו 'שלעיין' - 'ש"ל-עי"ן' - 'לשון נופל על לשון' (בראשית-רבה לא, ח).

נסח-אחר: לתלות ה'סנפיר' הנ"ל, על האדם או תינוק שמרגל שיהיה לו לפעמים עין-הרע, וינצל.

'עין-הרע' נמשך מה"ארבע מאות איש שהלכו עם עשו להלחם עם יעקב" (בראשית לב, ז), "להטיל עין-רעה חס-ושלום במחנה של יעקב" (מגיד-מישרים, פרשת וישלח).

ו'סנפיר' הוא מספר 'ארבע-מאות' (עמק-המלך ה, נז; י, ח; יד, לד; מגלה-עמקות, פרשת קדשים), שהוא מספר 'ר"ע-עי"ן' במכון, כנגד הארבע-מאות איש של עשו. ועל-כך 'סנפיר' מציל מזה.

"רבי שמעון אומר: הרואה את הנולד" (משנה ט)

לג.

(ח"א יח, ו-ח)

"איזהו הכם הרואה את הנולד" (אבות פ"ב מ"ט), שהוא ה'סוף' וה'תכלית' - שיוכל אדם להשיג ה'תכלית' בכל דבר, שהוא 'עלמא-דאתי'.

לד.

(בוכבי-אור, אנשי-מוהר"ן ח"ג יג)

בעת ששלח מוהרנ"ת ז"ל להדפיס את ספרו 'לקוטי-הלכות' - ענה ואמר:

"מזה שאינו חושב על תכליתו האחרון מה יהיה בסופו פשיהיה שוכב על הארץ וכו' - מזה אינו מדבר כלל, כי זה הוא דומה לבהמה ממש!"

רק מי שחושב היטב מה יהיה בסופו, ולבו חושק וכוסף מאד לעבודת השם-יתברך, ובודאי נעשה עמו מה שנעשה, כי ההתגברות גדול מאד כידוע לנו

לו.

(שיחות-הר"ן קיב)

איתא: "אם התורה היתה נכתבת בסדר, היו יודעין כל ענש־ושכר של כל 'לא־תעשה ועשה'".

הנה: יש עברה שענשה של עברה ההיא, שיהא 'בעל־חוב' תמיד! ואפלו יעשה כל טעדיקי דאפשר, לא יועיל כלל, ויהיה 'בעל־חוב' תמיד.

ולפעמים גורם העברה, שמפיל גם אחרים להיותם 'בעל־חובות'. ולזה יש עת שנעשו כמה 'בעל־חובות' בעולם - זהו מחמת העברה הנ"ל שנתגברה בעולם חס־ושלום.

ועצה לזה: לשוב בתשובה בכלליות, ולהתחנן לפני השם־יתברך: "להצילו מעברה זו!" ולהתחרט בכלליות על עברה זו.

ועת לשוב על־זה: הוא כשהוא ב'מחין־דגדלות', אזי טוב להתחרט ולבקש מאת הבורא־יתברך על זה, ולשוב בתשובה.

פי 'מחין־דקטנות' הוא בחינת 'בעל־חוב'. **פי** אמרו רז"ל (קדושין מט:): "עשרה קבין שנה ירדו לעולם, תשעה נטלו עבדים". שנה' הוא בחינת 'מחין־דקטנות', 'עבדים' בחינת (משלי כב, ז): "עבד לזה לאיש מלֹוה".

ולזה כשהוא ב'מחין־דגדלות', אזי העת לשוב על־זה, ולבטל הענש של 'בעל־חוב', בחינת 'מחין־דקטנות'.

לז.

(שיחות-הר"ן קנב)

שמעתי בשמו שאמר: שאם לא היה ממתין בבטחון לישועת־השם,

- בשביל זה האיש חברתי את ספרי, כי אותו יחזקו דברי ואותו יאמצו!"

שאר עניני 'הסתכלות על התכלית' - נמצאים בפרק שלישי, משנה א: "ולאן אתה הולך"

"איזוהי דרך רעה שיתרחק ממנה האדם. רבי שמעון אומר: הלֹוה ואינו משלם. אחד הלֹוה מן האדם, כלֹוה מן המקום־ברוך־הוא, שנאמר (תהלים לז, כא): 'לֹוה רשע ולא ישלם, וצדיק חונן ונותן'" (משנה ט) - עניני 'הלֹואות וחובות' -

לה.

(ח"א כג, ה-בסוף)

עבודה־זרה' היא 'חובה' (רש"י בראשית יד, טו). שמכרעת הכל לכף־חובה, וכל המתדבקין בה הם 'בעל־חובות'.

כמו שאנו רואים בחוש: שזה המשא תלוי בצואר בני־אדם, שאין מסתפקין בממונם. ולווין ממון מאחרים, ונדמה להם שמשתפרין שכר הרבה, ואחר־כך מתים 'בעל־חובות'.

ואם אינם מתים 'בעל־חובות', הם בחייהם 'בעל־חובות', ומטריחים עצמם בטרחות גדולות, ומסכנים עצמם בסכנת דרכים, בשביל שכר מעט, בשביל לשלם חוב אביהם, חוב עבודה־זרה. פי "מצוה לקיים דברי המת" (תענית כא. כתבות ע. גיטין יד:) - וזה הדבר להם כמו 'צנאה' מאביהם: שישלמו חובותיו'.

כָּבֵד הָיָה אִישׁ נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל, כְּמוֹ כֹּל הַנוֹסְעִים וּמְטַלְטְלִים עִצְמָם בְּשִׁבִיל הַפְּרִנְסָה כְּנֹהֵג עִבְשׁוֹ.

וְהַכּוֹנֵה: כִּי אָמַר זֹאת לְעֵינַי הִנֵּהגַת הַבַּיִת בַּפְּרִנְסָה וּמְלַבּוֹשִׁים וְשָׂאָר צְרִיכֵי הַבַּיִת, שְׁעַל-פִּי-רֵב חֶסֶד לְאָדָם הַרְבֵּה. כְּגוֹן: לָזֶה חֶסֶד 'מְלַבּוֹשׁ פְּשׁוּט', וַיֵּשׁ שְׁחָסַר לָהֶם 'מְלַבּוֹשִׁים חֲשׁוּבִים' אוֹ 'דִּירָה' וְכוּ'. שְׁצָרִיכִין לְהַמְתִּין לִישׁוּעַת-הַשֵּׁם, וְ"לִבְלִי לְדַחַק אֶת הַשְּׁעָה" (ערוֹבִין יג) לְמַלְאוֹת הַחֶסֶד וְהַחֶסֶד תִּכְפֹּף וּמִיד. רַק צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד יִרְחַם הַשֵּׁם.

וְאָמַר עַל-עִצְמוֹ עֵינַי הִנֵּ"ל: שְׂאֵם לֹא הָיָה מְמַתִּין, כְּגוֹן בְּשֶׁהָיָה חֶסֶד לוֹ אֵיזָה דְבָר, אִם הָיָה דוֹחַק אֶת הַשְּׁעָה שִׁיְהִיָּה דוֹקָא תִּכְפֹּף, הָיָה צָרִיךְ לְלוֹוֹת לְעִצְמוֹ וּלְהִיּוֹת 'בְּעַל-חֹב', עַד שֶׁהָיָה מְכָרָח לְהִיּוֹת נוֹסֵעַ וּמְטַלְטֵל. כְּמוֹ שְׂאֵנוּ יוֹדְעִים עֵינַי הַנוֹסְעִים, שֶׁהֵם מְכָרְחִים תָּמִיד לְפַעַע עַל הַמְּדִינָה, מִחַמַּת שֶׁהֵם תָּמִיד 'בְּעַל-יְחֻבוֹת'.

וְעֵינַי זֶה צְרִיכִים לִידַע מְאֹד - וְצְרִיכִין לְלַמֵּד עִצְמוֹ לְהַרְגִּיל עִצְמוֹ בְּזֶה מְאֹד, כִּי לְכָל אָדָם חֶסֶד הַרְבֵּה, אֲפֹלוּ בְּעַל-יְחֻבוֹת וְעֲשִׂירִים גְּדוֹלִים, מְכַל־שֶׁכֶן 'מְקַבְּלִים', אֲפֹלוּ הַחֲשׁוּבִים וְהַגְּדוֹלִים. וְצָרִיךְ לָזֶה לְהַסְתַּפֵּק בְּמַעוּט, וּלְהִנְהִיג בֵּיתוֹ כְּפִי הַשְּׁעָה וְהַזְמַן.

וְאִם נִדְמָה לוֹ שְׁצָרִיךְ 'מְלַבּוֹשׁ', אוֹ לְאֲשֶׁתוֹ וּבְנָיו - אֲהַעֲלֶפֶי שְׂמֵכָרָח לוֹ, אֶל יְדַחַק הַשְּׁעָה לְלוֹוֹת וּלְהַקִּיף וּלְהִיּוֹת 'בְּעַל-חֹב', אֲךָ יִמְתִּין עַד שִׁיבּוֹא עִתּוֹ. וְטוֹב לְסַבֵּל דַּחַק אֲפֹלוּ בְּמִזְוֹנוֹת, וְכַל־שֶׁכֶן בְּמְלַבּוֹשִׁים וְדִירוֹת וְכוּ', וְלֹא לְהִיּוֹת 'בְּעַל-חֹב'.

וּמוֹטָב שִׁיְהִיָּה 'בְּעַל-חֹב' לְעִצְמוֹ, אוֹ לְבָנָיו בֵּיתוֹ בְּ'מְלַבּוֹשִׁים', מְלַחֲיוֹת

'בְּעַל-חֹב' לְהַחֲנוּנֵי אוֹ לְאַחֲרִים. כִּי בְּכָל עֵינַי פְּרִנְסָה צְרִיכִין לְהַמְתִּין עַד שִׁיבּוֹא עִתּוֹ כְּנֹ"ל, כְּמוֹ שְׂפַתְנוֹב (תְּהִלִּים קמ"ח, טו): "עֵינַי כָּל אֶלְיָךְ יִשְׁבְּרוּ, וְאַתָּה נֹתֵן לָהֶם אֶת אֲכָלָם בְּעִתּוֹ".

לח.

(סִפְרֵי-הַמִּדּוֹת, עֵינַי הַלְּוֹאוֹת וְחֻבוֹת')

[א] מִי שֶׁעוֹשֶׂה מַעֲשָׂיו בְּמַהֲרָה בְּלִי יְשׁוּבָה-הַדַּעַת, נַעֲשֶׂה 'בְּעַל-חֹב' (מִמּוֹן עז).

[ב] מִי שֶׁצָּרִיךְ לְלוֹוֹת מְאַחֲרִים, הוּא דוֹמָה לְבַהֲמָה (מִמּוֹן ח"ב יט).

[ג] עַל-יְדֵי נְאוּף, נַעֲשֶׂה 'בְּעַל-חֹב' (נְאוּף לו).

[ד] מִי שֶׁשׁוֹמֵעַ 'תּוֹכַחָה', וְאִינוֹ נִתְקַבֵּל אֲצֵלוֹ, יִדַּע שִׁיִּצְטָרֵךְ לְלוֹוֹת אֲצֵל אַחֲרִים. וְסִימָן לְדָבָר: "בְּדַבְּרִים לֹא יוֹסֵר עֶבֶד" (מְשַׁלֵּי כ"ט, יט), "לָזֶה לְאִישׁ מְלוֹה" (שָׁם כ"ב, ז) (תּוֹכַחָה ח"ב ג).

[ה] מִי שֶׁרוֹצֵה לְשׁוּבָה, יִזְהַר מְלַחֲיוֹת 'בְּעַל-חֹב' (תְּשׁוּבָה מו).

"שׁוּבָה יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיְתַתֵּךְ" (מְשַׁנָּה י)

לט.

(שִׁיחֻוֹת-הַר"ן רַפְח)

פַּעַם-אַחַת אָמַר לְאִישׁ אֶחָד בְּזוֹ-הַלְּשׁוֹן: "שׁוּבָה יוֹם אֶחָד לְפָנַי מִיְתַתֵּךְ" (אָבוֹת פ"ב מ"י; שְׂפַת כְּנַג), וְדַחַק וּמָשָׁךְ תִּבַּת "יוֹם אֶחָד".

וּכְוִנָּתוֹ הָיָה: לְעֵינַי מַה שֶׁמְפִּיל אֶת הָאָדָם מִה שֶׁקָּדַם לוֹ וּמַה שֶׁלְאַחֲרָיו. וְהִינּוּ: שֶׁלְפָעַמִּים מִתְעוֹרֵר קָצֵת לְהַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ, אֲבָל קָדַם וְאַחֲרֵיכֵן הָיָה מַה שֶׁהָיָה

מב.

(טיח-טרפיקדש ח"ד סה)

היו מבארים בדברי רבנו בספרהּ המדות
(תשובה מז): "מי שרוצה לשוב יזהר
מלהיות בעל חוב!"

כי אדם שמאמין במאמרם ז"ל שאמרו
(אבות פ"ב מ"י): "שוב יום אחד לפני
מתתד", ודרשו רז"ל (אבות דרבי נתן פט"ו):
"יעשה תשובה היום, שמא ימות למחר"
- איך הולך ולוזה מעוזת מאנשים, כי פן
ואולי ימות באמת למחר, ומי הוא זה
שיפרע חובתיו.

עין עוד ב'פרק שלישי' במשנה א:
"ולאן אתה הולך"

"וכל דבריהם נגחלי אש" (משנה י)

מג.

(ח"א כ, א"ב)

דע: שיש נשמה בעולם, שעל-ידיה נתגלה
באורי ופרושי התורה וכו', וכל
'מפרשי התורה' מקבלין מזאת הנשמה.

וזאת הנשמה, כל דבריה "נגחלי אש" -
כי אי-אפשר לקבל ולשאב מימי
התורה, אלא מי שדבריו "נגחלי אש",
בבחינת (ירמיה כג, כט): "הלוא כה דברי פאש".

וכשהנשמה הזאת נופלת מבחינת:
"הלוא כה דברי פאש",
ואין דבריה "נגחלי-אש", ודבריה נצטננין
- אזי נסתלקת.

ואזי נסתלק 'באורי-התורה' הנמשכת על-
ידיה, וכל 'מפרשי-התורה' אין יכולין
להשיג שום באור התורה וכו'.

כפי מה שעובר על כל אחד לפי בחינתו.
ומחמת זה נופלים רבים מעבודתם בידוע.

ועל-זה אמר רבנו ז"ל להאיש הנ"ל, וגער
עליו ואמר: "שוב יום אחד לפני
מיתתך" - כלומר: שאפלו אם לא תזכה כל
ימי חיך קדם שתמות, כי אם לשוב להשם-
יתברך יום אחד בלבד, גם זה טוב מאד ויקר
מכל הון.

כי "מה יתרון לאדם מכל עמלו" (קהלת א,
ג), ולא ישאר לו מכל יגיעתו כל ימי
חיו, כי אם זה היום ששב להשם.

מ.

(עלים-לתרופה, ד' דברים תקצ"א)

כל דבור ודבור של תורה ותפלה
ושיחה וכו' - הכל הוא הצלחת
הנפש לנצח, הצלחה נפלאה שאין לה
שעור, "עין לא ראתה" וכו' (ישעיה סד, ג).

ותקיים בכל-פעם (אבות פ"ב מ"י): "שוב יום
אחד לפני מיתתך", כמזו
ששמעת פרושו משמו ז"ל (שיחות-הר"ן רפח -
המובא לעיל).

מא.

(עלים-לתרופה, מכתב הסתלקות מוהרנ"ת)

מוהרנ"ת ז"ל אמר בשבת לפני
הסתלקותו בשנגנס לשלש-
סעדות לומר תורה, בהתחלת דבורו:

"אה-על-פי שזה חרפה לומר, כי כל
'בעל-דרשן' אומר זה - אף-
על-פי-כן צריך לומר: איר זאלט וויסן, אז
מ'זועט זיין א 'מת', און א 'גוסס', און
מ'זועט מוזן ליגן מיט די פיס צום טיר!"
[תדעו: שיגיעו להיות 'מת' וגוסס', ויהיו מכרחים לשכב
כשהרגלים מול הדלת] - ואמר זה במזרא גדול!

"יהי ממזון חברה, חביב עליך כשליך. והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם-שמים" (משנה יב)

מה.

(לקוטי-הלכות, פקדון וארבעה-שומרים ה, יד - על-פי לקוטי-מוהר"ן ח"א סא, 'חדי רבי שמעון')

וזוה (אבות פ"ב מ"ב): **"יהי ממזון חברה, חביב עליך כשליך. והתקן עצמך ללמוד תורה, שאינה ירשה לך. וכל מעשיך יהיו לשם-שמים"**.

"יהי ממזון חברה חביב עליך כשליך" - זה בחינת 'אהבה וכלליות-הנפשות' - שיאהב כל אחד את חברו בנפשו, לקיים בשלמות מצות "ואהבת לרעך כמוך" (ויקרא יט, יח) - **"שהוא כלל גדול בתורה"** (רש"י שם; בראשית-רבה כד, ז; ספרא קדושים ד; ירושלמי נדרים פ"ט ה"ד).

ועקר האזהרה של 'אהבת-החברים', הוא ביותר בענין ה'ממזון', כי שם עקר הקנאה והשנאה, פידוע לכל.

ועל-כן מצות-עשה "ואהבת לרעך כמוך", נסמך אחרי האזהרות שהזהיר בכמה לאוין: **"לבלי לגע בממזון חברו"**, רק אדרבא: לזהר לסייעו ולחיותו, כמו שכתוב שם בפרשת קדושים (ויקרא שם, יא-יג-יח): **"לא תגנבו, ולא תבכשו וכו', לא תעשק, ולא תגזל וכו', לא תקם, ולא תטר וכו'."**

הינו: לגמל חסד עם חברו, ולעבר על מדותיו נגדו. שאף-על-פי שחברו לא השאיל לו - יעבר על מדותיו, וישאיל לו בלי הטחת-דברים, **"שלא יאמר לו: איני כמוך"** (יומא כג. ספרא קדושים ד).

ומי שרוצה להמשיך 'באורייתורה' - צריך מתחלה להמשיך לעצמו דבורים חמים **"כגחלי-אש"**. וה'דבור' נמשך מ'לב-העליון', בחינת (תהלים עג, כו): **"צור לבי"**.

וצריך לשפך שיחו בתפלה לפני השם-יתברך, ועל-ידי תפלתו נכמרו רחמי השם-יתברך עליו, ונפתח 'לב-העליון', כי עקר ה'רחמים' הוא ב'לב'.

ונשפע מ'לב-העליון' דבורים, ועל-ידי ה'דבור' ממשיך 'באורייתורה' גם-כן משם וכו'. וה'לב' נכמר ב'רחמים', ומשפיע דבורים חמים, בבחינת (שם לט, ד): **"חם לבי בקרבי, בהגיגי תבער אש, דברתי בלשוני"**.

ובשביל-זה צריך כל אחד מ'מפרשי' התורה, קדם שמתחיל לבאר איזה באור, צריך לו מתחלה לשפך תפלתו לפני השם-יתברך, כדי לעורר 'לב-העליון', להשפיע עליו דבורים **"כגחלי-אש"**, ואחר-כך יתחיל לבאר.

"רבי יהושע אומר: עין הרע וכו', מוציאין את האדם מן העולם" (משנה יא)

מד.

(עניני עין-הרע)

נמצאים לעיל במשנה ט: **"רבי אליעזר אומר: עין רעה"**.

ואחר-כך מסיים על פל-זה: "ואהבת לרעהך כמוך" - פי עקר קיום האהבה בין ישראל הוא: בשאין מקפידין ואין מקננין זה על זה בממונם.

וזהו בחינת קשר וחבור המשנה הנ"ל: "יהי ממון חברך, חביב עליך כשליך" - זה בחינת אהבה וכלליות-הנפשיות הנ"ל, שעל-ידי-זה הם נכללין ב'הכמה-על-אה', שהוא 'שכל-הכולל', שזה עקר 'שלמות-התורה'.

וזה: "והתקן עצמך ללמד תורה, שאינה ירשה לך" - וקשה לכאורה: הלא מבאר בפסוק שהתורה ירשה לנו, כמו שכתוב (דברים לג, ד): "תורה צוה לנו משה מורשה" וכו'?

אך על-פי הנ"ל, מתרץ היטב - פי עקר 'שלמות-התורה', הוא בששהתורה נכללת בשרשה, בבחינת 'שכל-הכולל', 'קדשי-קדשים' - וזה תלוי ב'אהבה בין ישראל'.

וזהו: "תורה צוה לנו משה, מורשה קהלת יעקב", "קהלת יעקב" דיקא - דהינו: פשישראל נקהלין ונקבצין יחד באהבה ואחדות ביניהם, שאז הם נכללין ב'שרש-התורה' הנ"ל, אז התורה ירשה לנו, פי אז דיקא יכולין להמשיך על-עצמו 'קדשת-התורה'.

וכמו שמבאר שם בפירוש (פסוק ה): "ויהי בישרון מלך, בהתאסף ראשי עם, יחד" וכו'. ופרש רש"י שם: "בהתאסף יחד באגדה אחת ושלוש ביניהם" וכו'.

אבל בשאין 'שלוש' חסו-שלוש, ויש 'מחלקת' - אזי כפי ה'מחלקת', כן

הוא בחינת 'שכחת והסתלקות התורה' חסו-ושלום.

ועתה מחבר היטב: "יהי ממון חברך חביב עליך כשליך" - דהינו: אהבה וכלליות נפשיות ישראל יחד, על-ידי-זה דיקא: "והתקן עצמך ללמד תורה" - פי על-ידי-זה עקר התקון של הנפש ללמד תורה, פי על-ידי-זה יכולין לכלל ב'שכל-הכולל' וכו', שזה עקר התקון: להמשיך על-עצמו 'קדשת-התורה', פי שם 'שרש-התורה' וכו', כנ"ל.

וזהו: "שאינה ירשה לך" - "לך" דיקא, הינו: לך בעצמך, בשאתה חולק עצמך חסו-שלוש, מהנפשיות הנכללים ב'שכל-הכולל' - אזי אין התורה ירשה לך בודאי, פי התורה ירשה רק ל"קהלת יעקב" בהתאסף יחד באהבה ושלוש כנ"ל, ולא 'לך לבדך' בשאתה חולק עצמך על-ידי 'קנאה ושנאה' שבאה על-ידי ה'ממון', כנ"ל.

וזהו שפיים: "וכל מעשיך יהיו לשם-שמים". "שמים" - זה בחינת 'שכל-הכולל' הנ"ל שגבה מאד, בחינת (ישעיה נה, ט): "כי גבהו שמים מארץ" וכו'.

הינו: שכל מה שאתה עושה, יהיה שתזכה להכלל ב'שכל-הכולל' הנ"ל, שהוא בחינת 'קדשי-קדשים', בחינת 'שרש-התורה', ששם נמתק ונתתקן הכל, כמו שמבאר שם בהתורה.

וזה (אבות פ"ד מ"ד): "שתחבריה יקימוה בידך, ואל בינתך אל תשען" - פי עקר 'קיום-התורה' הוא על-ידי-זה, שעל-ידי-זה נכללין יחד וכו' כנ"ל, "וכמו שהזכיר

הַאֲרִיזׁ לֵאמֹר עַל אֶהְבֵּת־הַחֲבֵרִים׃ (שער-הגלגולים, הקדמה לח).

וְאֵל בִּינְתָךְ אֵל תִּשְׁעֵן - כִּי ״טוֹבִים הַשָּׂנִים מִן הָאֶחָד, שָׂאם יִפְלוּ, הָאֶחָד יָקִים אֶת חֲבֵרוֹ״ וכו' (קהלת ד, ט"ו), שִׁזְה נֶאֱמַר לְעִנְיָן 'קִיּוּם-הַתּוֹרָה', כְּמוֹ שֶׁפִּרְשׁ רַש"י שָׁם - כִּי 'אֵינָהּ יִרְשָׁה לָךְ בְּעֶצְמָךְ, כִּי אִם עַל-יְדֵי ה'פְּלִיּוֹת' וְה'שְׁלוֹם', כִּנ"ל.

״הוֹי זֶהִיר בְּקִרְיַאת-שְׁמַע וּבַתְּפִלָּה״ (משנה יג)

מו.

(ח"י מוהר"ן תפז)

רַבֵּנוּ ז"ל אָמַר: ״הַצְדִּיקִים שׁוֹגִים בְּזֶה בְּמָה שֶׁמֵּאַחֲרֵים זְמַן תְּפִלָּה״!

מז.

(פונקבי אור, אנשי מוהר"ן ח"ב יז)

דְּבָרוּ פְּעַם-אַחַת לִפְנֵי מוֹהֲרַנ"ת, מְעַנְיָן הַפְּרָצָה בְּמִדִּינַת אֲשַׁכְּנָז לְגִלְחַת הַזָּקֵן וְהַפְּאוֹת. אָמַר לוֹ הָרַב וְכו': ״אֵיךְ עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם עַל חֲמִשָּׁה לְאוּיָן״! וְהַשִּׁיב לוֹ מוֹהֲרַנ"ת ז"ל: ״הֲלֹא אֵיךְ עוֹבְרִים בְּכָל יוֹם זְמַן קִרְיַאת-שְׁמַע״?

״וּכְשֵׁאתָה מִתְּפִלָּל, אֵל תַּעֲשׂ תְּפִלָּתְךָ קֹבַע, אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים״ (משנה יג)

מח.

(ח"ב ח, ב-ג)

״עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים״ (אבות פ"ב מ"ג), וְעֵקֶר הַרַחֲמִים תְּלוּי בְּדַעַת.

וּכְשֵׁה־סֵטְרָא-אַחְרָא יוֹנְקַת מִהֲרַחֲמָנּוֹת, מִפְּגַם-הַדַּעַת, הִינּוּ: דַּעַת דְּסֵטְרָא-אַחְרָא שְׂיוּנָק עַל-יְדֵי נְפִילַת הַדַּעַת-דְּקִדְשָׁה, בְּבַחֲיַת (בְּרֵאשִׁית ג, א): ״וְהִנָּחַשׁ הָיָה עָרוֹם״ - אִזּוּ נִפְגַּם הֲרַחֲמָנּוֹת, וְנַעֲשֶׂה כַּעַם וְאַכְזוּרִיּוֹת. וְעַל-יְדֵי-זֶה נִקְטָן הַדַּעַת.

וְאִזּוּ מִתְגַּבֵּר 'תְּאוֹת-נְאוּף' חֶסֶם וְשְׁלוֹם - כִּי יֵשׁ שְׁלֵשָׁה מַחֲיָן בְּאָדָם, וְכָל אֶחָד הוּא מְחַצָּה פְּרוּסָה בְּפָנָי זֹאת הַתְּאוּה. וּמֵאֵלוּ ה'שְׁלֵשָׁה מַחֲיָן' נִמְשָׁךְ 'שְׁלֵשָׁה מִיָּנֵי רַחֲמָנּוֹת' וְכו'.

וְזֶה בְּחִינַת 'שְׁלֵשׁ תְּפִלוֹת' בַּיּוֹם - כִּי כָּל תְּפִלָּה הוּא בְּחִינַת מַח מִיָּחַד מִה'שְׁלֵשָׁה מַחֲיָן, בְּחִינַת 'שְׁלֵשָׁה מִיָּנֵי רַחֲמָנּוֹת' הַתְּלוּיִים ב'מַח', כִּי ״עֵקֶר הַתְּפִלָּה הִיא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים״ כִּנ"ל. וְעַל-כֵּן כְּשֶׁה'דַּעַת' נִפְגַּם, מִזֶּה בָּא חֶסֶם-וְשְׁלוֹם 'תְּאוֹת-נְאוּף' כִּנ"ל.

וְאִזּוּ אֵי-אֶפְשָׁר לְהַתְּפִלָּל בְּבַחֲיַת רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, וְאִזּוּ הַתְּפִלָּה בְּבַחֲיַת דִּין (שֶׁמְכַרַח לְהַתְּפִלָּל מִצַּד הַדִּין וְאֵינָהּ רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים וְחַפֵּץ לְפַטֵּר הַתְּפִלָּה מֵעֲלוּי). וְאִזּוּ הַסֵּטְרָא-אַחְרָא יוֹנְקַת מִהַתְּפִלָּה, וּבּוֹלְעַת אוֹתָהּ.

וְאִזּוּ צְרִיכִים 'בְּעַל-בַּח' גָּדוֹל שְׂיוּכָל לְהַתְּפִלָּל תְּפִלָּה בְּבַחֲיַת 'דִּין', לַעֲשׂוֹת ״פְּלִילוֹת עִם קוֹנּוֹ״ (סְנֵהדְרִין מִד פב:), בְּחִינַת 'מִטָּה עוֹז'.

וְהַסֵּטְרָא-אַחְרָא רוֹצֵה לְבָלַע גַּם הַתְּפִלָּה הַזֹּאת - אֵךְ הִיא עוֹמֶדֶת בְּבֵית-הַבְּלִיעָה שְׁלֵה, וּמְכַרַחַת עַל-יְדֵי-זֶה לְהַקִּיא כָּל מָה שֶׁבָּלְעָה, כָּל הַקְּדָשׁוֹת שֶׁל הַדַּעַת וְהֲרַחֲמָנּוֹת וְהַתְּפִלוֹת שֶׁבָּלַע, בְּבַחֲיַת (אִיּוֹב כ, טז): ״חִיל בָּלַע וַיִּקְאֶנּוּ״.

וְלֹא דִּי שְׁהוּא מְקִיא וּמוֹצִיא כָּל הַקְדָּשָׁה שְׂבָלַע, אִף גַּם מְכָרָח לְהַקְיָא וּלְהוֹצִיא עֲצָמוֹת הַחַיִּים שְׁלוֹ מִמָּשׁ, מְקַרְבוֹ וּמִבְטָנוּ, בְּבַחֲיִנַת (שם): "מִבְטָנוּ יִרְשָׁנוּ אֵל". - וְזָהוּ בְּחִינַת גְּרִים שְׂמֵתִגְיָרִין, שְׁהִיוּ תַחֲלָה מֵעֲצָמוֹת הַסְטָרָא־אֲחָרָא מִמָּשׁ, וְעַכְשָׁו חוֹזְרִין אֶל הַקְדָּשָׁה.

דְּסְטָרָא־אֲחָרָא הֵבֵא מִחֲמַת 'תְּאֹת־מְמוֹן' (שְׁנִקְשָׁרִים בְּפָנִים דְּסְטָרָא־אֲחָרָא, אֲנִפִּיד־חֲשׂוֹכִין, מְרַחֵ שְׁחוּרָה, אֱלָקִים אֲחָרִים, חֲשֵׁד וְכוּ'), שְׂאִין מֵאֲמִין בְּהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא, שְׁהוּא הֵזֵן וּמְפָרְנָס, וְהוּא חוֹשֵׁב: "כַּחֲזִי וְעֵצָם יָדִי עָשָׂה לִי אֵת הַחֵיל הַזֶּה" (דְּבָרִים ת, יז). וְזָה: "עֲצָמָךְ" - לְשׁוֹן 'עֵצָם יָדִי'.

מ.ט.

(ח"א קצו)

אָסוּר לְאָדָם לְעַמֵּד עֲצָמוֹ עַל שׁוּם דְּבָר, הֵינּוּ לְהַתְעַקֵּשׁ בְּתַפְלָתוֹ שְׁהַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא יַעֲשֶׂה לוֹ דוּקָא אֵת בְּקָשְׁתּוֹ, כִּי זֶה הוּא כְּמוֹ לֹקַח דְּבָר בְּחִזְקָה בְּגִזְלָה, רַק צָרִיךְ לְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן לְפָנֵי הַשָּׁם־יִתְבָּרַךְ בְּרַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים, אִם יִתֵּן יָתֵן, וְאִם לֹא לֹא.

וְזָה (אבות פ"ב מ"ג): "וּכְשֵׁאתָה מֵתַפְלֵל, אֵל תַּעֲשֶׂה תַפְלָתְךָ קִבַּע אֶלָּא רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים". "אֵל תַּעֲשֶׂה תַפְלָתְךָ קִבַּע" - מְלָשׁוֹן 'גִּזְלָה', כְּמוֹ שְׂכַתוּב (משלי כב, כג): "וְקִבַּע אֵת קִבְעֵיהֶם נַפְשׁ".

הֵינּוּ: שְׂכָל מַה שְׁהוּא מְבַקֵּשׁ, הֵן 'פְּרִנְסָה' או 'בְּנִים' או 'שָׂאָר צָרְכִים' - אָסוּר לְהַתְעַקֵּשׁ בְּתַפְלָתוֹ: "שְׂדוּקָא יַעֲשֶׂה הַקְדוּשׁ־בְּרוּךְ־הוּא אֵת תַפְלָתוֹ!" - כִּי זֶה הוּא 'תַפְלָת קִבַּע', שְׂלֹקַח הַדְּבָר בְּחִזְקָה 'בְּגִזְלָה'. רַק יִתְפַּלֵּל "רַחֲמִים וְתַחֲנוּנִים".

נ.א.

(חגיגות ה"א תרה)

אָמַר רַבִּינוּ ז'ל: "אֲפָלוּ אִם אֵינוּ אִישׁ כָּשֶׁר, אִף־עַל־פִּי־כֵן טוֹב לוֹ מְאֹד מַה שְׂמֵתִקְרַב עֲצָמוֹ לְהַצְדִּיק.

וְעַל־זֶה הִזְהִיר הַתַּנָּא (אבות פ"ב מ"ג): "וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" - שְׂאֲפָלוּ אִם הוּא רָשָׁע חֲסִידוֹשְׁלוֹם, לֹא יִהְיֶה רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמוֹ - רַק הוּא גַם הוּא יִשְׁתַּדֵּל לְהַתְקַרֵּב לְהַצְדִּיק, כְּדִי שִׁיְהִיָּה לוֹ אֵיזָה אַחֲרִית וְתִקְוָה עַל־כָּל־פָּנִים.

נ.ב.

(חגיגות ה"א השמטות)

עַל אֶחָד שְׁחָלָה וְהָיָה נֶעְצָר, אָמַר: "אֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" [פאר זיך] (אבות פ"ב מ"ג).

"הוֹי שְׂקוּד לְלַמֵּד תּוֹרָה" (משנה יד)

נ.ג.

(שיחות ה"א יז)

הוֹכִיחַ אֶחָד עַל 'הַתְּמַדַּת הַלְמוּד', וְאָמַר לוֹ: "מַדּוּעַ לֹא תִלְמַד? מַה תַּפְסִיד בָּזָה? הֲלֹא תִקְבֵּל עוֹלָם הֵבֵא עַל הַלְמוּד!"

וְאֵין־צָרִיךְ־לִזְמוֹר כְּשֶׁהַתּוֹרָה מְרָאָה אַהֲבָה לְאֶחָד, אִזְ אֵין

"וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" (משנה יג)

נ.ד.

(ח"א כג, א)

"וְאֵל תְּהִי רָשָׁע בְּפָנֵי עֲצָמָךְ" (אבות פ"ב מ"ג). "בְּפָנֵי" - זֶהוּ בְּחִינַת 'פָּנִים

רוצה כלל עולם-הבא, רק את התורה בעצמה. והלא גם השם-יתברך לומד (עבודה-זרה ג: - שלש שעות עוסק בתורה).

ובדורות הלכו בעוונותינו הרבים נפל למוד התורה מאד. - והגדולים בדורות שלפנינו, לא היו יודעים שום פונות, והיו יכולים לעשות מופתים רק על-ידי 'למוד התורה-הקדושה'.

נד.

(שיחות-ה"ר"ן עו)

ודרכו [של רבנו ז"ל] היה תמיד: שהיה לומד הרבה הרבה כל ימיו עד הסוף, אפלו בעת החולאת הכבד שהיה לו בסוף.

ואה-על-פי שהיה עליו 'טרחא-דצבורא' שהיה עוסק הרבה עמנו ועם כל אנשיו לקרבם לעבודת-השם, ולתן לנו עצות בכל עסקינו וכו', וכו', וגם מחו היה משויטט תמיד בהשגות גבוהות ונוראות תמיד וכו' וכו' - אה-על-פי-כן היה עוסק ב'למוד-התורה' בפשיטות הרבה בכל יום ויום. ולא היה טרוד כלל, רק תמיד היה ב'ישובה-הדעת'.

ובענין זה היה חדוש נפלא, ואי-אפשר לספר מזה כלל. ומחמת זה היה לו פנאי על כל דבר. ותמיד היה למודו במהירות גדול מאד וכו' וכו'.

וספר עמנו הרבה בענין זה: שטוב ללמד במהירות ולבלי לדקדק הרבה בלמודו. רק ללמד בפשיטות בזריזות. ולבלי לבלבל דעתו הרבה בשעת למודו מענין לענין, רק יראה להבין הדבר בפשיטות במקומו.

ואם לפעמים אינו יכול להבין דבר אחד - אל יעמד הרבה שם ויניח אותו הענין

וילמד יותר להלן. ועל-פי הרב ידע אחר-כך ממילא מה שלא היה מבין בתחלה, פשילמד בסדר בזריזות להלן יותר.

ואמר: שאין צריכין בלמוד רק האמירה לבד, לומר הדברים בסדר, וממילא יבין.

ולא יבלבל דעתו בתחלת למודו שירצה להבין תבוא, ומחמת-זה יקשה לו הרבה תבוא ולא יבין כלל. רק יכניס מחו בלמוד ויאמר בסדר בזריזות וממילא יבין. ואם לא יבין תבוא - יבין אחר-כך.

ואם ישארו איזה דברים שאה-על-פי-כן לא יוכל לעמד על פונתו - מה בכך? - פי מעלת רבוי הלמוד עולה על הכל.

וכמו שאמרו רבותינו ז"ל (שבת סג:): "לגמור והדר לספר, ואה-על-גב דלא ידע מה קאמר, שנאמר (תהלים קיט, כ): 'גרסה נפשי לתאבה'" וכו'.

פי על-ידי רבוי הלמוד שילמד במהירות ויזכה ללמד הרבה - על-ידי-זה יזכה לעבר פמה פעמים אלו הספרים שלומד, לגמרם ולחזור להתחיל ולגמרם פעם אחר פעם.

ועל-ידי-זה ממילא יבין בפעם השני והשלישי כל מה שלא היה מבין בתחלה, כל מה שאפשר להבין ולעמד על דבריהם.

ובאמת הוא דרך עצה טובה מאד בענין הלמוד - פי על-ידי-זה יכולים לזכות ללמד הרבה מאד לגמר פמה וכמה ספרים, וגם יזכה להבין הדברים יותר - מאשר היה לומד בדקדוק גדול, פי זה מבבלבל מאד מן הלמוד.

וְכַמָּה בְּנֵי אָדָם פָּסְקוּ מִלְמוּדָם לְגַמְרֵי עַל-יְדֵי רַבּוּי הַדְּקֻדּוּקִים שְׁלָהֶם. וּמְאוּמָה לֹא נִשְׁאָר בְּיָדָם.

אָבֵל כִּשְׂרָגִיל עֲצָמוֹ לְלַמֵּד בְּמַהִירוֹת כַּנֶּל בְּלֵי דְקֻדּוּקִים הַרְבֵּה - הַתּוֹרָה תִּתְקַיֵּם בְּיָדוֹ, וַיִּזְכֶּה לְלַמֵּד הַרְבֵּה מְאֹד, גָּמְרָא וּפּוֹסְקִים כָּלָם, וְתַנְיָךְ וּמְדַרְשֵׁים וְסַפְרֵי הַזֵּהָר וּקְבָלָהּ וּשְׁאָר סְפָרִים כָּלָם.

וּכְבָר מְבֹאָר (שיחות הר"ן כח) שִׁיחָתוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ ז"ל: "שָׂטוּב לְאָדָם שִׁיעֵבֵר בַּחַיֵּיו בְּכָל הַסְּפָרִים שֶׁל הַתּוֹרָה הַקְּדוֹשָׁה!" וְכוּ'.

נה.

(שיחות הר"ן צא)

סִגְלָה לְהַתְמַדָּה, שִׁיזְכָּה לִהְיוֹת מִתְמַיֵּד בְּלְמוּדוֹ: הוּא לְהַזְהֵר לְבָלֵי לְדַבֵּר עַל שׁוּם אִישׁ יִשְׂרָאֵלִי!

נו.

(פונקבי-אור, שיחות וספורים יב)

רַבֵּנוּ ז"ל עוֹרֵר אִישׁ אֶחָד בְּרֵי אֲוִרְיָן עַל הַתְּמַדָּת הַלְמוּד, בְּזֶה-הַלְשׁוֹן: "שִׁפְתֶיךָ לֹא תִשְׁבַּתְנָה, הַתּוֹרָה תִּרְוַה אוֹתְךָ, הַתּוֹרָה תִּחַזַּק אוֹתְךָ, הַתּוֹרָה מַעֲשֵׂרֶת"

[די ליפן זאלן דיר נישט צו שטיין, די תורה וועט דיר קוויקן, די תורה וועט דיר שטארקן, די תורה מאכט רייך].

"וְדַע מַה שֶׁתָּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס" (משנה יד)

נז.

(ח"א סב, ב-בסוף)

מַה שֶׁהַגְּבִיל הַשֵּׁם-יִתְבָּרַךְ לְשַׁכַּל הָאֲנוּשִׁי שְׂיוֹכַל לְהַבִּין, מְצוּה גְדוּלָה לְחַדֵּד

הַשַּׁכַּל לְהַבִּין עַל בְּרִיו, וְעַל-זֶה נֶאֱמַר (אבות פ"ב מ"ד): "וְדַע מַה שֶׁתָּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס".

כִּי יֵשׁ חֲלוּק בֵּין הַקְּשִׁיּוֹת. כִּי יֵשׁ קְשִׁיָּא שְׂיוֹכַל לְהַבִּין תְּרוּץ, עַל זֶה נֶאֱמַר: "וְדַע מַה" וְכוּ'. וַיֵּשׁ קְשִׁיָּא שְׂאִינוּ בְּאֶפְשָׁרֵי לְשַׁכַּל הָאֲנוּשִׁי לְהַבִּין תְּרוּץ, אָסוּר לְאָדָם לְעֵין בְּהֵם וְכוּ', רַק לְהַעֲמִיד עַל אֲמוּנָה.

וְאֶפְלוּ הַקְּשִׁיּוֹת שֵׁישׁ עֲלֵיהֶם 'תְּשׁוּבָה' - לְפַעֲמִים נִסְתָּמוּ 'שְׂבִילֵי הַשַּׁכַּל', וְנִזְרְקָה בּוֹ 'אֶפִיקוֹרוֹסוֹת', וַאֲיֵנוּ יוֹדְעֵי מַה לְהָשִׁיב עַל הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת שְׂבִלְבוּ, שֵׁישׁ מִחֲלָקַת בְּלָבוּ בֵּין שְׁנֵי יִצְרִין. כִּי הַיְדִיעָה הִיא מִה'יִצְרָה-טוֹב שְׂבִלְבוּ, וְהַסְתַּרְתִּי-הַיְדִיעָה הִיא מִה'יִצְרָה-רָע שְׂבִלְבוּ.

וְהַתְּקוּן לָזֶה: לְמוּד הַפּוֹסְקִים הַלְכוּת פְּסוּקוֹת. וְאִזּוּ נִתְקַשֵּׁר לְהַשְׁלוֹם-שְׂבִקְדָשָׁה, וּמִתְקַן הַמְּחַלְקַת-שְׂבִקְדָשָׁה, וְנִתְבַטַּל 'מִחֲלָקַת הַיִּצְרָה-רָע' שְׂבִלְבוּ, וְנִפְתַּח לּוֹ 'שְׂעָרֵי-הַשַּׁכַּל', שִׁידַע לְהָשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס. וְכָל זְמַן שְׂאִינוּ זוֹכָה, צְרִיךְ לְסַמֵּךְ רַק עַל אֲמוּנָה.

וְזֶה אוֹתִיּוֹת 'שְׁלוֹם' נוֹטְרִיקוֹן: "וְדַע מַה שֶׁתָּשִׁיב לְאֶפִיקוֹרוֹס" - כִּי עַל-יְדֵי הַשְׁלוֹם, יוֹדְעֵי לְהָשִׁיב עַל אֶפִיקוֹרוֹסוֹת שְׂבִלְבוּ.

וְגַם עַל-יְדֵי הַשְׁלוֹם שֵׁישׁ בֵּין אֶחָד לְחֵבְרוֹ, נִתְבַטַּלִּין הָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת. וְעַל-יְדֵי הַמְּחַלְקַת בְּאִין 'פְּפִירוֹת' - מֵאַחַר שְׂאִינֵם בָּאִים וּמְתוֹעֲדִים יַחַד לְדַבֵּר אֶחָד עִם חֵבְרוֹ לְהַפְכוֹ לְדַעְתּוֹ.

וְאֶפְלוּ יְבוֹאוּ יַחַד וַיְדַבְּרוּ זֶה עִם זֶה, לֹא יֵשׁוּב מִדַּעְתּוֹ, מִחֲמַת הַנִּצְחוֹן שֶׁל הַמְּחַלְקַת. אָבֵל כִּשְׂיֵשׁ שְׁלוֹם - בְּוֹדָאֵי יִתְבַטַּל הָעֲבוּדָה-הַזָּרָה וְהָאֶפִיקוֹרוֹסוֹת - עַל-יְדֵי

שִׁידְבְּרוּ וַיִּשְׁבּוּ זֶה עִם זֶה מִדְּעוֹתָיו הֲרַעוֹת וְהַכְּפִירוֹת, וּבּוֹדָאֵי יְבוֹאוּ לְאַמוּנָה־שְׁלָמָה וַיִּשְׁרַח עַל־יַדֵּי הַשָּׁלוֹם.

וְעַל־כֵּן נִקְרְאוּ "עֲבָרִיִּים" (שְׁמוֹת ג, יח; וְעוֹד) - שְׁעוֹבְרִים בְּאַמוּנָתָם עַל כָּל הַחֲכָמוֹת.

וְעַל־כֵּן בּוֹדָאֵי מִזֶּה הָאֲפִיקוֹרוֹסוֹת הַשְּׁנִית, בּוֹדָאֵי צָרִיד לְזָהָר יוֹתֵר וַיּוֹתֵר לְבָרַח וּלְהַפְלִיט מִשָּׁם, לְבָלִי לְעֵין וּלְהַפְיֵט בְּדַבְרֵיהֶם כָּלֵל, כִּי חֲסוֹזְשָׁלוֹם בּוֹדָאֵי יִשְׁקַע שָׁם.

נט.
(חיי-מוהר"ן תיח)

רַבְּנוּ ז"ל אָמַר בְּזֶה־הַלְּשׁוֹן: "א יִדַע מַה שֶׁתִּשְׁיב לְאֲפִיקוֹרוֹס" (אבות פ"ב מ"ד) - **בֵּין אֵיךְ!** [אני הוא ה'דע מה שתשיב לאפיקורוס'].
וְעוֹד שֶׁמַּעֲתִי שָׁאֵמַר עַל עַנְיָן הַנ"ל: "אֲנִי וְאֲנָשִׁי!"

"לא עליך המלאכה לגמור, ולא אתה בן-חורין לבטל ממנה" (משנה טז)

ס.
(ח"א נד, ג)

'תורה', הוּא בְּחִינַת ה'הסתפקות', כִּי הִיא בְּחִינַת "עֵץ הַחַיִּים" (בראשית ב, ט), "דִּמְזוֹן לְכָל־אֵי" (דניאל ד, ט"ח; זֶהָר בְּרֵאשִׁית כו.), שֶׁיֵּשׁ לְכָל־אֶחָד דֵּי סְפוּקוֹ מִמֶּנָּה.

וְגַם בְּלִמּוּד־הַתּוֹרָה בְּעֶצְמָהּ יֵשׁ בְּחִינַת ה'הסתפקות', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (אבות פ"ב מ"ז): "לא עליך המלאכה לגמור".

וְאִפְלוּ הַהֲמוֹן שְׂאִינָם יְכוּלִים לְלַמֵּד, מְקַיְמִין 'עֵסֶק הַתּוֹרָה' בְּקַרְיַאת־שְׁמַע', כְּמוֹ שֶׁאָמְרוּ חַז"ל (מנחות צט:).

[לְקוּטֵי־עֵצוֹת, תְּלִמּוּד־תּוֹרָה מ: לְפַעְמִים מְבַלְבֵּל אֶת הָאָדָם מִה שְׂרוּצָה לְלַמֵּד יוֹתֵר מְדִי, כִּי רוּאָה שֶׁיֵּשׁ תְּרַבָּה

נת.

(ח"א סד, ב)

יש שני מיני אֲפִיקוֹרוֹסוֹת: (א) אֲפִיקוֹרוֹסוֹת שֶׁבָּא מִחֲכָמוֹת־חִיצוֹנִיּוֹת, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר (אבות פ"ב מ"ד): "וְיָדַע מַה שֶׁתִּשְׁיב לְאֲפִיקוֹרוֹס" - כִּי הָאֲפִיקוֹרוֹסוֹת־הַזֹּאת יֵשׁ עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה, כִּי בָּא מ'חֲכָמוֹת־חִיצוֹנִיּוֹת שֶׁבָּאִים מִבְּחִינַת 'שְׁבִירַת־כָּלִים'.

ומי שֶׁנּוֹפֵל לְאֲפִיקוֹרוֹסוֹת־הַזֹּאת, אֲפָשָׁר לוֹ לְמַצֵּא הַצָּלָה לְצֵאת מִשָּׁם, כִּי יוּכַל לְמַצֵּא שָׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ אִם יִבְקָשׁוּהוּ וַיִּדְרָשׁוּהוּ שָׁם.

כי מֵאַחַר שֶׁבָּאִים מִשְׁבִּירַת־כָּלִים - יֵשׁ שָׁם כְּמָה נִיּוֹצוֹת הַקִּדְשָׁה וְאוֹתִיּוֹת שֶׁנִּשְׁבְּרוּ וְנִפְלוּ לְשָׁם, וַיֵּשׁ שָׁם חִיּוֹת אֱלֹקוֹת.

וְעַל־כֵּן הָאֲפִיקוֹרוֹסוֹת־הַזֹּאת יֵשׁ עָלֶיהָ תְּשׁוּבָה, וְעָלְיוֹ נֶאֱמַר: "וְיָדַע מַה שֶׁתִּשְׁיב לְאֲפִיקוֹרוֹס".

(ב) הָאֲפִיקוֹרוֹסוֹת־שֶׁבָּא מ'חֲלָל־הַפְּנוּי'. שְׂאִי־אֲפָשָׁר לְיִשֵּׁב הַקְּשִׁיּוֹת הַבָּאִים מִשָּׁם, הֵינּוּ לְמַצֵּא שָׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, כִּי אֵין שָׁם אֱלֹקוֹת־כְּבִיכּוֹל, כִּי אֵלּוּ הִיָּה מוֹצֵא שָׁם הַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ, אִם־כֵּן לֹא הִיָּה 'פְּנוּי', וְהִיָּה הַכֵּל 'אֵין־סוּף'.

וְעַל הָאֲפִיקוֹרוֹסוֹת־הַזֹּאת, נֶאֱמַר (משלי ב, יט): "כָּל בְּאִיָּה לֹא יִשׁוּבוֹן".

רק יִשְׂרָאֵל עַל־יַדֵּי אֲמוּנָה, עוֹבְרִים עַל כָּל הַחֲכָמוֹת, וְאִפְלוּ עַל הָאֲפִיקוֹרוֹסוֹת־הַזֹּאת - כִּי מְאִמִּינִים בְּהַשֵּׁם־יִתְבָּרֵךְ בְּלִי שׁוּם חֲקִירָה וְחֲכָמָה, רַק בְּאַמוּנָה־שְׁלָמָה.

ללמוד, ורוצה ללמד כל התורה על רגל אחת, ומחמת זה מתבלבל מאד. ולפעמים מתבטל על-ידי-זה ואינו לומד כלל, על-כן צריך גם בתורה בחינת 'הסתפקות'.

סא.

(שיחות-הר"ן כז)

אֱהֵ-עַל-פִּי שֶׁהָאָדָם צָרִיךְ לְהִיּוֹת זְרִיז גָּדוֹל מְאֹד מְאֹד בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, לְהִזְדַּרְז מְאֹד בְּכָל עֵת וּבְכָל שָׁעָה לַעֲשׂוֹת הַרְבֵּה בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, כִּי עֶקֶר הוּא הַעֲשִׂיָה, לְלַמֵּד הַרְבֵּה וּלְעֲשׂוֹת מִצְוֹת הַרְבֵּה וּלְהַתְפַּלֵּל וּלְהַתְחַנֵּן הַרְבֵּה לְשִׁפּוֹךְ לִבּוֹ לְפָנָיו יְתִבְרַךְ, וּכְיוֹצֵא בָּזֶה שָׂאֵר עֲנִינֵי עִבּוּדֵי-הַשֵּׁם.

אֱהֵ-עַל-פִּי-כֵן - אֵל תְּהִי נִבְהָל בְּשִׂאתָהּ רוּאָה בְּסִפְרִים-קְדוּשִׁים עֲנִינֵי עִבּוּדוֹת הַרְבֵּה. אֵל תְּהִי נִבְהָל מִפְּנֵי זֶה לֵאמֹר: "מְתִי אוּכַל לְקַיֵּם אַחַת מִהֲנֵה מִכָּל הָעֲנִינִים הַלְלוּ, מִכָּל-שִׁבְן בָּלֵם!" - כִּי צָרִיךְ לְבַל יִהְיֶה מְבַהֵל לְחֹטֵף הַכֹּל בְּבֵת-אַחַת, רַק לִילֵךְ בְּנַחַת, בְּהַדְרָגָה מְעַט מְעַט.

וְלֹא שִׂיחָא מְבַהֵל וּמְבַלְבֵּל שְׂרוּצָה לְקַיֵּם וּלְחֹטֵף הַכֹּל בְּבֵת אַחַת, וּמִחֲמַת זֶה נִתְבַלְבֵּל לְגַמְרֵי, כְּמוֹ שֵׁישׁ בְּשִׂרְפָה חֶסֶת-וְשָׁלוֹם, שִׁמְחַמַת הַבְּהִלָּה חוֹטְפִין מַה שְּׂאִין צָרִיכִין. רַק צָרִיךְ לְנַהֵג בְּהַדְרָגָה בְּנַחַת מְעַט מְעַט.

וְאִם לְפַעְמִים אִין הָאָדָם יָכוֹל לַעֲשׂוֹת כָּלֵל בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם, מַה לַעֲשׂוֹת? "אַנָּס רַחֲמָנָא פִּטְרָה" [הָאָנוּס, הַשֵּׁם פּוֹטֵר אוֹתוֹ] [בְּדָרִים כז. בְּבִא-קָמָא כח: עִבּוּדֵי-זָרָה נד.].

סב.

(שיחות-הר"ן עו)

יְכוּלִין לְהִיּוֹת 'אִישׁ בְּשֵׁר' אֲפִילוּ אִינוּ יָכוֹל לְלַמֵּד כָּלֵל, וְאֲפִילוּ 'צָדִיק' יְכוּלִין לְהִיּוֹת אֱהֵ-עַל-פִּי שְׂאִינוּ לְלַמֵּד כָּלֵל.

רַק 'בְּעַל הַשָּׂגָה' אִין יְכוּלִין לְהִיּוֹת כִּי-אִם כְּשֶׁהוּא 'לְמַדָּן' בְּגַמְרָא פְּרוּשׁ רִש"י וְתוֹסְפוֹת. אָבֵל 'אִישׁ בְּשֵׁר' וְ'צָדִיק גָּמוּר' יְכוּלִין לְזַבּוֹת, אֲפִילוּ מִי שֶׁהוּא 'אִישׁ פְּשׁוּט' לְגַמְרֵי - "וְלֹא עָלֶיךָ הַמְּלֶאכֶה לְגַמְרֵי, וְאִי אַתָּה בֶן חוּרִין לְהַבְטִיל מִמֶּנָּה" (אָבוֹת פ"ב מט"ז).

סג.

(שיחות-הר"ן שח)

שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ ז"ל בְּפִמְה־פְּעָמִים: "אִין מַה לַעֲשׂוֹת" [מִזְהָא גְאָרְנִישׁט צו טָאן].
וְכֵן מְבֹאֵר בְּדַבְרֵי חז"ל (מִנְחוֹת ט:): "תָּנָא דְבֵי רַבִּי יִשְׁמַעְאֵל, דְּבֵרֵי תוֹרָה לֹא יִהְיֶה עָלֶיךָ חוֹבָה, וְאִי אַתָּה רִשְׁאֵי לְפִטְרֵי עֲצֻמָּה מִהֵן!"
- וְהוּא 'עֲצָה נִפְלְאָה' לְמִי שֶׁמְבִינָה מְעַט.

סד.

(חֵי-מוֹהֵר"ן תל)

אִין דְּרַכּוֹ לִיעֵץ אֶת הָאָדָם וּלְגַזֵּר עָלָיו בְּדוּקָא: "שִׁיעֵשָׁה דוּקָא כְּמוֹ שֶׁהוּא מְצִיָּה!" - רַק הוּא מִיעֵצוֹ בְּדָרְךָ עֲצָה טוֹבָה: "אִם יַעֲשֶׂה יַעֲשֶׂה, וְאִם לֹא לֹא!"

אֱהֵ-עַל-פִּי שְׂרַצוֹנוֹ שִׁיעֵשָׁה כְּךָ, אֱהֵ-עַל-פִּי-כֵן אִין דְּרַכּוֹ לְדַחֵק עַל שׁוֹם דְּבַר שִׁיחָה דוּקָא כְּךָ, אֲלֵא אִם יִהְיֶה יִהְיֶה וְאִם לֹא לֹא וְכוּ'. וַיֵּשׁ לִי כְּפִמְה טְעָמִים עַל-זֶה וְכוּ' וְכוּ'.

סה.

(חֵי-מוֹהֵר"ן תלא)

וְאֲפִילוּ בְּעִבּוּדֵי-הַשֵּׁם צָרִיכִין לְפַעְמִים זֹאת, לְבַלִּי לְהַכְרִיחַ עֲצֻמוֹ יוֹתֵר מִדִּי.

אֱהֵ-עַל-פִּי שֶׁבְּאִמַת צָרִיכִין לְהִיּוֹת זְרִיז גָּדוֹל מְאֹד לְקַדֵּשׁ עֲצֻמוֹ

פְּרָאוּי, וְלִזְכוּת לַעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם בְּשִׁלְמוֹת
בְּמַהִירוֹת גְּדוֹל, וְאִסּוּר לְהַנִּיחַ מִיּוֹם לְחֻבְרוֹ
כָּלֵל, כִּי אֵין הָעוֹלָם עוֹמֵד כָּלֵל אֶפְלוּ כְּהֶרֶף־
עֵין.

וְעַל־כֵּן כָּל מַה שְּׁיִכּוֹלִין לְהַתְגַּבֵּר לַעֲשׂוֹת
אֵיזָה דְבַר בְּעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם, צְרִיכִין
לַעֲשׂוֹתוֹ מִיַּד דִּיקָא, בְּלִי אַחֲזֵר וְעֶכּוֹב כָּלֵל,
אֶפְלוּ רָגַע אַחַת.

כִּי מִי יוֹדֵעַ בְּמָה מְנִיעוֹת וְעֶכּוֹבִים
וְהִרְהוּרִים (נִסְחָא־חַר: יְסַכְסוּכִים) יִהְיֶה לוֹ
בְּשַׁעַת הָאַחֲרֵת - כִּי אֵין לְהֶאָדָם בְּעוֹלָמוֹ כִּי־
אִם אוֹתָהּ הַשַּׁעַת וְאוֹתָהּ הַרְגַע בְּלִבָּד.

אֶהֱעַל־פִּי־כֵן - לַפְעָמִים כְּשֶׁרוֹאִין
שְׂמַתְגַּבְרִין וּמְכַרְיַחִין
עֲצָמוֹ לְאֵיזָה דְבַר וְאֵינוֹ עוֹלָה בִּידוֹ, צְרִיכִין
לַפְעָמִים לְהַמְתִּין וְלִבְלִי לִפְלַ בְּדַעְתּוֹ מְזָה,
וְלִבְלִי לְבַלְבַל דַּעְתּוֹ כָּלֵל בְּמָה שְׂאֵינוֹ זוֹכֵה
לְאוֹתוֹ הַדְּבַר. וְיִמְתִּין קֶצֶת עַד שְׁיִבּוֹא עֵתוֹ
וְכוֹ וְכוֹ.

סו.

(חֲיֵי־מוֹהַר"ן תְּלַה)

כְּשֶׁהַכֶּנֶס אוֹתִי בְּהַתְמַדַּת הַלְמוּד, וְצוּה
עָלַי וְקִבַּע לִי שְׁעוּרִים גְּדוֹלִים
בְּכָל יוֹם וְכוֹ, וְאִזְ נִמְשַׁךְ גָּמַר הַלְמוּד שֶׁל
הָאַרְבָּעָה שְׁלַח־עֲרוּךְ עוֹד אֵיזָה שָׁנִים, וְהָיָה
לִי צַעַר מְזָה.

עָנָה וְאָמַר: הֲלֹא זֶה הַדְּבַר הוּא רַק אֶצְלָנוּ,
שְׂאֵנוּ רוֹצִים לְגַמֵּר הַכָּל בְּזִרְיוֹת, אֲבָל
אֶצְל הָעוֹלָם, יְכוֹלִים לַעֲבֹר שְׁלֹשׁ אוֹ אַרְבַּע
שָׁנִים לְהֵבֵל וְלָרִיק וְכוֹ

וְכוֹנְנָתוֹ הַקְדוּשָׁה הָיָה עֲנָן הַנִּזְלֵל: שְׂאֵי־
אֶפְשָׁר לְדַחֵק אֶת הַשַּׁעַת בְּשׁוּם
דְּבַר. אֶהֱעַל־פִּי שְׂרָצוֹנוֹ מְאֹד לְגַמֵּר מִיַּד, אֶהֱ־

עַל־פִּי־כֵן אִם רוֹאִין שְׂאֵי אֶפְשָׁר, וְהַבְּלִבּוֹלִים
מִתְגַּבְרִין בִּיּוֹתָהּ, חָלִילָה לְהַתְבַּלְבֵּל מְזָה. רַק
יַעֲשֶׂה בְּמַתִּינוֹת מַה שְּׁיִוְכַל, וַיִּצְפֶּה וַיַּחֲפֶה
לִישׁוּעַת־הַשֵּׁם עַד שְׁיִגְמַר וְכוֹ.

כִּי הַחֲפִץ בְּאַמְתּוֹ: יִבִּין מְזָה עֲצוֹת
וְהַתְחַזְקוֹת לַעֲבוֹדַת־הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ:
לְהִיּוֹת זְרִיז מְאֹד בְּכָל דְבַר הַנוֹגֵעַ לַעֲבוֹדַת־
הַשֵּׁם יִתְבַּרַךְ, וְאֶהֱעַל־פִּי־כֵן לֹא יִהְיֶה דוֹחֵק
אֶת הַשַּׁעַת. מְכַל־שִׁכְּן שְׁלֹא יִתְבַּלְבֵּל לְגַמְרֵי
חֲסִי־שְׁלוֹם מַחֲמַת זֶה, וַיִּאֲרִיךְ אַפּוֹ לְהַמְתִּין
וְלְהַמְתִּין וְלְהַמְתִּין, "עַד יִשְׁקִיף וַיֵּרָא ה'
מְשָׁמַיִם" (אֵיכָה ג, נ). (עֵינ־שֵׁם עוֹד בְּפָנִים אוֹתִיוֹת תְּל־
תְּלַה).

סז.

(יְמֵי־הַתְּלָאוֹת בְּסוּפּוֹ)

סִפַּר מוֹהַר"נ"ת ז"ל: שְׂקָדָם שְׁנַתְקַרְבַּתִּי
לְרַבְּנוֹ ז"ל, כְּמַעַט הָיִיתִי רְחוּק
מִלְמוּד, בְּשִׁבִיל שְׂרָצוֹנִי הָיָה לְהִיּוֹת בֵּין
הַמַּתְמִידִים.

וְכִיּוֹן כְּשֶׁבָאתִי לְבֵית־הַמְדָרֶשׁ וְנִזְדַּמְנָן לִי
אִיזוֹ מְנִיעָה וְלֹא הָיִיתִי יְכוֹל תִּיכַף
לְלַמֵּד, לְמַדְתִּי מְעַט, וְעוֹד אֵיזָה מְנִיעָה.

כְּשֶׁרָאִיתִי זֹאת פְּעָמִים וְשָׁלַשׁ, כְּבָר
הַתִּיאֲשַׁתִּי מִיּוֹם זֶה, וְהַתְמַדָּה
יִתְחַיֵּל מִיּוֹם שְׁנִי, וְכֵן אַרְע לִי בִּיּוֹם שְׁנִי
בְּאוֹפְנִים אַחֲרִים, וְכֵן בִּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי - עַד
שְׁנַפְלָתִי לִיְאוּשׁ, וְנַעֲשִׂיתִי 'בְּטֶלְךָ גְּמוּר'.

כְּשֶׁנַּתְקַרְבַּתִּי אֲמַנָּם לְרַבְּנוֹ ז"ל, וְאָמַר לִי
אוֹדוֹת זֶה: "אֲבִי־סַעֲלֵעַ אִיז
אֵיזָה גוֹי" [מַעַט זֶה גַם טוֹב] - אַחֲרֵי־כֵן כְּשֶׁבָאתִי
לְבֵית־הַמְדָרֶשׁ וְרָאִיתִי שְׂאֵינִי יְכוֹל לְלַמֵּד
הַרְבֵּה כִּי אִם מְעַט - וְנִזְכַּרְתִּי בְּדַבְרֵי רַבְּנוֹ ז"ל:

"אביסעלע איז אויף גוט" [מעט זע געט טוב] -
 ובכך למדתי מעט.

אחר-כך אמרתי: "אלמד עוד מעט!" -
 ולמדתי עוד מעט, ומעט מעט
 נעשיתי מתמיד'.

וגם זאת הועיל לי הרבה, מה שהודיע
 רבנו ז"ל: שבעת הלמוד אין
 לעמוד על דבר קשה עד לתרץ ולישב הדבר

בשעה זו דוקא! - לבד שבטלים מחמת זה
 זמן רב, עוד לפעמים נמאס כל הלמוד.

ובכך: אין לעמוד הרבה, רק לסמן
 שבמקום זה צריך עיון, ותורה עניה
 במקום זו ועשירה במקום אחר, וגם
 הבקיות בלמוד הרבה, יתישב הדבר מאליו
 בלי יגיעה ברגע אחת.

חדש אייר

יבול הארץ - ואזי יש פח לכל הרפואות.

ועל-כן אותיות 'אייר', ראשי-תבות (שם ה' יא): "איבי ישובו יבשו רגע" (מגלה-עמקות אופן קכא; דר-ידיו מאמר ז) - **כי אזי הם כל הרפואות שהם בחינת 'שלום', בחינת: "ארץ נתנה יבולה".**

ב.

(ח"א רעז)

(לקוטי-הלכות, בית-הפנסת ד, ו)

בשביל-זה "התחיל 'שלמה המלך' עליו-השלום, לבנות יסוד בית-המקדש בחדש אייר" (מלכים-א ה, א), שכל החדש הזה, הוא פלו ב'מי הספירה', ועל-ידי ה'ספירה' מתקנין ה'דמים' וזוכין ל'שלום'.

ועל-כן אז התחיל ב'גן בית-המקדש', שמשם 'קדשת הבית-הפנסת ובית-המדרש', שכל קדשתם הוא בבחינת 'שלום'. ובשביל זה נקרא ה'בית-המקדש' "ספת שלם" - כי עקר קדשתו, בבחינת 'שלום'.

א.

(ח"א רעז)

כל הרפואות באין מן הארץ, ועל-כן בעת שהארץ נותנת יבולה שנותנת פח בכל האילנות והצמחים, בזמן החניטה ב'חדש-אייר' - אזי יש פח יותר בכל הרפואות, כי אז נותנת הארץ בהם פח.

אבל בזמן אחר - אפלו אם יקחו אותן הרפואות בעצמן, אין להם זה הכח.

ועל-כן לוקחין רפואות ב'חדש-אייר', שהוא 'מיא' [חדש הלועזי].

ועקר הוא 'ארץ-ישראל' - כי כל הארצות מקבלין מ'תמצית ארץ-ישראל', ו'ארץ-ישראל', לפעמים נקראת 'ארץ-פנעו', ולפעמים נקראת 'ארץ' סתם.

היגו: פשיש 'מחלקת' - נקראת 'ארץ-פנעו'.

אבל פשיש 'שלום' - היא נקראת 'ארץ' סתם.

ואזי היא בחינת (תהלים סז, ז): "ארץ נתנה יבולה" - שנותנת פחותיה לכל

לקוטי תפלות

חדש אייר

ובפֿרט ב'חדש אייר', הוא 'ירח זיו', שבו פֿורחים וְחוֹנְטִים כָּל יְבוּל הָאָרֶץ.

רַחֵם עָלֵינוּ, שְׁלֵא נִצְטָרֵךְ לַעֲסֹק חֶסֶד וְשָׁלוֹם עִם שׁוֹם דְּאִקְטוֹרִים וְרוֹפְאִים שְׁבַעוּלָם. רַק תְּבָרֵךְ אֶת כָּל יְבוּל הָאָרֶץ, וְתִשְׁפִיעַ בָּהֶם כַּח לְרִפְאוֹת כָּל תַּחְלוּאֵי וּמְכַאוּבֵי עַמְךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל.

וְתַעֲלֶה מִהֲרָה רְפוּאָה שְׁלֵמָה לְכָל תַּחְלוּאֵינוּ וּלְכָל מְכַאוּבֵינוּ וּלְכָל מַפּוֹתֵינוּ (ובפֿרט וכו'), כִּי אֵל מֶלֶךְ רוֹפֵא נֶאֱמָן וְרַחֲמָן אַתָּה.

וְאִין לָנוּ שׁוֹם סְמִיכָה עַל שׁוֹם רְפוּאָה שֶׁל הַרוֹפְאִים וְהַדְּאִקְטוֹרִים, כִּי אִם עָלֶיךָ לְבַד, בּוֹרֵא רְפוּאוֹת. רְפְאֵינוּ ה' וְנִרְפָּא, הוֹשִׁיעֵנוּ וְנוֹשְׁעָה כִּי תִהְלָתְנוּ אַתָּה.

☪ [א] לְקוּטֵי־תַפְלוֹת ח"א קז ☪

(על־פי לקוטי־מוֹהַר"ן ח"א רעז, 'צדיק בתָּמֶר יִפְרֹח')

וְתַזְבְּנֵי לְהַמְשִׁיךְ עָלַי וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל קִדְשֵׁת אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל. וְתִבְטַל אַחִיזַת הַמַּחֲלָקֶת מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל, וְלֹא תִהְיֶה נִקְרֵאת בְּשֵׁם 'אֶרֶץ כְּנַעַן', רַק בְּשֵׁם 'אֶרֶץ הַקְּדוֹשָׁה', 'אֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל'.

וְתַמְשִׁיךְ שְׁפַע טוֹבָה וּבִרְכָה גְדוּלָה מֵאֶרֶץ־יִשְׂרָאֵל לְכָל הָאֲרָצוֹת, וְתִבְרַךְ אֶת יְבוּל הָאָרֶץ וְאֶת כָּל פְּרֵי הָאֲדָמָה, וַיִּקְּים מִקְרָא שְׁכָתוֹב: "אֶרֶץ נִתְּנָה יְבוּלָהּ, יִבְרַכְנוּ אֱלֹהִים אֱלֹהֵינוּ".

וּבִרְחֻמֶיךָ הַרְבִּים, תִּתֵּן כַּח בְּכָל יְבוּל הָאָרֶץ, לְרִפְאוֹת אֶת כָּל תַּחְלוּאֵי וּמְכַאוּבֵי עַמְךָ בֵּית־יִשְׂרָאֵל.

